

İçindekiler:

- “Bu Savaş Senin Savaşın Değildir!”3
- Siyasi Durum ve Görevlerimiz.....5
- 2011-2019 Seçimleri ve Sonuçları Üzerine,,,,,....17
- Komünistler Birliği’nden Komünist Enternasyonale-II...37
- Günümüze TKİP Gerçeği Üzerine**69
- Ahmet ARİF’in Kavgası ve Sanatı.....107
- 21. Yüzyıl Kuşak ve Yol ile Başlıyor113

Söz ve Eylem Yayınları adına İmtiyaz
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Münir
Köymen
Siyasi, Süreli, Yaygın Türkçe Yayın
Adres: Yukarı Mah. Üsküdar Cad. No: 3
Kat: 3 / 47 Kartal /İstanbul
Baskı tarihi: Kasım 2019
Basım yeri:Özdemir Matbaacılık, Maltepe
Mah. Gümüşsuyu Cad. Odin Topkapı semti
No: 28/245 Zeytinburnu /İstanbul Tlf.
0212 577 54 92

**Adres: Yukarı Mah. Üsküdar Cad.
No: 8/6 Kartal /İstanbul**

**Yazışma: PK. 15 Kadıköy / İstan-
bul**

**İletişim: bilgi@sozveeylem.
com**

“Bu Savaş Senin Savaşın Değildir!”

Türk burjuvazisi Suriye’deki operasyonlarını genişletiyor. Batı Kürdistan’ın batısından sonra şimdi de; Suriye ve dünya gericiliğinden topladığı çetelerle birlikte, doğusuna, Batı Kürdistan’a operasyon düzenliyor.

Bu savaş emperyalist güçlerin, ABD, İngiltere, AB, Rusya vb. ve emperyalist emellerle savaşa katılan Türkiye gibi ülkelerin dünyayı yeniden paylaşmak için giriştikleri emperyalist savaşın bir parçasıdır. Bu savaş kimi sol çevrelerin ileri sürdüğü gibi “sarayın” bir entrikası, Erdoğan’ın kendini kurtarmak, AKP içindeki çalkantılara son vermek için yürüttüğü bir savaş değildir, bunlar sadece savaşın yol açacağı düşünülen sonuçlardan biridir. Mevcut savaş “sarayın” bir entrikası olarak görmek ve bunun karşısında “barış ve demokrasi” istemini dayalı bir politika izlemek, bunu ileri sürenlerin niyetlerinden bağımsız olarak, savaşa destek vermektir. Bu savaş bütün fraksiyonları ve partileriyle burjuvazinin çıkarlarının bir tezahürüdür, içine düştüğü çıkmazdan sınırlarını büyüterek çıkma girişimidir.

Türkiye’nin emperyalist emellerinin yön verdiği bu savaşın asıl hedefi, Suriye topraklarının bir bölümünü, Batı Kürdistan’ı işgal etmek, buradaki Kürt varlığını etnik soykırıma tabi tutmaktır. Türk burjuvazisinin, Suriye’nin toprak bütünlüğüne bağlı kaldığını ileri sürmesi ve savaşın amacını Türkiye’ye yönelik terörü bitirmek olarak açıklaması, operasyonun gerçek amacını örtmek, Türk halkını, halkları savaşın bir parçası haline getirmek için başvurduğu bir yalan ve aldatmacadır. Sa-

vaşa “Barış Pınarı” harekati adının konması da bu aldatmacanın bir parçasıdır. İsimleri değiştirilse de şey’ler o şey olarak kalırlar, tava dendiği için tencere tencere olmaktan çıkmaz. Bunun gibi adına “Barış Pınarı” denmesi işgal’ı, işgal olmaktan çıkmaz.

İşçiler, Emekçiler, Gençler, Kadınlar! bu savaş sizin savaşınız değildir. Bu savaş, Türk burjuvazisinin emperyalist emellerinin dışa vurmaması, ilhak ve işgal savaşıdır. Bu savaşa destek vermek; ölümlere, acılara, sefaletle destek vermektir, bu savaşa destek vermek; büyüyen işsizlik, yeni vergiler, yeni zamlar ve savaş harcamalarına katlanmaktır, kendi eliyle kendi yoksulluğunu, sefaletini ve köleliğini onaylamaktır.

Komünistlerin bugünkü durumda öne çıkan görevi, sözümüz ve eylemimizin sınırlılığına esir olmadan, savaşın karşısında yer almak, şoven dalgadan etkilenen işçi ve emekçileri uyarmak, işgale karşı devrimci bir tavır alan devrimci parti ve gruplarla bir araya gelerek, devrimci mücadeleyi yükseltmektir.

Komünist İşçi Hareketi

Komünist harek 2019 Konferansı

Siyasi Durum ve Görevlerimiz

2. Emperyalist savaş sonrası, ABD hegemonyası altında kurulu kapitalist dünya dengeleri bugün önemli ölçüde değişti; Kapitalist-emperyalist devletler arasında 1971'den beri bozulan denge, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının ardından daha da bozuldu. Japonya ve Almanya, 2. Dünya Savaşı sonrasında kendilerine dayatılan bağımlılığı yırtıp atarak ekonomide hızla ilerlediler. Almanya, egemenlik ve denetim sınırlarını Hitler döneminin ötesine taşıdı. Çökmesinin ardından hızla toparlanan Rusya ve denetimli bir kapitalistleşmeye giren Çin'in sürece katılımıyla mevcut denge katbekat bozuldu. Sermayenin daralan pazarlarının korunması, genişletilmesi ve mevcut paylaşımın yeniden düzenlenmesi, değişen bu güç dengelerinin kaçınılmaz bir gereğidir. Burada özellikle bir noktanın altını çizmek gerekiyor; Mevcut güç dengesini bozan bütün bu girişimlerin başlıca hedefi ABD'nin ekonomik ve siyasi hegemonyasıdır. ABD'nin 20. yy sonunda başlattığı, 2000'li yıllarda büyüterek sürdürdüğü savaş, hegemonyadaki delikleri kapamayı amaçlıyor. ABD hegemonyasının ekonomik ve politik olarak zayıflaması bu hegemonyanın denetimi altındaki birçok ülkenin ABD'ye olan bağımlılıklarını gözden geçirme olanağını sağladı. Latin Amerika'da, Asya'da, Afrika'da birçok ülke emperyalistler arasındaki bu çatışmadan yararlanma olanağını elde etti, kısmen de olsa Almanya, Fransa. Çin ve Rusya boşluğu doldurmaya çalıştı, çalışıyor. Ancak bu çatışma bugüne kadar olan biçimleriyle yürüyemez; kriz ve değişen güç dengeleri pazarın ve dünyanın yeniden bölüşümünü zorluyor.

Geçen konferanstan buyana geçen bir yıllık sürede, 2000'li yıllarla birlikte kapitalist-emperyalist sistemde egemen olan iki eğilim (kriz ve savaş) daha da belirginleşti. Kapitalizmin dünya krizi, kimi ülkelerde,

belirli bir düzelme olsa da, genel olarak derinleşme eğilimini koruyor. Bu durum ekonomik ve siyasal alanda emperyalist devletler arasında yeni kapışmaları öne çıkartıyor. Emperyalist devletler hem birbirlerine, hem de denetim altında tuttıkları devletlere karşı yeni baskı koşulları dikte ediyor. Hegemonyası gerileme eğiliminde olan ABD, elinde bulundurduğu ekonomik ve siyasal olanakları diğer emperyalist devletlere ve bağımlı ülkelere karşı etkili bir koz olarak kullanıyor. Bu yolla ithalatı ve ihracatı arasındaki bozulan dengeyi düzeltmeye çalışıyor. Bu dengeyi yeniden kurmak için bir birçok devlete, Meksika ve Kanada ile imzaladığı gibi yeni ekonomik anlaşmalar dayatıyor, ya da Çin ve AB dahil birçok ülkeye karşı gümrük duvarlarını yükselterek ticaret savaşları sürdürüyor. Ortadan kalktığı iddia edilen sınırlar, çitler, setler ve gümrük duvarları olarak geri dönüyor. Kısacası küreselleşen kapitalizm, tersine mevcut pazarların korunması söz konusu olunca farklı koşullar ve biçimler altında ulus- devlet formuna geri döndü. Sermayenin uluslararasılaşması sürerken, sermaye egemenliğinin uluslararasılaşmayacağı görüldü.

Emperyalist devletler arasındaki çelişki ve çatışmalar büyüme eğilimini koruyor. Emperyalist savaş her gün bir adım daha yakınlaşıyor. Bunun en açık belirtilerinden birisi gümrük savaşları ve hızla artmakta olan silahlanma harcamalarıdır. ABD bugün Rusya, İran ve Kore Halk Cumhuriyeti başta olmak üzere on beş ülkeye karşı fiili ambargo uyguluyor. Çin ve AB dahil birçok ülkeye karşı gümrük savaşlarını başlatmış durumda. ABD'nin başlattığı gümrük savaşına maruz kalan AB ise, ABD'nin bu girişimine karşı aktif bir tutum alamıyor. Bunun en somut örneğini ABD'nin İran'a karşı uygulamaya koyduğu yaptırımlar karşısındaki tavrında görüyoruz. Yaptırımlara karşı olduğunu açıklasa da onları etkinleştirilecek önlemleri uygulayamıyor. Ambargolar, gümrük savaşları ABD'nin gücü olduğu kadar güçsüzlüğünün de bir göstergesidir. Gücüdür; hala bu yöntemleri, hedef aldığı ülkeleri yola getirmede etkin bir silah olarak kullanabiliyor. Öte yandan kendi egemenlik alanındaki ülkelere karşı güç kullanması ise ABD hegemonyasındaki gerilemeye işaret ediyor. Emperyalist bir savaşın yaklaştığına dair belirtilerden bir diğeri de hızla artan silahlanmadır. Başta emperyalist devletler olmak üzere, hemen bütün devletler silahlanmaktadır. Eskiden bağıtlanmış silahlanmanın sınırlandırılması anlaşmaları geçersiz ilan ediliyor. Ayrıca dünyanın savaş bölgelerine yenileri eklenmiş durumdadır.

ABD ve İngiltere belgelerinde Rusya açıkça baş düşman olarak belirtiliyor. Balkan devletlerinin birçoğunun NATO'ya dahil edilme-

sinden sonra Baltık devletleri de NATO üyesi yapıldı. Bu gelişmelerle Rusya'nın batıdan kuşatma altına alınması büyük ölçüde tamamlandı. Kuşatma stratejisinin batıdaki son halkası olan Ukrayna'nın sürece dahil edilmesi girişimleri sürüyor. Ukrayna, Rusya'yı kışkırtma alanı olarak kullanılıyor ABD, AB'yi Rusya'ya karşı daha da aktifleştirmek için NATO'yu kullanıyor. Rusya'nın kuzey sınırında sistemli ve giderek büyüyen askeri tatbikatlar birbirini izliyor.

Açıkça belirtilmese de ABD Çin'i hegemon konumunu sarsan baş tehlike olarak görüyor. Bu yüzden de Çin'i istikrarsızlaştırmak için her yöntemi kullanıyor. Çin'in dünya ticaretinde yükselen konumunu sarsmak için bir yandan gümrük duvarlarını yükseltirken, Çin'in enerji kaynaklarına ulaşma yollarını denetim altına almaya çalışırken, öte yandan Çin Halk Cumhuriyeti'ni içerden istikrarsızlaştırmanın yollarını deniyor. Pasifik'te Kore Halk Cumhuriyeti'nin askeri faaliyetlerini gerekçe göstererek Güney Kore ve Japonya ile ittifakını güçlendiriyor, Çin üzerindeki ablukayı genişletiyor. Çin, ABD'nin bu çabalarına kendi ekonomik önlemlerini alarak, Asya devletleri ve Rusya ile ilişkilerini güçlendirerek cevap veriyor.

Ortadoğu'da ABD'nin egemenlik çabaları ABD ile Rusya arasında denetimli bir savaşın yürütüldüğüne işaret ediyor. Obama'nın ABD başkanlığı döneminde Ortadoğu için yaptığı şu açıklama: "Bu ülkeler bizim sahillerimizden çok uzakta olsalar bile ekonomiyi ve güvenliği belirleyen kuvvetleri, tarih ve inançları nedeniyle geleceğimizin bu bölgeye bağlı olduğunu biliyoruz." Bu açıklama, ABD'nin Ortadoğu'da varlığının kalıcı olduğunu, Ortadoğu'da sürmekte olan savaşın daha da büyüyeceğini gösteriyor. Yemen'e karşı bombardımanların artırılması, ABD ve İngiltere denetiminde Mısır, Suudi Arabistan ve İsrail arasında yenilenen ittifak bölgede İran'a karşı yeni bir savaşın başlayacağını gösteriyor. Hürmüz boğazındaki son gelişmeler, ticaret gemilerine karşılıklı el konulması, fiilen sürmekte olan ilhak savaşının bir emperyalist dünya savaşına dönüşme olasılığını büyütüyor.

İngiltere'nin AB'ne katılımı AB içinde Fransız - Almanya ittifakını bozmaya yönelik bir girişimdi. Brexit bu girişimden beklenileni alamamanın bir sonucu olarak gündeme geldi. AB içinde zaten sallantılı olan "birlik", bu girişimle daha da istikrarsızlaştı. ABD özellikle Alman tekeline karşı cezalandırıcı önlemler alarak ve otomotiv sektörü başta olmak üzere Alman mallarına uygulanan vergileri artırarak bu istikrarsızlığı daha da büyütmeğe çalışıyor. Öte yandan, 90'lı yıllarda doğu Avrupa'nın bölüşülmesinden aslan payı Almanya'nın alması, AB içinde

kurulu Fransa - Almanya dengesini önemli ölçüde bozdu. İngiltere'nin AB'den ayrılması, Avrupa'da yeni dengelerin yolunu da açıyor. Fransa bir yandan Avrupa zemininde Almanya ile birlik görüntüsü verirken, öte yandan Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da İngiltere ve ABD ile yakınlaşıyor. Rusya ve Çin karşısında ABD – İngiltere eksenine kayıyor. ABD, İngiltere ve Fransa'nın Kuzey Denizinde hedefi Rusya olan tatbikatı bu yargıyı doğruluyor.

Bugüne kadar hiçbir zaman hegemon gücü elinde bulunduran emperyalist devlet, hegemonyasını barışçı yöntemlerle kaybetmeye razı olmamıştır. ABD de razı olmayacaktır. ABD'nin açıkladığı yeni Güvenlik Belgesi'nde (UGS) ana unsuru “barışın” savaşa korunması oluşturuyor. Bu belge emperyalist savaşın bugünkü biçimiyle sürdürülemeyeceğini ortaya koyuyor. 2. Emperyalist savaş sonrasında ABD hegemonyasında kurulan denge bozulmuştur. ‘Bozulan dengenin yeniden kurulmasında siyasi alanda savaştan başka bir yol yoktur.’

Gelişmenin önemli yanlarından bir diğeri de emperyalist devletler arasında cepheleşmenin netleşmesidir. Bugün Rusya açıkça belirtildiği gibi ABD - İngiltere cephesinin baş düşmanıdır. Cepheleşme belirtileri bununla sınırlı değil; bir çok devlet ABD- İngiltere cephesine dahil edilebilmek için gizli ve açık anlaşmalar ve operasyonlara maruz kalıyor. Kısaca kapitalizm altındaki patlayıcı yığını o derece büyümektedir ki, emperyalist dünya savaşının başlaması bir kıvılcıma bakıyor. ABD Başkanı Trump'ın İran'a karşı askeri müdahaleden son anda vazgeçtiğini açıklaması bir delilik belirtisi olarak görülemez.

Dünyanın birçok noktasında, savaşın fiili olarak sürdüğü, birçok noktada savaşın patlak vermesinin an meselesi olduğu, bugün savaş karşıtı ciddiye alınır bir mücadelenin olmayışı, sınıf mücadelesindeki geriliğin en açık kanıtlarından biridir. Komünistlerin savaş karşısındaki tutumları nettir; savaşın çıkmaması için sonuna kadar mücadele etmek, kriz ve savaştan devrimci hazırlık için yararlanmak, savaşı iç savaşa karşılamak. Leninci komünistleri, pasif barış savunucusu burjuva liberaller ve hümanistlerden ayıran en önemli özellik, savaşın, kapitalizmin kaçınılmaz bir özelliği olduğundan hareketle barışın ancak devrimle geleceğini, savaşa karşı en etkili mücadelenin devrim mücadelesi olduğudur. Bu tutumun bugünkü anlamı kriz ve savaşın yarattığı olanaklardan devrimci hazırlık için yararlanmaktır.

Kapitalizmin hızlı büyüme döneminin sonlanmasıyla birlikte reformcu dönem de kapandı. Tanık olduğumuz tam da budur. Dünyayı delilerin yönettiği söyleniyor. Trump, Merkel, Makron, Teresa, Putin,

Erdoğan vb. bunların sayısı çoğaltılabilir. Dünyadaki tüm kapitalist hükümetlerin başında oligarklar ve zorbalar var. Bütün devletlerde açık ya da örtülü olağanüstü hal yasaları yürürlükte. Çünkü kapitalizm başka türlü işleyemiyor, yönetemiyorlar, kitleleri uyutmak, parlamento seçimlerine razı etmek için papaz yetmiyor. Cellada ihtiyaç duyuyorlar ve buluyorlar. Ama öte yandan kapitaliz altındaki patlayıcı yığını hızla birikiyor, patlamaya hazır bir ortama doğru gidiyoruz. Farklı ülkelerde farklı zamanlarda ortaya çıkan ayaklanmalar, isyanlar toplumsal devrimin yeni bir döneme girdiğini gösteriyor.

Türkiye

Türkiye dünya kapitalist sisteminin içerisinde birkaç ülke ile birlikte sistemin en istikrarsız ülkelerinden biridir. Ekonomik ve siyasal istikrarsızlık büyüyor. Sanayi üretimi hızla daralıyor. İhracatın ithalatı karşılama oranı artıyor olsa da, bu durum ekonomide bir düzelmeye değil, tersine ithal girdilere bağımlı sanayi üretimindeki bir gerilemeye işaret ediyor. Sanayideki gerilemenin bir başka göstergesi de düşmekte olan kapasite kullanım oranlarıdır. Türkiye'nin iç ve dış borç miktarı 500 milyar dolara yaklaşıyor. Bir borç sarmalına girmiş durumda. İşsizlik ve enflasyon birlikte artıyor. Hükümetin ekonomideki bu kötü gidişe karşı yaptığı tüm müdahaleler işlevsiz kalıyor. Batık şirketleri kurtarma operasyonları bir sonuç vermiyor. Konkordato ilan eden şirketlerin birçoğu emperyalist tekellerin eline geçiyor.

İktidar ekonomideki durgunluğu açmak için, yine halka yükleniyor; zamlar, vergilerle birlikte kredi kartı taksit sayısı arttırıldı, inşaat sektöründeki tıkanmayı açmak için faiz oranları düşürüldü. Ama bu palyatif tedbirler görüntüyü kurtarmanın ötesine geçemiyor. Derinleşen krizle birlikte yoksulluk da büyüyor. Gelir dağılımı olağanüstü ölçüde bozulmuş durumda, Nüfusun % 2,7'si Milli Gelirin % 70'ine sahip, halkın neredeyse tamamı, kredi kartı ve tüketici kredileri yoluyla bankalara ipotekli. Göstergeler Türkiyenin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasal krizden IMF'ye baş vurmadan çıkamayacağını gösteriyor. Alınan ve sıradaki önlemler; fiyatlar, vergi ve harçlardaki süreklileşen artış, ücretlerin sınırlandırılması, sosyal hakların budanması, henüz özelleştirilmeyen varlıkların özelleştirilmesi vb. zaten gizli bir IMF programının uygulanmakta olduğunu kanıtlıyor.

Türkiye derinleşen ekonomik krizin yanı sıra ciddi dış ve iç sorunlarla karşı karşıya. 2011'de Kuzey Afrika ve Ortadoğu'yu kapsayan ABD planına emperyalist heveslerle destek verdi. Ancak işler Türkiye'nin istediği gibi gitmedi. İhvan (Müslüman Kardeşler) hareketinin

ezilmesi ile Türkiye'nin bölgede İsrail, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ile kurduğu ittifak çöktü ve ABD ile ciddi sorunlar yaşamaya başladı. Başlangıçta Suriye iç savaşına Suriye'de bir hinterland oluşturma hevesiyle dahil oldu. Rusya ve ABD'nin fiili işgali ile bu olanağı da kaybetti. Politikasında bir değişiklik yaparak ABD ve Rusya arasındaki çelişkiden yararlanarak, eğitim donattığı El Kaideci grupları da harekete geçirerek, Suriye'nin önemli bir bölümünü işgal etti ve bu işgalle Suriye masasındaki yerini korudu.

ABD'nin IŞİD'e karşı Kürt ve Arap gruplara verdiği destekle Kuzey Suriye'de bir Kürt statüsünün olgunlaşması, Türkiye ile ABD arasındaki çelişkilere bir yenisini ekledi. ABD Kuzey Suriye'de Kürtler ve Arapları bir araya getirerek bir federasyonun koşullarını oluştururken Türkiye bunu kendine karşı bir tehdit olarak gördü. Bu gelişmeyle Türkiye açısından Suriye sorunu Kürt sorununa dönüştü. İçerde Kürt halkına karşı çok boyutlu olarak yürüttüğü savaşı, Kürtlere karşı genel bir savaşa dönüştürdü. Güney Kürdistan'da işgal hareketini başlattı, Rojava'yı işgal hazırlıklarını sürdürüyor.

Türkiye Rusya ile ABD arasındaki çelişkilere yararlanmayı öngören bir mekik diplomasisi izleyerek Suriye masasında kalmayı ve Kuzey Suriye'deki Kürt oluşumunu engellemeyi amaçlıyor. ABD ile ilişkileri daha da gerginleştiren S 400 sorunu bu mekik diplomasisinin bir sonucu olarak gündeme geldi. S 400 sorunu hem ABD, hem de Rusya için bir füze satışı sorunu olmanın çok ötesinde bir anlam taşıyor. Rusya için, bu yolla NATO sistemi içine sızma ve zaten eski bütünlüğünü kaybetmeye başlayan NATO'yu daha da istikrarsızlaştırıcı bir anlam taşıırken, ABD için NATO 'daki siyasi ve askeri etkisinin zayıflaması, ekonomik olarak, dünya silah ticaretindeki payının tehlikeye düşmesi, hegemon gücünün yeni bir darbe yemesi anlamına geliyor.

ABD ile Türkiye arasında sürmekte olan S 400 gerginliğinde Türkiye'nin istediği Kuzey Suriye'de oluşturulacak güvenli bölgenin denetiminin Türkiye'ye verilmesidir. Bu sağlandığı takdirde S 400lerin aktifleştirilmemesi de dahil Türkiye, ABD'ye her türlü tavizi vermeye hazırdır.

Türkiye'nin karşı karşıya olduğu bir diğer sorunda, AB ile Türkiye'yi karşı karşıya getiren Doğu Akdeniz'deki petrol ve doğalgaz arama girişimleridir. Türkiye bu alanda uluslararası (ABD, İngiltere, Fransa) ve bölgesel (Kıbrıs, Yunanistan, Mısır, İsrail) bir ittifakla karşı karşıyadır.

İç siyasal sorunlara gelince, bunların başında Kürt sorunu geliyor. Sorunun çözümünde Kürt ulusal hareketi, ortak vatan, demokrasi,

toplumsal uzlaşma noktasına geldiği halde, Türk devleti gerek devletin üzerinde yükseldiği parametrelerin parçalanacağı korkusu, gerekse uluslararası konjonktürün barındırdığı tehlikeler nedeniyle çözümden giderek uzaklaşıyor. Bu alanda en büyük sorunu Kuzey Suriye'deki Kürt oluşumuyla Kürt ulusal hareketi arasındaki siyasal bağ oluşturuyor. Kürt ulusal hareketine yönelik saldırılar, tutuklamalar, aralıksız sürdürülüyor.

Türkiye, emperyal hevesler uğruna yarattığı göçmen sorununu, bu hevesler suya düşünce, bir koz olarak kullanarak AB'nin siyasi ve mali desteğini aldı. Şimdi bu sorun Türkiye'nin en önemli iç sorununa dönüşmüş durumda. Suriyeli göçmenlerden ucuz bir iş gücü olarak yararlanan devlet şimdi bu sorunu hem Kuzey Suriye'nin işgaline bir gerekçe olarak, hem de içerde şovenizmi köpürtmenin bir aracı olarak kullanıyor. Ensar, yerini saldırgan şoven bir dalgaya terk ediyor.

İç siyasette önemli gelişmelerden bir diğeri de yerel seçimler oldu. Yerel seçim AKP iktidarının zayıflamasına yol açarak yaşanmakta olan siyasi krizi daha da derinleştirdi. Özellikle tekrarlanan İstanbul seçim sonuçları AKP'deki güç kaybını açıkça ortaya koyarken, burjuva siyasal alanda yeni dalgalara zemin yarattı.

Ekonomik ve siyasal istikrarsızlığı büyüten bütün bu etkenler kapitalizmin altındaki patlayıcı yığınını harekete geçiriyor. Burjuvazi bugünkü konjonktürde bu gelişmeleri uzun vadede denetim altına alabilecek reformist olanaklara sahip değildir. Tam tersine süreci denetim altına almak için ekonomik ve siyasal şiddeti daha da büyütüyor. İşçilerden kemerleri sıkmaları isteniyor. Enflasyon, vergi ve zamlarla zaten düşmüş olan reel ücretler daha da aşağı çekiliyor. Bunlar yetmiyor, işçilerin sosyal hakları budanıyor. Sınıfa yönelik bu saldırı gelişmiş ülkelerden gelişmekte olanlara doğru katmerlenerek yayılıyor.

Bugün Türkiye ve benzer ülkeler 1800'lü yılların ortalarında yaşanan kapitalist vahşilikten daha beterini yaşıyor. Yani "uygarlık" geliştikçe vahşet de büyüyor. İşsizlik, fiyat artışları, mesleki ve beslenememekten doğan hastalıklar, iş cinayetlerine bakıldığında, bize bu kapitalist vahşet konusunda kesin bir bilgi veriyor. Bu vahşetin diğer bir boyutu da kadına yönelik şiddettir. Bütün bunların anlamı dünyada olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal ilişkiler, nesnel olarak gittikçe devrimcileşmesidir.

İşçi Hareketi:

Bugün işçi sınıfı burjuvazinin ekonomik, politik, ideolojik çok yönlü bir saldırısı altındadır. Saldırının etkinliği sadece burjuvazinin ideolojik

ve politik şiddetinden kaynaklanmıyor. Bizzat sınıf örgütleri de bu saldırının önemli bir aracı olmuş durumda. Herbiri burjuva partilerin birer eklentisi durumuna gelen sendikal konfederasyonlar (HAK-İŞ, DİSK, TÜRK-İŞ vb.) devletle girdikleri girift ilişkilerle sınıfın karşısında konumlanmış durumdadır.

Bu konfederasyonların aralarındaki fark, bağlı oldukları burjuva siyasal partilerin aralarındaki fark kadardır. Türk-İş başkanının kamu işçileri toplu sözleşmesi için hükümetle yaptığı görüşmelerde takındığı tutum, devletle kurulan ilişkinin en son örneğidir.

Bütün bu olumsuzluklara karşın işçi sınıfının, kendiliğinden mücadelesi ile ayağa kalkmaya yönelik hamleleri devam etmektedir. Ancak sınıf içindeki bu mücadele potansiyeli çoğu zaman işsizliğin, işten atılma korkusunun sınıf dayanışması üzerinde yarattığı baskıya ve sendikaların uzlaşmacı tutumuna yenik düşüyor; çoğu durumda atılan işçiler tek başına mücadele etmek zorunda kalıyor.

Öncü işçiler işten atılıyor, sendikalaşma girişimleri başarısızlıkla sonuçlanıyor. İşçi sınıfı içindeki bu arayış ne yazık ki bugün içine hapsedildiği sendika-devlet cenderesini kırıp yeni bir sendikal anlayışı, sınıf sendikacılığını kendiliğinden gerçekleştiremez. Aşağıdan gelen bu arayışın, yeni bir sendikal anlayışı ortaya koyacak ve bunun sınıf içinde yerleşmesini sağlayacak siyasal bir etkiyle buluşması gerekiyor.

Sınıf sendikacılığı ancak sınıfın taşıdığı potansiyel gücün, mücadele eğiliminin sınıf temelli bir siyasetle buluşturulmasıyla gerçekleşebilir. Bu konuda da görev komünistlere düşüyor.

Bu temelde örgütlenme faaliyetini yürütürken komünistler, mevcut konfederasyonlara bağlı, sınıf sendikacılığından yana sendikaları desteklemeli, sınıf uzlaşmacı yaklaşımları olduğu kadar, sendika kurmak için sendika anlayışına dayalı sekte yaklaşımaları da mahkûm etmelidirler. İşçi sınıfı, bugün geliştireceği yeni yöntemlerle, açık mücadele biçimleri yanında, farklı mücadele biçimlerini de kullanarak, kendi gücüne güveni temel alan, iyi düşünülmüş ve iyi hazırlanmış, sağlam örgütlenmeler ve eylemlerle, mücadele kararlılığı ve azmini geliştirerek, üst üste yığılan başarısızlıklarla, rekabet içinde bölünmüşlükle kaybettiği güveni, rekabeti saflarından atarak, birleştirici eylemi öne çıkararak, bunu, küçük de olsa, birbirini izleyen başarılarla, sınıf hareketine yayararak içine sokulduğu sendika-devlet cenderesini kırabilir. İşçi sınıfının sendikal birliği ancak böyle, sürekli ve sabırlı çabalarla kurulabilir. Bu, sınıf içinde kazanma psikolojisini geliştireceği gibi, komünist siyasi faaliyetin zeminini de güçlendirecektir.

Sosyalist Hareket

Farklı parti ve gruplarıyla bir bütün olarak sosyalist hareket, uzunca bir süreden beri güç kaybediyor. Güç kaybı kendini ideolojik konumlar- da, politikada, eylemlilikte ortaya koyuyor. Bu güç kaybının, nedenini sadece sınıf mücadelesinin sertleşmesine bağlı olarak insanların geri çekilmesi olarak göremeyiz. Elbette bunun etkisi vardır ama güç kay- bına yol açan ana etken, ideolojik, stratejik ve taktik gerileme, pratik- te mücadele hedefleri ve biçimlerinin, düzenin kabul edeceği sınırlara çekmeleridir. Bu geri çekişiliş bugüne kadarki hemen tüm birlik giri- şimlerinin (Haziran hareketi, HDK) temel özelliğidir.

Mücadeleyi burjuvazinin tümüne, mevcut kapitalist düzene karşı bir mücadeleden kopararak, faşizmin geriletilmesi, barış, demokrasi, toplumsal uzlaşma söylemiyle AKP'nin geriletilmesi, ya da iktidardan düşürülmesi hedefine indirgenmesi, bu ideolojik ve politik kaymanın temel argümanı olmuştur.

Büyük çoğunluğuyla sosyalist hareketleri parlamentarizme hapse- den bu süreç, önce sosyalist parti ve grupların hedefsiz, ilkesiz birleş- meleriyle başladı, Ardından savrulma, AKP'nin uyguladığı baskı ve sindirme politikaları arttıkça daha da güçlenerek CHP ile fiili işbirlik- lerine kadar vardı. Bu süreç 2019 yerel seçimi ve ardından iptal edilen İstanbul seçimiyle en tepe noktaya çıktı. Burjuvazinin AKP eliyle uy- guladığı baskı ve sindirme politikaları sürdükçe bu eğilimin daha da güçleneceği açıktır. Bir yandan iktidarın uyguladığı şiddete, öte yandan bir anlamda bundan da beslenen liberal rüzgara, devrimci hareketler ancak devrimci bir platform yaratarak karşı durabilirler. Hareketimizin, Birleşik Devrimci Platform çağrısı, bu gerici ve liberal rüzgara birlikte cevap verme esprisine dayanıyor. Gerçekleşmesi zor olsa da bu çağrıya inat ve ısrarla sürdürmeliyiz.

Komünist Hareket

2011'de Söz ve Eylem'i çıkartmaya başladığımızda hedefimiz sı- nıf mücadelesine yön verecek devrimci bir partinin yaratılmasıydı. Bu hedefe ulaşmak için üç noktayı öne çıkardık; birincisi, arı Marksist – Leninist bir bilince ulaşmaktı. Bunun için ilk iş Marksizm-Leninizm'e uzun bir süreden beri bulaşmış olan ve Sovyetler Birliği'nin çözülme- sinden sonra neredeyse ona egemen olan ayırık otlarını temizlemektir. Bunu gerçekleştirmek için teorik temellerimizi, sınıf mücadelesi tari- hi içinde ele almaya çabaladık. İkincisi Türkiye devriminin üzerinde temelleneceği devrimci bir program oluşturmak ve üçüncüsü de, işçi sınıfına, emekçilere siyasal gerçekleri açıklayacak ajitasyon propagan-

da araçlarını yaratmaktı. Arada geçen sekiz yılda bu noktalarda, yeterli olmasa da, azımsanmayacak bir yol aldık.

Bu tarz bir yürüyüş hattı oluştururken kalkış noktamız, “devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz” Leninci belgisiydi. Marksizm-Leninizm’in bu en temel belgisi, aynı zamanda sınıf mücadelesinde Marksistlerin hayata geçirmekte en çok zorlandıkları, oportünizmle devrimciliği ayıran bir araç olagelmıştır. Tarihsel deneyim devrimci bir parti olmadan teoriyle pratiğin birliğinin gerçekleşemeyeceğini, pratik gibi teorinin de devrimci kalamayacağını gösteriyor.

Devrimci parti oluşturma hedefinde bizim tıkanıldığımız ana nokta da burasıdır. Vurgulandığı gibi devrimci teori ile devrimci pratiğin birliği devrimci bir parti formunda vücut bulur. Devrimci parti ise en yalın tanımıyla devrimci bir nitelik ve o niteliğe uygun bir niceliğin merkezi birliğidir. Yani devrimci bir kadronun kendisini merkezi tarzda örgütlemesidir. Devrimci kadro, basitçe bir dizi niteliğin (ideolojik yetkinlik, devrimci inanç, disiplin, feragat, özveri, cesaret, yoğunlaşma, uzmanlaşma vb.) toplamı değildir. Bunun çok daha ötesinde, bu niteliklerin merkezileşmesi, kolektif bir niteliğe bürünmesidir. Bunlar olmadan devrimci bir kadrodan söz edilemeyeceği açıktır. Ama bu nitelikler üzerinden yapılan bir tarif yine de eksik kalacaktır. Devrimci bir kadronun en önemli kriterlerinden biri de mevcut durumda öne çıkan sorunu yoğunlaşma ve çözmedir; yani çubuğu gerekli noktada gerekli yöne bükebilme becerisidir. Bu süreç içerisinde bizi en fazla zorlayan şüphesiz sistemli bir kadro politikası geliştirememiş olmamızdır. Kadronun devrimci eğitimi konusunda belirli bir yol almış olsak da, aynı şeyi disiplin, yoğunlaşma, uzmanlaşma, özveri ve feragat konusunda gönül rahatlığıyla söyleyemeyiz. Bu sayılan nitelikler konusunda çoğu zaman sempatanlar kadronun önüne geçmişlerdir. Bu da kadronun saygınlığı ve örnek olma özelliğini etkilemektedir.

Sınıf mücadelesi devrimci bir yükseliş döneminde değil, üstelik devrimci harekette kafa karışıklığı had safhada. Yaşamın olağan akışında bizi olumsuz olarak etkileyen, yoğunlaşmamızı, disiplini, özveri ve feragati gerileten öğeler, motivasyonu artırıcı, morali yükseltici öğelere ağır basıyor. Böylesi bir süreçte devrimci niteliği korumak, ancak bilinçle ve olağan yaşamın dışında kalarak, feragati artırarak mümkündür. Elbette nesnel ortamın üzerimizdeki etkilerini yok sayamayız Ama devrimcilik bir anlamda bu olumsuz koşullara karşı savaşmak değil midir?

Sosyalist hareketteki çok yönlü gerilemenin bizi de etkilediği ko-

şullarda düzenlediğimiz bu konferans hareketimiz için yeni bir atılımın başlangıcı olmalıdır. Bu, her şeyden önce eksik ve hatalarımızı doğru tespit etmemize, onların üstesinden gelmek ve önümüze koyacağımız hedeflere ulaşmak için kendimizden başlayarak hareketimizi yeniden örgütlememize, özellikle iyi bir işbölümüne, disiplinli ve denetime dayalı kolektif merkezleşmeyi gerçekleştirmemize, bunun için gerekli özveri, feragat, yoğunlaşma düzeyini yükseltmemize bağlıdır.

Belirlediğimiz hedeflere doğru yol alabilmemiz için faaliyetimizin öncelikli alanlarını iyi belirlememiz, bu alanlara yönelik işlevsel bir işbölümünü gerçekleştirmemiz, ısrarcı olmamız ve her aşamada faaliyeti denetleyecek pratik mekanizmalar kurmamız gerekiyor. Hareketimizin bugün için öncelikli çalışma alanlarını şöyle özetlemek mümkündür;

1-Devrimci ajitasyon, propaganda faaliyetini örgütlemek. Bu faaliyeti birkaç kola ayırabiliriz;

a) kadronun düzenli ve sistemli eğitimi. Bunun için merkezi bir eğitim programı hazırlanmalı ve tüm kadro yeri ve zamanı belirlenerek bu eğitimlerden geçirilmeli, Söz ve Eylem'in yayın faaliyeti bu eğitimi dikkate alacak şekilde yürütülmeli.

b) İşbaşı gazetesi yayın faaliyetini işçi sınıfının öncü kesimlerine yönelik olarak yeniden düzenlemeli,

c) Genç Sosyalist dergisi, lise ve özellikle üniversite gençliğine yönelik olarak yayın faaliyetini yeniden gözden geçirmeli. Bu üç yayını bir yanda baskı aralıklarını düzenli hale getirip niteliklerini yükseltirken, öte yandan da dağıtım ağlarını sürekli olarak geliştirmeliyiz, yayın okuma grupları oluşturarak kurduğumuz ağı süreklileştirmeliyiz. Her yoldaşın özellikle işçi ve gençliğe yönelik yayın organlarına yazı yazması, muhabirlik yapması sağlanmalı, eleştiri ve önerileri alınmalıdır. Ancak bunlar yapıldığında yayın organları gerçekten kolektif bir ajitator, propagandist ve örgütlenme aracı işlevini görecektir.

2-İşçi sınıfı içinde devrimci faaliyetin yürütülmesi; Sınıf içinde çalışma faaliyetimizin temel yönelim alanıdır. Bu faaliyet fabrika ve işyeri bazlı bir faaliyettir ve hedefi öncü işçilere ulaşma ve onların devrimci tarzda örgütlenmesine yöneliktir. Bugün işçi sınıfının büyük kitlesi dikkate alındığında ideolojik ve örgütsel gerilik içinde olduğu bir sır değil, Ama buna rağmen işçi sınıfı içinde sosyalizme gönül vermiş, sınıf mücadelesinde deneyimli az da olsa bir kitle vardır. Bu kitleye ulaşmanın yol ve araçlarını bulmak bizim görevimizdir. Yoğunlaşmamız gereken en önemli konulardan biri de budur.

3-Öğrenci Gençlik Hareketi, Toplumun en duyarlı ve hareketli alan-

larından biri olan öğrenci gençlik hareketine özel bir ilgi göstermeliyiz. Öğrenci gençlik , özellikle üniversite gençliği uzun bir süreden beri geri çekilme içindeydi. Özellikle geçen yılın sonundan başlayarak öğrenci hareketi bir toparlanmanın içine girdi, önümüzdeki öğrenim sezonunda gençliğin daha da aktifleşeceğinin işaretleri var. Hem Genç Sosyalist ve hem de gençlik örgütlenmesini, bu eğilimi dikkate alarak yeniden örgütlemeliyiz. Hem işçi sınıfına hem de gençliğe yönelik çalışmada başlangıç noktamız, var olan ilişkiler olmalıdır. Eğer var olan ilişkiler iyi değerlendirilir ve ısrarcı olunursa bu ilişkiler bizi mutlaka yeni ilişkilere taşıyacaktır.

4-Eylemlilik, Bir hareketin kendini toplumsal planda var etmesinin en önemli aracı kendi eylemliliğidir. Bu bizim en zayıf olduğumuz alanlardan biridir. Çoğu durumda sayısal azlık, kendi eylemimizi planlayıp örgütlememize engel oluyor. Eylemlilikle sayısal güç arasında doğrudan bir ilişki kuran bu tutumdan hızla uzaklaşmalıyız. Eylemliliği işçi direnişlerine katılmaktan, az bir güçle iyi örgütlenmiş protestolara, afiş, bildirilerden panellere kadar geniş bir alanda ele almalı ve uygulamalıyız. Eylemlilik konusunda özellikle gençlerin önünü açmalı, onları tüm olanaklarımızla desteklemeliyiz. Eylemliliğin başka bir alanı da sosyalist parti ve gruplarla yapılacak iş ve eylem birlikleridir. Bu eylem birliklerine mutlaka kendi kimliğimizle, pankart ve sloganlarımızla katılmalıyız. Bu aynı zamanda bizim sosyalist parti ve gruplarla olan ilişkilerimizi de geliştirecektir.

5-Mali olanakların yaratılması; gerek ideolojik mücadelede, gerekse örgütlenmede hareket kabiliyetimizi engelleyen önemli faktörlerden biri de mali olanaksızlıklardır. Mali olanaklarımızın artırılması, daha etkili ideolojik mücadele, eylemlilik ve örgütlenme demek olduğunu akıldan çıkarmadan daha özverili davranmalıyız.

Bütün bunlar, devrimci hazırlığın önümüze koyduğu açıl devrimci görevlerdir. Bu görevlerin üstesinden gelmek kaçınılmaz devrimci bir zorunluluktur.

2011-2019 Seçimleri ve Sonuçları Üzerine

Komünist Hareket'in gerek seçimlere, gerek burjuva parlamentarizm ve parlamenter mücadeleye ilişkin görüşleri Söz ve Eylem'in ilk sayısından itibaren çeşitli vesilelerle ele alındı. Yeniden özetlersek;

Birincisi, komünistler seçimleri ve parlamentoyu bir kurtuluş aracı olarak değil, bir mücadele alanı ve aracı olarak görür. Parlamenter yolla ya da barışçı yolla burjuva düzenin değişeceği gibi ham hayallere kapılmaz. Tersine, komünistlerin görevi işçi ve emekçilere parlamentonun gerçek işlevini göstermek, onların bu ham hayallerin arkasından gitmesini engellemektir. Bu anlamda parlamenter mücadeleye temel bir rol atfetmez; onu, burjuva devleti parçalayarak iktidarı almak için yürüttüğü parlamento dışı devrimci mücadeleye bağlı olarak ele alır.

İkincisi komünistlerin parlamenter mücadele taktiğinin özünü parlamento kürsüsünün devrimin ideolojik, politik ve örgütsel hazırlığı için kullanılması oluşturur. Yani amaç parlamentoya girmek değil, o kürsüyü kullanarak başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halka seslenmek, işçi ve emekçileri burjuva düzene parangalayan parlamentonun gerçek işlevini halka anlatmaktır.

Üçüncüsü; komünistler seçimleri her zaman yürüttükleri faaliyetin -ajitasyon propaganda ve örgütlenme faaliyetinin- yoğunlaşma dönemi olarak görür. Bu anlamda boykotu, seçime katılmayı, işbirliğini, bir parti veya grubu desteklemeyi parlamenter mücadelenin somut biçimleri olarak ele alır. Parlamenter mücadele gibi bu mücadelenin biçimlerini de (boykot, katılma, destekleme) mutlaklaştırmaz. Ünlü Marksist yöntemin emrettiği gibi "somut durumun somut tahlili"nden hareket eder. Her seçimi, sınıf mücadelesinin o günkü somut durumu içinde ele alır ve taktiğini belirler.

Komünist hareket bu temel yaklaşımla 2011 ve 2015 seçimlerinde HDP’yi destekleme kararı aldı ve bu taktiğini şöyle gerekçelendirdi:

“Kürt Ulusal Mücadelesi’nin yarattığı siyasal istikrarsızlık bugün ekonomik krizden gelen bir istikrarsızlıkla daha da büyümektedir. Görünen, seçimle birlikte bu istikrarsızlığın daha da büyüyeceğidir. Burjuvaziyi telaşlandıran da budur. HDP’yi düzen içine yerleştirme gayretleri bu telaşın bir göstergesidir. HDP kurulduğundan bu yana adım adım buraya doğru yol alıyor. Siyasette kendisini Kürt sorununun “demokratik ve barışçı” çözümüne göre konumlayan HDP’nin, sorunun çözümünü bu çerçevede düzen içinde kalarak araması elbette Kürt siyasi hareketi ve Kürt halkının kendi sorunudur. Bu anlamda adalet, eşitlik ve demokrasi vurgusu, sorunun düzen içi çözümünde anahtar görevi görebilir. Ancak aynı anahtar sınıf sorununa kullanıldığında “toplumsal barışa” dönüşüyor. Haklı bir talep olan halklar arası barış, sınıflar arası barışla tamamlanıyor.

“Ancak HDP her ne kadar kendine düzen içinde bir yer arıyor olsa da, ideolojisini, stratejisini ve taktiğini buna göre belirlese de, henüz düzen tarafından kabullenilmiş değildir. Varlığının temel koşulu olan Kürt sorununun “demokratik çözümü” henüz yasal bir gerçeklik kazanmamıştır. Bu yüzden ideolojisi (demokratik toplum, demokratik devlet, demokratik ulus, toplumsal uzlaşma ve bunların bütünü anlatan radikal demokrasi) ve politikasıyla düzene doğru koşsa da, düzen içine yerleşememiştir ve geçmişte olduğu gibi bugün de bir siyasal istikrarsızlık odağı olmaya devam etmektedir.

“Hareketimizin aldığı Haziran 2015 seçiminde HDP’yi destekleme kararı, ne burjuva parlamentosunun kutsanmasıdır ne de HDP’nin bugünkü konumu ve izlediği politikanın desteklenmesidir. Bu karar komünist sorumluluğun gereği olarak Kürt halkının özgürlük mücadelesine verilmiş bir destektir ve mücadeleye çağrıdır.”

2015 Haziran seçiminden AKP hâlâ %41 gibi bir oy oranıyla birinci parti olarak çıkmış olsa da, aldığı oy miktarı ve oranında ciddi düşüşler oldu. 13 yıllık hükümet sürecinin en ağır yenilgisini aldı, tek başına hükümet etme olanağını kaybetti.

HDP, seçim süreci boyunca düzene kabul edilme adına büyük çabalar sarfetti. Seçim propagandasındaki bütün sivrilikleri törpüledi; toplumsal uzlaşma ve barış partisi olduğunu kanıtlamak için ne gerekiyorsa onu yaptı. HDP’nin bu tavrı önce burjuva medya, ardından da seçmen tarafından onaylandı. HDP, seçmenin gözünde, iddia ettiği gibi Türkiye partisi oldu. Ancak önüne konulan yeni barajlara, saldırı ve bombalamalara rağmen barajı aşarak önemli bir zafer kazanmış olsa da

HDP'nin seçmen tarafından Türkiye partisi olarak kabul edilmesi, onun düzen tarafından da kabul edildiği anlamına gelmedi.

AKP'nin, HDP'nin barajı aşmasıyla, 7 Haziran'da tek başına iktidar olanağını kaybetmesi, Mart 2013'te başlatılan "çözüm" (tasfiye ve oyalama) sürecinin de sonu oldu. Bu süre içerisinde devlet Kürt Ulusal Hareketi'nin tasfiyesine yönelik önemli bir yol kastedemediyse de oyalama taktiğini başarıyla sürdürdü.

Erdoğan'ın Kasım'da seçimin yenileneceğini açıklamasıyla birlikte devletin hummalı operasyon hazırlıkları başladı. Erdoğan için seçim artık insanların sandıkta oy kullanma işlemi değildi, bir ölüm kalım savaşıydı. Ve bu "savaş" kazanmak için göze alamayacağı hiçbir şey yoktu.

Askeri tedbirler genişletildi, sansür ve güvenlik yasaları bu dönemde yasalaştırıldı. Erdoğan bu savaşa elinin altından kaymakta olan iktidarını kurtarmanın aracı olarak sarıldı. Seçim öncesi HDP Diyarbakır mitinginde patlatılan bomba, seçim sonrası Suruç'ta 33 genç devrimcinin öldürülmesi savaşın ön hazırlıklarıydı.

7 Haziran'da Erdoğan'ın tek başına iktidar olmasını önleyen HDP idi. Saldırıların hedefi de HDP ve onu destekleyen Kürt halkı oldu. Sonuç biliniyor, 2015 Kasım seçimleri ile AKP, devlet terörüyle, oturduğu eğik düzlemdeki aşağıya doğru kayışını, yeniden tek başına iktidar olanağını elde ederek geçici olarak durdurdu.

AKP-Erdoğan, devlet terörü ve yalan ve rüşvete dayalı kitle mobilizasyonu ile Kasım seçimlerini kazanmış olsa da kapitalizmin içinde debelendiği ekonomik ve siyasi kriz derinleşerek sürdü. Kürt halkına yönelik çok yönlü saldırı bir imha savaşına dönüştürüldü.

TC Hava Kuvvetleri Komutanı'nın "orta derecede bir savaş" olarak nitelendirdiği savaşın hedefi her zamanki gibi Kürt Özgürlük Hareketi'nin tasfiyesiydi. Devletin Kürt halkına ve Kürt Ulusal Hareketi'ne yönelik saldırıları, Kürtlerin Rojova'da elde ettiği statünün etkisiyle daha da kapsamlı hale geldi. Ankara'da barış mitingi bombalanarak "İnadına Barış" haykıran omlarca barış yanlısı öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. Kuzey Suriye'de Kürt Ulusal Hareketi'nin elde ettiği başarı devlette paniğe yol açtı. Panik korkuyu, korku paniği büyüttü. Ve panik zincirlerinden boşalan bir devlet terörüne dönüştü. Özel terör timleri ordu ve polis yanında devreye sokuldu, yetmedi kana susamış eski mafya bozuntuları devreye sokuldu. Evler kurşunlandı, evler yakıldı. Çocuklar, yaşlılar keskin nişancıların kurşunlarına hedef oldu. Yetmedi, ölümler çırılçıplak soyulup teşhir edildi, araçların arkasından sürüklendi.

Erdoğan'ın 2015 Kasım'da devlet terörü ile elde ettiği "seçim zafe-ri" burjuvazinin yönetememezlik krizini hafifletmeye yetmedi. Kapita-

list dünyadaki gelişmeler: ticaret - kur savaşları, silahlanma yarışı ve savaş hazırlıkları, içerde derinleşen ekonomik ve siyasi kriz yönetememezlik krizini daha da büyüttü. Nisan 2017 Anayasa Referandumu bu koşullarda Türkiye burjuvazisinin gündemine girdi.

Amaç, 2016 Temmuz darbesiyle ortaya çıkan fiili duruma anayasal bir kılıf geçirerek yönetememezlik krizine bir çözüm bulmaktı. 16 Nisan 2017’de yapılan Anayasa Referandumu baskı ve hile ile geçirildi. Bu yeni anayasa ile zaten fiili olarak işlevsiz olan burjuva temsili kurumlar resmi olarak da işlevsizleştirildi. Hızlı karar alma mekanizmaları ve burjuvazinin olası hükümet krizleri bir çözüme bağlandı. Referandumu AKP ve Erdoğan tarafından gündeme sokulması ve Erdoğan’ın bu yeni anayasayı kendi başkanlığı için kullanacak olması, seçmen için yandaş ve karşı olma biçiminde bir manipölasyonu beslese de bu, yapılan değişikliğin burjuvazinin ihtiyacına bir yanıt olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

Cumhurbaşkanına olağanüstü yetkiler tanıyan, parlamentoyu devre dışı bırakan anayasa seçmene zor ve hileyle kabul ettirildi. Seçim sonuçlarının şaibeli olduğunu iddia eden burjuva partiler zor ve hileyle kabul edilen referandum sonuçlarını devletin bekası adına sessizlikle geçiştirdi.

Bu süre içinde “demokrasi havarisi” emperyalist devletler, devletin Kürtlere karşı yürüttüğü kanlı operasyonlara, muhaliflere uygulanan baskılara, tutuklamalara, devletin yeniden dizaynını öngören hileli referanduma açık destek verdi. Başka türlü de olamazdı.

Türk burjuvazisi, referandumda elde ettiği sonuç ve emperyalist devletlerden aldığı destekle bir yandan Kürt halkına karşı kanlı operasyonları sürdürürken, öte yandan Suriye’nin kuzeydoğusunda işgal hareketini başlattı. ABD ve Rusya arasındaki çelişki ve çatışmalara dayalı mekik diplomasisiyle önce El-bab, ardından Afrin işgal edildi.

ABD’nin Ortadoğu’da, özellikle İran’ı hedef alan yeni hamleleri, ABD, Fransa ve İngiltere arasında kurulan ittifakın, Suudi Arabistan, İsrail, Mısır, BAE’yi kapsayacak biçimde genişletilmesi Türkiye’nin bugüne kadar başarıyla izlediği mekik diplomasisinin sonunun geldiğini gösteriyor. Son dönemde, Türkiye-ABD arasında hızlanan görüşme trafiği de bunu doğruluyor.

Sürecin bir başka boyutunu ise, Türk kapitalizminin içinde debelendiği ekonomik kriz oluşturuyor.

Uzun bir süre Türk kapitalizmine lokomotif görevi gören inşaat sektörü ciddi bir kriz içinde. Bir yandan konut ve altyapı yatırımları tam hız artarken öte yandan konut stoku büyüyor. Altyapı yatırımları kredi

bulma zorluğuyla karşı karşıya.

AKP iktidarı döneminde, devletin desteği ve iktidar partisi ortaklığıyla olağanüstü ölçüde büyüyen inşaat firmaları, şimdi iç ve dış borçların yeniden yapılandırılması talebiyle devletin kapısında sıralanmış durumda.

Döviz kurlarında son dönemdeki hareketlenme, hem devletin kefil olduğu borç yükünü, hem de cari açığı büyütüyor. Dolarda her bir kuruşluk artış Türkiye'ye 1 milyar dolara mal oluyor. Kısır bir döngü içinde devlet zamanı gelmiş dış borçlarını ödemek için yeniden dış borç bulmak zorunda. Bu da faizlerin hızla yukarı çıkmasına yol açıyor. Krediler geri dönmüyor, enflasyonla birlikte işsizlik de artıyor.

Birbiri ardından gelen seçimler ve Suriye'deki işgal girişimleri ile bozulan bütçe disiplini IMF'yi harekete geçirmiş durumda. Hükümet IMF ile gizli görüşmelere başladı bile.

Derinleşen ekonomik kriz işçi ve emekçilere artan zamlar, vergiler, işsizlik ve yoksulluk olarak yansıyor. Ekonomik zorluklar, mevcut siyasal kamplaşmayı daha da büyütüyor. İşçi sınıfının başında demoklesin kılıcı olarak sallanan işsizlik, sınıf içinde ataleti büyütse de toplumsal kaynaşma hızla "artık yeter!" noktasına doğru yol alıyor.

Toplumu Erdoğan yanlısı ve karşıtı olarak bölen ve karşı karşıya getiren referandumun gerçek sonucu, burjuvazide dipten gelen dalga endişesini büyütmüştür. Sadece işçi ve emekçileri değil, orta gelir grubundakileri de etkisine alan kriz, bu endişeyi daha da büyütülmektedir.

Burjuvazi, referandumda çıkan hayır evete dönüştürse ve diğer burjuva partilerin katkısıyla bu sonucu teyit ettirmiş olsa da, referandum sırasında toplumdaki evet- hayır bölünmesini ortadan kaldıramadı, referandum halkın çoğunluğunun bilincinde şaibeli olarak kaldı.

Kısaca, adına ne denirse densin (baskın, korsan vb.) erken seçim, burjuvazinin içinde debelendiği durumun, yönetemezliğinin bir göstergesidir. Yönetemezlik sadece dış politikadaki açmazlar ve krizin derinleşmesiyle bağlantılı değildir. 2017 Anayasa Referandumu'nun ortaya çıkardığı sonuç (sonucu hayır olan referandumun hileyle evete dönüştürülmesi) yönetemezliğin siyasal yönüdür.

Erken seçim kararının ardındaki temel saik bu endişedir. Anayasayı meşrulaştırarak sisteme nefes aldırarak olan erken seçimi AKP kendi iktidarını korumak için baskın seçime dönüştürmüştür.

Türkinin içinde debelendiği bu iç ve uluslararası koşullarda baskın seçim en başta, mevcut fiili durumu resmileştirmek ve referandum üzerindeki gölgeyi ortadan kaldırmak için gündeme getirildi.

Şüphesiz komünistler için hiçbir burjuva anayasa burjuvazinin dik-

tatörlüğünün yasaya dökölmüş biçimi olduğu için meşru değildir. Ancak 2016 Anayasa Referandumu sadece komünistler için değil, referandumda hayır oyu kullanan halkın çoğunluğu için de meşru değildi. Şimdi yapılmak istenen ise seçim adı altında halkın reddettiğı anayasanın halka onaylatılarak meşrulaştırılmasıdır.

Bugünkü seçimin dayandığı anayasa, Cumhurbaşkanlığına olağanüstü yetkiler tanıyarak mevcut olağanüstü hali olağanlaştırıyor. Zaten devletin burjuva niteliğini örten bir paravan olan parlamentoyu hiçleştiriyor. Ancak bunlardan hareketle eski ve yeni anayasa arasında bir kıyaslama yaparak bir yargıda bulunmayı doğru bulmuyoruz. Bize göre “en demokratik burjuva anayasası” bile egemen sınıfın burjuvazinin iktidarını garanti altına alınmasıdır. Yani egemen sınıfın iradesinin yasa biçimine dönüştürülmesidir. Bu bakımdan “en demokratik” olanıyla olmayanı arasındaki fark sadece biçimsel bir farktır ve bu biçimsellik doğrudan sınıf mücadelesinin düzeyi ile bağlantılıdır. Ve bu biçimsel varoluş burjuvazi için her şeyin yolunda gittiğı dönemlerde sınırlıdır. Sınıf mücadelesinin kesinleştiğı kriz ve savaşın gündemde olduğu bugünkü koşullarda hiçbir burjuva iktidar bu biçimselliğe bağlı kalmıyor, kalmaz. Bugün bütün burjuva iktidarların genel yönelimi bu yöndedir.

Bizim üzerinde ısrarla durduğumuz nokta seçmenin hayır oyuyla reddettiğı anayasanın seçim adı altında yeniden seçmene onaylatılmasıdır. Her ne kadar anayasa referandumundaki hayır oyları doğrudan kapitalizme bir karşıtlık içermese de yaşamın kitlelerde biriktirdiğı öfkenin dışavurumuydu. Şimdi bu öfke seçim yoluyla ve bir dizi manipölasyonla absorbe ediliyor. Bu manipölasyon, anayasa değışiminin sistemin bir ihtiyacı değil de Erdoğan’ın bir ihtiyacı olduğu yalanına dayanıyor. Erdoğan kaybederse kaos çıkacağını; karşı cephe ise, Erdoğan’ın gidişinin köklü bir değışim olacağını, demokrasiye geri döneleceğini, adalet mekanizmasının adil işleyeceğini, özgürlüklerin genişleyeceğini ve Olağanüstü Hal’in kalkacağını söylüyor. Seçmenin boş vaat ve yalanlarla sandığa çekilmesi her iki burjuva cephenin ortak paydasını oluşturuyor.

Burjuvazinin açıl ihtiyacı olarak gündeme gelen baskın seçimi Erdoğan kendi iktidarının güçlendirmek için kullanmasında şaşılacak bir şey yok. Bunun için alel acele bir dizi yasa çıkartıldı. Seçim tarihi İYİ Parti’nin seçime sokulmamasına göre belirlendi, ittifak yasasıyla MHP ve BBP’yi AKP etrafında birleştirdi.

CHP’nin 15 milletvekili vererek İYİ Parti’ye seçime katılmasının yolunun açılması “sıfır baraj” sistemiyle diğer burjuva partileri AKP karşıtı cephede birleştirmesi, AKP’nin seçim hamlesine karşı başarılı

bir hamle olarak görülse de, bu gerçekte burjuvazinin başarısıdır. Çünkü bu yolla burjuvazi, tüm partilerin seçime katılmasını sağlayarak, referandumdaki hayırı evete dönüştürerek anayasanın meşrulaşmasında geniş bir mutabakat sağlamıştır.

Erken seçim ilanının ardından yaşanan bu gelişmeler, daha seçim yapılmadan burjuvazinin istediği sonucu –anayasanın meşrulaştırılması, OHAL’in olağanlaştırılması- elde ettiğini göstermektedir. Seçimin sonucu nasıl olursa olsun; ister Erdoğan kazansın isterse başka biri, somut gerçek budur.

Bu somut durum seçime katılan partilerin nitelikleri üzerinden bir değerlendirme yapma ve tavır belirlemeyi anlamsızlaştırmaktadır. Çünkü karşı karşıya olduğumuz seçim sıradan bir başkanlık ve parlamento seçimi değildir.

Seçmenin oylarıyla reddettiği; tek başına bir partinin hükümet kurma-kuramama zorluklarını ortadan kaldırarak hükümet kurmayı cumhurbaşkanının inisiyatifine bırakan, kanun hükmünde kararname yetkisi veren, parlamentoyu bütün yetkilerini gasp ederek devre dışı bırakan, meşru olmayan bir anayasanın seçmen oyuyla meşrulaştırılmasıdır.

Bütün bu gerçekler seçimi Erdoğan ya da başka bir adayın kazanmasının işçi sınıfı ve emekçiler açısından bir değişime işaret etmediğini gösteriyor. Çünkü bugünkü ekonomik ve siyasal tablo içinde burjuvazinin işçilere ve emekçilere verebileceği hiçbir taviz yok. Erdoğan'ın seçimi kaybetmesi ihtimali ise burjuvazi için bir kayıp değil, her ne kadar kitlelerde bir zafer duygusu yaratarak, hareketlenmeyi artıracak olsa da, sisteme nefes aldıracak bir kazançtır.

Yukarda da belirtildiği gibi, seçimlere yaklaşımlarını yığınlarda oluşan parlamenter önyargıları dağıtmak için üzerine kuran komünistler sınıf mücadelesinin somut durumunu dikkate alarak her seçimi kendi koşulları içinde ele alarak tavır belirlerler. Bu yaklaşımla her koşulda seçimleri boykot eden anarşistlerden olduğu kadar, parlamentarizme bel bağlayan reformistlerden de ayrılırlar.

Komünist harekette boykot taktiği genellikle sınıf mücadelesinin yükseldiği, devrimci durumun olgunlaştığı koşullarda, burjuvazinin sınıf bilincini bulanıklaştırmak için başvurduğu taktiğe yönelik olarak başvurulan bir hamledir. Bugün sınıf mücadelesinin bir yükselme trendinde olduğu söylenemez. Sınıf; içindeki hareketlenmeye karşın, ideolojik ve örgütsel gerilik ve dağınıklık içinde, üstelik sınıf hareketi ona yön verecek devrimci merkezden de yoksundur.

OHAL koşullarında, yapılan seçimin baskı, saldırı ve hilelere sahne olacağı da bir sır değil. Bütün bunlar seçimle ilgili değerlendirmede

dikkate alınması gereken unsurlardır.

Ancak bugün karşı karşıya olduğumuz seçim alışılmış türden bir seçim değildir.

Seçmenin hangi partiye oy vereceği ve kimi seçeceği seçimin gerçek karakterini örten tali bir sorundur. Seçime gerçek karakterini veren, seçmenin oylarıyla reddettiği, hile ile kabul edildiği ilan edilen, anayasanın meşrulaştırılmasıdır. Bunun için bütün burjuva partiler seçimi kullanarak daha geniş kitleleri anayasanın meşrulaştırılmasına katmak için var gücüyle çalışıyor.

Seçime katılımı artırmak için yalan vaatlerin ardı arkası kesilmiyor. Bu yalan vaatlerin en tipiklerinden biri de Erdoğan'ın kaybetmesi durumunda yeniden parlamenter sisteme dönüleceği yalanıdır.

İşçiler ve emekçiler bütün bu yalan vaatlerin gerçek karakterini yaşayarak biliyorlar. 12 Eylül askeri darbesinden sonra burjuva partilerin her biri iktidara geldiklerinde seçim yasasını değiştireceklerini, seçim barajı ve anayasadaki antidemokratik maddeleri vb. kaldıracaklarını ilan etmediler mi?

Aradan geçen 38 yıla rağmen bu yasalar yerli yerinde duruyor. Bugünkü vaatlerin kaderi de bundan farklı olmayacaktır. Meşru olmayan anayasa meşrulaştırılacak ve aynen korunacaktır. Olağanüstü halin kalacağını, parlamenter sisteme dönüleceğini vaat edenler iktidara geldiklerinde olağanlaşan olağanüstü hal'le yönetmeye devam edeceklerdir.

Ağır bir ekonomik ve siyasi kriz içerisinde debelenen burjuvazinin işçi sınıfına emekçilere, Kürt halkına vaat edeceği işsizlik, ağır çalışma koşulları, yoğunlaşmış bir sömürü, yoksulluk, baskı ve zulümden başka hiçbir şey yoktur.

Son 10 yılda işçi sınıfının, emekçilerin, Kürt halkının karşı karşıya kaldığı durum budur. Seçimin hemen ardından işçi ve emekçilerin benzer ve daha ağır bir tablola ile karşı karşıya kalması bu ekonomik ve siyasal koşulların kaçınılmaz bir sonucu olacaktır. Bu koşullarda işçi sınıfı ve emekçiler bu saldırının karşısında ancak örgütlenerek durabilirler.

Komünistlerin görevi bütün bu çıplak gerçekleri işçi sınıfına, emekçilere ve Kürt halkına anlatmaktır. Seçimi bu hedef için kullanmaktır.

Seçimlere bir parti ya da aday göstererek katılınabileceğine ilişkin algı işçi sınıfını ve emekçileri burjuva parlamentarizmine mahkum eden burjuva propagandanın bir ürünüdür. Aday göstermek, bir partiye ya da adaya işaret etmek seçim sathını kullanmanın tek yolu değildir.

Aday göstermeden, bir parti ya da adaya işaret etmeden de seçmen

duyarlılığına hitap etmek mümkündür. Seçim ortamı kitlelerdeki duyarlılığı artırarak, komünistlere işçi sınıfının en geri kesimlerine bile ulaşabilme olanağını sunuyor. Bu olanağı kullanmak, işçi sınıfının öncü kesimlerine ulaşmak ve bu kesimleri işçi sınıfının öncüsü olarak örgütlemek komünistlerin önündeki başlıca görevdir.

Hayalci değiliz, seçmenin Erdoğan ve karşıtı olarak kutuplaştırıldığı, oy kullanmanın buna indirgendiği bugünkü koşullarda söylenecek sözün, gösterilecek çabanın seçmen üzerinde ciddi bir etkisinin olmayacağını biliyoruz. Ama söylenen hiçbir söz, girilen hiçbir çaba boşa gitmeyecektir!

Yeter ki sözümüzü burjuvazinin oyunlarını bozarak, işçi sınıfına emekçilere devrimci alternatifin ne olması gerektiğini anlatmak için sakinmeden söyleyelim ve işçi sınıfının en geniş kesimlerine ulaşabilmek için çaba sarf edelim.

Sosyalistler ve 24 Haziran Seçimi

Sosyalist parti ve gruplar seçim tarihinin açıklanmasından sonra kendi tavırlarını ayrıntılı açıklamalarla ortaya koydular. Sayısal küçük bir kısım boykotu savunurken, bir kısmı sandık başına gitmeyeceğini, diğer bir kısmı bağımsız adaylarla katılacağını, büyük bir çoğunluğu ise HDP'yi destekleyeceğini açıkladı. Açıklamalardan bazı parti ve grupların tek bir aday etrafında seçime katılmak için bir araya geldiği ama bunun gerçekleştirilemediği anlaşılıyor. Sosyalist hareket içinde ideolojik ve politik yaklaşım farklılıkları dikkate alındığında tavırlarını bu farklılığı anlaşılabilir.

Söz ve Eylem'in bugünkü seçimlere ilişkin tavrı sosyalist harekette alışılmış taktik biçimlerinden önemli farklılık gösteriyor. Sosyalist hareketler bugüne kadar seçim taktiklerini ya aday göstererek ya bir adaya işaret ederek ya da boykotu savunarak ortaya koydular. Bunun dışında, örneğin bir adaya ya da partiye işaret etmeden seçim sathını kullanmayı tavırsızlık olarak nitelendirdiler. Seçimlerde aday göstererek, adayların desteklenmesini açıklayarak katılmak nasıl mümkünse, bir parti ve adaya işaret etmeden katılmak da o ölçüde mümkündür. Seçimlere bir parti ve adayı işaret etmeden katılmayacağını, bunun tavırsızlık, pasifizm vb. olduğunu vasetmek su katılmamış bir parlamentarizmdir. Komünistler elbette parti ya da bağımsız adaylarla seçimlere katılırlar, parlamentoya da girerler, ancak komünistlerin seçime katılmadaki temel hareket noktası burjuva sistemi ve onun bir aracı olan parlamento kutsamak değil deşifre etmektedir. Okuyuculara ne kadar yabancı gelirse gelsin bizim söylediğimiz seçim sathının, etkisi olup olmadığı-

dan bağımsız olarak, ajitasyon - propaganda için kullanılmasıdır. İşçi sınıfına emekçilere gerçeklerin anlatılmasıdır.

Seçimleri boykot eden ya da kendi adaylarıyla katılan sosyalist grup ve partileri bir kenara bırakırsak, sosyalist hareketin sayısal çoğunluğunun ana paydasını HDP'nin desteklenmesi oluşturuyor. Ama önce şunu belirtelim ki Söz ve Eylem'in seçimlerde hiçbir partiyi ya da adaya işaret etmeden seçimin gerçek niteliğini ve seçim sonrası işçi sınıfını emekçileri neyi beklediğini açıklama biçimindeki tavrı, özel olarak HDP'ye karşı bir tutum alındığı anlamına gelmiyor. Bu noktadan hareketle HDP ile diğer burjuva partiler arasında hiçbir fark görmediğimizi söylemek bizim taktiğimizin özünü çarpıtmaya dayanır. Daha önce de belirttiğimiz gibi seçime hangi partinin katıldığı seçimin gerçek niteliğini öten tali bir sorundur. Esas olan seçimlerde burjuvazinin kazanmak istediği şeydir, seçmenin çoğunluğunun reddettiği anayasanın seçmene onaylatılması, Olağanüstü Hal'in olağanlaştırılmasıdır.

HDP'yi destekleyen parti ve grupların, farklı da olsa, gerekçelerini iki başlık altında toplamak mümkündür. Bu gerekçelerden birincisi HDP'nin meclise girerek burjuva sistemi istikrarsızlaştıracığıdır. HDP'nin meclise girmesiyle burjuva sistem istikrarsızlaşması arasındaki ilişkiye yaşayarak tanık olduk. Ancak bugün bu durumun ne ölçüde gerçeği yansıttığı tartışmalıdır. HDP mecliste olduğu dönem içerisinde Kürt Ulusal Hareketi'nin güçlenmesine ve Türkiye işçi ve emekçilerin Kürt sorununu kavramasında önemli katkıları oldu. Ayrıca HDP Türkiye'de burjuva parlamentosunun gerçek niteliğini kavranmasında, HDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması, birçok vekilin vekilliğinin düşürülmesi, HDPlı belediyelerin kayyuma devredilmesi ve bütün bunların parlamentoda burjuva partilerin ortak girişimiyle gerçekleşmesi, işçi ve emekçilerde seçimlere, burjuva parlamentosuna, devletin özelliklerine ilişkin bönce inançların yıkılmasında önemli bir rol oynadığı inkar edilemez. Ve biz milyonlarca makaleden, ajitasyon ve propaganda metninden milyonlarca kez daha etkili olan bu sonucu önemsiyoruz.

Ama aynı HDP "Bizler Meclise" sloganı altında parlamentonun, "halkların", "ezilenlerin", ötekilerin" sorunlarını çözüme ulaştırılabilecek bir kurum olduğu imajını güçlendirilmesinde katkıda bulunmuştur.

HDP Türkiye partisi olma sloganıyla girdiği yolda Türkiyelileştiği ölçüde Kürt sorunundan da uzaklaşmıştır. Son seçim bildirisinde yer alan aşağıdaki talepler HDP'nin bu yolda nereden nereye geldiğini göstermektedir.

"HDP, ... Kültür, dil ve kimlik gibi taleplerin anayasal çerçevede çö-

zümünü savunur ve farklı kimlikleri reddeden, onları yok sayıp bastıran tekçi anlayışı ortadan kaldırmak için mücadele eder. Tarihten günümüze kadar devam eden Kürt sorunu bir statü sorunudur. Kürtlerin statü talebi bölücülük değil, toplumsal barış ve ortak yaşam için gerekli ve kaçınılmazdır.”

“... Yerel ve yerinden yönetim talebi bu anlamda sorunu çözecek temel ve başat taleplerden biridir. ... Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı da bu ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır. Partimiz Türkiye'nin 1992 yılında imzaladığı bu şartın çekincelerini de ortadan kaldırılarak hayata geçirilmesini savunmaktadır.”

Bu sözleri geçmişte sosyalist hareketlerden birileri söylemiş olsaydı, eminiz ki o hareket UKKTH'nin düşmanı olarak adlandırılırdı.

İkinci gerekçe HDP'nin barajı geçememesi halinde AKP'nin meclis çoğunluğunu elinde tutacağıdır. Bu akıl yürütme biçimi burjuvaziyi AKP, AKP'yi devlet olarak görmeye dayanıyor ve AKP'nin seçimi kaybetmesini “demokrasinin” kazanılması olarak ele alıyor.

Bir başka savunu biçimi ise bizim öteden beri oportünizmin incir yaprağı olarak nitelendirdiğimiz, şu ünlü burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanma masalıdır. Burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanmak için birincisi, burjuvazinin bütün kesimlerinden bağımsız bir örgütlenme ve politikayla, ikincisi bu örgütlenmeyi ve politikayı sınıf içinde bir güç haline getirmekle olanaklıdır. Bunlar olmadan burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanma, burjuvazinin kuyruğuna takılmayı gizlemekten başka bir anlam taşımaz.

Bu noktada tuhaf ve sorunlu olan HDP'nin desteklenmesi değil, bu desteğin bunlar ve benzeri gerekçelere dayandırılarak açıklanmasıdır. Kendisini sosyalist, komünist, işçi partisi vb. ön eklerle tanımlayan grup ve partilerin kendi taktiklerini HDP'nin seçime katılması üzerinden belirlemiş olmalarıdır. Bu durumda insan HDP'nin seçime katılmaması halinde taktiklerinin ne olacağı sorusunu sormadan edemiyor.

Ve Sonuçlar

Erdoğan seçim hazırlıklarına seçim tarihi açıklanmadan çok daha önce başladı. 7 Temmuz 2015 seçimlerinde izlediği yolu izledi, savaş aygıtını devreye soktu ve Dışteki önü çıkartarak seçmen kitlesini konsolide etmeye çalıştı. Bunda da, milliyetçilik ve şovenizmi köpürterek, istikrarın bozulacağı korkusunu büyüterek başarılı oldu.

ABD, AB ve Rusya'nın desteği ile Afrin'i işgal etti, İran'a müdahale hazırlanan ABD ile anlaşarak PYD nin Menbiç ve Şengal'den çekilmesini sağladı. Kürt ulusal hareketine yönelik askeri faaliyeti seçim gününe kadar canlı tuttu. Bir yandan Türkiye'nin içinde debelendiği

ekonomik ve siyasal krizin uluslararası sermayenin bir olduğunu olduğunu işlerken, diğer yandan da Londra’da uluslararası Finans kuruluşları ile seçim sonrası ekonomik ve politik destek için anlaşmalar imzalandı. Böylece ulusal ve uluslararası sermayenin desteğini arkasına aldı. Kimi “sosyalist” çevrelerin TÜSİAD’ın olağanüstü Hal’in kaldırılmasına yönelik açıklamalarını sermayenin bir kesiminin AKP ve Erdoğan desteğini çekmesi olarak yorumlasa da gerçekte TUSİAD’ın bu açıklaması seçimin kimin kazanacağından bağımsız olarak olacak olanın dile getirilmesiydi. Çünkü seçimin bizzat kendisinin önemli hedeflerinden biri olağanüstü Hal’in olağanlaştırılmasıydı.

Seçimin sonuçlarıyla ilgili her şey seçim öncesinde seçmen çoğunluğunun reddettiği, hile ile kabul edildiği açıklanan anayasada mevcuttu. Anayasa ile adaletsiz bir seçim süreci, seçim hileleri, zorbalıklar, muhaliflere, özellikle HDP’ye yönelik baskı, saldırı ve tutuklamalar vb. kısaca devletin bütün kurumlarıyla Erdoğan’ın yanında yer alacağı garanti altına alınmıştı.

Seçimden önce Kürtlere karşı yürütülen operasyonlar, Suriye’deki işgal hamleleri ve Erdoğan’ın emir erliğini üstlenerek sürece dahil olan ordu oy kullanma süresi boyunca üstlendiği görevi sürdürdü. Kürt halkının imha ve susturmaya adanmış savaş aygıtı bu kez, özellikle Kürt coğrafyasında, sandıkları denetim altına aldı. Usulsüzlükler, zorbalıklar, seçim öncesi çıkartılan yasalarla zaten yasal bir kılıfa oturtulmuştur. Geride kalan ise Manipülasyon ve hile ile denetim altına alınan sandıklardan oyların nasıl çıkacağıydı. Bu görevi de Anadolu Ajansı ve bilgisayarlar üstlendi.

Erdoğan’ın seçim sürecinde daha önceki seçimlerdeki gibi agresif bir seçim propagandası yürütmemesi, muhalefet tarafından AKP’nin zaafı olarak görülerek beklentiler yükseltildi. 24 Haziran akşamı seçim sonuçlarını açıklanmaya başlamasıyla birlikte bütün beklentiler ve yanılsamalar da dağılmaya başladı.

24 Haziran akşamı CHP yöneticilerinin Anadolu Ajansı manipülasyonları gösterdiği tepkiden yaklaşık bir saat sonra devlet destekli silahlı AKP militanları sokakları işgal etti. 2. turda muhalefetin muhtemel adayı Muharrem İnce CHP geleneğine bağlı kalarak devletin bekası adına açıklama yaptı, seçimi öncesi vaatlerini hiçleştirerek Erdoğan’ın kazandığını açıkladı. Seçim öncesi seçmenden sandıklara sahip çıkılmasını isteyen muhalefet partileri ve sivil toplum örgütleri (örneğin “Oy ve Ötesi”) seçim sırasında bırakalım sandığa sahip çıkmayı, devletin kayığına binerek yapılan hileleri bile görmemezlikten geldiler. Numan Kurtulmuş Seçimden önce yaptığı “Herkes şimdiden seçim sonuçları-

nı kabul edip, seçim sonuçları ne şekilde tecelli ederse etsin milletin tercihini saygıyla karşılamak mecburiyetindedir. Yani milletin tercihinin üzerine söz söylemek kimsenin hakkı olmamalıdır, kimsenin haddi olmamalıdır. Seçim sonrasında ortaya çıkabilecek olan kendilerince olumsuz bir tabloyu hiç kimse şimdiden, peşinen seçimleri mahkûm ederek yorumlamaya kalkmasın” açıklaması gerçeklik kazandı Her şey, hem hileyi hem de tehdidi içeren bu açıklama uygun olarak gelişti. Muhalefet seçimi Erdoğan’ın kazandığını daha sandıkların açılması tamamlanmadan kabul etti.

Erdoğan ve AKP’ye seçim zaferi sunan bütün partilerin seçim sonrası seçimden kazançlı çıktıklarını açıklaması, şaşkıncu gibi görünse de bir gerçeğin altının çizilmesi idi. O da seçmenin reddettiği anayasanın seçim yoluyla seçmene onaylatılmasıydı. Bu da burjuvazinin istediği sonucu elde ettiğini, muhalefet ve iktidar partilerini düzenin bekası noktasında birleştirdiğini teyidiydi.. Binbir vaatle seçmeni sandığa çekmeyi başaran muhalefet partileri seçim sonrası teselliye seçime katılma oranı ve AKP’nin düşen oylarını bulurken HDP’lileri ise, barajı aşmanın, parlamenter olmaktan çıkan, parlamentoya girmenin sevincini kutladı.

Seçimde seçmenin sandığa taşınması ve devletin yeniden dizaynına olanak sağlayan anayasanın meşrulaştırılması kaybeden ve kazananları birleştirirken, sonuçların açıklanmasından sonra muhaliflerin adil olmayan koşullara, hileye usulsüzlükleri dilendirmesi tam bir pişkinlik örneğidir. Olağanüstü Hal koşullarında gerçekleşen seçimin adil olmayacağı ve her türlü hileye açık olacağı önceden belli olduğu halde bu koşullara dayanarak seçimleri eleştirel partilerin seçimlere nasıl, neden katıldıkları ise cevap bekleyen soruların başında geliyor.

Sonuçlar ve Sosyalist Hareket

Sosyalist hareketin (burada kastedilen CHP mitinglerine katılan ve HDP ye destek veren Sosyalist Parti ve gruplardır) durumuna girmeden önce HDP ile ilgili bazı noktaların altını çizmek gerekiyor. Seçim öncesi ve süresinde bütün baskı, saldırı ve tutuklamalara rağmen HDP’nin oy oranını büyük ölçüde kurulumuş olması önemlidir. Bu en azından Kürt halkının Türkiye Partisi olma yolunda ilerleyen HDP de ki değişime rağmen Kürt halkının direncini koruduğunu gösteriyor. HDP’nin barajı aşması bir başarı olarak görülse de bunun işlevleri tamamen elinden alınmış bir parlamentoda anlamlı bir gelişme olarak nitelendirmek mümkün gözüküyor. HDP nin daha önceki parlamento deneyimi bu yargıyı destekliyor. Aldığı oy oranı önemli olsa da bunu HDP’nin izlediği politika için söylemek mümkün değildir. Politikasını Kürt sorunu-

nun çözümü noktasında düzenin kabul edebileceği sınırlara çekmesi, anadilde eğitim ve AB yerel yönetimler şartının kabulü ve Kürt sorununun çözümünde parlamentoya hala işlevsel kabul etmesi HDP nin bugün içinde düştü açmazın temel noktalarıdır. HDP meşru olmayan anayasanın meşrulaşmasına katkı vererek bizzat bu açmazı büyötmüştür.

Sayıcı büyük kitlesi ile Türkiye Sosyalist hareketi bir dönemden beri izlediği politikayla batağa saplanmış, burjuva muhalefetin basit bir eklentisi durumuna düşmüştür. Fazla uzağa gitmeye gerek yok, 2015 ten bugüne sosyalist hareketlerin izlediği sınıf uzlaşmacı çizgi bu bitmişliği yeterince gözler önüne seriyor. 2013 Haziranında yeşeren umudun, “Gezi ruhu”nun adım adım söylenmesinin yol açtığı hayal kırıklığıyla “Tek Adam rejimi,” Saray rejimi,” “Faşizme karşı mücadele birliği” belgesi altında burjuva kulvara yöneldi. 2015 Temmuzunda mizansen darbenin altındaki gerçek devlet darbesini göremedi. Mizansan darbeyi teli neden CHP’nin Taksim mitingine tam kadro katıldı, ardından CHP’nin Adalet yürüyüşüne katılarak burjuva kulvardaki yerini sağlamlaştırdı. 2016 anayasa referandumunda içeriksiz bir hayır politikası izleyerek anayasanın fiili olarak reddedilmesine katkıda bulunduğu halde bu anayasayla düzenlenecek ve meşrulaştırılmasını sağlayacak seçime HDP nin meclise girmesini sağlamak üzere (nesnel olarak) destek verdi. Erdoğan’ın kaybetmesini HDP nin barajı aşmasını da görerek, Erdoğan’dan kurtuluşun Türkiye’nin demokratikleşmesine yol açacağı masalına inandı ve HDP yi tam kadro destekledi. Seçimin meşru olmayan bir anayasanın meşrulaştırılması demek olduğunu, Erdoğan kaybetse bile rejiminin kazanacağını göremedi. Bütün fonksiyonları yok edilmiş burjuva anlamda bile bir parlamento olmayan parlamentoya HDP nin girmiş olmasına başarı atfederek boylu boyunca parlamente-riz bataklığına saplandı. Bu bataktan çıkması da mümkün gözüküyor.

Seçimler AKP ve Erdoğan’ın yeni bir Zaferi ile sonuçlandı. Daha önce de belirtildiği gibi Erdoğan’ın zaferi olarak görölen şey ekonomik ve siyasal krizi içerisinde yönetemez duruma düşen burjuvazinin devletin yeniden dizaynı için yeni bir olanağı elde etmesidir. Devletin seçim yoluyla kitlelerin gözünde meşrulaştırılan anayasaya dayanarak bu yeniden dizaynı kapitalizmin dünya çapındaki ihtiyaçları, Türkiye kapitalizminin içinde debelendiği ekonomik, politik kriz ve savaş koşullarına göre sürecektir. Bu sürecin işçi sınıfı emekçiler açısından anlamı açıktır; daha ağır çalışma koşulları, daha katmerleşmiş bir sömürü, baskı, işsizlik, fiyat artışları ve geleceğe güvensizliktir.

İşçi sınıfı bu cenderenin içine sokulmasına bizzat kendi bilinç geriliği ve örgütsüzlüğüyle katkıda bulunmuştur. öte yandan işçi sınıfının

bu geriliğinde kendini devrimci bir alternatif olarak örgütleyemeyen ve bu örgütlülüğü işçi ve emekçi sınıflara taşıyamayan komünistlerin sorumluluğu belirleyicidir.

Şimdi seçimden geriye Erdoğan'ın seçim yoluyla devrilebileceğine ve düzenin kendi içerisinde demokratik bir dönüşüme uğrayabileceğine inanan işçi ve emekçilerin hayal kırıklıkları kaldı. Ancak bu hayal kırıklığı kendi içerisinde yeni bir devrimci çıkışında potansiyelinin barındırıyor. Burjuvaziyi esas telaşa düşüren ve alel acele önlemler almaya iten de bu durumdur. Burjuvazi seçimden hemen sonra seçim sonuçlarının yarattığı hayal kırıklığının düzenin dışına taşmasını önlemek için, seçim öncesinde, medyanın da pompalamasıyla bir umut yaratılarak seçmeni sandığa çeken Muharrem İnce'nin şimdi seçimde oluşabilecek düzen dışı arayışları absorbe edebilmek için devreye sokulması da bu ihtiyacın bir yanındır.

Seçim öncesinde kendisini oy kullanmaya endekslemiş işçi ve emekçilere propaganda olanağı son derece sınırlıydı. Şimdi yaşanan hayal kırıklığının geride bıraktığı "seçimle hiçbir şey değişmez" söylemi ile işçi ve emekçilerin değişimin ancak sosyalist devrimle geleceğini anlatmak çok daha olanaklıdır. Bizi bu düşünceye sevk eden hayal kırıklığının içinde devrimci bir umudu barındırıyor olmasıdır. Seçim parlamentosunu işlevsizleştirip rafa kaldırırken işçi ve emekçilerin burjuva parlamentosunun uyuşturucu etkisinden kurtulmalarının yolu da açılmıştır.

Kapitalizmin hem dünyada hem de Türkiye'deki işleyişiyle toplumsal ilişkileri devrimleştirmeye devam edecektir. Ancak bu etki kitleleri kapitalizme karşı kendiliğinden seferber etmeye yetmiyor, yetmeyecek. Görev komünistlere düşüyor. İşimiz dünkünden hem daha çok daha zor, hem de, daha kolaydır; zordur; çünkü rejimin saldırıları artarak sürecektir, kolaydır; çünkü kitlelerde burjuva parlamentarizmine karşı oluşan güvensizlik bize yeni olanaklar sunuyor. Bu aşamada her şey, komünistlerin kendilerini devrimci tarzda örgütlenmelerin ve bu örgütlenmeyi işçi sınıfına taşımalarına bağlıdır. Bunun için atılacak bir adım komünist bilinç, kararlılık, cesaret, feragat, sabır ve disiplinin yükseltilmesi, bu öğelerin bir örgütsel forma dönüştürülmesidir.

Komünistler ve Yerel Yönetimler

Yerel yönetimlerin burjuva devlet mekanizmasının bir kurumu olmaları ve kurumsal olarak burjuvazinin hizmetinde olmaları, komünistlerin yerel yönetim seçimlerine ilgisiz kalacağı anlamına gelmiyor. Tersine sırf bu durumun bile işçi ve emekçilere anlatılması komünist-

lerin yerel seçimlerden neden uzak duramayacağını anlamaya yeterlidir. Üstelik komünistler işçi sınıfını ilgilendiren hiçbir sorundan uzak kalamazlar.

İşçi ve emekçilerin günlük sorunlarıyla daha doğrudan ilişkili olan yerel yönetimler, sınıf mücadelesinin önemli alanlarından biridir. Ancak bu alanda yürütülecek mücadelede elde edilecek kazanımlar, işçi ve emekçilerin günlük yaşamlarında bir iyileşme sağlasalar da, ne yerel yönetimlerin mevcut kapitalist düzen içindeki kurumsal işlevlerini ortadan kaldıracırlar; ne de işçi sınıfının genel durumunda bir iyileştirme sağlayabilirler. Çünkü kapitalizm altında her yerel sorun, genel sorunun yerele yansması, yeniden üretilmesidir ve yerel mücadeleyle çözülemez. Yerel mücadelelerin sınırlılığının temel nedeni de budur. Bu yüzden yerel mücadeleler ancak işçi sınıfının genel iktidar mücadelesi ile birleştirilebildiklerinde reformcu bir çerçeveden çıkartılarak devrimci bir içerik kazanırlar. Bu bağlam içinde yerel mücadelelerin en önemli kazanımlarından biri de işçi sınıfının geleceğin yönetici sınıfı olma yolunda kendini geliştirmesi, yetkinleştirmesi ve deneyim biriktirmesidir.

Komünist Hareket'in yerel seçimlere yönelik tavrının ne olması gerektiğinin daha net bir biçimde anlaşılabilmesi için öncelikle birkaç noktanın altını çizilmesi gerekiyor; Birincisi; komünistler seçim Propagandalarını burjuva partiler gibi vaatler üzerinden yürütemezler. Çünkü komünistlerin görevi sorunları belirleyip işçi sınıfı adına halletmek değil, işçi sınıfını günlük ve genel çıkarlarını savaşarak elde edebilecek bilinç ve örgütlülükle donatmak, onun iktidar mücadelesine önderlik etmektir. Kapitalist düzende işçi sınıfı en küçük hakkını bile ancak savaşarak kazanabilir, koruyabilir. Vaatler işçi sınıfının edilgen bir sınıf düzeyine indirgenmesi ve onu düzene bağlamanın araçlarıdır.

İkincisi; komünistler yürüttükleri faaliyetin işçi sınıfında reformist, parlamenter hayallere yol açmasına izin veremezler. Tersine farklı sosyalist parti ve çevrelerin “yerel iktidar”, “yerel yönetimlerin özerkliği,” “devletin demokratikleşmesi” vb. gibi işçi sınıfının mücadelesini burjuva parlamenter mücadele içine hapseden yaklaşımlarına karşı amansızca savaşmak zorundadırlar.

Üçüncüsü; Komünistler her yerel mücadeleyi, işçi sınıfının iktidar mücadelesine bağlı olarak ele almak ve bu mücadele ile uyum içinde yürütmek durumundadırlar. Bu sadece ajitasyon ve propagandada değil, örgütlenme ve eylemde de göz önünde tutulması gereken temel noktadır. Sınıfın güncel çıkarları ile iktidar mücadelesi uyum içinde yürütülemediği müddetçe, ne elde edilen başarılar kalıcı olabilir, ne de işçi sınıfı ile komünist öncü arasında kalıcı bağlar kurulabilir.

Dördüncüsü; komünistler seçim çalışmalarının ağırlık noktasını kendi görüşlerinin, programlarının ve amaçlarının işçi ve emekçilere açıklanması üzerine oturtmalıdır. Bu faaliyet komünistlerin yürüttükleri seçim çalışmalarını niteliğini belirleyeceği gibi, yerel ile genel iktidar mücadelesinin uyum içinde yürütülmesinin de koşuludur.

Beşincisi; Komünistler güç ve olanaklarının ana bölümünü mücade- lenin yükseldiği alanlara hasretmelidir. Bu alanlarda konumlarını güç- lendirerek, buraları tahkim ederek, bu tahkimatı yeni alanlara sıçrama ve burjuva iktidar karşı saldırı noktası olarak kullanabilmelidirler.

Komünist Hareket'in bu çerçevede yürüteceği faaliyetin kapsamını ve etkinliğini, mevcut gücümüz ve olanaklarımız belirleyecektir. İdeolojik, politik ve örgütsel olarak yeni yeni şekillenmekte olan bir hareketiz. Henüz ulusal çapta bir örgütlenmeye sahip olmadığımız gibi, bulunduğumuz alanlarda da güçlü, işlevsel bir örgütsel yapıya sahip değiliz. Bugün toplumun en hareketli kesimleri olan grevci işçiler, emekçi kadınlar, öğrenciler, güçlü olduğumuz birkaç alan hariç, yaşam alanlarını savunan yoksul köylüler arasındaki etkimiz yok denecek ölçüde zayıf. Bu durumun, hareketimizin rutin faaliyetlerini etkilediği gibi, seçim faaliyetlerini de etkilemesi kaçınılmazdır. En başta seçimlere kendi adaylarımızla katılmıyoruz. Önemli bir eksik de dışımızdaki devrimci parti ve çevrelerle, onların angajmanları nedeniyle, devrimci bir cephe, bir seçim platformu kurmanın olanaksızlığı. Bütün bunlar hareketimizin gücünün ve etkinliğinin sınırlarını belirlerse de, bunun, iş yapmamanın bir mazereti haline getirilmesine izin vermemeliyiz. En zor koşullar ve olanaksızlıklar içinde bile yapılabilecek çok şey vardır.

İster genel, isterse yerel olsun seçim ortamları komünistler için devrimci ajitasyon, propaganda ve örgütlenme faaliyetlerinin yoğunluğunun arttığı dönemlerdir. Bizim asıl dikkatimizi vermemiz gereken nokta; komünist ajitasyon, propaganda ve örgütlenme faaliyetini –ekonomik, siyasal gelişmeler ve seçim ortamının yarattığı siyasal duyarlılıktan yararlanarak- daha da yoğunlaştırmaktır. Seçilmiş hedefler üzerinden mücadelenin yükseldiği alanlara, fabrikalara, işyerlerine, mahallelere, köylere girmek, bu alanlarda örgütlü birimler inşa etmektir. Evet gücümüz sınırlı ve olanaklarımız dar. Güç yetersizliğini ve olanaksızlıkları ancak daha iyi organize olarak, daha fazla yoğunlaşarak, daha sistemli, daha sabırlı, daha özverili bir çabayla ve daha çok çalışarak aşabiliriz.

Yol Ayrımı

31 Mart yerel seçiminde de burjuva siyaset seçmeni konsolide edip sandığa taşımak için her yolu denedi. Muhaliflere özellikle HDP'ye yö-

nelik tutuklamalar, karalamalar, baskı, devlet eliyle sürdürüldü. Önceki seçimlerde baskı ve hile seçim sürecinin bir özelliği iken 31 Mart yerel seçiminde bu politika seçim sonrasında da sürdürüldü. Önce HDP'nin kazandığı birçok belediye YSK marifetiyle elinden alınarak AKP'ye verildi. Ardından AKP için çöküşün başlangıcı olan İstanbul B.B. seçimi iptal edildi ve yenilenmesine kararı verildi.

31 Mart'ta AKP birçok Büyükşehir belediyesini kaybetti. Bu kayıplar içinde şüphesiz en önemlisi İstanbul'du. AKP uzun süredir siyasi bir parti olmaktan çıktı. Rantla beslenen ve rant dağıtarak varlığını sürdüren bir şirket hüviyetine büründü. İmamoğlu'nun 18 günlük Belediye Başkanlığı süresinde açıkladıkları, İstanbul Belediyesi'nin rantla beslenme ve rantın dağıtımındaki işlevini gözler önüne serdi.

İşbaşı Gazetesi, 31 Mart seçim sonuçlarıyla ilgili değerlendirmesinde şu tespiti yapmıştı; “Mart 2019 yerel seçim sonuçları, aldığı oy oranlarında ciddi bir düşüşün olmamasına rağmen bu kez AKP'nin yeniden eğik düzleme kayışının başladığını ve bunun geri dönüşünün olmayacağını gösteriyor. Hiç kuşku yok ki, AKP bu kayışı önlemek için baskı ve terörü daha da tırmandıracaktır. Ama AKP'nin aldığı yara, baskı ve terörle önüne geçilemeyecek niteliktedir. Bu aşağıya kayışın nasıl gelişeceği ve hangi somut biçimlere bürüneceği önümüzdeki süreçte daha net bir biçimde ortaya çıkacaktır.”

AKP yeniden oturduğu eğik düzlemde aşağıya doğru kayışını durdurmanın ilk adımı olarak İstanbul seçiminin iptali stratejisini uygulamaya soktu. Bu süreçte hem HDP hem de CHP'nin elinden alınan belediye başkanlıklarına kitlesel bir tepki örgütlemek yerine, ahlaki hukuki vb. gerekçelerle savunma pozisyonunda kalmaları, AKP'nin işini daha da kolaylaştırdı. Strateji adım adım uygulamaya konuldu ve İstanbul B.B. Seçimi iptal edildi. Bunu başka önlemlerin izleyeceği açıktır. CHP ve ittifakları (HDP, İyi Parti ve kimi sosyalist çevreler) seçimin yenilenmesini kabul ederek, AKP'ye bu olanağı da sunmuş oldular.

CHP ve ittifakları AKP'nin YSK eliyle aldığı ve hiçbir meşruiyeti bulunmayan seçimin yenilenmesi kararını kabul ederek, iptal kararını meşrulaştırmakla kalmadı yenilenecek seçimin meşruiyetini de ortadan kaldırdı. Seçimin yenilenmesini kabul ederek, ihanet ettiği seçmenden yeniden oy isteyerek, korkaklığının bedelini seçmenin sırtına yüküyor.

Yenilenen Secim ve Sosyalist Hareket

31 Mart seçiminde sosyalist hareketin bir kısmı kendi adaylarıyla katıldı. Önemli bir kısmı ise HDP ile birlikte “faşizmi geriletme” adına CHP- İyi Parti (Millet ittifakı) ittifakını destekledi. CHP bu destekle

İstanbul ve birçok ilde belediye başkanlığını aldı. İstanbul seçiminin yenilenmesi kararının kabul edilmesiyle birlikte, soldaki birçok parti (TKP, TKH, EHP vb.) İmamoğlu lehine adaylarını geri çekti, birçok sosyalist parti ve örgüt İmamoğlu'nu destekleyeceğini açıkladı. Böylece CHP merkezli ittifak önemli ölçüde genişledi. Yani birçok sosyalist parti ve örgüt CHP ile fiili bir ittifaka girdi. İttifak diyoruz, çünkü ister bir kereye mahsus, ister daha uzun vadeli olsun, isterse fiili ya da zımni olsun, ittifak ittifaktır.

CHP adayını destekleyen sosyalist parti ve örgütlerin bu desteği dayandırdıkları gerekçelerden biri, Erdoğan'ın kişiliğinde vücut bulduğu ileri sürülen, "faşizmin geriletilmesi", diğeri ise (çoğunlukla HDP ve çevresindekilerin ileri sürdüğü) "demokrasi, barış ve toplumsal uzlaşmanın sağlanmasıdır." Bu hedefler CHP ile yapılan zımni ittifakın temel dayanağıdır. Hedefler böyle konulunca mücadele düzen içine çekiliyor ve burjuva partilerle kurulan ittifak, salt politik değil ideolojik bir ilişkiyi ifade ediyor. Bize göre herhangi bir durum karşısında iki türlü bir ittifak kurulabilir, Birincisi devrimin gelişmesinin ihtiyaçlarını dikkate alan devrimci partiler arasında bir ittifak, ikincisi ise burjuva muhalif partilerle burjuva düzen sınırlarında bir ittifak. Hangi gerekçe ile açıklanırsa açıklansın sosyalist parti ve çevrelerin İmamoğlu'nu desteklemesi bu ikinci türden bir ittifaktır. Burjuva kuyrukçuluğudur. CHP ve HDP, YSK kararıyla kazanılmış seçimin iptal edilmesi karşısında boykot kararı almış olsaydı, sosyalist parti ve grupların tavrı ne olurdu? İddia ediyoruz ki bütün sosyalist parti ve gruplar bu karara uyar seçimi boykot ederdi. İşte bizim kuyrukçuluk dediğimiz tam da budur, burjuva partilerin birine karşı diğeriyle flört etmek.

İşin en ilginç yanı da CHP adayını destekleyen sosyalist parti ve grupların bu tutumlarını haklı çıkarmak için Marks, Engels ve Lenin'e başvurmalarıdır. Bu gruplar sınıf mücadelesini tarihi içinde gezinerek kendi kuyrukçu tutumlarını haklı çıkarmaya, oportünizmlerine "haklı"-gerekçe bulmaya çalışıyorlar. Kimileri 1975 senato seçiminde sosyalistlerin Faik Tütün'ün seçilmesini engellediği ve bunun sosyalist hareketin önünü açtığını ileri sürecek koptuklarını söyledikleri oportünizmle yeniden kol kola giriyor. 12 Eylül'ün başlangıcı olan sıkıyönetim ilanı, Çorum, Kahramanmaraş, hapishane baskınları hatta Erdoğan'ı ülkenin başına getirenin de CHP olduğu ne çabuk unutuldu.

Kimileri kuyrukçu politikalarını örtmek için Lenin'e başvuruyor. Bolşeviklerin 1917'de Kornilov darbesinde Kerenski'yi desteklediği yalanına sarılıyor, kimileri ise daha da gerilere gidiyor, 1848 Fransız devriminde işçilerin feodalizme karşı burjuvaziyle birlikte hareket et-

mesinden medet umuyor. İşçi sınıfının henüz yeni yeni kendisi için sınıf olma düzeyine yükseldiği bir dönemde işçilerin monarşiye karşı burjuvaziyle birlikte hareket ettiğini görüyor ama ötesini, işçi sınıfının silahını “bir omuzdan ötekine geçirip” burjuvaziye karşı barikatlarda savaştığını es geçiyor. Kuyrukçu tavrını masum göstermek için düzenbazlık yapmak oportünizmin klasik taktiğidir.

Komünist İşçi Hareketi, 31 Mart seçiminde sosyalist adayları destekleyeceğini açıkladı. Seçim sonrasında ortaya çıkan tabloyu değerlendirdi, iptal edilen ve yenilenmesine karar verilen İstanbul seçimini boykot edilmesi kararına vardı. Bize göre seçim iptal edilmesi de yenilenmesi de meşru değildir. Bu koşullarda seçime katılmak, AKP'nin YSK eliyle yaptığı uygulamayı meşrulaştırmaktır.

Burjuva kuyrukçuların kendi tutumlarını haklı göstermek için sarıldıkları bir diğer savunu boykotun pasifizm olduğu ve AKP'yi desteklemek anlamına geldiğidir. Boykota karşı ileri sürülen bu suçlamalar yeni değildir. Tarih boyunca burjuva liberaller sosyalistleri bu suçlamayı yönelterek ehlileştirmeye, çalışmışlardır. Gerçekte AKP'ye en büyük destek kazanılan seçimin yenilenmesine onay vermektir. Boykotun, pasif bir eylem biçimi olduğu ise oportünizmin kendini haklı çıkarmak için başvurduğu bir manipölasyondur. Devrimciler boykotu sandığa gitme, geçersiz oy kullanma vb. olarak görmezler. Boykotu kendi siyasi tavırlarını ortay koymak, işçi sınıfına, emekçilere gerçekleri açıklamak için yoğun bir ajitasyon, propaganda ve örgütlenme aracı olarak görürler. Elbette boykotu kullanarak yoğun bir ajitasyon propaganda ve örgütlenme faaliyeti yürütmek güçle bağlantılıdır. Ne kadar gücünüz varsa o kadar etkili olabiliyorsunuz. Bu noktada asıl olan yürütülen faaliyetin çapı ve etkisi değil, işçi sınıfı siyasetinin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığına dayalı devrimci niteliğidir.

Yenilenen İstanbul seçimi sosyalist hareket içindeki ayrışmayı, ya işçi sınıfının bağımsız devrimci çizgisi, ya da burjuvazinin eklentisi olmak olarak netleştirmiştir.

Komünistler Birliği'nden Komünist Enternasyonale-II

Mustafa Sağlam

Kapitalizmin Özel Bir Aşaması Emperyalizm ve Proleter Devrimler Çağı

19 yüzyılın son çeyreği ve 21 yüzyılın başı dünya tarihinde önemli değişmelerin ortaya çıktığı bir dönüm noktası oldu. 17. Yüzyılda esas olarak İngiltere ile sınırlı olan kapitalist gelişme, 1789 Fransız Devrimi ile birlikte kıta Avrupa'sına yayıldı ve Avrupa'da başta Almanya, Fransa, Avusturya-Macaristan ve İtalya olmak üzere burjuva ulus devletlerin oluşumları tamamlandı. Bu sürece bir dizi savaş eşlik etti. Fransa, 1782-1794 yılları arasında, Devrim'in kazanımlarını korumak için neredeyse bütün Avrupa'ya karşı savaştı. Almanya, Avusturya-Macaristan ve Fransa ile İtalya, Avusturya ile savaşarak ulusal birliklerini gerçekleştirdiler. Lenin, 1871 Alman - Fransız savaşına kadar süren ve Avrupa'da ulus devletlerin oluşması, burjuva demokratik devrimlerin tamamlanması ile sonuçlanan bu savaşları ulusal savaşlar olarak nitelendi.

Avrupa'da ulusal demokratik devrimlerin tekrarlanması ile birlikte kapitalizm de hızla gelişmeye başladı ve 1900'ların başında kendi tarihi içerisinde nitel bir sıçrama gerçekleştirdi. Serbest rekabetçi kapitalizmin üzerinde sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesine yol açan bu hızlı gelişme ile sanayi ve mali alanda tekellerin oluşması, sanayi sermayesinin ticari sermaye, mali sermayenin sanayi sermayesi üzerinde üstünlük kurması ile sonuçlandı. Böylece Kapitalizm kendi tarihi içerisinde tekelin egemen olduğu yeni bir döneme girdi.

Lenin'in kapitalizmin hızlı ve "barışçı", - devrimlerin olmadığı anlamında barışçı - gelişmesi olarak nitelendirdiği bu dönemde işçi hare-

keti de önemli gelişmeler gösterdi. İngiltere'nin sanayi tekeline kıran Almanya, Avrupa'nın yeni yükselen gücü olarak öne çıkarken, Alman işçi hareketi de 1871 Paris Komünü yenilgisinin ardından Fransız işçi sınıfının boşalttığı yere oturdu ve dünya işçi hareketinin yeni merkezi olarak öne çıktı. Bu dönemde işçi sınıfı daha önce el yordamıyla kullandığı mücadele araçlarını, sendikalar, kooperatifler vb. sistemli ve etkin bir biçimde kullanmaya başladı. Bu araçlara yenileri eklendi. Kıta Avrupa'sında genel oy hakkının yaygınlaşması ile birlikte parlamentoyu da sınıf mücadelesinin bir alanı olarak kullandı ve bunda önemli başarılar elde etti. Bütün bunlar 1871 Paris komünü yenilgisi ile geri çekilen işçi hareketinin yaklaşmakta olan büyük kavgaya hazırlanmasının ilk işaretleri idi.

Ancak işçi hareketindeki bu gelişmenin kendi içinde bir geriliği ve çürümeyi barındırdığı "barışçı" dönemin bitmesi ile birlikte ortaya çıkmaya başladı. İkinci Enternasyonal partileri tarafından temsil edilen işçi hareketinin önde gelen liderleri kapitalizmin bu yeni aşamasının ekonomik görüntülerini, sanayi, banka tekeli -karteller, Anonim şirketler- mali sermayenin üstünlüğü vb. doğru biçimde kavramış olsa da bu aşamanın politik görüntüleri ve bunların sınıf mücadelesindeki anlamını kavramakta yetersiz kaldı. Bu durum en güçlü olarak görüldüğü bir dönemde Marksist hareketin içinde uluslararası nitelikli bir bölünmeye yol açtı.

İşçi hareketini burjuvaziyle uzlaşmaya zorlayan bu reformist ve revizyonist akımın başını ikinci Enternasyonal'de otoriter bir konuma sahip olan Alman Sosyal Demokrat Partisi çekti. Parti'nin teorisyenlerinden Bernstein, kapitalizmin yeri aşaması emperyalizmin özü olan tekelin işçi sınıfı mücadelesi açısından bir olumluluğa işaret ettiğini savunarak, tekelin kapitalist üretimi birleştirdiğini, sermayeyi tabana yaydığını, üretimdeki anarşi ve kapitalizmin krizlerini ortadan kaldırdığını, çelişkileri yumuşatarak sınıf düşmanlıklarını azalttığını, dolayısıyla kapitalizmin çöküş teorisinin anlamını yitirdiğini, büyüyen sendikal mücadeleye dayanarak, sömürü sınırlandırılabilceğini, hatta tümünden ortadan kaldırabileceğini, siyasi özgürlük ve genel oy hakkı ile sınıf egemenliğinin bir aracı olmaktan çıkmış olan devletin ele geçirilebileceğini, kapitalizmi yıkmak için devrime ve devrimci bir partiye ihtiyaç olmadığını, bu işin reformlar yoluyla adım adım gerçekleştirilebileceğini ileri sürdü.

İkinci Enternasyonal ve Marksist teorinin vazgeçilmez otoriter figürü olarak kabul edilen Kautsky ise Bernstein'in görüşlerini teorik

bir temele oturarak daha da ileri taşıdı. Kautsky, emperyalizmi sanayi sermayesinin bir politikası olarak ele aldı. Bundan hareketle sanayi ülkelerinin tarım ülkelerini kendine bağlayacağı savundu ve bunu emperyalizmin uygarlaştırıcı etkisi olarak nitelendirdi. Mali sermayenin ortaklaşa sömürüsüne dayalı bir dünya egemenliğine doğru ilerlediğini, bu gelişmenin silahlanma yarışını sona erdireceğini, savaş olasılığını ortadan kaldıracığını ileri sürerek “ultraemperyalizm” teorisini geliştirdi. Kautsky “*bugünkü emperyalist politikanın yerini, ulusal mali sermayeler arasındaki mücadelenin yerini, uluslararası düzeyde birleşmiş mali sermaye ile dünyanın ortaklaşa sömürebileceği yeni, ultraemperyalist bir politikanın alması mümkün değil mi?*” sorusunu sorduktan sonra soruyu şöyle cevapladı; “*Kapitalizmin bu yeni aşaması her halükarda düşünülebilir bir şeydir. Bunun gerçekleştirilebilir olup olmadığı sorusunu yanıtlamak için henüz yeterli öncüller yoktur.*” (Lenin- Seçme Eserler , İnter Yay. Cilt: IV-119)

Bernstein’in anti-Marksist görüşleri Avrupa işçi hareketi içinde hızla yayıldı ve bu hareket içinde uluslararası bir bölünmeye yol açtı. Avrupa’nın hemen her ülkesinde yeni Bernstein’ler ortaya çıktı. Almanya’daki Bernstein’i, İngiltere’de Fabianlar, Tradeunioncular, Fransa’da Bakanlıkçılar, Rusya’da Ekonomistler ve daha sonra Menşevikler izledi. İşçi hareketi içindeki bu burjuva akıma karşı, diğer Sosyal Demokrat Partilerden gelen cılız çıkışlar bir yana bırakılırsa asıl mücadeleyi Lenin ve Bolşevikler yürüttü.

Lenin, 1900’lü yılların başında uluslararası bir akım haline gelen revizyonizme karşı yürüttüğü mücadele ile kapitalizmin bu yeni aşaması arasındaki bağı ortaya koyarak ideolojik-teorik bir temele oturttu. Kapitalizmin tekeli aşaması olarak nitelendirdiği emperyalizmin beş temel özelliğini şöyle sıraladı;

“1) Üretimde ve sermayede görülen yoğunlaşma öyle yüksek bir gelişme derecesine ulaşmıştır ki, iktisadî hayatta kesin rol oynayan tekel-leri yaratmıştır;

2) Banka sermayesi sınaî sermayeyle kaynaşmış ve bu “malî sermaye” temeli üstünde bir malî oligarşi kurulmuştur;

3) Sermaye ihracı, meta ihracından ayrı olarak, özel bir önem kazanmıştır;

4) Dünyayı aralarında bölüşen uluslararası tekeli kapitalist birlikler kurulmuştur;

5) En büyük kapitalist güçlerce dünyanın toprak bakımından bölüşülmesi tamamlanmıştır.

Emperyalizm, tekellerin ve malî sermayenin egemenliğinin kurulduğu; sermaye ihracının birinci planda önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış olduğu ve dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış bulunduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir.” (Lenin- Emperyalizm, Sol Yay. 111)

Lenin bu tanımıyla Bernstein ve Kautski'nin vardığı sonuçların tam tersi sonuçlara vardı, Emperyalizmin özü olarak belirlediği tekelle birlikte sermayenin tabana yayılmadığını, tersine sermayenin yoğunlaşma ve merkezileşmesinin büyüdüğünü, küçük burjuvazinin mülksüzleştiğini, tekel karıyla birlikte sömürünün aşırı ölçülere vardığını, kapitalizmin krizlerinin ortadan kalkması bir yana, büyüyerek bir dünya krizine dönüştüğünü, ekonomik alanda egemen olan tekele, siyasal alanda koyu bir gericiliğin eşlik ettiğini, serbest rekabetten doğan tekelin hem ulusal hem de uluslararası alanda rekabeti yıkıcı bir rekabete dönüştürdüğünü ortaya koydu.

Emperyalizmi, *“her yere, özgürlük değil, egemenlik eğilimi götüren malî sermayenin ve tekellerin çağı”* olarak nitelendiren Lenin bu eğilimin sonucunu ise şöyle betimledi; *“Siyasî rejim ne olursa olsun, her yerde gericilik ve bu alanda mevcut uzlaşmaz karşıtlıkların aşırı ölçüde yoğunlaşması. Aynı biçimde ulusal baskı ve ilhak eğilimleri de, yani ulusal bağımsızlığın bozulması da özellikle yoğunlaşmaktadır (çünkü ilhak, ulusların kendi kendini yönetme hakkının ihlâlinden başka bir şey değildir)”* (age, 150)

Emperyalizm uluslararası alanda da bir dizi değişime yol açtı. 1871-1900 yılları arasındaki hızlı gelişme o ana kadar kurulu olan güç dengelerini de önemli ölçüde değiştirdi. İngiltere'nin sanayi tekeli kırılırken Almanya daha iyi örgütlenmiş, hızla gelişen kapitalist bir güç olarak öne çıktı. Hem Avrupa hem de dünya dengelerinde ortaya çıkan bu değişim dünyanın pazar ve toprak olarak yeniden paylaşımını koşullandırdı. Bu gelişmeyle daha önce belli başlı kapitalist devletler arasında hüküm süren sömürgeleri ele geçirme savaşları da bir dünya savaşına doğru evrildi.

Emperyalizmle birlikte meta sermaye ihracının öne çıkması eski sömürge ilişkilerinin de değişmesine yol açtı. Eski sömürge ilişkilerinin yerini, sermaye ihracına dayalı yeni sömürge ilişkileri aldı. Sermaye ihracı basit bir borç ve alacak ilişkisi değildir. Mali kuruluşlar sermaye ihracı yaptıkları ülkelere tekelci kapitalist ilişkiler ile birlikte kendi

devletlerini de taşırlar. Emperyalist devletler ihraç sermayeyi sadece güvence altına almakla kalmaz, sermaye ihraç edilen ülkeye mali, ticari, asker, diplomatik vb. bir dizi anlaşmalar dayatırlar. Böylece sermaye ihracı üzerinden gelişmiş ve güçlü olanın geri ve güçsüz olana hükmettiği yeni bir bağımlılık ilişkisi kuruldu. Lenin Malî sermayenin, ekonomik ve uluslararası ilişkilerde büyük bir güç olduğunu, politik anlamda tam bağımsızlığa sahip devletlere bile boyun eğdirdiğini vurgulayarak sermaye ihracı ile bağımlılık ilişkisi arasındaki bağı şöyle ifade etti; *“Kapitalist emperyalizm çağının sömürge politikasından söz ederken şu noktayı özellikle belirtmek yerinde olacaktır ki, malî sermaye ve büyük kuvvetlerin dünyanın ekonomik ve politik yönden paylaşılması olarak özetleyebileceğimiz dış politikası, çeşitli devletler için geçici bağımlılık biçimleri yaratmaktadır. Bu çağın özellikleri, başlıca ülkelerin, sadece, sömürge sahipleri ve sömürge ülkeler olarak iki ana grup halinde toplanması değildir; görünüşte politik bağımsızlıklarına sahipmiş gibi olan, ama gerçekte, malî ve diplomatik bir bağımlılığın ağı içine düşmüş değişik bağımlı ülke biçimleri de vardır”*. (age, -106)

“Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Emperyalizm” kitabında bu yeni aşamanın temel özelliklerini ortaya koyan Lenin, emperyalizmin tarihteki yerini ve sınıf mücadelesi açısından önemini şiddet, koyu bir gericilik, asalaklık, çürüme ve can çekişme olarak betimledi. Ekonomide mali sermaye egemenliği toplumsal ve politik alana koyu bir gericilik eğilimi olarak yansıdı. Kapitalist devlet bu şiddet ve koyu gericilik eğilimi altında yeniden örgütlendi. Devletin baskı kurumları, ordu, polis, adalet sistemi, ideolojik aygıtları, eğitim, kültür, medya, temsili kurumlar, genel oy hakkı, parlamento, bu yeni aşamaya uygun olarak yeniden dizayn edildi. Uluslararası alanda pazar ve egemenlik alanlarına ulaşmanın artan önemiyle birlikte, savaş endüstrisi ve silahlanma yarışı da güçlü bir eğilim olarak öne çıktı.

Emperyalizm aynı zamanda asalak ve çürüyen kapitalizmdir. Kapitalist meta üretimindeki yoğunlaşma ve merkezileşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan tekel, asalaklık ve çürüme eğilimini de kendi içinde barındırır. Tekelle birlikte sermaye mülk ile sermaye yönetim arasındaki kopuşun ileri bir noktaya varması, kupon keserek yaşayan bir burjuva üst tabakanın oluşmasına yol açtı. Artan rantıye gelirleri, spekülasyon, büyük boyutlarda rüşvet, her türden sahtekarlık, bağımlı ulusların sömürülmesinden elde edilen aşırı kazançlar, aşırı sömürü ve aşırı tekel karı, bu asalaklık ve çürümenin ortaya çıktığı somut biçimlerdir.

Lenin Emperyalizm kitabında İngiliz burjuva iktisatçısı Hobson'dan

kapitalizmin asalaklığı ve çürümesi üzerine uzun bir alıntı yapar, Hobson'un yüzyıl önce sözünü ettiği olgular tam da bugünkü kapitalizmi resmetmektedir; geleneksel üretim dallarının bağımlı ülkelere kayması, gelişmiş ülkelerde, lüks meta üretimi ve bağımlı ülkelerde üretilen yarı mamul madde ve parça üretiminin birleştirilmesine dayalı bir sanayinin oluşması, aşırı sömürü, tek el karı üzerinden gelişmiş ülkelerde kupon keserek yaşayan bir burjuva katmanın büyümesi vb.

Kapitalizmin yeni aşamasının bütün bu özellikleri reformistlerin, revizyonistlerin iddia ettikleri gibi kapitalizmin çelişkilerinde bir yumuşamaya değil, bir keskinleşmeye yol açtı; emek-sermaye, üretici güçlerle üretim ilişkileri, küçük mülk sahipleri ile tekeller arasındaki çelişkileri daha da keskinleştirdi. Bu çelişkilere sömürge ve bağımlı ülkelerle, emperyalist devletler ve bizzat bu emperyalist devletler arasındaki çelişkileri ekledi. Lenin çelişkilerin bu keskinleşmesinin, *"uluslararası mali sermayenin kesin zaferiyle açılmış olan tarihsel geçiş döneminin en büyük itici gücü"* olduğunu belirterek emperyalizmin tarih içindeki yerini can çekişen kapitalizm olarak nitelendirdi. *"Emperyalizmin ekonomik tabiatı üstüne yukarıda bütün söylenenlerden şu sonuç çıkıyor: emperyalizmi, bir geçiş kapitalizmi, daha doğrusu can çekişen bir kapitalizm olarak tanımlamak gerekir."* (age-157)

Lenin'in emperyalizmi can çekişen kapitalizm olarak nitelendirmesi karşıtları tarafından çoğu zaman kasıtlı olarak tahrif edilmiştir, edilmektedir. Dün bu belirlemeye dayanarak kapitalizmin kendiliğinden çökeceğini ileri sürenler, bugün bu belirlemeden hareketle kapitalizmin ölmediği, dolayısıyla Lenin'in teorisinin çöktüğü sonucuna varmaktadır. Doğal bir ölümle kapitalizmin yerini sosyalizme bırakacağı tezi Lenin'e değil karşıtlarına, Bernstein ve Kautsky'ye aittir. Lenin'in ileri sürdüğü emperyalizm aşamasıyla birlikte çelişkilerinin keskinleştiği kapitalizmin, yıkılmaya mahkûm olduğunun, proleter devrimler çağının başladığının ilanıdır. Lenin, krizlerini aşan, işçi sınıfının ölümcül darbelerini savuşturan kapitalizmin büyük bir hızla gelişmesini sürdürdüğünü belirtmiştir.

"Tekeller, oligarşi, özgürlük eğilimi yerine egemenlik eğilimi, sayırları gitgide artan küçük ya da zayıf ulusların zengin ya da güçlü birkaç ulus tarafından sömürülmesi — bütün bunlar, emperyalizme, onu asalak ve çürümüş bir kapitalizm haline getiren ayırıcı özellikler kazandırmıştır. Burjuvazinin, gitgide artan bir ölçüde sermaye ihracından gelen kazançlar ve "kupon kırpmakla" yaşadığı, "rantiye-devletin" in, tefeci-devletin yaratılması, gitgide daha belirgin biçimde emperyalizmin

eğilimlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak, bu çürüme eğiliminin, kapitalizmin hızlı gelişimini önleyeceğini sanmak yanlış olur. Önlemez. Emperyalist dönemde, bazı sanayi kolları, burjuvazinin bazı tabakaları, bazı ülkeler, bu eğilimlerden birini ya da ötekini, küçük veya büyük ölçüde gösterirler. Bütünüyle kapitalizm, eskiye göre çok daha büyük bir hızla gelişmektedir. Bu gelişme, yalnızca genel olarak gitgide daha eşitsiz hale gelmekle kalmayıp, ayrıca da eşitsizliği özellikle sermayece en zengin ülkelerin (İngiltere) çürümesinde kendini göstermektedir.” (age-155)

Lenin eserinde, kapitalizmin bu yeni aşaması emperyalizmin temel özelliklerini ortaya koymakla kalmadı işçi hareketi içinde etkin bir konum kazanan reformizm ve revizyonizm ile bu yeni aşama arasındaki ilişkiye de açıklık getirdi. Kapitalizmin gelişmesi bir yandan işçi sınıfını birleştirici, örgütleyici öğeleri barındırırken, sınıfın içinde ücret ve statü bölünmelerinin yanında yeni bölünmelerin koşullarını hazırlar. Kapitalizmin gelişmesine kaçınılmaz olarak bir proleterleşme süreci eşlik eder. Kapitalizm geliştikçe yıkıma uğrayan küçük burjuvazi yığınsal olarak işçi hareketine katılır. Bu durum kapitalizmin gelişme hızıyla doğru orantılıdır. Gelişme ne kadar hızlıysa, işçi sınıfına katılım da o ölçüde büyür. Sınıfa bu yeni katılanlar kendi eski dünya görüşleri ile birlikte, önyargılarını da sınıf hareketine taşırlar. Bu yığınsal katılım bir yandan sınıf hareketinde ideolojik düzeyin düşmesine yol açarken, öte yandan da sınıf hareketi içerisinde eski görüşlerin yeni biçimler altında yeniden ortaya çıkmasına yol açarlar. Burjuvazi izlediği taktiklerle bu süreci daha da geliştirir. Tekel, emperyalizm şiddet ve gericilik demekse de burjuvazi egemenliğini salt şiddetle sürdüremez. “Her ülkede burjuvazi kaçınılmaz olarak iki yönetim sistemi, çıkarlarını ve egemenliğini sürdürmek zorunda iki mücadele yöntemi uygular ve bu yöntemler kimi zaman birbirlerini izler, kimi zaman da çeşitli bileşimlerde iç içe geçmişlerdir. Bunlardan birincisi kuvvet yöntemidir, işçi hareketine her türlü ödünü reddeden yöntemdir, her türlü eski çağdışı kurumları destekleme yöntemi, reformları uzlaşmaz bir biçimde reddetme yöntemidir. ... İkincisi “liberalizm” yöntemi, siyasal hakların gelişmesine yönelik, reformlara, ödünlere vb’ye yönelik adımlar atma yöntemidir. Burjuvazinin bu yöntemlerden birinden ötekine geçişi bireylerin kötü niyetinden ötürü değil, rastlantısal değil, kendi öz konumunun temelden çelişkili oluşu yüzündendir.” (Lenin- Marks, Engels Marksizm -SolYay. saf- 294)

Bu iki yöntem burjuva siyasette bir işbölümüne denk düşer. Burju-

va parlamentoları bu işbölümünü yansıtır. Burjuva partilerin bir kısmı şiddet yöntemiyle bütünleşirken bir kısmıysa reformist bir kimliğe bürünür. Burada amaç işçilerin gerçek hedeflerden saptırılması, sahte umutların arkasından koşturularak burjuva politikanın bir eklentisi durumuna getirilmesidir. Reformlar yoluyla işçi hareketini rayından çıkartmak, burjuvazinin tarih boyunca Marksizm'i etkisizleştirmek için kullandığı yöntemlerden biri olagelmıştır; bugün de bu yöntem etkin bir biçimde kullanılmaktadır.

Gerek kapitalist gelişmenin çelişkili karakteri –işçi sınıfını birleştiren ve bölen öğeleri bağrında taşıması, gerekse burjuvazinin sınıf hareketine karşı başvurduğu taktikler – şiddet ve reform taktikleri- tarih boyunca işçi hareketinde yalpalama ve bölünmelerin önemli bir kaynağını oluşturmuştur. Gelişmelerin bir yönünün abartılması sağ ve sol sapmalara zemin hazırlamıştır.

Kapitalizmin emperyalist aşamasıyla birlikte Marksist harekette ideolojik stratejik ve taktik farklılıklara yol açan bu olgulara yeni ve daha etkili olan genel bir olgu da eşlik etti: işçi aristokrasisi. İşçi hareketinde aristokrasi, ilk kez yüksek bir kapitalist gelişme aşamasında olan ve dünyanın en büyük sömürge imparatorluğuna sahip olan İngiltere'de 18 yüzyılda ortaya çıktı. Marks ve Engels İngiltere işçi sınıfının durumundan hareketle işçi aristokrasinin oluşumu ile sömürge politikası ve tekelci kar arasındaki ilişkiyi ortaya koydular. Hem aralarındaki mektuplaşmalarda, hem de Marks'ın Sorge'ye, Engels'in Sorge ve Kautsky'ye yazdıkları mektuplarda işçi aristokrasisinin sınıf hareketindeki tahribatı üzerinde durdular.

Engels Marks'a yazdığı 7 ekim 1858 tarihli mektubunda, Çartist hareketin liderlerinden biri olan Jones'in burjuva radikallere yaptığı uzlaşma önerisinin *“İngiliz işçi hareketinin giderek daha fazla burjuva hareketi durumuna gelmesi ile gerçekten bağlantılı olduğunu söyleyerek, “Böylece tüm ulusların en burjuvası olan bu ulus, görünüşe göre sonal olarak burjuvazinin yanı sıra bir burjuva aristokrasi ile burjuva proletaryaya sahip olmayı amaçlıyor. Tüm dünyayı sömüren bir ulus için bu kuşkusuz bir noktaya kadar savunulabilir bir yaklaşımdır.”* (Marks, Engels -Seçme Yazışmalar-I, Sol yay. say. 125)

12 Eylül 1982 tarihli mektupta ise. Kautsky'nin *“İngiliz işçilerinin sömürge politikası hakkında ne düşündüğü”* sorusunu şöyle cevaplandırdı; *“Evet, politika hakkında genel olarak ne düşünüyorlarsa onu. Burada işçi partisi yok, yalnızca muhafazakarlar ve liberal- radikaller var; işçiler de İngiltere'nin dünya pazarındaki ve sömürgelerindeki te-*

kelinden kendi paylarına düşeni keyifle tüketiyorlar.” ((age cilt II say. 154)

Yine Engels, “İngiltere’de Emekçi Sınıfın Durumu” adlı eserinde işçi sınıfının durumu ile tekeli kar arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıkladı; “Gerçek şu ki İngiltere’nin sanayi tekeli döneminde İngiliz işçi sınıfı bir dereceye kadar bu tekelden yarar sağladı. Bu yararlar onlar arasında çok dengesiz bölüştürüldü; ayrıcalıklı azınlık çoğunu kendi cebine attı; ama büyük kitle bile ara sıra geçici bir yarar sağladı. Owen’in ölümünden bu yana İngiltere’de sosyalizm olmayışının nedeni işte budur. O tekelin kırılmasıyla, İngiliz işçi sınıfı, o ayrıcalıklı konumunu yitirecektir; genel olarak kendisini -ve ayrıcalıklı, önde gelen hazırlık da bunun dışında değil- öteki ülkelerdeki işçi arkadaşlarıyla aynı düzeyde bulacaktır. Ve İngiltere’de sosyalizmin yeniden niçin olacağını nedeni de budur.” (Say 39)

Ancak, Engels’in bu iyimser beklentisi gerçekleşmedi; İngiltere’nin dünya sanayi üzerindeki tekeli kırılrsa da İngiliz tekelleri ortadan kalkmadı ve sömürgelerinden ve bağımlı ülkelerden elde ettikleri tekeli karın bir bölümüyle kendi ülkelerinin işçi sınıfının azınlık bir bölümünü beslemeye devam ettiler.

Lenin, Engels’in sözünü ettiği ve o dönemde sadece İngiltere işçi sınıfının sahip olduğu bu ayrıcalığın emperyalizm dönemiyle birlikte yaygınlaştığını belirtti; “1848 ile 1868 arasında ve bir ölçüde daha da sonraları yalnızca İngiltere tekellikten yararlandı: işte bunun için oportünizm orada onlarca yıl egemenlik sürebildi. ... emperyalist savaşlar dönemi başlamış bulunmaktadır. o günlerde bir ülkenin işçilerine on yıllar boyu rüşvet vermek ve onları yozlaştırmak olanağı vardı. Şimdi bu, olanak-dışı denmese bile, orası da değildir. Ama öte yandan her emperyalist “büyük” güç “işçi aristokrasisinin” (1848-68 İngiltere’sindekinden) daha küçük tabakasına rüşvet verebilir ve vermektedir. Eskiden, Engels’in son derece derin ifadesini kullanırsak, bir “burjuva işçi partisi” ancak bir ülkede ortaya çıkabilmişti. Çünkü bir tek bu ülke tekeli idi, ama öte yandan da bu ülke uzun bir süre varlığını sürdürebilmişti. Şimdi ise emperyalist ülkede bir “burjuva işçi partisi kaçınılmazdır.” ... Gerçek şu ki, siyasal bir olgu olarak “burjuva işçi partileri” belli başlı bütün kapitalist ülkelerde kurulmuş bulunuyor; ve bu partilere -ya da gruplara, eğilimlere vb. hepsi de aynıdır- karşı bütün cephelerde kararlı ve duraksamasız bir mücadele vermeksizin emperyalizme karşı mücadele sorunundan, ya da Marksizm diye bir sorundan, ya da Sosyalist İşçi hareketi sorunundan söz edilemez.” (Lenin,

Marks, Engels Marksizm Sol yay. sayf-368-372)

Şüphesiz işçi hareketine musallat olan işçi aristokrasine burjuvazinin sunduğu ayrıcalıklar sadece parasal ayrıcalıklar değildi. Burjuvazinin işçi temsilcilerine sunduğu statü; işçi temsilcilerinin burjuva davetlerine katılması, burjuva medya tarafından pohpohlanmaları, parlamenter ayrıcalıklar, vb., bütün bunlar, işçi aristokrasisinin tamamlayıcı unsurlarıydı.

Kapitalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi, kapitalist meta üretiminin dünyanın en uzak köşelerinde egemen üretim biçimi haline gelmesiyle işçi aristokrasisi de tüm kapitalist dünyaya yayıldı. Bugünkü kapitalizm, dünyanın her yerinde tekelin egemen olduğu kapitalizmdir. Tekel aşırı kar, alışılmış olanın üstünde artı bir kar demektir. Tekeller hemen her ülkede bu aşırı karların bir kısmını işçi sınıfı içerisinde ayrıcalıklı az ya da çok bir işçi aristokrasisi yaratmak için kullanmaktadır. İşçi aristokrasisinin sınıf mücadelesi üzerindeki etkilerinin birincisi, sendikaların bu aristokrasinin eline geçerek işçi sınıfı üzerinde bir denetim aracı görevi üstlenmesi ise, bir diğeri de devrime karşı statükoyu, mevcut durumu koruyan devrimden vazgeçerek burjuva partilerle işbirliği siyaseti güden, “burjuva işçi partilerinin” ortaya çıkmasıdır. Bugün bu iki olguyu hesaba katmadan ve buna karşı sistemli bir ideolojik, siyasi ve örgütsel bir mücadele yürütmeden, Lenin’in söylediği gibi devrimcilikten söz edilemez.

Emperyalist Savaş Öncesi Paylaşım

Emperyalist devletler arasındaki rekabet, sömürgelerin değişen güç oranlarına göre yeniden paylaşılması daha savaş resmi olarak başlamadan önce sürmekteydi. Hızla kapitalistleşen ve yeni bir güç odağı haline gelen ABD, Karayipler’de İspanyol sömürgelerine göz dikmişti. 1898’de Havana limanına demirli ABD gemisine yönelik bombalı saldırıyı bahane ederek Küba, Portoriko ve Filipinler’i işgal etti. Böylece hem kıta ticaret yollarının denetimini güvenceye aldı, hem de rakiplerinin Latin Amerika kıtası üzerinde emellerine set çekmiş oldu.

Kapitalist dünyanın en büyük sömürgesi gücü olan İngiltere 1899 - 1902 yılları arasında tarihe Boerler (köylüler-17.yy’da güney Afrika’ya yerleşen Hollandalıların ardılları) savaşı olarak geçen savaşla Güney Afrika’da, altın ve gümüş madenleriyle zengin iki Cumhuriyeti, Transvaal ve Oranje’i işgal etti.

1900 ilkbaharında Çinli köylüler yabancı emperyalistlere karşı ayaklandı, ayaklanma tarihe Boxer Ayaklanması (Boxer –Adalet ve Uyum

yumruğu) olarak geçti. Ayaklanma sömürgecilerin, Amerika, Rusya, Japonya, İngiltere ve Fransa güçlerinin ortak müdahalesi ile ezildi. Çin bu güçler arasında nüfus bölgelerine bölündü.

Avrupa kıtasında rekabet Almanya ile İngiltere arasında sürmekteydi. Almanya emperyalist devletler arasında en az sömürgeye sahip olanıydı. Buna karşın Alman Birliği'nin oluştuğu 1870 den sonra Almanya çok büyük bir hızla gelişti, Avrupa'da İngiliz malları ve sermayesi ile girdiği rekabetten üstün çıkmaya, kıta genelinde İngiltere'nin pazarı daralırken onun yerini Alman malları ve sermayesi almaya başladı. Ancak Almanya bu hızlı gelişmeyi karşılayacak, hammadde ve enerjiye sahip değildi. Bu ihtiyacı Avrupa pazarından karşılama olanağı da yoktu. Sanayi gelişmeyi sürdürebilmek için yeni sömürgeler elde etmeliydi, İngiltere ile sömürge savaşları kaçınılmazdı.

Almanya deniz gücünü güçlendirmiş olsa da İngiltere ile boy ölçüşecek durumda değildi. Almanya için tek olanaklı gözükten kara ordusu ile İngiliz sömürgelerine ulaşmaktı. Bağdat demiryolu projesi bu amaçla gündeme getirildi. Ortadoğu petrolüne ulaşmak için Üç-B (Berlin, Bizans -İstanbul, Bağdat) adıyla Almanya'dan Bağdat'a bir demiryolu hattı döşemeyi planladı. Böylece Almanya sadece Osmanlı topraklarında bir egemenlik alanına sahip olmakla kalmayacak İngiltere'nin Mısır ve Hindistan'daki varlığını da tehdit edebilecekti. Bu plan emperyalist savaşın patlak vermesiyle tamamlanamadı. İngiltere savaş sonrasında Almanya'nın varmak istediği sonuçları kendi gerçekleştirdi.

Almanya sadece İngiltere ile değil Fransa ile de çatışma halindeydi. 1871'de Fransız toprağı olan Alsas Loren'i ilhak etmişti. Fransa ise Almanya'ya ait olan Ruhr bölgesinin zengin kömür yataklarını ele geçirmeye çalışıyordu. Ayrıca Fas'ta Almanya ile Fransa karşı karşıya gelmiş durumdaydı. Bu çatışma 1908'de Fransa'nın Fas'ı işgaliyle sonuçlandı. Fransa Almanya'nın Avrupa'daki genişlemesini önlemek için 1892'de Rusya ile ittifaka yöneldi. Yapılan anlaşmayla Fransa Rusya'yı mali açıdan desteklemeyi taahhüt ederken, Fransız malları da Rus pazarında düşük gümrükler ile ayrıcalıklı bir konuma sahip oldu. Fransa ve Rusya arasındaki bu anlaşma 1905'te yenilendi. İngiltere'nin 1907'de bu ittifaka katılmasıyla "Antant" üçlü ittifakı savaş başlamadan çok önce şekillenmiş oldu. Bu üç ülke aralarındaki anlaşmazlıkları ve çıkar çatışmalarını öteleyerek Almanya karşısında bir birlik oluşturdular.

Emperyalist savaşta Almanya ile birlikte hareket eden Avusturya – Macaristan, hem İtalya hem de Sırbistan ile çatışma halindeydi. 1906'da Sırbistan'ın Bulgaristan ve Fransa'yla anlaşmalar imzalaması

Avusturya Macaristan'ı harekete geçirdi ve sınırlarını Sırbistan'a kattı. 1908'de Bosna Hersek'i resmen ilhak ettiğini açıkladı.

1905'te Japon Rus savaşı Kore'nin ele geçirilmesi için yürütüldü, Rusya'nın yenilmesiyle Kore Japonya tarafından ilhak edildi. 1911'de İtalya, İngiltere ve Fransa'nın arabuluculuğunda Osmanlı devleti ile Rusya arasında yapılan 1878 Berlin Anlaşmasının gizli maddesine dayanarak Trablusgarp ve Bingazi'yi işgal etti.

1912'de ise Balkan Savaşları başladı. Osmanlı İmparatorluğundan bağımsızlığını kazanan Balkan devletleri (Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ, Romanya) Makedonya'nın kurtuluşu için birleşerek Osmanlıya savaş açtı. Savaşın ilk perdesi Osmanlı ordusunun yenilgisi ve Balkanlardan atılmasıyla sonuçlandı. Bu savaşla Osmanlı Balkanlardaki son topraklarını, Makedonya ve Arnavutluk'u kaybetti. Arnavutluk bağımsızlığını kazanırken, Makedonya Balkan devletleri arasında bölüştü. 1913'te savaş, Balkan devletleri arasında Makedonya'nın yeniden paylaşımı savaşına dönüştü. Balkan savaşı bir anlamda emperyalist savaşın bir ön provasıydı. Osmanlıya karşı savaşan devletlerin arkasında Avrupa'nın emperyalist devletleri vardı. Rusya, Karadağ, Romanya ve Sırbistan'ı, Avusturya- Macaristan, Bulgaristan'ı, İngiltere Yunanistan'ı destekliyordu.

1905 Devrimi; Yeni Bir Dönemin Başlangıcı

Kapitalizmin Avrupa'da burjuva demokratik devrimlerinin tamamlanmasıyla başlayan hızlı ve "barışçı" gelişme döneminin sona erdiğinin ilk habercisi 1905 Rus devrimi oldu. Rus Çarlığını yıkılmanın eşiğine getiren 1905 devrimi Doğu'da da yeni bir devrimci dalganın başlangıcı oldu. 1905 devrimini 1906 İran, 1908'de Türk devrimleri izledi, devrim dalgası Hindistan'ı da içine alarak Uzakdoğu'ya, Çin'e kadar uzandı.

1906 İran Devrimi gerçekleşti, devrim 1908'de Japonya'dan ağır bir darbe yiyen Rus gericiliğinin yardımı ile Tahran'da gerçekleştirilen bir darbe ile bastırıldı. 1906 devriminin kazanımı olan parlamento dağıtıldı. Buna rağmen devrimci başkaldırıları 1910'da Rus ordusunun "Rus tabanın güvenliğini koruma" adı altında Tebriz'i ele geçirmesine kadar sürdü. 1908'de Türkiye'de Jön Türk devrimi başladı, ağırlıklı olarak aydın ve subaylardan oluşan İttihat ve Terakki önderliğindeki devrim karşısında çaresiz kalan Abdülhamit 1878'de kaldırdığı anayasayı yeniden yürürlüğe koymak zorunda kaldı. Hindistan'da ulusal hareket 1905 Devriminin etkisi ile gelişmeye başladı. 1905'te Ulusal Kongre (ulu-

salıcı aydınların 1885'te kurduğu örgüt) yerli ürün tüketme ve yabancı kuruluşları boykot etme kararı aldı. Boykot kısa sürede yayıldı, Bengal'de ayaklanmaya dönüştü. İngiltere ayaklanmanın önünü Bengal'i Hint ve Müslüman olarak ikiye bölerek alabildi. Birçok işçi liderleri tutuklandı, birçoğu sınır dışı edildi. 1907'de Çin'in Pin-Li eyaletinde toprak ağaları ve emperyalist işgalcilere karşı ayaklanma başladı. Çinli burjuva aydın Sun Yat Sen liderliğinde başlayan ayaklanma kısa sürede güney Çin'in altı eyaletine sıçradı. Ayaklanma, Çin'i nüfuz bölgelerine ayıran emperyalist devletler ve Çin otokrasisinin işbirliğiyle bastırıldı. 1907'deki bu ayaklanmayı 1911'e kadar bir dizi ayaklanma izledi. 1911'de ayaklanma yeniden alevlendi. Bu kez de ayaklanmanın merkezi sanayi üretimi gelişmiş olan güney Çin'di. Sun Yat Sen önderliğindeki ayaklanma zaferle sonuçlandı. Güney Çin'de Cumhuriyet ilan edildi. Çin devriminin zaferi Moğolistan'daki ulusal mücadeleyi de harekete geçirdi. 1911'de Çin otokrasisine karşı başlayan ayaklanma, Rus Otokrasisinin desteğiyle 1912'de Dış Moğolistan'ın bağımsızlığını ilan etmesiyle sonuçlandı. Ayaklanmalar hemen her yerde yarım kalsa, sonuca ulaşmamış olsa da, devrimin gelecekteki yükselişinin göstergeleriydi. Devrimler hep böyle, zorlu süreçlerden, yenilgilerden geçerek gerçek zafere erişebiliyorlar, bu devrimin yolu, deneyimin okuludur.

Doğu'da bunlar olurken Batı'da 1907'de başlayan kriz kapitalizmin çelişkilerini daha da keskinleştirdi. Bozulan istikrar bir yandan emperyalist savaş olasılığını güncellerken, öte yandan da devrimci bir dalganın gelmekte olduğunun göstergesiydi. Bu devrimci dalganın ilk işareti Fransa'dan geldi. Temmuz 1908'de Fransız işçilerinin barışçı eylemine Fransız burjuvazisi ateşle karşılık verdi. İşçiler Paris Komünü yenilgisinden 38 yıl sonra yeniden barikatlara çıktılar. Ancak bu kez barikatın arkasında 1871 Paris Komünü'ndeki gibi ayaklanmacıların cesaretinden ve savaşkanlığından etkilenerek saf değiştiren, ayaklanmacıların safına geçen Ulusal Muhafızlar yoktu. Emperyalist dönemin tahkim edilen devleti, bu devletin iç savaşa göre örgütlenmiş ordu ve polis gücü vardı. Ayaklanmacıların elinde ise bulabildikleri her şeyden, tahta parçalarından kurdukları barikatlar vardı. Buna rağmen işçiler bir ay süreyle kahramanca savaştılar. 2 Temmuzda başlayan barikat savaşı 30 Temmuz'a kadar sürdü, ayaklanma kanlı bir şekilde bastırıldı. Bu kapitalizmin "barışçı" döneminin Batı'da da bitişi oldu.

Fransa'da başlayan grev ve ayaklanmalar, Avrupa işçi hareketinde yeni bir hareketlenme döneminin başlangıcı oldu. Grev hareketi Avrupa'nın bütün devletlerinde şu ya da bu ölçüde gelişmeye başladı. Ha-

reketin büyümesinde başı çeken yine Rusya'ydı. Rusya'da 1905 Devriminin yenilgisinden sonra geri çekilen işçi hareketi 1912'de Lena madenlerindeki grevle birlikte yeniden yükselişe geçti. Grev dalgasındaki bu yükseliş emperyalist savaşın resmi başlangıcı olan Ağustos 1914'e kadar sürdü. Mart 1914'te 53 bin olan grevci sayısı Temmuzda 300 bine yükseldi. Savaşın patlak vermesiyle grev hareketi de yatıştı.

Lenin 1912'de yaklaşmakta olan devrimci dalgaya hazırlanmak üzere, 1908-1910 gericilik döneminde merkezi otoritesini kaybederek fraksiyonlara bölünen RSDİP'i toparlamak için harekete geçti. Bolşevikler 1912'de Prag'da düzenledikleri bir konferansla sosyal demokrat hareket içindeki oportünist, revizyonist, legalist ve sol sekte fraksiyonlardan ideolojik, politik ve örgütsel tam bir kopuşu gerçekleştirerek kendi fraksiyonlarını, Rus devrimine yön verecek olan devrimci bir parti olarak yeniden örgütlediler.

Emperyalist Savaş ve Çöküş

Yukarıda da belirtildiği gibi, emperyalist savaşın tüm koşulları; ekonomik, politik, askeri ve diplomatik, kapitalizmin 1880-1907 yılları arasındaki hızlı gelişmesi döneminde olgunlaştı. 1907'de patlak veren kapitalist dünya krizi emperyalist devletler arasında sürmekte olan çatışmaları daha da büyüttü, dünya ticareti daraldıkça emperyalist devletler arasında ticaret savaşları da kesinleşti. Ticaret savaşlarını gümrük savaşları izledi. Lenin savaşa yol açan bu koşulları şöyle özetledi; *“Bu savaş, kapitalizmin en yüksek gelişme seviyesine ulaştığı bir dönemin; sadece meta ihracının değil, sermaye ihracının da büyük önem kazandığı sanayinin kartelleşmesi ve ekonomik hayatın uluslararasılaşmasının önemli boyutlara ulaştığı, sömürge politikasının neredeyse bütün dünyanın paylaşılmasına yol açtığı, dünya kapitalizminin üretici güçlerinin ulusal devletin sınırları dışında taşıdığı, sosyalizmin gerçekleşmesi için nesnel koşulların tamamen olgunlaştığı bir dönemin koşullarından çıkmıştır.”* (Lenin- Seçme Eserler , İnter Yay. Cilt: V-142)

Emperyalist savaşın öncü savaşları gibi, savaş ittifakları da bu dönemde biçimlendi. Dönemin en büyük sömürgeci güçleri olan İngiltere, Fransa ve Rusya savaşın İtilaf (Antant) cephesini oluştururken, çok az sömürgeye sahip olan, sömürge iştahı çok yüksek Almanya, Avusturya –Macaristan, ve İtalya – İtalya sonradan saf değiştirerek İtilaf cephesine geçti- savaşın İttifak cephesini oluşturdu. İngiltere, Fransa ve Rusya'nın 1908'de Reval'de yaptıkları anlaşmayla Osmanlı İmparatorluğunu paylaşım masasına yatırılmaları, Osmanlıya İttifak cephesine

katılmaktan başka bir seçenek bırakmıyordu.

Emperyalist savaş sorunu, sorunun güncel bir hale gelmesi ile birlikte 2.Enternasyonal'in gündemine 1907'deki Stuttgart kongresiyle girdi. Kongrenin ana gündemini gittikçe artan savaş tehlikesi ve sömürgecilik sorunu oluşturdu. Delegelerin bir kısmı sömürgeciliğin geri ülkelerin modernleşmesini sağladığını ileri sürerek, sosyalizmin de kendi sömürge politikası olması gerektiğini savundu. Kongre bu öneriyi reddetse de, bu 2.Enternasyonal içerisinde sosyal emperyalist bir eğilimin varlığını ortaya koyuyordu. Kongrede, savaşa karşı tutum konusunda, Lenin ve Rosa'nın katkılarıyla, uygulanamayacağı önceden çok açık olan bir karar metni kabul edildi. Metinde şunlar belirtiliyordu: "Eğer bir savaş tehlikesi ortaya çıkarsa, ilgili ülkelerde Uluslararası Sosyalist Büro'nun eşgüdüm etkinliği ile desteklenen işçi sınıflarının ve onların parlamenter temsilcilerinin görevi, sınıf savaşımının ve genel politik durumun keskinleşmesine göre doğallıkla değişen, en etkili olduğu düşünülen araçlarla savaşın patlak vermesini önlemek için her türlü çabayı göstermektir. Savaşın herhangi bir yerde patlak vermesi durumunda, onun hızla sona erdirilmesi için işe karışmak ve böylece kapitalist sınıfın yönetimini devirmeye hemen girişmek için savaşın yarattığı ekonomik ve politik bunalımdan yararlanmak, işçi sınıfının ve onların parlamenter temsilcilerinin görevidir." Buna benzer daha ileri bir karar metni Balkan savaşı nedeniyle toplanan 1912 Basel kongresinde kabul edildi. Her iki kararda da aynı tutum vurgulandı; savaşa, karşı çıkmak, savaş çıktığında savaştan burjuva iktidarların devrilmesi için yararlanmak.

Ağustos 1914'de savaş patlak verdiğinde, kongreler unutuldu, alınan kararlar rafa kaldırıldı. Savaş çıkmadan önce 2. Enternasyonelin politikalarını belirleyen ASDP yayınladığı bildiriye "*Sınıf bilinçli Alman proletaryası savaş kışkırtıcılarının çevirdikleri dolaplara karşı ateşli bir protesto yükseltiyor. ... Gözünü iktidar hırsı bürümüş Avusturya egemen sınıfı ve emperyalist çıkarıcılar için Alman askerlerinin bir damla kanı bile akmamalıdır*" derken, savaşın çıkması ile birlikte yayınladığı bildiriye ise "*Rus despotizmin zafere erişmesi, halkımızın ve ulusumuzun bağımsız gelişmesi açısından her şeyi tehlikeye düşürecektir. ... Bize düşen görev bu tehlikeyi savuşturmak, ülkemizin bağımsızlığını ve uygarlığını korumaktır. ... Bizler tehlike anında vatani yüzüstü bırakıp gidecek insanlar değiliz.*"(Chris Harman, Kaybedilmiş Devrim, Pencere Yay. saf. 27)

ASDP'nin bu iki bildirisi arasında sadece on gün vardı. Bu birbirine 180 derece ters iki açıklama on günde oluşmadı. Alman İşçi hareke-

ti başından beri Marksist bir görünüme sahip olsa da, içerik olarak adım adım ondan kopmuştu. Almanya işçi hareketi baştan beri birbiriyle uyumsuzluk içerisinde olan, Lasallecilik ve Marksizm olmak üzere iki ana kaynaktan beslendi. Bu kaynaklar Alman sosyal demokrat hareketinde hep varlığını korudu; bazen biri bazen diğeri ön plana geçti. Alman sosyal demokrat hareketinin gücü kadar güçsüzlüğünün de temelini oluşturan bu bileşim, en somut ifadesini Gotha ve Erfurt programlarında buldu. Maksimum ve maksimum ayırımına dayanan ASDP'nin Erfurt programında pratikte devrimi belirsiz bir geleceğe aitti. Kautsky'ye göre devrim kendiliğinden gelecek olandı; o ana kadar yapılması gereken güncel çıkarların etrafında bir mücadelenin yürütülmesiydi.. Böylece devrim mücadele edilmesi ve kazanılması gereken bir şey olmaktan çıkarak, Marks ve Engelsin komünizmin " kaçınılmaz" olduğu belirlenmelerinin çarpıtılmasıyla kendiliğinden gerçekleşecek bir şeye indirildi. Bu strateji Alman burjuvazisi ile sosyal demokrasi arasında bir konsensüs oluşturdu. Hem Alman devleti ve burjuvazisi, hem de ASDP bu çerçevede oluşan istikrarı bozacak son hamleden hep uzak durdular. Lasalleciliğin parti içinde ilk dirilişi 1890'lı yılların başında oldu. Bu diriliş partide ciddi bir değişime yol açmadan Engels'in müdahalesi ile aşıldı. İkinci çıkış 1900'lerin başında oldu, bu kez çıkışı gerçekleştirenler (Bernstein) hem parti içerisinde güçlenmişti, hem de 2. Enternasyonalin tümünü etki altına almıştı. Bernstein'in bu çıkışı sosyal demokrat harekette uluslararası bir bölünme ile sonuçlandı. Bölünme Bolşeviklerin aşırı solculuğu olarak nitelendirilerek haklı gösterildi. Ama ASDP içinde baştan beri bir Marksist gelenek sosyalistlere karşı yasa döneminde bile varlığını sürdürdü. Bu Marksist geleneğin şüphesiz en önemli temsilcisi Rosa, Leibknekt ve Radek'ti. Radek Bolşevikliğe yakınlığı ve parti disiplinine uymadığı gerekçesiyle 1912'de partiden atıldığında Rosa parti disiplini adına bu karara ses çıkarmadı. Yalnızca bu değil, Rosa, partideki yanlış gidişi gördüğü halde buna müdahale etme yerine böyle bir müdahalenin işçi hareketinden kendiliğinden geleceği ve kitle hareketindeki bu kabarışın parti liderliğini değiştireceğini umut ediyordu. 1907'de Zetkin'e yazdığı bir mektupta; *"Parti yönetiminin çapsizliğini ve sendeleyişini, daha önce olduğundan daha net görüyorum ve bu bana her zamankinden daha büyük bir kaygı veriyor. Bununla birlikte, senin gibi, bu durum karşısında bir heyecan duyamıyorum, çünkü tüm koşullar değişinceye kadar ne mevcut işleyişin ne de insanların değişmeyeceğini insana karamsarlık veren bir netlikle görüyorum- hatta, eğer kitlelere önderlik etmek istiyorsak, bu*

tür insanlardan koşullar değiştiikten sonra dahi bir direnç geleceğini bilmek ve bunu hesaba katmak zorunda kalacağız. Ve bu iş yılları alacak.” diye yazarak, kendiliğindenliğe bel bağladığının en somut örneğini ortaya koydu. (age say.22)

Emperyalist savaş, başladığında, Marksizm'e bağlı gözükken, ama ondan adım adım uzaklaşan 2. Enternasyonal'in Marksizm'den tümünden kopuşu ve çöküşü de resmileşti. Enternasyonalin otoriter partisi olan Alman Sosyal Demokrat Partisi ASDP, çürüyen gövdesi ve bütün ağırlığıyla Enternasyonal'in üzerine yıkıldı. Enternasyonal içinde Stuttgart ve Basel kongre kararlarını izleyerek savaşa karşı iç savaşı savunanlar ve bunu raddenler olarak iki temel akım ortaya çıktı. İç savaşı reddeden, dolayısıyla savaşa karşı devrimi savunmayı “delilik” olarak gören akım içinde farklı tonlarla iki eğilim oluştu. Sosyal şoven olarak adlandırılan eğilim, savaşın emperyalist bir savaş olduğunu reddederek kendi burjuvalarının yanında yer aldı. 2. Enternasyonal içinde çoğunluğu temsil eden bu eğilimin temsilcileri, savaşta oluşan cephelere göre tavır takındı. Alman ve Avusturya-Macaristan sosyal demokratları savaşın Rus gericiliğine karşı, ilerici bir savaş olduğunu ileri sürerken, İtilaf devletleri sosyal demokrat ve işçi partileri saldırganın Almanya ve Avusturya –Macaristan olduğunu, dolayısıyla savaşın bir savunma savaşı olduğunu ileri sürerek anavatan savunması şiarıyla kendi devletlerini destekledi. Almanya'da Ebert, Scheimann, Avusturya'da Adler, Rusya'da Plekhanov, Fransa'da Guesde, İngiltere'de Hyndman, Belçika'da Vandervelde vb. bu şoven akımın en gözde temsilcileriydi. İkinci eğilim, “Merkezciler”, savaşın emperyalist bir savaş olduğunu kabul etse de savaşın iç savaşla karşılanmasına karşı çıkarak savaşa karşı barış savunusunu öne çıkardılar. Bu eğilimin en gözde temsilcileri Almanya'da Berstein, Kautsky, Rusya'da Martov, Troçki vb idi. Kautsky iç savaş şiarına karşı “savaş sırasında barış için savaşım, barış sırasında sınıf savaşımı” şiarını öne sürdü. Bu şiar, Kautsky'nin devrimden vazgeçtiğinin, dolayısıyla kendi burjuvazisinin yanında yer aldığı utangaçça bir ifadesiydi. Rosa Luxemburg, Kautsky'nin bu şiarla Manifestonun ünlü çağrısını “Bütün ülkelerin işçileri barış sırasında birleşiniz, savaş sırasında birbirinizi boğazlayınız” olarak değiştirdiğini söyledi. Troçki ise “Ne Savaş Ne Barış” şiarıyla Kautky'ye destek verdi. Lenin, “Ne Savaş Ne Barış” şiarının “'anavatan savunması' parolasının değişik yazımından başka bir şey olmadığını” belirterek, bu şiarın gerçek içeriğini şöyle tanımladı; “Daha yakından bakıldığında bu şiar “iç barış” demektir, bütün savaşan ülkelerde ezilen sınıfların sınıf mücadelesinden

vazgeçmek demektir; çünkü "kendi" burjuvazisine ve kendi hükümetine darbe vurmaktan sınıf mücadelesi imkânsızdır; savaş zamanında kendi hükümetine darbe vurmamak ise vatana ihanettir. ... kendi ülkesinin yenilgisi için çalışmaktır. Kim "ne zafer ne yenilgi" şiarını savunuyorsa, onun sınıf mücadelesini "iç barışın bozulmasını" savunması ikiyüzlülüktür, o gerçekten bağımsız proleter politikadan vazgeçiyor ve bütün savaşan ülkelerin proletaryasını kesinlikle burjuva bir amaç olan şu amaca tabii kılıyor demektir: Söz konusu emperyalist hükümetleri yenilgiden korumak. "İç barış"ın sadece sözde değil, gerçekten kırılması ve sınıf mücadelesinin gerçekten kabul edilmesi anlamına gelen biricik politika, proletaryanın kendi hükümetinin ve burjuvazinin zorluklarından, onları ortadan kaldırmak amacıyla yararlanmasıdır. Fakat, kendi hükümetinin yenilgisini istemeden, bu yenilgiye katkıda bulunmadan, bunu gerçekleştirmek, bunu amaçlamak imkânsızdır. ... Bir proleter "vatana ihanet" etmeden, yenilgiyi teşvik etmeden, kendi emperyalist "büyük" gücün çöküşüne katkıda bulunmadan, ne kendi hükümetine bir darbe vurabilir, ne de kardeşine, "bizimle" savaş içinde olan "yabancı" ülkenin proleterlerine gerçekten elini uzatabilir.

Kim "ne zafer, ne de yenilgi" şiarını savunuyorsa, o bilerek ya da bilmeyerek bir şovenisttir, en iyi ihtimalle uzlaşmacı bir küçük-burjuva, ama her halükarda proleter politikanın bir düşmanı, bugünkü hükümetlerin, bugünkü egemen sınıfların bir yandaşıdır" (Lenin- Seçme Eserler , İnter Yay. Cilt: V-saf -157-158)

Enternasyonaldeki ikinci akım, "Enternasyonalistler", savaşın emperyalist bir savaş olduğunu, anavatan savunusunun devrimden yüz çevirmek, burjuvazinin safına geçmek anlamına geldiğini, savaşa karşı tek doğru politikanın burjuvazinin iktidarını devirmek üzere iç savaş şiarını yükseltmek olduğunu savunuyordu. Savaşa karşı bu devrimci tutumun mimarı, 1900'lu yıllarla birlikte 2. Enternasyonel içinde oportünizme ve revizyonizme karşı tutarlı bir Marksist çizgiyi ortaya koyan Lenin ve Bolşeviklerdi. Savaş sırasında Bulgar Sosyal Demokrat Partisi- Darlar ve Sırbistan sosyal demokratları Bolşeviklerin yolundan yürüdüler. 2. Enternasyonelin diğer partileri içinde küçük gruplar savaş kredilerine karşı oy kullanarak ve savaşa karşı iç savaşı savunarak "Enternasyonalistler" akımı içinde yer aldılar. Enternasyonalistlerin en tanınmış önderleri Rusya'da Lenin, Almanya'da Rosa, Liebknecht, İngilterede John Maclean vb. idi.

2. Enternasyonel içindeki bu bölünme partilerin somut tutumlarıyla geri dönülmez bir noktaya ulaştı. ASDP meclis grubu 4 Ağustos'ta yap-

tığı toplantıda savaş kredilerinin mecliste oylanması ile ilgili konuyu ele aldı. 92 vekilden 13'ü kredilere ret oyu verilmesini savundu. Bu 13 vekil mecliste yapılan oylamada parti disiplinine bağlı kalarak evet oyu kullandı. 2 Aralık 1914'te yapılan ikinci oylamada Liebknechts savaşın gerçek niteliğini açıklayan bir konuşma yaparak karşı oy kullandı. Liebknecht konuşmasında şunları söyledi; "Bu savaş Alman halkının ya da başka halkın yararına girilen bir savaş değil. Bu, dünya pazarında egemenlik kurmayı amaçlayan emperyalist bir savaş. ... Halkın asil duygularını, devrimci geleneklerini, diğer halklara karşı ulusal nefrete karşı sağduyuyu istismar edip insanları savaş etrafında harekete geçirebilmek için, 'Çarlığa Karşı' sloganı kullanılıyor - tıpkı Fransız ve İngilizlerin "Militarizme Karşı" sloganı gibi." Mayıs 1915'de proletaryaya daha net bir çağrı yaptı. "Bu anın gereği uluslararası emperyalist halk kıtalarına karşı uluslararası mücadeledir. Her halkın baş düşmanı kendi ülkesindedir! Alman halkının baş düşmanı Almanya'dadır. Bu düşman Alman emperyalizmi, Alman savaş partisi, Alman gizli diplomasisidir." Liebknecht'in bu sözleri ASDP yöneticileri ve burjuvazi tarafından Almanya'da devrimci bir çıkışın başlangıcı olarak görüldü, ASDP içinde Liebknecht gibi düşünenler görevlerinden alındı, Rosa tutuklandı, Liebknecht askere alınmak istendi, reddedince tutuklandı.

Rosa, Liebknecht, Zetkin ve Franz Mehring savaş başladıktan hemen sonra ASDP içinde "Die Internationale" grubunu kurdular. Internationale Nisan 1915 çıkan ilk sayısından sonra kapatıldı, Mehring hapse atıldı. 1916 başında Liebknecht ve arkadaşları partiden atıldı. Grup, Rosa tarafından hazırlanan manifesto ile ideolojik ve örgütsel birliğe kavuştu. 1916 sonbaharında "Spartaküs" imzalı illegal politik mektuplar yayınlamaya başladı. Mart 1917'de Kautsky ve arkadaşları tarafından kurulan "Çalışma Grubu'ndan doğan Bağımsız Alman Sosyal Demokrat Parti'sine (UDSP), örgütsel özerkliklerini koruyarak, katıldılar. 1918 Aralıkta UDSP'den ayrılarak Alman Komünist Partisi'ni kurdular. Bu süre içinde bir yandan Zimmerwald soluyla birlikte hareket ederken, öte yandan, kitleden kopmamak adına Merkezilerin partisinde kalmayı sürdürdüler. Spartakistler'in tutarsızlığı yalnızca bu değildi; iç savaş sloganı, ulusal sorun ve sömürge sorunu konusunda Leninci bir tutarlılığa sahip değillerdi.

Fransa'da sosyalistler "Fransa'nın geleceğinin tehlikede olduğunu" söyleyerek burjuvazinin "ulusal blok" çağrısını destekledi ve savaş hükümetinde yer aldı. İşçi sendikası CGT içinde küçük bir grup şoven akıma karşı tavır alsa da Merkezilerle birlikte hareket etti.

Savaşın başlamasından sonra 2. Enternasyonalin ağır topları Avrupa'nın farklı ülkelerini dolaşarak, sosyal-demokrat ve sosyalistlerin kendi ülkelerinin yer aldığı emperyalist cepheye yer almalarını sağlamaya çalıştılar. ASDP'den Südekum Almanya'nın yanında savaşa girmesini sağlamak için İtalya'ya gitti. İtalyan sosyalistleri Südekum'u büyük bir protesto gösterisiyle karşıladı. Aynı şekilde Belçika savaş hükümetine katılan, 2. Enternasyonal uluslararası sosyalist Büro üyesi Vanderveelde Bolşevik ve Menşevik Duma grubuna, İtilaf devletleri yanında yer alma çağrısında bulundu. Bolşevikler bu çağrıyı reddederken, Menşevikler "sosyalistlerin savaşa aktif katılmasının savaşı sosyalizm lehine sonuçlandırabileceği" gerekçesini ileri sürerek, çağrıyı kabul ettiler.

Britanya Sosyalist partisi savaşta şoven bir çizgi izledi, içinde küçük bir sol grup Enternasyonalistlerle hareket etti. Sol grup daha sonra Britanya Komünist Partisi'ne katıldı. İşçi Partisi sosyal-şoven bir çizgi izleyerek İngiliz savaş kabinesinde yer aldı. Bağımsız İşçi Partisi savaş sırasında pasif bir barış politikası izledi. 1920'de İkinci Enternasyonal'den ayrılarak Komünist Enternasyonal'le ilişki kurdu, 21 koşulu reddetti, 1920'de 2 ½ Enternasyonal kurucu üyesi oldu. İngiltere'de sonuna kadar Enternasyonalci bir çizgi izleyen tek komünist John Maclean oldu. John Maclean tek başına savaşa karşı iç savaş bayrağını yükseltti. 1915'te ayaklanma örgütlediği gerekçesiyle tutuklandı, 1916'da savaş malzemesi üreten fabrikalarda kitlesel grevler örgütledi ve yeniden tutuklanarak hapse atıldı.

Hollanda Sosyal Demokrat İşçi Partisi sosyal şoven bir politika izlerken, bundan ayrılan Hollanda Sosyal Demokrat Partisi Enternasyonalistlerle birlikte hareket etti, 1919'da Hollanda Komünist Partisi adını alarak Komünist Enternasyonal'e katıldı.

İsviçre ve İsveç Sosyal Demokrat Partileri de diğer partilerdeki gibi, Şoven, Merkezci ve Enternasyonalist olmak üzere üç gruba ayrıldı. İsviçre partisinin liderlerinden Robert Grimm, Zimmerwald sağının önemli liderlerinden biriydi.

Rusya'da 26 Temmuz / 8 Ağustos savaş kredileri ile ilgili yapılan oylamada, Duma Bolşevik ve Menşevik grupları birlikte hareket ederek ret oyu verdiler. Bu dayanışma uzun sürmedi, kısa süre sonra Menşevikler Merkezci akımın içinde yer alarak maskelenmiş anavatan savunucusu oldu. Bolşevik vekiller Lenin'in savaşla ilgili tezlerini görüşmek üzere Kasım 1914'te Petersburg'da bir konferans düzenlediler, konferans polis tarafından basıldı, katılımcılar tutuklandı, Bolşevik Duma üyeleri Sibirya'ya sürüldü.

Savaşın başlamasından kısa bir süre sonra, Kasım 1914'te Bolşevik parti MK Manifestosu yayınlandı. Manifestoda, kapitalizmin on yıllar boyunca gelişmesi tarafından hazırlanan bu savaşın dünyanın değişen güç oranlarına göre yeniden paylaşılmasına yönelik emperyalist bir savaş olduğu, 2. Enternasyonal partilerinin ana gövdesiyle gerçekleri işçi sınıfından sakladığı, daha da ileri giderek kendi burjuvalarının yağmacı çıkarlarını koruma, yurtseverlik ve yurt savunması adı altında, proleter mücadeleye ihanet ederek, kendi burjuvalarının yanında saf tuttuğu, proleter mücadelenin başarısının bu ihanetten kesin olarak kopmak ve ona karşı sistemli bir mücadelenin verilmesine bağlı olduğu, belirtildikten sonra, bu savaşta devrimci “proletaryanın temel şiarının “emperyalist savaş iç savaşa dönüştürmek” olduğunun altı çizildi. Manifesto, yeni bir enternasyonalin kurulması için devrimci proletaryaya şu çağırımı yaptı. “Proleter Enternasyonal, çökmedi ve çökmeyecek. İşçi kitleleri bütün engelleri aşarak yeni Enternasyonalı kuracaktır.”...Yaşasın oportünizmden kurtarılmış proleter Enternasyonal!”

2. Enternasyonal'de ihanete varan bölünmelere ve yalpalamalara yol açan gelişmeler Bolşevik Parti'yi de etkiledi. Özellikle Bolşevik Parti yurtdışı seksiyonları içinde bocalamalar görülmeye başladı, birçok kişi gönüllü olarak savaşa katılmak için başvuruda bulundu. Lenin bu bocalamalara son vermek amacıyla Bolşevik Parti yurtdışı seksiyonlarını konferansa çağırdı. Konferans 27Şubat-4 Mart1915'te Bern'de toplandı, Konferansın gündeminde savaşa karşı tutum ve alınması gereken önlemler vardı. Lenin konferansa MK Manifestosunda ileri sürdüğü görüşleri daha da ayırtılandıran tezler sundu.

Tezlerde, emperyalist savaşın “dünya kapitalizminin üretici güçlerinin ulusal devlet sınırları dışına taşıdığı, sosyalizmin gerçekleşmesi için nesnel koşulların tamamen olgunlaştığı bir dönemin koşullarından çıktığı” vurgulandı. Savaşın devrimci bir krize yol açmasının kaçınılmaz olduğu, bu nedenle, savaşta komünistlerin temel şiarının iç savaş olması gerektiği belirtilerek, atılması gereken adımlar şöyle sıralandı; ‘iç barışı savunan, mücadeleden vazgeçen oportünistlerden tümüyle kopmak, savaş kredilerinin reddedilmesi, burjuva hükümetlerden çekilmesi, anayasa ve özgürlüklerin kaldırıldığı her yerde illegaliteye geçmek ve bu koşullara göre örgütlenmek, savaş boylarında kardeşleşmeyi gerçekleştirmek, bütün devrimci kitle eylemlerini desteklemek’. Sınıf mücadelesinden vazgeçmenin başka bir biçimi olan, işçileri devrimci eyleme çağırmayan pasifist barış savunusunun işçi sınıfını, yığınları aldatmak olduğu belirtilerek, “özellikle bir dizi devrim olmadan sözüm

ona demokratik bir barışın olanaklı olduğu düşüncesi”nin temelden yanlış’ olduğunun altı çizildi.

MK Manifestosunu onaylayan Konferans, proletaryanın devrimci görevini “*ileri kapitalist ülkelerde burjuvazinin mülksüzleştirilmesi, Rusya’da, demokratik devrim (demokratik cumhuriyet, sekiz saatlik iş-günü, çiftlik sahiplerinin topraklarına el konulması), genel olarak geri monarşist ülkelerde cumhuriyet için vs. silahlı mücadele*” olarak belirledi. (age- 141-143)

Konferansta Buharin ve arkadaşları muhalif grubu temsil ettiler; konferansta sundukları karar metninde iç savaş şiarını desteklemekle birlikte bunu kitlelere anlatmanın zor olduğunu, kitleleri partiden soğutacağını ileri sürerek, yerine “barış için mücadele” şiarını koymayı önerdiler.

Buharin grubu konferansa sunduğu başka bir karar önerisinde “Avrupa Birleşik Devletleri”şiarının kabul edilmesini öngörüyordu. “Avrupa Birleşik Devletleri” şiarı, Kautsky’nin başında olduğu Merkez’le birlikte hareket eden Troçki tarafından savaş sırasında ileri sürülmüş olsa da “interemperyalizm şiarı (Kautsky, Hobson’a ait bu şiarı, ultra-emperyalizm olarak değiştirerek kullandı) gibi Hobson’a aitti. İngiliz liberal iktisatçısı Hobson 1902’de yazdığı kitapta, Batı Avrupa devletlerinin Asya ve Afrika’nın sırtından geçinen bir “Avrupa federasyonu” yaratacağını öne sürdü. Troçki,nHobson’dan aldığı bu şiarı, “Savaş ve Devrim” adlı makalesinde “Avrupa Birleşik Devletleri” biçiminde değiştirerek ileri sürdü. Bu şiar Kautsky’nin, emperyalizmin birleşik bir Avrupa ekonomisi yaratacağı beklentisine dayalı, ultraemperyalizm teorisinin bir devamı gibiydi. Troçki, ‘Monarşistlerin ve sürekli orduların, egemen feodal kastların, gizli diplomasinin olmadığı’Avrupa Birleşik Devletlerini Avrupa çapında sosyalizme geçişin bir koşulu olarak gördü.

Bolşevik Parti’nin Ekim 1914’te yayınladığı MK Manifestosunda da yer alan Avrupa Birleşik Devletleri şiarı, Bern’de yapılan yurtdışı sekisyonları toplantısında yeniden gündeme geldi ve tartışmak üzere konferans sonrasına bırakıldı. Lenin, Ağustos 1915’de “Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine” adlı makalesinde bu şiarı ekonomik ve politik yönleriyle ele alarak eleştirdi. “Bu şiarın sosyalist devrim parolasını belirsizleştirdiği ya da zayıflattığı bakış açısından hareketle tartışmanın tamamen yanlış olacağını” belirten Lenin; “*Fakat, cumhuriyetçi Avrupa Birleşik Devletleri şiarı, başta Rus monarşisi olmak üzere, Avrupa’nın en gerici üç monarşisinin devrimci tarzda yıkılmasıyla ilişki-*

lendirildiğinde, politik şiar olarak tamamen dokunulmaz olsa da, yine de bu şiarın ekonomik içeriği ve önemine ilişkin son derece önemli bir sorun varlığını sürdürmektedir. Emperyalizmin ekonomik koşulları bakış açısından, yani sermaye ihracı ve dünyanın “ileri” ve “uygar” sömürgeci güçler tarafından paylaşılması bakış açısından, Avrupa Birleşik Devletleri, kapitalist ilişkiler altında ya olanaksızdır ya da gericidir. ... Kapitalist koşullar altında Avrupa Birleşik Devletleri, sömürgelerin paylaşılması üzerine anlaşmakla eşanlamlıdır. Fakat kapitalist koşullar altında, güç dışında başka türlü zemin, her türlü paylaşım ilkesi imkansızdır. ... Kapitalizmde bozulan dengenin geçici olarak yeniden kurulması için sanayide krizden, politikada savaştan başka araç yoktur.

Kapitalistler arasında ve devletler arasında geçici anlaşmalar elbette mümkündür. Bu anlamda, Avrupalı kapitalistlerin bir anlaşması olarak Avrupa Birleşik Devletleri de mümkündür... Ne üzerine anlaşma? Sadece, birleşik güçlerle Avrupa'da sosyalizmi ezme, birleşik güçlerle, yağmalanan sömürgeleri Japonya ve Amerika'ya karşı savunma üzerine anlaşma. ... Kendi başına bir şiar olarak “Dünya Birleşik Devletleri” şiarı ise pek doğru değildir, çünkü birincisi, sosyalizme tekabül eder, ikinci olarak, bu şiar, tek ülkede sosyalizmin zaferinin imkansızlığı yönünde ve böyle bir ülkenin diğer ülkelerle ilişkileri hususunda yanlış düşünceler yaratabilir. ... Ekonomik ve politik gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Buradan sosyalizmin zaferinin başlangıçta az sayıda ya da hatta tek başına alınan kapitalist bir ülkede mümkün olduğu sonucu çıkar.” (age-149 – 151)

Lenin'in bu makalesiyle ilk kez komünist hareketin gündemine giren “tek ülkede sosyalizm” sorunu, sonrasında bitmez tükenmez tartışmaların ve bölünmelerin kaynağı oldu. (bu konu yazının sonraki bölümlerinde ele alınacaktır.)

Savaş sırasında Bolşevik Parti'de tartışmalara, hatta bir hizip oluşmasına yol açan bir diğer konu da emperyalizmin egemenliği döneminde ulusların kendi kaderini tayin hakkının savunulamayacağına dair Buharin-Pyatakov tarafında ileri sürülen (Radek ve R. Luxemburg'da bu görüşteydi) tezdi. Buhari'ne göre emperyalizm ulusların ezilmesini güçlendirir, bu baskı ancak emperyalizmin yok edilmesiyle, sosyalist devrimle ortadan kalkabilirdi. Bu noktadan hareketle Buharin, ezilen ulusların ezen ulusa karşı ayaklanmasının desteklenemez olduğunu ileri sürerek, UKTH'nın Bolşevik Parti programdan çıkarılmasını önerdi. Bu gruba göre, siyasal bir sorun, ayrı bir devlet kurma hakkı olarak, UKTH sorunun çözümü emperyalizm koşullarında olanaksızdı, sosya-

lizm koşullarında ise mevcut değildi.

Bu tartışmanın başka bir boyutu da savaş karşıtlığının genelleştirilmesi ve emperyalizm koşullarında ulusal savaşların olabileceğinin reddiydi. Sosyal-demokrat hareket içerisinde bir grup, savaşa karşı olmanın temel şiarı olarak silahsızlanma istemini öne sürdüler ve her türlü savaşa karşı olduklarını açıkladılar. Buharin - Pyatakov grubu ise sömürgecilğe karşı yürütülen savaşları kabul etmekle birlikte, ezilen halkların ulusal savaşlarını reddediyordu. Bu savı ileri sürenlere Lenin'in cevabı, *'sosyalistlerin sosyalistlikten vazgeçmeksizin bütün savaşlara kategorik olarak karşı olamayacağı'* oldu. Ulusal savaşlar ya da ezilen halkların ulusal başkaldırıları, işçi sınıfının kapitalizme karşı yürüttüğü iç savaşlar ve emperyalist devletlerin saldırılarına karşı muzaffer sosyalizmin kendini savunma savaşlarının, (haklı savaşlar) emperyalizm çağının ayrılmaz özelliği olduğunu belirterek, *"Ancak salt bir ülkenin değil, bütün dünyanın burjuvazisini alaşağı edip, nihai olarak haklarından gelip mülksüzleştirmemizden sonra savaşların olanaksız hale geleceği"*ni vurguladı. (Lenin, Marks, Engels Marksizm Sol yay. sayf-378)

Lenin, yazdığı birçok makalede Roza (Junius Broşürü) ve Buharin-Pyatakov'un görüşlerini ("Emperyalizm, Sosyalizm ve Ezilen Halkların Kurtuluşu", "Devrimci Proletarya ve UKTH", "Marksizm'in Bir Karikatürü" vb.) eleştirdi. Buharin-Pyatakov görüşleri 1916'da İrlanda halkının, İngiltere'ye karşı ayaklanmasıyla bir yığın çöpe dönüşürken, bu ve diğer ayaklanmalar; Singapur ve Hint birliklerinin İngiltere'ye karşı, Çek birliklerinin Avusturya'ya karşı vb. Lenin'in görüşleri pratik tarafından da doğruladı.

Savaş ve Devrimci Kriz

Kriz ve savaş Avrupa'dan bütün kurulu eski dengeleri altüst etti. Hiçbir hükümet savaştan etkilenmekten kurtulamadı. Sürüp giden savaştan ilk darbe yiyenler işçiler ve emekçiler oldu. Kentlerde yiyecek sevkiyatı durma noktasına geldi, ücretler düşerken fiyatlar sürekli olarak arttı, yaşama ve çalışma koşulları olağan üstü zorlaştı. Kısaca Avrupa işçi sınıfı 1880-1914 yılları arasında mücadele ederek kazandıklarından daha fazlasını savaşla geçen 1 yıl içerisinde kaybetti. Kötüleşen sadece yaşam koşulları değildi; milyonlarca işçi askere alınmış, çalışma erkek işçiler için zorunlu hale getirilmiş ve küçülen örgütleri sosyal demokrasinin burjuvazinin yanında yer almasıyla burjuvazinin eline geçmişti. Emperyalist savaşın başında hemen her ülkede işçi ve

emekçileri felç eden milliyetçi-şoven dalga; korku, umutsuzluk, dini duygularda kabarış, başka halklara karşı nefret vb. egemendi. 1915 yılının ortasından itibaren, savaşın yol açtığı acılar, ölümler, yoksullukla birlikte kitlelerdeki ruh hali de değişmeye başladı. Savaşın başında sokakları kapsayan şoven gösteriler yavaş yavaş ortadan kaybolurken, onların yerini yiyecek maddesi bulunmamasının, fiyatların artışını protesto eden, hükümetlere duyulan öfkenin yol açtığı gösteriler aldı. Bu küçük protestolar 1915 başından itibaren adım adım siyasal gösterilere ve grevlere dönüşmeye başladı. Mayıs 1916'da Berlin'de Rosa ve Liebknecht'in çağrısıyla binlerce işçi 1 Mayıs'ta sokağa çıktı. Liebknecht daha konuşmasının başında tutuklandı, mahkemeye çıkarıldığında 55 bin işçi onunla dayanışmasını göstermek için greve çıktı. Almanya'da başlayan grevler Avusturya, Fransa ve İngiltere'ye yayıldı. 1915 ve 1916'da İrlanda, Hindistan, Ermenistan, İran, Singapur, Fas, Formoza, Madagaskar ve Kırgızistan'da sömürgeciliğe ve ulusal baskıya karşı ayaklanmalar oldu. Bu ayaklanmaların en önemlilerinden biri İrlanda ayaklanmasıydı. Sinn Fein'in (Biz Kendimiz) yönettiği ayaklanma Nisan 1916'da Dublin'de başladı, on Mayıs'ta iki bin ayaklanmacının öldürülmesiyle bastırıldı. 2. Enternasyonal şoven ve merkezci akımları ayaklanmayı İrlanda'nın ulusal bağımsızlık savaşı olarak görmedi. İtilaf devletleri sosyal demokratları, ayaklanmayı Alman kışkırtmasına bağlayarak karşı tavır alırken, İttifak devletleri sosyal demokratları ise İngiltere'yi güçten düşürdüğü için destekledi. Bütün bunlar dünyanın emperyalist bir savaşla birlikte devrimci bir dalganın içine girdiğinin ön göstergeleriydi.

Öfkenin eyleme, eylemin devrime dönüştüğü ülkelerin başında Rusya vardı. Rusya'da emperyalist savaşın patlak vermesiyle gerileyen sınıf hareketi 1915 yılı ortalarında Rus ordusunun aldığı yenilgilerle canlanmaya başladı ve Eylül 1915'de yarım milyonu aşan grevci sayısı doruğa ulaştı. Grevlerdeki işçilerin ana şiarı, Çarlığın yıkılmasıydı. Gelişmenin yönü devrimci bir durumun olgunlaşmasına doğruydı. Çelişkiler o derece keskinleşmişti ki, en küçük reform talebi şiddetle karşılık buluyordu. Burjuvazi gelmekte olan devrimci dalgayı kontrol altına almak için yeni hükümet arayışlarına girişti. Burjuvazinin yeni hükümet talebini Çar, Duma'yı kapatarak cevapladı. Lenin Rusya'daki bu durumu, 1905 devrimi öncesine benzeterek şunları yazdı; "Tarih tekrür ediyor gibi: 1905'te olduğu gibi, yine bir savaş, Çarlığın ülkeyi, kesin ve açık fetih amaçları için, haydutça ve gerici amaçlar için soktuğu bir savaş. Savaşta yine yenilgi ve bu yenilginin hız kazandırdığı

devrimci kriz. ...

Fakat aslında buradaki büyük fark, savaşın, bu kez tüm Avrupa'yı, güçlü sosyalist kitle hareketlerinin mevcut olduğu bütün ileri ülkeleri kapsamış olmasıdır. Emperyalist savaş Rusya'daki devrimci krizi, burjuva-demokratik devrim temelindeki krizi, batıda gelişen proleter, sosyalist devrimle birleştirmiştir. Bu bağ öylesine dolaysızdır ki, şu ya da bu ülkede devrimci görevlerin hiçbir tekil çözümü mümkün değildir: Rusya'da burjuva-demokratik devrim bugün artık Batı'daki sosyalist devrimin sadece önsözü değil, aynı zamanda ayrılmaz bir bileşenidir.

Batı'da proleter devrimi ateşlemek için Rusya'da burjuva devrimini sonuna kadar götürmek — 1905 yılında proletaryanın önündeki görev buydu. 1915 yılında bu görevin ikinci bölümü öyle güncel hale gelmiştir ki, görevin birinci bölümüyle aynı zamanda gündemdedir. ... Bu, devrimi, Almanya'yı yenilgiye uğratmak amacıyla isteyen şovenist devrimcilerle, Rusya'da devrimi, Batı'da proleter devrim yararına ve eşzamanlı olarak isteyen proleter enternasyonalist devrimciler arasındaki yeni ayrımlaşmadır. 160-161

Gelişmeler, Lenin'in 1907 Stuttgart Kongresinden beri savunduğu görüşlerin, savaşın devrimci bir kriz yaratacağı ve bu krizden devrimin gerçekleştirilmesi için yararlanma, pratikte de tam bir doğrulanması oldu. Ancak tüm Avrupa'yı etkisi altına alan, ve devrimle sonuçlanıp sonuçlanmayacağı önceden kestirilemez olan devrimci kriz olgunlaşırken bu krizi devrime dönüştürecek öğeler birbirinden yüz seksen derece ayrı yönde hareket ediyordu. Nesnel öge; -“1) Egemen sınıflar için, egemenliklerini değiştirmemiş biçimde sürdürmenin olanaksızlığı; “tepedekilerin” şu ya da bu krizi, egemen sınıfın politikasının krize düşmesi ve ezilen sınıfların hoşnutsuzluğunun, öfkesinin, bu krizin yol açacağı çatlağı yararak patlaması. Bir devrimin patlak vermesi için, genellikle, “yönetilenlerin yönetilmek istememesi” yetmez, aynı zamanda “yönetenlerin eskisi gibi yönetememeleri” de gerekir; 2) ezilen sınıfların yoksulluk ve sefaletinin alışılmış ölçülerin üzerine çıkması; 3) “barışçıl” dönemlerde kendilerini sessizce sömürten, fakat fırtınalı bir dönemde, kriz koşulları sayesinde, fakat aynı zamanda bizzat tepedekiler” tarafından bağımsız tarihsel eyleme zorlanan kitlelerin eylemliliğinde —sözünü ettiğimiz nedenlerden kaynaklanan— önemli bir yükselmenin kaydedilmesi.”- savaşın yol açtığı sefalet ortamında olgunlaşırken, öznel öge, sınıfın aktif çoğunluğunu harekete geçirebilen parti -“yani devrimci sınıf, kriz dönemlerinde bile “düşürülmezse” kendiliğinden “düşmeyecek olan eski iktidarı ezmek (ya da sarsmak) amacıyla devrimci kitle

eylemleri için yeterince güçlü olabildiği zaman”- bölünmüş, dağılmış ve bocalama içindeydi. (Lenin, Seçme Eserler Cilt V-186)

2. Enternasyonalin büyük partileri ana gövdesiyle burjuvaziyle bütünleşmişti, burjuvaziyle işçi sınıfı arasında arabulucu rolünü üstlenen “Merkez” işçi sınıfını devrimci mücadeleden vazgeçirmeye çalışıyordu, bölünmede en küçük grubu oluşturan Enternasyonalistler ise, Bolşevikler hariç, bocalama içindeydi; ne krizi net olarak kavırıyor, ne de krize karşı ne yapılması gerektiği konusunda berrak bir fikre sahiptiler. Lenin, bu düğümün ancak, işçi partilerinin Sosyal Şoven ve “Merkez”-den tümüyle koparak kendilerini devrimci temelde yeniden örgütlemesine dayanan yeni bir enternasyonalle çözülebileceğini öngörüyordu.

1916 sonunda, savaşın yol açtığı sefalet zemini üzerinde Avrupa’yı saran devrimci kriz büyürken, savaşın seyrinde de önemli değişiklikler oldu. Almanya, Avrupa dışındaki sömürgelerini kaybetti. Buna karşılık Polonya, Belçika, Fransa ve Rusya’nın bazı bölgelerini ele geçirdi. Galiçya’nın bir bölümünü kaybeden Avusturya, Balkanlarda önemli fetihler elde etti. Almanya’nın deniz aşırı sömürgelerini ele geçiren İngiltere Mezopotamya’yı işgal etti. Bu aşamada savaşın en kazançlı devleti olarak görünen Almanya Avrupa’da elde ettiği bölgeleri korumak için Aralık 1916’da Antant devletlerine barış önerisinde bulundu. Barış önerisinin en önemli bir diğer nedeni de, başta Almanya olmak üzere Avrupa’yı saran devrimci krizdi. O ana kadar savaşın dışında kalarak savaştan azami karı elde eden ABD başkanı Wilson arabuluculuk rolüne talip oldu. Barış önerisinin amacı emperyalist devletlerin kazandıkları ganimetlerin paylaşılması üzerine bir anlaşmanın olup olamayacağını yoklamaktı. Lenin bu süreci “emperyalist savaştan emperyalist barışa geçiş” olarak nitelendirdi. Almanya’nın Avrupa’da işgal ettiği topraklardan daha fazlasını istemesi karşısında Antant devletleri barış önerisini reddedince savaş kaldığı yerden daha düşük yoğunluklu olarak devam etti.

Almanya’nın “barış önerisi”, savaşa son vermediyse de 2. Enternasyonalin iki grubunu, Sosyal Şovenler’le Merkezçileri birbirine yakınlaştırdı. Bu yakınlaşma bir kez daha Merkezle Enternasyonalistler arasında Zimmerwald’da süren görüşmelerinin bir geleceğinin olamayacağını kanıtladı.

1915 yılı ortalarında işçi hareketinde ortaya çıkan canlanma, sosyalist hareketi de etkiledi. Bu etki, 1915 yılından başlayarak bir dizi uluslararası konferansın düzenlenmesinde ifadesini buldu.

Şubat 1915’te 2. Enternasyonal’in savunucuları Londra’da bir araya

geldi. Konferansa sadece Antant ülkeleri (İngiltere, Fransa, Rusya ve Belçika) Sosyal Şovenleri katıldı. Konferansın amacı savaşta Antant ittifakını desteklemek için sosyal demokratlar arasında birliği sağlamaktı. Konferans Almanya'ya karşı yürütülen savaşı "kurtuluş savaşı" olarak ilan etti. Bolşevik Parti temsilcisi, konuşmasına izin verilmediği için konferansı terk etti.

İttifak ülkeleri (Almanya, Avusturya-Macaristan) sosyal demokratları, Londra konferansına tepki olarak Nisan 1915'de Viyana'da bir araya geldiler. Konferans anavatanın savunulması kararını aldı.

Clara Zetkin'in girişimiyle 26-28 Mart 1915'te Bern'de Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı toplandı. Konferansa 8 ülkeden (Almanya, İngiltere, İsviçre, Hollanda, Fransa, Rusya, Polonya, İtalya) 25 delege katıldı. Bolşeviklerin 4 delege ile temsil edildiği konferansta çoğunluk sosyal şovenlerdeydi. Alman delegeler bölünmeyi engelleme adına orta yolcu bir tutum takındılar. Bolşevik delegeler konferansa kendi karar metinlerini sundular. İşçilere kapitalizmi yıkmaya çağrısı yapılan karar metninde, savaşın emperyalist bir savaş olduğu, 2. Enternasyonal çoğunluğunun "anavatan savunusu şiarı ile sosyalizme ihanet ettiği vurgulandı. Bolşeviklerin karar metni konferans çoğunluğu tarafından reddedildi. Çoğunluğun kabul ettiği karar metninde ise, savaşın emperyalist karakteri ve anavatan savunusunun yanlışlığı dile getirilerek işçilere "barış için mücadele" çağrısı yapıldı. Birlik görüntüsünün kurtarılması adına 2. Enternasyonaldeki ihanete hiç değinilmedi.

İsviçre Gençlik Birliği'nin çağrısıyla 5-6 Nisan 1915'de Gençlik Enternasyonal Konferansı toplandı. Konferansta savaşın işçi sınıfı çıkarlarıyla uzlaşmazlığı vurgulandı ve "iç barış" şiarı reddedildi.

Şüphesiz savaş sırasında yapılan konferansların en etkili olanı Zimmerwald konferansları olarak anılan konferanslardı. İlk Zimmerwald Konferansı 5-8 Eylül 1915 tarihinde İtalyan ve İsveç partilerinin çağrısıyla toplandı. Toplantıya 12 Avrupa ülkesinden –Almanya, Fransa, İtalya, Rusya, Polonya, Letonya, Bulgaristan, Romanya, İsviçre, Hollanda, Norveç, İsveç- biri gözlemci olmak üzere 37 temsilci katıldı. Konferansın ana konusunu savaşa karşı mücadele oluşturuyordu. Savaşa karşı tavır konusunda, delegeler, anavatan savunusunu reddeden ve iç savaşı savunan –Zimmerwald Solu- ve savaşa karşı pasif bir barış çağrısıyla yetinenler –Zimmerwald Sağ- olarak bölündü. Konferans delegelerinin çoğunluğunu Kautsky'nin liderliğindeki Merkezçiler - Sağ kanat- oluşturuyordu. Konferansa iki karar önerisi sunuldu, Lenin'in liderliğindeki Sol kanadın karar metni, anavatan savunusunun reddini, iç savaş şiarını

ve sosyal şovenizm ve oportünizmin mahkûm edilmesini içeriyordu. Buna karşı Troçki'nin hazırladığı Sağ kanat karar metni, genel bir savaş karşıtlığı üzerine kuruluydu. Sağın temel şiarı barış için mücadele idi ve buna ancak hükümetlere baskı yapılarak ulaşılabileceğiydi. 2. Enternasyonaldeki ihanete değinilmeyen karar metni, işçi sınıfının devrimci görevleriyle ilgili hiçbir şey içermiyordu. Barışın ancak devrimle geleceğini savunan Sol kanadın karar metni, sağ çoğunluk tarafından reddedildi. Sol kanat savaşın iç savaşa dönüştürülmesini kapsamadığı ve sosyal demokrasinin şoven tavrını mahkum etmeye yanaşmadığı için hazırlanan sağ tasarıya ret oyu verdi. Sağın kararı konferansın çoğunluğu tarafından onaylandı. Konferansta Zimmerwald'da başlatılan sürecin devamını sağlamak için, üyelerinin tümünün Sağ kanattan oluştuğu bir Uluslararası Sosyalist Komisyon (USK) kuruldu. Konferanstan sonra Zimmerwald Solu, Lenin'in başkanlığında Zinovyev ve Radek'ten oluşan kendi bürosunu kurdu (Zimmerwald Solu Bürosu). Konferansa sunulan karar metnini yayınlamak için işçilere burjuva hükümetlerin yıkılması çağrısını yaptı.

Lenin Zimmerwald Konferansı'nda "Devrimci Marksistlerin" tutumunu değerlendirdiği yazısında artık devrimci durumun olgunlaşmasında değil, devrimci durumun varlığından hareket etmek gerektiğini belirterek, şunları yazdı; "*Şimdi de mesele şudur; ikisinden biri. Ya Avrupa'da savaşın devrimci bir durum yarattığı, emperyalist dönemin tüm ekonomik, sosyal ve politik durumunun proleter devrime yol açtığına gerçekten sağlam bir inancımız vardır. O zaman kitlelere devrimin zorunluluğunu anlatmak, onlara devrim çağrısı yapmak, uygun örgütler yaratmak ve şiddete dayalı mücadelenin çeşitli yöntemleri ve "teknikiği" üzerine en somut biçimde hiç çekinmeden konuşmak bizim mutlak görevimiz ve boynumuzun borcudur. Bu mutlak görevimiz devrimin yeterli güçte olup olmayacağından, devrimin birinci emperyalist savaş bağlamında mı, yoksa ikinci emperyalist savaş bağlamında mı patlak vereceğinden vs. bağımsızdır. Ya da devrimci durumun var olduğu inancında değilizdir, o zaman da savaşa karşı savaş sözlerini ağıza almanın hiçbir anlamı yoktur. O zaman da gerçekte, Südekum-Plehanovcu ya da Kautskyci eğilimlerde ulusalcı -liberal işçi politikacılarıyızdır.*" ...

"Devrim bir kez başladığında onu liberaller ve diğer devrim düşmanları da "kabul eder" - çoğu zaman devrimi dolandırmak ve ona ihanet etmek için kabul ederler. Devrimciler -devrim başlamadan önce, devrimi öngörerek- onun kaçınılmazlığını kavrar, kitlelere devrimin bu zorunluluğunu anlatır ve onlara devrimin yol ve yöntemlerini açıklar." (age-245-247)

Lenin'in bu değerlendirmesi Zimmerwald'da kalmanın anlamsızlığına işaret etse de Bolşevikler, Zimmerwald'a katılmayı Enternasyonalistleri Sosyal-Şovenler ve Merkez'cilerden koparmanın bir aracı olarak gördüler. Lenin, bu çelişkili durumu şöyle açıkladı; "*Merkez Komitemiz, kararsızlık ve ürkeklik belirtileri taşıyan böyle bir manifestoyu imzalanmalı mıydı? Kanımızca imzalamalıydı. ... Tam özgürlük ve tutarsızlıkları eleştirerek daha büyük bir şeyi başarabilmeyi istediğimiz zaman azınlıkta ola Alman, Fransız, İsveç, Norveç ve İsviçrelilerle birlikte aynı adımları atmayı kabul etmemek bağnazlık olur.*" (Cevdet Alsan, Lenin ve Komünist Enternasyonal- Sorun yay. 37)

2. Zimmerwald Konferansı 24-30 Nisan 1916 tarihinde İsviçre'nin Kienthal köyünde 8 ülkeden (Almanya, Fransa, İtalya, Rusya, Polonya, İsviçre, İsveç, Portekiz) 45 delegenin katılımıyla toplandı. Konferansta yine sağ ağırlıktaydı. Konferansta temel tartışma konularından biri, 2. Enternasyonal'in onarılması ya da yeni bir enternasyonalin kurulmasıydı. Bu tartışma konferans çoğunluğu tarafından "*Enternasyonal'i yeniden kurmak yönündeki her girişim sosyalizme karşı bir pakt ve devrimci işçi hareketinin her uyanışına karşı bir saldırı*" olduğu belirtilerek reddedildi. 1916 yılında kitle eylemlerinde görülen hareketlilik konferans kararına da yansdı. Konferans anavatan savunmasına katılmayı ve savaş kredilerine oy vermeyi mahkum etse de USK'nın Uluslararası Sosyalist Büro'nun rakibi olmadığını belirterek sosyal şovenizmle bağını korudu. Lenin Kienthal Konferansı için şu kısa değerlendirmeyi yaptı. "*Sonuç; küçük bir ileri adım genel (olarak) yerinde sayma, yalpalama.*" ... "*Zimmerwald ve Kienthal'in esas eksikliklerinden biri, Üçüncü enternasyonalin bu embriyonlarının bir fiyaskoyla sona ermesi olasılığının nedenlerinden biri, oportünizmle savaş sorununun açıkça ortaya bile konulmaması, oportünistlerle ayrılma zorunluluğunun yalnızca açıklama biçiminde çözümlenmeye bırakılmasıdır.*" (age-39)

Kaustky'ci Merkez Zimmerwald konferanslarında, Sosyal-Şoven akımla Enternasyonalist akım arasında bir tampon görevi gördü. Merkez, Şoven akımla süreli ilişki içinde oldu, konferanslarda onun ajanı rolünü üstlendi. Sol'un Merkez'i sola çekmek için yaptığı manevra, Bolşeviklerin çabalarına rağmen, tam tersi sonuçlar doğurdu. Merkez, Zimmerwald Solu'nun iç çelişkilerinden, yalpalamalarından yararlanarak, onu sürekli olarak sağa çekti. Sol parti ve grupların ideolojik ve örgütsel bir netliğe ulaşmasını ve yeni bir enternasyonalin kurulmasını elinden geldiğince baltaladı.

Rusya'daki gelişmeler Zimmerwald Enternasyonalinin kaderini de belirledi. Lenin'in savaş ve devrim arasında kurduğu ilişki (savaşı "dev-

rimin rejisörü” olarak nitelemesi) yenilgi ve savaşın yıkıcı sonuçlarının en fazla yaşandığı Rusya’da gerçeklik kazandı. Halka incelendiği yerden koptu. Rusya’nın özellikle batı cephesinde aldığı yenilgi egemen sınıf içindeki çelişkileri keskinleştirerek bir siyasal kaosa yol açtı. Hükümet, bürokrasi iş göremez durumdaydı. Orduda itaatsizlik, isyan boyutlarına varmıştı. Savaşın yol açtığı acılar ve sefalet, kitlelerdeki öfkeyi daha da büyütüyordu. Devrim, egemen sınıf içinde kaosu büyütüğü, kitle hareketlerinin yükseldiği böylesi bir devrimci ortamda kendiliğinden bir patlamayla ortaya çıktı. Tıpkı 1905 devrimi gibi grevlerden gösterilere, genel grevden silahlı ayaklanmaya doğru bir yol izledi. 1905 devrimindeki gibi, ilk kez Petrograd’da ortaya çıkan işçi vekilleri Sovyetleri, kısa sürede askerleri ve köylüleri de içine alarak ülkenin tümüne yayıldı ve Rusya’nın tek gücü haline geldi. Artık iktidar fiili olarak işçi ve asker Sovyetlerinin elindeydi.

Ancak fiili iktidarın Sovyetlerde oluşu, iktidar sorununun çözümü için yeterli değildi. Sovyetlerin, Rusya’nın tek siyasi iktidarı olmasının önündeki başlıca engel bizzat Sovyetlerin toplumsal bileşimi ve bu bileşime egemen olan siyasetin, siyasi iktidarın niteliğine ilişkin görüşleriydi. Sovyetlerde askerler ve köylüler, işçilerden daha büyük bir temsil olanağına sahiptiler. Siyasal etki ise Sovyetlerde çoğunluğu elinde tutan Menşevik ve Sosyalist-Devrimciler’deydi. Duma’da bir geçici burjuva hükümetin kurulmasını olanaklı hale getirerek ikili iktidarın oluşmasına yol açan bizzat Sovyetlerin bu bileşimi ve bileşime egemen olan Menşevik ve Sosyalist Devrimci görüşlerdi.(Menşevik ve Sosyalist Devrimcilere göre Rusya’daki devrim, bir burjuva demokratik devrimdi; dolayısıyla iktidar olma sırası da burjuvazide olmalıydı. Sovyetlerin iktidarı alması yanlıştı; onun görevi demokratik bir güç olarak iktidarı dışarıdan etkilemekti.)

Emperyalist savaşın seyrinde önemli bir değişime yol açan Şubat Devrimi, Sosyal Şovenler’le Kautsky’ci Merkezi birbirine yakınlaştırırken, bu akımlarla Zimmerwald Solu arasındaki uçurumu daha da büyüttü. 3. Zimmerwald toplantısı, bu koşullarda toplandı.

Devrimden sonra Bolşeviklerin gündeminde yer alan tartışmalı konulardan biri de Stockholm’de yapılacak bu konferansa katılıp katılmama sorunuydu. Bu sorun, diğer sorunlar gibi Nisan 1917’de yapılan Bolşevik Parti konferansında ele alındı. Konferansta Lenin Zimmerwald batağından derhal çıkılması görüşünü savundu. “*Zimmerwald bataklığına daha fazla göz yumulmamalıdır. Zimmerwald “Kautskycileri” aşkına Plehanov ve Scheideman’in şoven Enternasyonal’iyle yarım ittifakı daha fazla korumamalıyız. Bu Enternasyonal’le bağı derhal*

koparmalıyız. Sadece enformasyon için Zimmerwald'de kalmalıyız.” ((Lenin, Seçme Eserler Cilt X- 25)

Zimmerwald Solu kararsızlarının görüşünü dile getiren Zinoyev, Zimmerwald'da kalıp çoğunluğu kazanmayı savundu. Zinoyev'in 'Zimmerwald Enternasyonalini ele geçirme' önerisini Lenin; *“Bence bu, aşırı oportünist ve zararlı bir taktiktir. ... Bu, tüm ilkelermizi fırlatıp atmak, merkeze karşı yazdığımız ve söylediğimiz herşeyi unutmak, kendimizi çamura atıp rezil etmek demektir.”* diye cevapladı. Konferansta yapılan oylamada, Zinoyev'in önerisi Lenin'in karşı oyuyla benimsendi. Lenin, Bolşevik partinin Stockholm'e katılma kararını eleştirmeyi sürdürdü. *“Hayale kapılmayalım. Kendi kendimizi kandırmayalım. Uluslararası kongreleri ya da konferansları “beklemek”, enternasyonalizme ihanet etmektir, ... Partimiz “beklememeli”, bilakis derhal III. Enternasyonalini kurmalıdır. ... “anavatan savunması”na kaymış olan Çaydze ve Tsereteli'yle birleşme düşüncesine izin vermektense, Liebknecht gibi iki kişi kalmak yeğdir- ve bu devrimci proletaryanın yanında kalmak demektir. Birakın ölümler ölümlerini gömsünler.”*(age--26-27)

Lenin'in karşı çıkmasına rağmen Bolşevik Parti 5-12 Eylül 1917'de yapılan Stockholm toplantısına katıldı, sonuç Lenin'in dediği gibi oldu; konferans sola kaymak şöyle dursun, daha fazla sağa kayarak sosyal şovenlerle birleşme yönünde bir adım daha attı.

Çarlığı yıkarak toplumsal ilişkileri ve sınıfsal mevzilenmeyi altüst eden Şubat devrimi Bolşevik parti içinde ciddi yalpalamalara yol açtı. Bu yalpalamaların başında burjuva geçici hükümetin desteklenmesi ve devrimin izleyeceği yol sorunu geliyordu. Bolşevik partideki bu yalpalama Nisan 1917 konferansında giderildi. Uzun tartışmalardan sonra konferans, Lenin'in Nisan tezlerini; geçici hükümetin desteklenmemesi, bütün iktidarın Sovyetlere geçmesi, savaşa karşı iç savaşın savunulması, “demokratik bir barış”ın tek koşulunun iktidarın Sovyetlere geçmesi gerektiğine dair tezleri onayladı. Parti iki ay süren bir bocalamadan sonra yeniden Lenin'in etrafında kenetlendi.

Konferans mevcut ulusal ve uluslararası durumda partinin yeni politikası ve taktiklerini belirledi. Bu strateji ve taktiği izleyerek 25 Ekim'de (7 Kasım) devrimi zaferle taçlandırdı. (Bu konuda ayrıntılı bilgi için Söz ve Eylem kitap dizisi 5'e bakılabilir.)

Dünya çapında kapitalizmden komünizme geçiş çağını fiili olarak başlatan Ekim devrimi, Komünist Enternasyonalin kuruluşunun önündeki engelleri de temizledi.

Devam edecek

Sosyalist Devrim Programından; Antifaşist, Ekonomist, Sendikalist Çizgiye Evriliş ve Tarihten Günümüze TKİP Gerçeği Üzerine**

Doğan Güneş

31 Mart yerel seçimlerinin ortaya koyduğu tablo, uzun yıllardır hükümet olan AKP'nin, bu sürecin sonuna doğru geldiğini ortaya koymaktadır. Diğer tarafta ise burjuva düzeni ve devletine, İmamoğlu ve CHP öncülüğünde yeni imkan ve olanaklar sunmaktadır. Bu imkan ve olanaklar uzun süredir burjuvazinin arayıp da bulamadığı yeni hizmetçisi İmamoğlu'nu bulmasıdır. Bunun yanı sıra aynı zamanda Türkiye solunun bir bütün olarak yani (yurtseverler, sosyalistler, komünistler) yüzde doksan dokuzunun AKP karşıtlığından dolayı, CHP'nin peşine takılarak burjuva düzeni ve devletin ekmeğine yağ sürüp, değirmenine su taşımalarıdır. Fakat Tayyip Erdoğan öncülüğünde, AKP'nin İstanbul seçim sonuçlarını kabul etmemesi ve İstanbul seçimlerini YSK eliyle iptal ettirmesi ve 23 Haziran'da İstanbul seçimlerini yenileme kararı ile birlikte Türkiye burjuvası ve devletin var olan ikili klik çatışmasını hem derinleştirerek boyutlandırmıştır hem de AKP ve CHP öncülüğünde safları netleştirerek açığa çıkarmıştır.

Türkiye burjuvası ve devleti cephesinde bütün bunlar yaşanırken, diğer taraftan Türkiye solunun özellikle de komünistlerin Türkiye burjuvası ve devletin içinde bulunmuş olduğu bu klik çatışmasını sosyalist devrim programı doğrultusundaki sosyalist politikaları ve pratiği ile birlikte burjuva düzen ve devleti cephesindeki bu klik çatışmasını

derinleştirip, yıkımını hızlandırmak olması gerekirken, yapmış oldukları teorik, ideolojik değerlendirme tespit ve bu doğrultudaki siyasal örgütsel pratikleri ile bu amaç ve hedeften yoksun olduklarını görüyoruz. Özellikle İstanbul seçiminin iptal edilmesi ile birlikte ideolojik, politik ve örgütsel olarak yalpalayan bazı komünist çevrelerin CHP'nin oluşturduğu kervana katılarak saflarını netleştirdiğini görüyoruz. Ne yazık ki bunlardan bir tanesi de TKİP (Kızılbayrak) olduğunu görüyoruz.

Özelikle 8 Mayıs'ta TKİP imzalı Kızılbayrak'ta yayımlanan devrimci sınıf tutumu başlıklı yazının içeriği bunu ortaya koymaktadır. Bu yazının içeriğine baktığımızda evlere şenlik içeriğe sahip olmakla birlikte esas olarak sosyalist devrim program hedefinden koptuğunu ve antifaşist, ekonomist çizgiye evrildiğini görüyoruz ne yazık ki. Söylediğimin daha iyi anlaşılması için 8 Mayıs'ta TKİP imzalı Kızılbayrak'ta çıkan yazıyı olduğu gibi yayımlıyorum.

“İstanbul” Seçimleri ve Devrimci Sınıf Tutumu

1-31 Mart yerel seçimlerini izleyen İstanbul gerilimi, seçimlerin iptal edilmesiyle yeni bir evreye girdi. Yeni evrenin eskisiyle kıyaslanamaz ölçülerde bir büyük gerilime sahne olacağını ise hemen herkes biliyor. Artık sözkonusu olan basitçe bir büyükşehir belediye başkanlığı seçimi değildir. Bu İstanbul gibi dev bir metropol olsa bile. İstanbul belediye başkanlığı seçimi üzerinden yaşanacak olan, ülke çapında bir siyasal boy ölçüşmedir.

2- Bunun görünürdeki tarafları dinci-faşist iktidar bloku ile düzen muhalefetidir. Fakat gerçekte iktidar karşısındaki asıl taraf, yaratılan boğucu siyasal-toplumsal atmosfer altında bunalan en farklı türden toplum kesimlerdir. Düzen muhalefetine bugünkü özgüveni kazandıran ve ifade uygunsu onu arkadan itekleyen, tam da günden güne büyüyen bu toplumsal hoşnutsuzluktur. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde tutarsız bir kasaba politikacısından öte bir şey olmayan Muharrem İnce'nin yarattığı büyük heyecanın gerisinde bu vardı. Bugün Ekrem İmamoğlu şahsında aradığı “kurtarıcı”yı nihayet bulduğu inancının geniş kitleleri sarmasının nedeni de budur. Mansur Yavaş gibi kimliği ve sicili belli birine politik bilince sahip Kürtlerin ve Alevilerin bile oy vermek ihtiyacı duymasının açıklaması da buradadır. Özetle farklı türden toplumsal katmanları dinci-faşist iktidara karşı aynı heyecanda birleştiren, bir nebze olsun nefes alabilmek ve giderek de bugünkü korku atmosferini parçalamak isteği ve özlemidir.

3- İstanbul belediye başkanlığı seçiminin iptal edilmesinin her türden hukuksal ve ahlaksal temelden yoksun çırılçıplak bir siyasal darbe olduğu üzerine gürültülü muhalefet açıklamaları şu sıralar birbirini izliyor. Fakat bu tartışma götürmez gerçek öte yandan düzen muhalefeti- nin ikiyüzlülüğüne de ayna tutuyor. Zira bu, 31 Mart yerel seçimlerini izleyen ilk “YSK darbesi” değil. Dinci-faşist iktidar seçimlerin hemen ardından bunu Kürdistan’ın bir dizi belediyesinde yaptığında, yeni bir seçim ihtiyacı bile duymaksızın %60-70’le seçilmiş belediye başkanla- rının koltuklarını AKP’ye peş peşe teslim ettiğinde, düzen muhalefetin- den ses seda çıkmamıştı.

4- “Ağır toplumsal kriz koşullarında dinci-faşist iktidar kaçınılmaz olarak yıpranmaktadır. Meşruiyet sağlamakta önemli bir imkan olarak kullanageldiği seçmen desteği ise giderek erozyona uğratılmaktadır. Fa- kat patlak verecek güçlü bir halk hareketiyle yerinden edilmediği sü- rece, o bir iktidar gücü olarak kalmak kararlılığındadır. Bunun için iç savaş tehdidi de dahil her türlü gayrı meşru yol ve yöntemi kullanmak niyetinde olduğunu şimdiden göstermiştir.” (TKİP VI. Kongresi Bildir- gesi / Aralık 2018). Bu değerlendirme İstanbul seçimleri üzerinden ay- rıca doğrulanmıştır. YSK’ya çıplak talimatla seçim iptal ettirmek, “gay- rı meşru yol ve yöntemler”in nispeten hafif örneklerinden biridir. Çok daha önemli olan, yenilenecek seçimleri kazanabilmek için daha nelere başvurulabileceğidir. 7 Haziran’ı izleyen dönemdeki kirli ve kanlı oyu- nu ikinci kez sahnelemek o kadar kolay olmasa da, İstanbul seçimlerini yeniden kaybetmenin siyasal sonuçlarından duymakta olduğu ürküntü- nün bugünkü iktidara herşeyi yaptırabileceğini de göz önünde bulun- durmak gerekir.

5- Bizzat Tayyip Erdoğan’ın dayatmasıyla keyfi bir biçimde yeni- lenecek olan İstanbul seçimlerini bir kez daha kaybetmek, dinci-faşist iktidar için bu kez gerçekten sonun başlangıcı olacaktır. İliklerine kadar çürümüş, meşruiyet kaynağı olarak kullandığı dayanakları hızla kaybe- den, başta ekonomik kriz olmak üzere içerde ve dışarda sayısız sorunun ağırlığı altında bunalan, kendi bünyesindeki çatlakları artık gizleyemez hale gelen AKP, İstanbul gibi bir kentte muhtemel bir ikinci yenilgi- yi göze alarak gerçekte bir kumar oynamıştır. Fakat bu onun için bir tercihten çok bir zorunluluktur. Seçimi keyfi bir biçimde iptal etmesi gücünün değil, gerçekte zayıflığının bir göstergesidir. Amacı yenilene- cek seçimi kazanarak bu zayıflığı bir ölçüde olsun dengelemektir. Bunu başarırsa bu onu bir dönem için rahatlatacak, içindeki çatlakları bir süre

için geri plana itecektir. İstanbul seçimlerinin İstanbul'dan öte kazandığı siyasal mahiyet ve önem aynı anlama gelmektedir.

6- Partimizin “Referandum ve Devrimci Sınıf Çizgisi” başlıklı ve 15 Şubat 2017 tarihli değerlendirmesinde şunlar söyleniyordu: “... Hukuksal ölçü ve normları hiçbir zaman umursamayan, ihtiyaç duyduğu her durumda onları çiğneyen ya da basitçe yok sayan dinci faşist gericilik odağı, fakat öte yandan, her yeni adımına ya da saldırısına olanaklı olduğu her durumda hukuksal bir meşruiyet desteği sağlamayı da önemsemiş ve bundan da en iyi biçimde yararlanmıştı.” Bu değerlendirme bizi İstanbul seçimlerinin Türkiye ölçüsünde kazandığı siyasal önemin tam kalbine getirmektedir. Son yıllardaki şaibeli seçimlerle meşruiyet yönünden lekelenmiş bulunan ve yerel seçimlerde büyük kentlerin büyük bir bölümünü yitirerek önemli bir darbe alan AKP, yenilenecek İstanbul seçimlerini kazanarak tüm bunların politik ve moral yükünden bir dönem için kurtulmayı hedefliyor. Fakat tersinden, başvuracağı her türlü kirlı yol ve yönteme rağmen kaybederse, iktidar meşruiyetini yitirmekle kalmayacak, yarattığı korku atmosferinde artık onarılması kolay olmayacak büyük gedikler açılacaktır. Böyle bir gelişmenin devrimci siyasal mücadele ve işçi sınıfı hareketinin seyri bakımından anlamı ve önemi yeterince açıktır.

7- Tam kırk beş yıl önce, 1975 Ekiminde, İstanbul'da siyasal anlamı ve sonuçları bakımından o gün için kritik önemde bir başka seçim vardı. Söz konusu olan birer adayın yarışacağı Cumhuriyet Senatosu ara seçimleriydi. Hükümeti oluşturan faşist Milliyetçi Cephe'nin adayı, eski İstanbul 1. Ordu Komutanı ve 12 Mart döneminin sıkıyönetim komutanı sicilli işkenceci Faik Türün'dü. Dolayısıyla seçimlerin sonuçları dönemin devrimci mücadelesi için politik ve moral açıdan çok önemliydi. Dönemin ilerici devrimci güçleri Faik Türün'ü seçtirmemek için çok etkili bir anti-faşist kampanya yürüttüler. Sonuçta 12 Mart'ın işkenceci faşist paşası seçimlerde ağır bir hezimete uğradı. Devrimciler seçimleri 12 Mart faşist cuntasıyla politik ve moral bir hesaplaşmanın fırsatı olarak kullanmışlardı.

8- Koşullardaki tüm farklılıklar saklı kalmak kaydıyla, gündemdeki yeni İstanbul seçimlerinin de benzer bir politik ve moral önem taşıdığına kuşku yoktur. Sorun hiçbir biçimde Ekrem İmamoğlu'nun İstanbul Belediye Başkanlığı'na seçilmesi değildir. Sorun bu seçimlerde onun karşısındaki gerçek aday olan Tayyip Erdoğan'a oynadığı büyük kumarı kaybettirmektir. Dinci-faşist iktidarın yeni bir politik ve moral darbe

almasıdır. Kuşkusuz bu sonuç kurulu düzene mensup çok farklı güçlerin de işine gelecektir. Fakat kendi yönünden devrimci hareket, toplumsal muhalefet ve Kürt hareketi için de önemli sonuçlar yaratacaktır.

9- Tıpkı 1975'te olduğu gibi bugün de devrimciler için sorun hiç de bir seçim kampanyası değil, fakat gündemdeki seçimleri kullanarak dinci-faşist iktidara karşı etkili bir siyasal çalışma yürütmektir. Bunu temel toplumsal-siyasal sorunlar eksenine oturtmak, böylece dinci-faşist iktidarın emperyalizmin ve sermayenin hizmetindeki icraatlarını sergilemektir.

10- Partimizin “Referandum ve devrimci sınıf çizgisi...” başlıklı açıklaması, birçok yönüyle gündemdeki İstanbul seçimlerinin ele alınışına da ışık tutmaktadır:

“Devrimci siyasal yaşam soluksuz ve kesintisiz bir siyasal çalışma ve mücadele sürecidir. Bu mücadele bugün bizzat dinci faşist gericilik tarafından gündeme getirilen yeni saldırının özel koşulları içinde sürmektedir. Değişmez amaç, her zaman olduğu gibi somut siyasal sürecin ortaya çıkardığı sorunlardan hareketle ve onun sunduğu fırsat ve olanaklardan yararlanarak işçi ve emekçi kitleleri uyarmak, aydınlatmak, birleştirmek, örgütlemek ve fiili mücadeleye yöneltmektir. Bu mücadele içerisinde kitlelerin bilincini, birliğini ve örgütlenmesini daha da geliştirmektedir.” Türkiye Komünist İşçi Partisi/8 Mayıs 2019”

İstanbul seçimlerinin iptal edilmesi ile birlikte TKİP (Kızılbayrak) ın yaptığı bu teorik, ideolojik, politik değerlendirme ve tespit sosyalist devrim programından koptuğunu apaçık biçimde ortaya koymaktadır. Yapmış olduğu teorik, ideolojik, politik değerlendirme ve tespit, antifaşist ekonomist çizgiye evrilmiş durumdadır.

Bu doğrultuda güncel ve dönemsel olarak kendileri öncülüğünde işçi sınıfı ve müttefiklerinin önüne koyduğu politik örgütsel görev ve sorumluluğun AKP'nin oynamış olduğu kumarı AKP'ye kaybettirmektir. Başka görev ve sorumluluğu ise 99'da göklere çıkardıkları sosyalist devrim programı ve bu program doğrultusundaki temel ilke ve değerleri tahrip etmenin daha da ötesi, yok saymanın yoluna gitmiştir. Bu tahribat ve yok saymaları özetle ortaya koymak istiyorum.

Burjuva Muhalefeti İki Yüzlü müdür Değil midir?

1. TKİP (Kızılbayrak) düzen muhalefetine yani ‘CHP nin ikiyüzlü olduğunun söylüyor. Bunu söylerken de AKP öncülüğünde burjuva devletin Kürdistan'daki HDP belediyelerine atanan kayyumları, buna

karşın CHP nin sessizliğini örnek gösterir. Peki burjuva muhalefeti CHP bu tutumu ile ikiyezlü müdür, değil midir? Bu sorunun cevabı ise;

- a. CHP nin varlık nedeni
- b. Varlık nedenini doğrultusundaki misyonu
- c. Bu misyon doğrultusundaki pratiğinde aramak lazım.

1923’de -burjuvazi cumhuriyetini ilan ettikten sonra- burjuvazi bir yanıyla kendi sömürü düzenini inşa etmek, diğer yanıyla sömürdüğü, ezdiği işçi sınıfı ve müttefiklerini denetleyip yönlendirme ihtiyacı duymuştur. Bu doğrultuda ihtiyaç duyduğu yol, yöntem ve araçlardan bir tanesi ise CHP idi. Burjuvazinin CHP’ye yüklediği misyon CHP nin burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını esas alarak politikalar geliştirip hayata geçirmek idi. CHP ise tek yüzlü şekilde buna uygun davranmıştır. HDP nin burjuva parlamenterist çizgisi ve örgütsel pratiği, Kürt halkının özgürlük mücadelesini felç etmiş durumdadır. Bu politika ve örgütsel pratiği ile Türkiye burjuvazisi ve devletinin ekmeğine yağ sürüp, değirmenine su taşıyor durumdadır. Böyle bir HDP’ye dahi burjuvazi ve devleti katlanamıyor. HDP’yi tasfiye etmek, etkisiz ya da denetim altında tutma ihtiyacı duymaktadır. Bu amaç doğrultusunda HDP’ye dönük, 7 Haziran’dan başlayarak bu güne kadar anti-demokratik, faşist politikalara başvurmuştur ve devam ediyor. Burjuvazi, HDP’ye dönük faşist politika ve kararlarını hayata geçirirken, bizzat AKP ve CHP eliyle bunu yapıyor. Dokunulmazlık yasasını bizzat HDP’ye karşı AKP gündeme getirmiştir. CHP ise bu yasayı onaylayarak desteklemiştir. Kayyumların atanmasına sessiz kalarak onaylamıştır. Avrupa parlamentosunda Türkiye’ye dönük yapılan değerlendirme ve tartışmalarda CHP Türkiye’de demokrasi vardır deyip, Selahattin Demirtaş’ın cezaevinden çıkmamasını istemiştir. Bütün bu siyasal sınıfsal gelişme ve kararları göz önüne bulduğumuzda CHP varlık nedenine uygun davranmıştır. Dolayısıyla TKİP (Kızılbayrak)’ın söylediği gibi düzen muhalefeti CHP, ikiyezlü değildir, ilkeli bir şekilde tek yüzlüdür.

Hükümet ve İktidar İlişkisi Üzerine

2. TKİP (Kızılbayrak), AKP’yi tanımlarken dinci faşist odak yada dinci faşist iktidar olarak tanımlıyor, bu iki tanımlama birbiriyle çelişen-çatışan tanımlama olmakla birlikte, diğer yanıyla AKP’nin siyasal kimliğine ilişkin karar vermemiş durumundadır. Odak mıdır, iktidar mıdır? Daha da kötüsü iktidar gerçeğini sınıfsal temelinden koparıyor. Bu tanımlamalarda dinci-faşist iktidar tanımlamasını dikkate alarak ik-

tidar-hükümet olgusu üzerinde durmak istiyorum. Bilimsel, sosyalist, ideolojik dünya görüşü doğrultusunda, 1848’de Marks ve Engels öncülüğünde Komünist Manifestonun yayınlanmasıyla birlikte, siyasal sahneye çıkan komünistler, bilimsel sosyalist ideoloji doğrultusunda iktidar olgusunu aynen şu şekilde tanımlamışlardır.

İktidar, bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki ideolojik, politik, ekonomik, sınıfsal egemenliğidir. (Marx, Engels, Komünist Manifesto, 3.Bölüm) Bu temel tanımlamayı dikkate alarak kapitalist düzende ve sosyalist düzende, iktidarın ne anlama geldiğini, ortaya koymak istiyorum.

Kapitalist düzende iktidar; azınlıkta olan burjuvazinin çoğunlukta olan işçi sınıfı ve müttefikleri üzerindeki ideolojik, politik, ekonomik, sınıfsal egemenliğidir. Sosyalist düzende ise iktidar; çoğunlukta olan işçi sınıfı ve müttefiklerinin azınlıkta olan burjuvazi üzerindeki ideolojik, politik, ekonomik, sınıfsal egemenliğidir.

Bu temel tespitten yola çıkarak; kapitalist düzende iki temel sınıf çatışır durumdadır. Bir tanesi burjuvazi, diğeri de işçi sınıfıdır. Burjuva düzeni ve devleti bütün kurumlarıyla birlikte işçi sınıfı ve müttefiklerine karşı sömürü düzenini ayakta tutup ömrünü uzatma mücadelesini verir, işçi sınıfı ise, komünistler öncülüğünde burjuvaziye karşı kapitalist sömürü düzenini ortadan kaldırıp sosyalist, işçi-emekçi düzeni kurma mücadelesi verir. Dolayısıyla bütün bu tarihsel ve temel sınıfsal gerçekleri göz önüne bulduğumuzda birbirleri ile çelişen çatışan iki temel sınıfsal olgu ile karşı karşıyayız. Üçüncü bir olgu söz konusu değildir. Bu iki temel olguyu şu şekilde özetlemek istiyorum.

1. Mülkiyetçi kapitalist ekonomik biçim ve toplumcu sosyalist ekonomik biçim.

2. Bu ekonomik biçimlerin temsilcisi olan burjuvazi ve işçi sınıfı

3. Bu sınıfların dünya görüşü olan mülkiyetçi burjuva ideolojisi ve toplumcu bilimsel sosyalist işçi sınıfı ideolojisi.

Dolayısıyla burjuva partilerin hükümet değil de iktidar olabilmeleri için; a) Üçüncü bir ekonomik biçim, b) O ekonomik biçimin temsilcisi olan üçüncü bir sınıf, c) O sınıfın dünya görüşü olan üçüncü bir ideolojiyi yaratmak zorundadır. Bunlar var edilmediği koşullarda burjuva partileri Marx ve Engels’in Komünist Manifesto ’da yapmış oldukları şu tanımlamanın ötesine geçmezler. “Burjuva devlet hükümetleri tümüyle burjuva sınıfının ortak işlerini yöneten komiteden başka bir şey değildir.” (Marx ,Engels Komünist Manifesto/2.Bölüm)

Faşizmin Sınıfsal Niteliği Üzerine

3. TKİP(Kızılıbayrak) dinci faşist iktidarın geriletilmesi ya da yıkılmasının anlam ve öneminden bahsediyor. Bunun ne kadar anlamlı ve önemli olduğunu da 1975'deki senato seçimlerini örnek verir. Bu senato seçimlerinde dönemin devrimci kurumlarının politik karar ve pratiği ile faşizmi geriletildiğini söyler. Bu geriletme ile birlikte devrimci kurumlarının kazanmış olduğu politik- moral üstünlüğünün anlam ve önemi üzerinde durur. Bu değerlendirme ve tespiti ile birlikte, bugünkü siyasal durumunda, 1975'de ki durumuyla benzerlik taşıdığını dolayısıyla bugünkü görev ve sorumluluğunun dinci faşist iktidarı geriletmek olduğunu söyler. Bu doğrultudaki politik kararı ile birlikte Lenin ile Kautsky, Lenin ile Kamenev arasındaki tartışmalarda, Kautsky ve Kamenev'in haklı, Lenin'in ise haksız olduğunu söylemeye çalışıyor utangaç bir şekilde.

Daha da kötüsü 1980'ler ortasında TDKP ile Ekim arasında ki tartışma da ise TDKP'nin haklı Ekim'in yani kendilerinin, haksız olduğunu söylemeye çalışıyor, yine utangaç bir şekilde. Birincisi 1987'de siyasal sahneye çıktığında Ekim, Türkiye devrimci hareketinin TDKP öncülüğünde küçük burjuva halkçı devrimci hareketler olarak tanımlandı. Bu halkçı devrimci hareketlerin teorik ideolojik politik değerlendirme ve tespitleri, içerik olarak birbirinden farklılıklar ve özgünlükler göstermekle birlikte, programatik olarak aynıdırlar. Bu hareketlerin programatik olarak hedefi, kapitalist düzeni ortadan kaldırıp sosyalist işçi emekçi düzene geçmek değildir. Kapitalist düzeni kendi temeli üzerinde demokratikleştirme programıdır. Dolayısıyla 1975'deki devrimci hareketlerin senato seçimlerinde faşizmi geriletmek için almış oldukları politik karar ve bu doğrultudaki örgütsel mücadele programlarıyla çelişen çatışan değil, programlarına uygun örgütsel pratiktir. Bütün bunları dikkate aldığımızda, sosyalizmi savunan komünistler için olumlu bir örnek değildir. Tam tersi eleştirilip reddedilmesi gerekiyor. İkincisi, 1910'larda Kautsky "bize gerekli olan diktatörlük öncesi demokratik dönemdir" tezini ortaya atıp, sosyalizm mücadelesini terk ettiğinde Lenin ise Kautsky'i ihanet ve döneklikle suçlamıştı. 110 yıl sonra TKİP (Kızılıbayrak) bu tartışmada Kautsky 'nin haklı, Lenin'in ise haksız olduğunu söylemeye çalışıyor. Daha da kötüsü Kautsky, demokrasi mücadelesini, burjuvazinin ilerici demokratik kurumlarının ve komünistlerin önüne koymuştu. TKİP (Kızılıbayrak) ise burjuvazinin faşist partisi

CHP nin peşine takılıyor, bundan dolayı da Kautsky’i aratır durumdadır.

Üçüncüsü, burjuvazi iktidara gelene kadar devrimcidir, iktidara geldikten sonra devrimci kimliğini kaybeder tamamen gericileşir ve toplumsal sorunların temel nedeni haline gelir. Dolayısıyla 1917 Şubat devrimi ile birlikte dönemin Rusya’ında iktidara gelen burjuvazi, toplumsal sorunları çözmek bir yana toplumsal sorunların nedeni haline dönüşmüş idi. Bundan dolayı Kamenev, burjuvazinin temel toplumsal sorunlarını çözmediğini dolayısıyla devrimin tamamlanmadığını savunur. Yapılması gerekenin burjuvazinin çözmediği bu temel toplumsal sorunları çözerek yani burjuva devrimini tamamlamak, sonra sosyalizme geçmeyi savunur. Lenin ise, burjuvazinin iktidara gelmesiyle birlikte burjuva devriminin tamamlandığını, burjuva düzenin demokratikleştirilmesi görevinin burjuva aydın liberal ve demokratların işi olduğunu söyler. Komünistlerin işi devrim yapmaktır der. Bundan dolayı burjuvazinin çözmediği temel toplumsal sorunları sosyalist iktidar mücadelesi parçası haline dönüştürür. Bu tarihsel gerçekten yola çıkarak TKİP (Kızıl Bayrak) 100 yıl sonra bu tartışmada Kamenev’in haklı, Lenin’in ise haksız olduğunu utangaçça söylemeye çalışıyor.

Dördüncüsü ; 1980’lerin ortasında TDKP, Kautsky’nin tezini şu şekilde savunuyordu. “bize gerekli olan bugün için batı türü demokrasidir. Bu Bülent Ecevit’in DSP’si ile ya da onsuz demişti. TDKP’nin bu tezini Ekim eleştirip reddetmiştir ki, TDKP sosyalist devrim programına sahip değildi. Küçük burjuva halkçı devrim programına sahipti. Buna rağmen eleştirip reddetmişti. 34 yıl sonra bu tartışmada TDKP’nin haklı Ekim’in ise yani kendilerinin haksız olduğunu söylemeye çalışıyor, utangaç bir şekilde TKİP (Kızıl Bayrak)

Toparlarsam; faşizm bazen anti demokratik karar, baskı, uygulamalar olarak günlük yaşamımızda karşımıza çıkar. Bazen ise bu anti demokratik karar baskı ve uygulamalar kurumsal bir hal alarak, faşist burjuva diktatörlüğü ya da rejimi olarak karşımıza çıkar. Bu her iki faşist karar ve uygulama, burjuvazinin kurumlarının (partiler) iradesinden kaynaklı değildir. Burjuvazinin sınıfsal çıkar ve ihtiyacından kaynaklı gündeme gelir ve uygulanır. Burjuvazinin başta partileri olmak üzere, bütün kurumları bu kararları hayata geçirmekle görevlidirler sadece ve onun gereğini yerine getirirler. Dolayısı ile faşizme karşı mücadele burjuvazinin kurumlarına karşı değil, burjuva düzeni ve devletine karşı, sosyalist iktidar mücadelesi hedefine bağlanır. Yani burjuva düzenini ortadan kaldırıp sosyalist işçi emekçi düzenine geçilmelidir. Tarihsel

olarak bu görev ve sorumluluk yerine getirilmediği koşullarda faşizm kendini döne döne var edecektir.

CHP'ye Verilen Oyların Tarihi Anlamı Üzerine

4. TKİP (Kızılbayrak) değerlendirmesinde, dinci-faşist iktidarın oynadığı kumarı ona kaybettirmenin anlam ve önemi üzerinde durur. Böylelikle dinci-faşist iktidarın kumarı kaybettiği koşulda politik olarak ve moralmen darbe alacağını söyler. Bundan dolayı da başta devrimci hareket olmak üzere toplumsal muhalefet ve Kürt hareketinin önemli sonuçlar elde edeceğini söylüyor. İstanbul seçimlerinin bundan dolayı anlamlı ve önemli olduğunun tespitini yaparak CHP nin oluşturmuş olduğu gerici kervana katılıyor. Birincisi AKP, oynadığı kumarı kaybettiği koşulda, devrimci hareket, toplumsal muhalefet ve Kürt hareketine hangi anlamda önemli sonuçlar elde edeceğine ilişkin TKİP(Kızılbayrak), somutta bu sonuçları ortaya koyamıyor.

Bunun nasıl bir sonuç olacağını hep birlikte yaşayarak öğreneceğiz. Daha önemlisi komünistler seçim süreçlerini kapitalist düzen ve devletini bir bütün olarak teşhir edip sosyalizm propagandası aracı haline dönüştürürler. İşçi sınıfı ve müttefiklerini sosyalist bilinç ile donatıp devrime hazırlarlar. TKİP (Kızılbayrak) ise, bu politikadan yoksun olup kapitalist düzen ve devletinin, klik çatışmasının parçası haline dönmüş durumdadır ne yazık ki. İkincisi koşullar ne olursa olsun CHP nin peşine takılmak, CHP ye oy vermek, CHP nin tarih boyunca burjuva düzeni ve devletinin çıkarları doğrultusunda -başta komünistler, yurtseverler, sosyalistler olmak üzere- işçi sınıfı ve müttefiklerine dönük yapmış olduğu tarihsel katliam, zulüm ve işkenceleri onaylamak, sahiplenmek ve savunmak anlamına gelir. Bunun böyle olduğunu sosyalizmin s'sini bilen, anlayan herkes kabul eder. Ne yazık ki TKİP (Kızılbayrak), CHP'nin gerici kervanına katılarak bu konumdadır. Aynı zamanda faşist CHP'yi aklar-paklar durumdadır. Böylelikle kapitalist düzen ve devletinin ekmeğine yağ sürüp, değirmenine su taşımak ile birlikte, kapitalist düzenin ve devletinin nefes almasına hizmet etmektedir.

Türkiye Burjuvazisi ve Devletinin İkili Klik Çatışmaları ve “Komünist” İlkesizlik

İstanbul seçimlerinin iptal edilmesi ile birlikte yaşanan çelişki ve çatışmanın, Türkiye burjuvazisi ve devleti açısından tarihten günümüze gelen iki temel anlam ve önemi vardır. Bunlardan bir tanesi tarihten

bugüne gelen ikili klik çatışmasıdır, diğeri ise içinde bulunmuş olduğu ekonomik krizden dolayı ihtiyaç duymuş olduğu yapay gündemdir.

1923'te burjuva cumhuriyeti ilan edildikten bugüne kadar, Türkiye burjuvazisi ve devleti tarihsel olarak ikili klik çatışması yaşamıştır ve yaşamaya devam ediyor. Tarihten bugüne kadar gelen ikili klik çatışması İstanbul seçimleri ile birlikte hem doruk noktasına çıkmıştır, hem de kendi içinde safları netleştirerek açığa çıkartmıştır. Bu ikili klik çatışması her zaman iki yönlü olmuştur. Bir, sosyo-politik yani yönetim şekline yöneliktir. İki, sosyo ekonomik yani ganimet kavgasıdır. İşbirlikçi Türkiye burjuvazisi ve emperyalist şeflerinin desteği ile bizzat başa getirilen Erdoğan ve AKP'si, karar ve uygulamalarıyla bu güne kadar işbirlikçi burjuvaziyi ve emperyalist şefleri fazlasıyla memnun etmiştir. Bütün bunlara rağmen Erdoğan ve hükümeti işbirlikçi burjuvazinin ve emperyalist şeflerin gözünden düşmüş durumdadır. Daha da ötesi hedef haline gelmiştir. Bunun nedenlerini de şu dört maddede özetlemek istiyorum.

1. Burjuva devlet kademelerinde kadrolaşmak bu doğrultudaki karar ve uygulamalarıyla birlikte, dinci gurupların ahırı haline getirmiştir. Böylelikle burjuva devlet mekanizmalarını kendi içinde işlevsiz hale getirmiştir.

2. Kendi çevresini ekonomik olarak palazlandırıp daha da ötesi burjuvazisini yaratmıştır. Devlet kaynaklarını burjuvazinin belli kesimine peşkeş çekerek diğer kesimi ise bundan mahrum etmiştir.

3. Dinci gerici ideolojisi doğrultusunda, burjuva devlet mekanizmasını ve toplumu yeniden inşa etmek istemiştir. Bu doğrultuda türbanın önünü açmış, eğitim kurumlarını dinci örgütlerin ahırı haline getirmiş, 4+4 +4 eğitim politikasıyla İmam Hatip'lerin önünü tamamen açmıştır.

4. İçerde yaşanan tarihin en ağır ekonomik krizi ile birlikte iç ve dış borç büyümüş, devlet bütçesi tamamen boşaltılmıştır. Dışarda ise izlediği politikalarla, başta Suriye'de olmak üzere bir açmazın içine girmiştir. Bundan dolayı da dünya üzerindeki prestijini kaybedip hedef haline gelmiştir. Bütün bu nedenlerden dolayı Erdoğan AKP'si ve etrafında toparladığı burjuvazi, gözden düşerek hedef haline gelmiştir. Erdoğan hükümeti ve arkasındaki burjuvazi 31 Mart seçimlerinin ortaya çıkardığı tabloyu dikkate alarak bu sürecin sonuna geldiklerini de görmekteler. İşte İstanbul seçimlerinin anlam ve önemi taraflar açısından tam da burada kendisini ortaya koyuyor. Erdoğan hükümeti ve arkasındaki burjuvazi için İstanbul seçimlerinin iki temel anlamı ve önemi var.

a. İstanbul seçimlerini kaybetmek demek, var olan ganimeti kaybetmek, bundan dolayı arkasındaki destekçilerini kaybedeceğini, bu da, iç çelişkileri hızlandırarak onun çözüleceği anlamına gelir. Yani siyasal gücünü ve etkisini kaybedecektir.

b. Hükümet olduğu sürece yapmış oldukları kanunsuzlukların, talanların, yolsuzlukların ve rakiplerine karşı uygulamış olduğu siyasal baskı ve uygulamaların faturasının, siyasal olarak kendilerine döneceğini görüyorlar. Bu iki nedenden dolayı İstanbul seçimlerini kazanmak, kazanmasalar dahi pazarlık konusu ederek kendilerine dönecek olan siyasal faturayı hafifletmek. CHP etrafında mevzilenen işbirlikçi burjuvazi için ise İstanbul seçimlerinin üç temel anlamı ve önemi var.

- Ganimetten kendilerinin faydalanarak palazlanmaları.

- 31 Mart seçimi sonrası Kılıçdaroğlu'nun yapmış olduğu konuşmada, burjuva devlet mekanizmasının gelinen noktada felç edildiğini ve işlemez hale geldiğini söylemişti, bu temel gerçeği dikkate alarak burjuvazi kendi yasaları üzerine oturarak burjuva devletine işlerlik kazandırıp derleyip toparlamak istiyor.

- İçeride ve dışarıda yaşanan ekonomik siyasi krizin bütün pisliklerini Tayyip Erdoğan ve hükümetinin sırtına yükleyerek kendini temizleyip aklamak, İmamoğlu ile birlikte bulmuş olduğu imkanı kullanarak nefes alıp sömürü düzenini sürdürmek istiyor. Bu sürecin hangi boyut ve biçimler alacağını hep birlikte yaşayarak öğreneceğiz.

- Diğer bir yanı ise, Türkiye burjuvazisi ve devleti tarihinin en ağır, en kapsamlı, en derinlikli ekonomik, siyasi, askeri krizini yaşıyor. Görünen o ki, kısa ve orta vadede bu krizi derleyip toparlayıp aşma imkan ve olanağından yoksun olduğu apaçık ortadadır. Özellikle krizin ekonomik yönüne ilişkin gerek burjuva cenahtaki ekonomistlerin, gerek sol cenahtaki ekonomistlerin yapmış oldukları değerlendirme ve tespitlerde bu ekonomik krizin daha da derinleşerek boyutlanacağı konusunda hemfikirler. Burjuvazi her zaman olduğu gibi krizin faturasını işçinin- emekçinin, ezilen ulus ve inançların sırtına yüklemiştir ve yüklemek istiyor. Tarihten günümüze bu fatura hep işsizlik, açlık, yoksulluk, antidemokratik siyasal baskı ve uygulamalar olarak yansımıştı. Bugün ise bütün bunlarla birlikte ezilenlerin tarihsel mücadele sonucunda kazanmış oldukları kıdem hakkına göz koymuş bulunmaktadır. Bunun için de yapay gündemlere ihtiyaç duyuyor. İstanbul seçimleri üzerine yapılan tartışmalar da bu doğrultuda burjuvazi için yapay gündem anlamında bulunmaz Hint kumaşı anlamına geliyor. Dolayısı ile Türkiye

burjuvazisi ve devleti cephesinde bütün bunlar yaşanırken, komünistler ise; sosyalist devrim programı doğrultusunda sosyalist politikaları ve örgütsel pratiğiyle burjuvazinin yapay gündemlerini boşa düşürmeli, burjuvazinin klik çatışmalarını derinleştirip yıkımını hızlandırmalıdır. Bu doğrultuda Türkiye burjuvazisi ve devletinin bütün kurumlarıyla bir bütün olarak siyasal teşhirini sağlayıp, yoğun bir şekilde sosyalizmin propagandası yapmalıdırlar. İşçi sınıfı ve müttefiklerini uyarmak, aydınlatmak ve sosyalist bilinçle donatmalıdırlar. Örgütlülüklerini ve örgütlü mücadelelerini geliştirip sosyalist iktidar mücadelesinin parçası haline getirip kapitalist düzen ve devletine karşı mücadeleye dönüştürmelidirler. Seçim süreçlerini de bu amaç doğrultusunda araç olarak görüp işlevli bir biçimde kullanma görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar ki; TKİP (Kızılbayrak)'da bir dönem öyle ya da böyle tam da bunu yapmıştı, ta ki, bu döneme kadar. Bugün ise bu bakıştan, politikadan ve örgütsel pratikten yoksundur. Sosyalist devrim programından kopmuş anti-faşist ekonomist çizgiye evrilmiş durumdadır, anti-faşist ekonomist çizgisi doğrultusunda; AKP hükümetini dinci-faşist iktidar olarak tanımlıyor, güncel ve dönemsel görevin dinci-faşist iktidara oynadığı kumarı kaybettirmek olduğunu söylüyor. Dinci-faşist iktidarın oynadığı kumarı kaybettiği koşulda devrimci hareketin, toplumsal hareketin ve Kürt hareketinin önemli sonuçlar elde edeceğini söylüyor. İstanbul seçimlerinin bundan dolayı anlamlı ve önemli olduğunu söyleyerek faşist CHP'nin oluşturmuş olduğu gerici kervana katılmış durumdadır. Bu bakış ve politikasıyla bilimsel sosyalizmin temel ilke ve değerini alt üst etmekle birlikte daha da ötesi reddetmiş durumdadır. Aynı zamanda kendi sosyalist devrim programını terk ederek tarihin tozlu raflarına kaldırmıştır. CHP'ye misyon yükleyip onu aklamak paklamak ile birlikte, CHP'nin burjuvazinin çıkarları doğrultusunda yapmış olduğu katliam ve zulümlerini onaylamaktadır. Aynı zamanda burjuva düzen ve devletinin ekmeğine yağ sürüp değirmenine su taşımaktadır. Böylelikle burjuva düzen ve devletinin nefes alması ve ömrünün uzamasına hizmet etmiştir. Bütün bu politikaları ile birlikte sosyalist devrim programını terk etmiştir. Anti-faşist ekonomist çizgiye evrilmiştir. Bundan dolayı Kautsky ve Kamenev'e göz kırpmıştır .

Tarihten Günümüze TKİP Gerçeği

12 Eylül 1980 askeri faşist darbesi 24 Ocak kararlarını hayata geçirmek için Türkiye burjuvazisi ve devleti tarafından gündeme getirilmiş,

hizmetkarı Kenan Evren eliyle de hayata geçirilmiştir. Türkiye devrimci hareketi ise 12 Eylül karşısında yenilgiye uğramış, daha da kötüsü ise büyük oranda teslim olmuşlardır. 12 Eylül burjuva faşist darbesi Türkiye devrimci hareketinin bir kısmını tasfiyeciliğe sürüklerken, bir kısmını ise 12 Eylül'ün getirmiş olduğu yenilgi, teslimiyet ve tasfiyeci süreç ile; teorik, ideolojik, politik, programatik, örgütsel olarak hesaplaşmaktı. Bu doğrultuda devrimci hareket iki temel çizgi benimsedi. Bir kısmı 12 Eylül yenilgisinin nedenlerini örgütsel nedenlere bağlayarak, bu örgütsel nedenler doğrultusunda teorik, ideolojik, örgütsel tartışmalara girerek hesaplaşma yoluna girdiler. Diğer bir kısmı ise, Ekim öncülüğünde, yenilginin nedenlerini programatik nedenlere bağlayarak, bu temel üzerinde teorik, ideolojik, politik, programatik ve örgütsel hesaplaşma yoluna girdiler. Ekim, 1987'de siyasal sahneye çıktığında, birbirini var eden, besleyen, tamamlayan şu üç temel değerlendirme, tespit ve iddia ile ortaya çıktı.

1- Programatik temelde 12 Eylül yenilgisi ve tasfiyeciliği ile ideolojik ve programatik hesaplaşmak.

2- Halkçı, devrimci çizgi ile teorik, ideolojik, politik, programatik, örgütsel temelde hesaplaşmak ve bu doğrultuda sınıf içinde örgütlenecek hem program hem de parti sorununu çözmek.

3- Parti öncülüğünde işçi sınıfı ve müttefiklerini sosyalist devrimci program etrafında birleştirerek, sosyalist devrimi gerçekleştirmek idi. Dışarda ise bu 3 temel gerçekten yola çıkarak aynı zamanda 1989 da çöken modern revizyonizm ve Komintern tasfiyeciliği ile teorik, ideolojik, politik, programatik, sınıfsal temelde hesaplaşmak iddiası idi, ki, bu tarihsel görev ve sorumluluk Türkiye ve dünya komünist hareketinin tarihsel görev ve sorumluluğu idi, aynı zamanda. Ekim'in modern revizyonizmin ve Komintern'in çöküşüne ilişkin değerlendirme ve tespitini ortaya koymadan önce kendi düşüncemi belirtmek istiyorum.

Sosyalizmin İnşa Hedefinden Kapitalist İktidara Evriliş

1917'de, dönemin geri Rusya'sında Lenin ve Bolşevikler öncülüğünde Rusya işçi sınıfı ve müttefikleri, Rus burjuvazisinin iktidarını yenilgiye uğratarak sosyalist devrimi gerçekleştirmişlerdir. Bu aynı zamanda emperyalist zincirin zayıf halkasından kopması anlamına gelir. Böylelikle dünya, emperyalist kamp ve sosyalist kamp diye ikiye ayrılmıştır. İnsanlık ise, emperyalist gericiliğin zulmünden, sömürsünden ve katliamlarından kurtulmanın imkan ve olanaklarına sahip olmakla

birlikte, insanca yaşayabileceği sosyalizm alternatifine kavuşmuştur. Devrim sonrası ise, Lenin öncülüğünde Sovyet işçi sınıfı ve müttefikleri tarihsel olarak birbirini besleyen, tamamlayan, içeride ve dışarıda iki temel tarihsel görev ve sorumluluk ile yüz yüze idi, stratejik olarak. Birincisi içeride sosyalist devrimin inşa edilmesi, ikincisi ise dışarıda sosyalist devrimin dünya devrimine dönüşmesiydi. Bu doğrultuda alınan karar ve uygulamalar içeride ve dışarıda ki olumsuzluklara rağmen, zorlanılsa dahi 1921- 22'ye kadar geldiğini görüyoruz. 1921-22'de, Sovyetler Birliği'nde ve Komintern'de iki tarihi-stratejik karar alınmıştır.

1- 1922 de Troçki öncülüğünde Komintern 4. Kongresi'ni gerçekleştirmiştir. Bu kongrede oluşturulan gündemler ve bu gündemler doğrultusunda yapılan değerlendirme ve tartışmaların sonucunda, işçi hükümeti kararı alınmıştır. Bu kararın kendi içinde iki temel ayağı var. Birincisi, burjuvazinin sosyal demokrat partileriyle ittifak yapmak ve kapitalizmi ilerletmek yani demokratikleştirmek. İkincisi, bu görev ve sorumlulukları yerine getirdikten sonra sosyalizme geçmek.

Bu kongre kararını olduğu gibi aktarıyorum. “işçi hükümeti” ne proleterya diktatörlüğü ve ne de ona doğru barışçıl parlamenter bir yükselişti. İşçi hükümeti, burjuva demokrasisi çerçevesinde ve öncelikle onun araçlarıyla, proleter organlara ve proleter kitle hareketlerine dayanarak işçi politikası yürütme yolunda işçi sınıfınca girilen bir deneydi. Burjuva partileriyle sosyal demokrat partilerin koalisyonu karşısına komünistler, ekonomik ve siyasal alanda burjuva iktidarına karşı ve onun nihai çöküşünü amaçlayan, işçilerin birlik cephesini ve bütün işçi partilerinin koalisyonunu çıkartmalıydılar. Komünist ve sosyal demokrat partilerin koalisyonuna dayanacak böyle bir işçi hükümetinin, ilk başta gelen görevleri, proleterya'yı silahlandırmak, üretim üzerinde denetim kurmak, vergi yükünü zenginlere yüklemek, gerici burjuvazinin direncini kırmak idi. Böyle bir hükümeti, ancak bizzat yığınların mücadelesinden doğduğu takdirde, ezilen işçi kitlelerinin en aşağı tabakalarınca yaratılan, mücadele yeteneğine sahip işçi organlarına dayandığı takdirde geçkeleşebilir. Fakat tümüyle parlamento kökenli bir işçi hükümeti de devrimci işçi hareketinin canlanması için vesile yaratabilir.”(Komintern 4. Kongre kararı. Ekimler 1 kitabından alınmıştır.)

Troçki öncülüğünde Komintern'in 4. Kongresi'nde almış olduğu bu işçi hükümeti kararı ikili iktidar sürecinde Kamenev'in sosyalist devrime karşı, demokratik kapitalizm tezinin savunulması demektir. Ko-

mintern'in bu kongresinde alınan bu kararın başrol oyuncusu olan Troçki, hızını alamayıp kürsüde aynen şunları savunmuştur:

Bundan sonraki Dördüncü Kongre'de, Lenin hasta olduğu için kısa konuştu. Sözlerini güçlkle söyleyebiliyordu. Enternasyonal'in strateji ve taktiklerini Troçki açıkladı. Yeniden birleşik cepheyi savundu. Bu konuda bir adım daha ileri gitti ve Komünist partilerin, bazı şartlarla sosyal demokrat hükümetleri desteklemelerini ve özel bir takım durumlarda, ihtilal öncesi bir durum ortaya çıktığı zaman, yani koalisyonun proletarya diktatörlüğünün yolunu açması ihtimali bulunduğu hallerde, onlara katılmalarını bile istedi. Muhalefet küplere bindi. Komünist partilerinin herhangi bir koalisyon hükümetine katılmamaları daha ilk günden beri Enternasyonal'in birinci ilkesi olmuştu. Partinin görevi, burjuva devlet mekanizmasını yıkmaktı. İçine sızarak ele geçirmek değildi. Bununla birlikte kongre yeni taktiği kabul etti. Komünist partilerden sosyal demokratlarla koalisyon hükümeti kurmak için fırsat kollamaları istendi. (Tarihçi Deutscher -Troçki Biyografisi.) Bu ne yüce bir fikirdir. Bu yüce fikrin bilimsel sosyalist ideoloji açısından ne anlama geldiğini kısaca özetlemek istiyorum.

a- 1871 Paris Komünü'nün ortaya koymuş olduğu pratiği dikkate alarak Marx ve Engels burjuva devletine sızarak onu sosyalizm için kullanmak değil, burjuva devletini parçalayıp yok edilmesi gerektiğini söylemişlerdir ve bunu komünistlerin önüne görev olarak koymuşlardır. Lenin ise bu gerçeği dikkate alarak "devlet ve devrim" kitabında bunun nedenlerini özlüce ortaya koymuştur. 1917 Ekim Devrimi ile birlikte, burjuva devlet mekanizmasını paramparça ederek bunu pratikte ortaya koymuştur. Troçki öncülüğünde Komintern bu tarihi temel gerçekleri bilmiyorlar mı? Biliyorlar tabii ki, hem de çok iyi biliyorlar. Fakat söz konusu olan küçük burjuva tasfiyeci anlayış olunca çok iyi bildikleri bu temel gerçekleri görmemezlikten ve bilmemezlikten geliyorlar. Daha da ötesi bu tarihsel gerçekleri tarihin tozlu raflarına kaldırıyorlar. Tutarsızlık, ilkesizlik, döneklık esas anlayış haline geliyor. Böylelikle küçük burjuva anlayışlarına uygun yeni teorilere, ideolojilere ve politikalara ihtiyaç duyuyorlar.

b- Sosyal demokrat partilerin varlık nedeni, kapitalist düzen ve devletini ayakta tutmak ve ömrünü uzatmaktır. İdeolojisi, politik, örgütsel pratiği tam da bu amaç için vardır. Sosyalist devrim gerçekleştirmek değildir. Hiç kuşku yok ki, burjuva sosyal demokrat partiler ezilenlerden yana çeşitli ekonomik, sosyal, siyasal adımlar atarlar ve bu uğur-

da kısmi “mücadele” verirler, fakat bütün bunları yaparken işçi sınıfı ve müttefiklerini kapitalizme bağlar, böylelikle de sosyalist devrimin önünü keserler. Dolayısı ile sosyal demokrat partiler, komünistlerle koalisyon kurup devrimi gerçekleştirmezler. Burjuvazi ile ittifak yapıp komünistlere karşı mücadele verirler. Varlık nedeni bu olan sosyal demokratlarla koalisyon yapmak ancak, sosyalizm hedefinden uzaklaştığınız koşullarda mümkündür. Troçki öncülüğünde Komintern’in 4.Kongresi’nde alınan işçi hükümeti kararı tam da bu anlama gelmektedir. Yani sosyalist devrimi dünyanın dört bir tarafında gerçekleştirme bakış ve hedefinden kopmaktır.

c- Kautsky, “1912 sonrası bize gerekli olan diktatörlük öncesi demokratik dönemdir.” tezini savunup sosyalizm saflarını terk etmişti. Kamenev ise ikili iktidar sürecinde burjuva devrimi gerçekleşmiş, fakat tamamlanmadığını söyleyip görevlerinin, burjuva devrimini tamamlamak ve ondan sonra sosyalizme geçmek olduğunu savunuyordu. Lenin ise Kautsky’i döneklilikle suçlayıp onu hain ilan etmişti. Kamenev’i ise gelişmeleri göremeyen, anlamayan, Bolşeviklerin eskimiş tezini savunan, eski Bolşevikler olarak adlandırıp eleştiriyordu. Çünkü Çar yıkılmış, burjuvazi iktidara gelmiş, böylelikle devrim tamamlanmıştır. Çünkü “devrim sorunu, iktidar sorunudur” der Lenin . Troçki öncülüğünde Komintern’in 4.Kongresi’nde almış olduğu işçi hükümeti kararı ile birlikte Kautsky’nin temellerini attığı Kamenev’in ise geliştirdiği demokratik sosyal kapitalizme geri dönüş stratejisidir. Bu nedenlerden dolayı Troçki öncülüğünde Komintern hem dünya devrimine ihanet etmiştir, hem de Sovyetler Birliği’ni kendi kaderiyle baş başa bırakmıştır. Troçki öncülüğünde Komintern’in almış olduğu işçi hükümeti kararına ilişkin H. Fırat öncülüğünde Ekim aynen şöyle tanımlamaktadır. “Kendi kuruluşundan beri hain ilan ettiği ve burjuva düzenin parçası saydığı, ikinci enternasyonal ile bu kez sözüm ona burjuva iktidarına karşı ve onun nihai çöküşünü amaçlayan, bir işçi hükümetini tasarlayabilmek Komünist Enternasyonal’in daha 4. Kongresinde yaşadığı büyük gerilemenin ifadesidir. Önce taktikler adına temel gerçeklerden kopma ve Komünist Enternasyonal’le devrimci kimliği veren taktik ilkelerden uzaklaşmayı ifade eden bu sloganın, 4.Kongre’deki savunusunu o günlerde Lenin’den sonra Enternasyonal’in en etkin ve saygın otoritesi olan ve birleşik işçi cephesi politikasının geliştirilmesinde de özel bir rolü bulunan Troçki yaptı.” (Ekimler 1 H. Fırat .Komintern üzerine değerlendirmeler 1.)

H. Fırat öncülüğünde Ekim'in, Komintern'in işçi hükümeti kararına ilişkin yapmış olduğu bu değerlendirme ve tespiti dikkate alarak şu iki soru aklıma geliyor:

- Komintern'in işçi hükümeti kararı hain ilan ettiği 2.Enternasyonal'e doğru büyük gerilemenin ifadesi midir, yoksa ta kendisi midir? Tabii ki ta kendisidir.

-Taktiksel karar ve bu doğrultuda taktiksel yanlış mıdır? Yoksa stratejik karar mıdır? Tabii ki stratejik karardır.

Bütün bunları H. Fırat öncülüğünde, Ekim bilmiyor mu? Bunun taktiksel karar değil de, stratejik bir karar olduğunu. Tabii ki biliyor. Fakat her zaman her yerde küçük burjuvazi , küçük burjuvazidir. Küçük burjuva tasfiyeci anlayış tarihsel sorunları, tarihsel materyalist felsefi anlayış doğrultusunda ele alarak bilimsel sosyalist ideoloji doğrultusunda ortaya koymaz. Onu çarpıtır, görmezden gelir ve onu aklama yönelimine girer. H. Fırat öncülüğünde Ekim tam da bunu yapmaktadır.

2- İçeride sosyalizmin inşası doğrultusunda NEP stratejik kararı alınır. NEP her ne kadar köylüye, tüccara, esnafa, kapitalist anlamda tavizler vermek anlamına gelse dahi özü itibari ile sosyalizmin inşa hedefi taşır. Sovyetler Birliği'nin içeride ve dışarıda karşı karşıya olduğu ekonomik, askeri, politik, sosyal nedenler NEP kararını almak zorunda bırakmıştır. Bu olumsuz nedenleri dört başlık altında özetlemek istiyorum.

a- Avrupa'da beklenen devrimlerin gerçekleşmemesi ve Sovyetler'in kaderiyle baş başa kalması.

b- Askeri, politik, ekonomik olarak kapitalist emperyalist dünyanın hedefi haline gelmesi.

c- Rusya gibi yüzde sekseni tarım olan sanayisi gelişmemiş geri bir ülkede devrimin olması.

d- Toplumun ekonomik, kültürel, sosyal beklentilerini karşılamak ihtiyaçlarına cevap vermek.

Bu dört olumsuz neden Sovyetler Birliği'ni NEP kararını almaya zorunlu kılmıştır.1921'den 1923'e kadar geçen sürecin sonucunda Lenin, NEP'e ilişkin şu tarihi değerlendirme ve tespiti yapar:

“Sosyalizm artık uzak değildir. Sosyalizm artık ütöpik yanılsama değildir. Yeni ekonomik politikaları ile Rusya sosyalist bir ülke olma yolundadır.” (20 Kasım 1923'te Sovyet Komünist Birliği Genel Toplantısı'nda. Lenin.)

Bu konuşma aynı zamanda Lenin'in son konuşması olmuştur. Le-

nin'in NEP'e ilişkin yapmış olduğu bu değerlendirme ve tespitinden anlıyoruz ki üç yılın sonucunda NEP uygulamaları ile sosyalizm inşası doğrultusunda önemli sonuçlar elde edilmiştir. Dolayısı ile NEP'in dengeli ve disiplinli bir şekilde sürdürülmesi gerekiyordu. Sanayii ve tarımın birbirini tamamlayıp geliştirmesiyle birlikte süreç içerisinde NEP kendi kendini yok edecekti. Bu tarihi görevdi. Bu tarihi görevi başarmak demek içerde sosyalizmin inşasının başarılması demekti .Çünkü sosyalizmin inşası buradan geçiyordu. Bu aynı zamanda zor ve sabır gerektiren bir görevdi. Bu ise komünist bir irade gerektiriyordu.

Fakat Lenin sonrası sürece baktığımızda NEP'e ilişkin alınan karar ve uygulamalar, sosyalizmin inşasına hizmet etmemiştir, kapitalizmin inşasına hizmet etmiştir. Çünkü Lenin döneminde NEP'e ilişkin alınan karar ve uygulamalar, disiplinli, uyumlu ve dengeli politikalar olarak uygulanıyordu. Bu doğrultuda denetlenip yönlendiriliyordu. Stalin döneminde ise, NEP'e ilişkin alınan karar ve uygulamalar, disiplinden, uyumdan, dengeli uygulamalardan yoksundu. Bundan dolayı yararlı olan NEP, zararlı hale gelmişti. Ta ki 1929'a kadar. Öte yandan parti ile Sovyetler arasındaki ayırım ve uyumun süreç içerisinde ortadan kalktığını ve iç içe geçtiğini görmekteyiz. Bu nedenden dolayı sosyalizmin inşası doğrultusunda partinin Sovyetleri denetleme ve yönlendirme politikası terk edilerek, parti iktidar aygıtı konumuna getirilmiştir. Sovyetler ise bu nedenden dolayı iktidar aygıtı olma konum ve işlevini kaybederek, canlılığını ve işlevini yitirmiştir. Böylelikle komünist anlayışın yönetim şekli olan demokratik sosyalist yönetim biçimi terkedilerek, küçük burjuva tasfiyeci anlayışın yönetim biçimi olan bürokratik yönetim şekli egemen yönetim biçimi olmuştur. Başka bir ifadeyle partiye ve Sovyetlere küçük burjuva tasfiyeci anlayış egemen hale gelmiştir. Bu temel tarihsel gerçekleri göz önünde bulundurduğumuzda, bilimsel sosyalizm ve diyalektik materyalizmin iki temel belirlemesi aklımıza geliyor.

1- İnsanın varlığını belirleyen şeyin onun bilinci değildir. Onun bilincini belirleyen şey onun maddi varlığıdır.

2- Her ideolojik, politik, karar ve uygulama sınıfsal nitelik taşır. Dolayısı ile bu iki temel belirlemeyi dikkate aldığımızda Sovyetler Birliği'ne hakim olan küçük burjuva tasfiyeci anlayış, sosyalizm inşası doğrultusunda düşünmemeye ve politika üretmemeye başlamıştır. Kendi küçük burjuva sınıfsal çıkar, ihtiyaç ve tarihsel geleceği doğrultusunda düşünmeye ve politika üretmeye başlamıştır. Bu da hızla sos-

yalızmin inşası değil, kapitalizmin gerisin geri inşası anlamına gelir. Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler ve bu gelişmeler doğrultusunda yapılan değerlendirme ve tartışmalar, bu tartışmaların sonucunda alınan karar ve uygulamalar sonuçları ile birlikte bunu açık, net bir biçimde ortaya koymaktadır. 1928-1929 döneminde Stalin şu iki temel görüşü ortaya koymaktadır:

1- Stalin konuşmasında, “Yavaşlarsak geride kalırız, geride kalanlar yenilirler.”

2- Başka bir konuşmasında ise Stalin aynen şöyle der. “Öncelik ağır sanayi gelişimine verilmelidir. Ağır sanayi olmazsa kendimizi savunacak ağır silahlarımız olmaz. O zamanda Çin'in içinde bulunmuş olduğu duruma düşeriz. Çin ağır sanayisini özellikle silah sanayisini geliştirmediğinden, şimdi herkes toprağında istediği biçimde at koşturuyor. Stalin'in birbirini tamamlayan bu iki temel görüşün içeriğine baktığımızda sosyalist sanayi ve tarımın birbirini besleyen, tamamlayan diyalektik bir biçimde gelişerek toplumun tümünü kapsayan uyumlu, dengeli bir bakış ve politikadan yoksun olduğunu görmekteyiz. Başka bir ifadeyle içeride sınıfları ortadan kaldıran değil, sınıfları geliştiren güçlendiren bir bakış ve politikaya sahiptir. Bu küçük burjuva tasfiyeci bakış ve politikanın, stratejik karşılığı ise 1929'da Sovyetlerin 5.Kongresi'nde alınan 5 yıllık kalkınma plan ve program kararıdır. Bu 5 yıllık kalkınma plan ve programı Sovyetler Birliği'ne egemen hale gelen küçük burjuva tasfiyeci anlayışın programatik anlamda stratejik ifadesiydi. Bu 5 yıllık kalkınma plan ve programı aynı zamanda, 1917 Ekim'inde sosyalist devrim ile iktidarını kaybeden burjuvazinin gelecekteki burjuva iktidarının tarihsel, sınıfsal zemini haline gelmesidir. 1929 da Sovyetlerin 5. Kongresi'nde alınan 5 yıllık kalkınma plan ve program kararı ve bu karar doğrultusundaki karar ve uygulamalar aynen şöyle gelişmiştir.

1- Enternasyonalin gereği olarak devrimin dünya devrimine dönüşmesi, başka bir ifadeyle Sovyetlerin ayakta kalması, yaşaması ve geleceği için başka ülkelerde sosyalist devrimlerin gerçekleşmesi kaçınılmazdı. Bu hedef doğrultusunda Sovyetler Birliği'nin dünya komünist hareketine ve dünya komünist hareketi öncülüğünde dünya sosyalist devrimlerine öncülük yapma tarihsel görev ve sorumluluğu ile yüz yüze idi. Fakat bu tarihsel görev ve sorumluluğu Sovyetler Birliği'nin yerine getirmediğini görmekteyiz. 1929'da emperyalist dünya, içinde bulunmuş olduğu ekonomik krizden dolayı insanlığa ikinci emperyalist

paylaşım savaşını dayatıyordu. Bu amaç doğrultusunda emperyalizm dünya işçi sınıfı ve müttefiki emekçilere ve halklara faşist politikalar ve bu faşist politikaların kurumsallaşmış hali olan faşist burjuva rejimlerini dayatmıştır. Emperyalizmin bu faşist rejimlerine karşı Sovyetler Birliği kendi durumunu koruma politikasını izlemiştir. Yani sosyalist devrimlerden uzaklaşmıştır. Bu politikanın dünya komünist hareketi üzerine etkisi ise varolanı korumak ve savunmak olmuştur. Başka bir ifadeyle faşizme karşı demokrasiyi, faşist burjuva rejimlerine karşı demokratik burjuva rejimlerin savunusu ve mücadelesi olmuştur. Böylelikle Marksizm-Leninizm terk edilerek, Kautsykizm-Kamanevizm savunulmuştur.

2- 1929'dan 1942'ye geline Sovyetlerde ağır sanayi ve silah sanayisi gelişmiştir. Öyle ki 1941'de ağır sanayi ve silah teknolojisinde Avrupa'nın bir numarası, dünyanın iki numarası olmuştur. Örneğin, emperyalist Almanya'nın elinde 10 bin uçak varken, Sovyetler Birliği'nde 20 bin uçak vardı. Bunun paralelinde ekonomik olarak, gelişmiş ekonomisi ile 1942'de yine Avrupa'nın bir numarası, dünyanın iki numarası haline gelmiştir. Fakat bu gelişmeler içeride sosyalizmin inşasına, yani sınıfların ortadan kaldırılmasına hizmet etmemiştir. Sınıfların gelişmesine, güçlendirilmesine hizmet etmiştir. Çünkü bu sosyalist sanayi ve tarımın uyumlu bir şekilde gelişmesi değil, küçük burjuva tasfiyeci anlayışın hedeflemiş olduğu kapitalist anlamda sanayi ve ekonomik bir modeldir.

3- Eğitim, sağlık, kültür, konut, ulaşım sorunlarını çözmüş. Kültürel gerilik ve cehalet aşılmıştır. Öyle ki bütün bu sorunlarda, emperyalist dünyanın yüz yüz elli yılda ulaştığı aşamaya, Sovyetler Birliği otuz yıl gibi kısa bir sürede ulaşmıştır. Bazı alanlarda ise emperyalist dünyayı geride bırakmıştır.

4- Karın tokluğuna çalışması gereken komünistlere, 1930'lardan başlayarak yüksek ücret ayrıcalıkları ve farklılıkları karara bağlanarak uygulanmıştır. Bu politika aynı zamanda işçi sınıfı ve toplumun diğer kesimlerine de parçabaşı ücret olarak uygulanmıştır. Yani kim çok çalışır üretirse çok kazanacaktır. Aynı zamanda yüksek ücretler ve farklı ayrıcalıklarla ödüllendirilmiştir. Stehenovlar bu parçabaşı ücret politikasının uygulanmasının sembollerindedir. Bu parçabaşı ücret politikasının uygulanması ile birlikte işçi sınıfı ve toplumun diğer kesimleri sınıfsal farklılıklara bölünmüştür. Böylelikle işçi sınıfı ve toplumun diğer kesimleri sosyalist düşünce ve değerlerden hızla uzaklaşarak bireysel

düşünce ve değerlerin peşine yönlendirilmiştir.

5- Küçük burjuva tasfiyeci anlayışın bürokratik yönetim biçimi olan, bürokratik yönetim şekli Sovyetler Birliği'nin temel yönetim biçimi olmuştur. Böylelikle işçi sınıfı ve toplumun diğer kesimleri seçme ve seçilme, karar alma ve karar verme hakkından, hukukundan ve özgürlüğünden uzaklaştırılmıştır. Başka bir ifadeyle sosyalist demokrasi terk edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı Sovyetler ve parti, canlılığını, dinamizmini, gücünü ve etkisini kaybetmiştir.

6- Sosyalist demokratik yönetim şekli terkedilip, küçük burjuva bürokratik yönetim şeklinin Sovyetler Birliği'ne egemen olmasından dolayı, Sovyetler Birliği'nde eleştiri-özeleştiri mekanizması da doğal olarak terk edilmiştir. Bütün bu nedenlerden dolayı Sovyetler Birliği'nin içeride ve dışarıdaki ekonomik, sosyal, siyasal, askeri gelişmelere ilişkin politikalarına dönük, gerek Sovyetler Birliği içindeki gerekse Sovyetler Birliği dışındaki muhalif kesimlere dönük anti-demokratik baskı ve uygulamalar ile cevap verilmiştir. Bu anti-demokratik baskı ve uygulamalar, Troçki öncülüğünde sürgünler suikastlar, idamlar ve çeşitli cezalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Lenin sonrası Stalin öncülüğünde, özellikle de NEP politikalarının terk edilip, 5 yıllık kalkınma plan ve program kararına geçilmesi ile birlikte, 1942'ye kadar ki sürecin; ekonomik, sosyal, siyasal, sınıfsal, ideolojik gelişmeleri ve bu doğrultudaki karar ve uygulamaları, kısaca bu şekilde özetleyebilirim. Bu tarihsel temel tabloyu göz önünde bulundurduğumuzda, Marx ve Engels'in daha başından beri Komünist Manifesto'da ortaya koyduğu, Lenin'in ise olduğu gibi kabul edip, döne döne altını çizerek komünistlerin önüne koyduğu şu temel amaç gerçekleşmemiştir. Tarımın, imalat sanayisi ile bağlantılı duruma getirilmesi, tüm aile nüfusunun daha dengeli dağılımı ile, kent, köy ayrımının yavaş yavaş ortadan kaldırılması. Gelişmenin akışı içinde sınıf ayrımları ortadan kalkınca ve üretim, ulusun tümünü içine alan bir kuruluşun elinde toplanınca, kamu gücü politik niteliğini yitirecektir. Adı üstünde politik iktidar bir sınıfın, bir başka sınıfı ezmek için örgütlenmiş gücünden başka bir şey değildir. (MARX-ENGELS Komünist Manifesto 3.Bölüm)

Lenin devrim sonrası inşa sürecini Komünist Manifesto'nun bu temel amacını gerçekleştirmek için çaba sarf etmiştir. Bu amacın gerçekleşmesinin yolunun Sovyetler Birliği'nin dışında başka ülkelerde devrimlerin gerçekleşmesi olarak görüyordu. Bunun gerçekleşmesi için dünya komünist partilerini, Komintern altında birleştirerek, dünya komünist

partilerine öncülük yapıp yönlendiriyordu. İçeride ise yani Sovyetler Birliği'nde iki temel politika belirlemişti. Sosyalist sanayi ile tarımın iç içe geçerek uyumlu bir şekilde ilerleyip gelişmesi. Bunun yanı sıra sosyalist demokrasiyi hayata geçirerek toplumu aktif olarak, toplumsal yaşama yani üretime ve yönetime katmaktı. Böylelikle dışarıda devrim, dünya devrimine dönüşecek, içeride ise diyalektik bir tarzda sınıflar ortadan kalkacaktı. Fakat, Lenin sonrası süreç bu amaç ve hedefler doğrultusunda gelişmedi. Dışarıda Troçki öncülüğünde Komintern'in 1922 de ki 4.Kongresi'nde işçi hükümeti kararı ile birlikte, dünya devrimi perspektifi terk edilerek, demokratik kapitalizme dönülmüştür. İçeride ise Stalin öncülüğünde küçük burjuva bürokratik tasfiyecî anlayışın ihtiyacına cevap verecek 5 yıllık kalkınma plan ve programına geçilmiştir. Bu karar sosyalizmin inşasından hızla uzaklaşmak ve gerisin geriye kapitalizme dönüştür. Ta ki ikinci emperyalist paylaşım savaşına kadar. İkinci emperyalist paylaşım savaşı sonrasında ise, yani 1945'de Stalin öncülüğündeki küçük burjuva bürokratik tasfiyecî anlayış başka bir ifadeyle Sovyet burjuvazisi siyasal olarak kendisini faşist diktatörlüklere karşı, demokratik cumhuriyetler olarak koymuştur. Kapitalist-emperyalist dünya, 1929'da yaşamaya başladığı ekonomik buhranı çözüp aşmak için, dünyayı yeniden paylaşma ihtiyacı duymuştu. Bunun yolu da Sovyetler Birliği'nin ortadan kaldırılmasından geçiyordu. Bu nedenlerden dolayı emperyalist dünya Hitler öncülüğünde, emperyalist Almanya'nın arkasına gizlenerek Sovyetler Birliği'ne savaş ilan ettiler. Bu savaşta Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği kahramanca bir direniş ve savunma ortaya koydu. Bu direnişin sonucunda ise 27 milyon evladını kaybetmesine rağmen emperyalist Almanya öncülüğünde, emperyalist dünyayı yenilgiye uğratmıştır. Böylelikle insanlığı kapitalist, emperyalist dünyanın barbarlığından, zulmünden ve yıkımından kurtarmıştır. Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği, emperyalizme karşı, insanlık için, insanlığın geleceği için böyle bir başarı elde etmesine rağmen, kapitalist-emperyalist dünyaya karşı insanlığın önüne komünistler öncülüğünde sosyalizmi, daha ötesi komünizmi koymamıştır. Her ne kadar 1945'de emperyalist Almanya'nın başkenti Berlin'de dalgalanan bayrak, orak-çekiç figürlü kızıl bayrak olmasına rağmen, Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği dünya komünist partileri öncülüğünde, dünya işçi sınıfına, emekçilere ve halkların önüne faşist burjuva diktatörlükleri yerine demokratik burjuva rejimleri stratejik görevini koymuştur. Bu ise 1929'da girilen tasfiyecî sürecin olgunlaşarak, 1945'de siyasal ola-

rak kendisini ortaya koymasındır. Bu aynı zamanda Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği'nin içeride sosyalizmin inşası, dışarıda ise devrimin dünya devrimine dönüşme stratejik hedefinin hiç bir çelişkiye yer vermeyecek şekilde açık, net bir biçimde terk edilerek ortaya konulmasıdır. Başka bir ifadeyle sosyalizme, sosyalist enternasyonalizme karşı, demokratik burjuva cumhuriyetlerini sahiplenmek ve savunmaktır. Onları geliştirmek, güçlendirmek ve ayakta tutmaktır. Böylelikle Marksizm, Leninizm terk edilerek, Lenin'in başından beri eleştirip reddettiği Kautskizm ve Kamanevizm'e geri dönmüştür. 1922'de Komintern'in 4. Kongresi'nde işçi hükümeti kararı ile birlikte dalgalanan tasfiyecilik bayrağı, 1945'de Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği'nde demokratik cumhuriyetler tezi olarak dalgalanmaya başlamıştır. Bu tasfiyeci süreçle teorik, ideolojik, politik, programatik anlamda hesaplaşmak bir yana, olduğu gibi sürdürülerek derinleştirilmiştir. Stalin öncülüğünde bu tasfiyeci süreç karşımıza ABD öncülüğünde gerici saldırgan kamp ile Sovyetler Birliği öncülüğünde barışsever demokratik kamp tanımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Stalin öncülüğünde SBKP'nin 1952'de toplanan 19.Parti Kongresi'nde uluslararası durumu aynen şu şekilde tanımlanmaktadır.

1- Başını ABD nin çektiği saldırgan kamp ile barışsever demokratik kamp olmak üzere iki kampın oluşmasıdır.

2- Bu kongrede 1945'de Çin'deki demokratik, siyasal gelişmeleri ve Sovyetlerle olan ilişkileri aynen şu şekilde tanımlamaktadır. Çin ve Avrupa'daki halk demokrasisi ülkeleri kapitalist sistemden koptu ve Sovyetler Birliği ile birlikte emperyalist kampın karşısında duran birleşik ve güçlü ve barış ve demokrasi kampını oluşturdular.

3- Yine bu kongrede Sovyetler Birliği ile Çin arasındaki ilişkiyi ve geleceği aynen şu şekilde tanımlar. SSCB'nin bu ülkelerle ilişkileri, tarihte daha önce eşi görülmemiş, tamamıyla yeni türde devletlerarası ilişkilerin bir örneğidir. Bu ilişkiler eşitlik ve iktisadi işbirliği ve ulusal bağımsızlığa saygı ilkelerine dayanmaktadır. Karşılıklı yardım anlaşmalarına sadık kalarak SSCB bu ülkelerin daha sağlamlaşmasına ve gelişmesine yardım ve destek veriyor ve ileride de verecektir.(SBKP'nin 1952 19. Parti kongresi kararları)

Stalin öncülüğünde SBKP 'nin 19.Parti kongre değerlendirme tespit ve kararları iki temel tarihsel gerçeği önümüze koymaktadır . Bunlardan birincisi Stalin öncülüğünde SBKP'nin sosyalizm ve enternasyonalizm diye geleceğe dair bir sorunun ve kaygısının olmadığını apaçık

ortaya koymaktadır. Başka bir ifadeyle çoktan unu elemiş, eleği duvara asmıştır. İkincisi ise yaşadığı dönemi ABD öncülüğünde saldırgan kamp ve Sovyetler Birliği öncülüğünde barışçıl kamp olarak tanımlaması ve Çin ile olan ilişki ve diyaloglarını gerici saldırgan kampa karşı, demokratik barışçıl kampı geliştirmek ve güçlendirmek olduğu kararının alınması, sosyalizme ve sosyalist devrimlere karşı olduğunu ortaya koymaktadır. Başka bir ifadeyle sosyalizme ve sosyalist devrimlere karşı barışsever demokratik kampı sahiplenip savunmasıdır. Böylelikle sosyalist rejim tasfiye edilmiştir . Bu ise pratikte Kauskizm ve Kamenevizmin geride bırakılması anlamına gelir. Dolayısıyla Stalin öncülüğünde SBKP'nin 1952'de 19. Parti kongre kararlarını ve değerlendirmelerini dikkate aldığımızda, Kruşçev ile başlayan sürecin Stalin sonrası sosyalizm ve enternasyonalizm değerlerinden kopmadığını, bizzat Stalin ile başlayan tasfiyeci sürecin derinleştirilerek sürdürülmesidir. Daha açık bir ifadeyle 1929'da Sovyetlerin 5. Kongresi'nde alınan 5 yıllık kalkınma plan kararı ile birlikte gelecekteki iktidar zeminine kavuşan burjuvazinin, Kruşçev sonrası Gorbaçov ile birlikte burjuvazinin 1989'da iktidarını ilan etmesidir. Stalin sonrası Kruşçev ile devam eden Gorbaçov ile birlikte 1989'da burjuvazinin iktidarı ile taçlanan süreç üç temel çizgide kendisini var etmiştir. 1-ekonomik, siyasi, askeri olarak kendisini geliştirip güçlendirmek bu doğrultuda adeta Amerika'yla yarışa girmiştir 2- Yayılımcı emperyalist politikalar izlemiştir. Bu doğrultuda Afganistan işgal etmiştir 3- 1949'dan sonra gelişen Çin-Küba-Arnautluk başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde gelişen anti-emperyalist bağımsızlık mücadeleleri ulusal demokratik devrimler, demokratik siyasal reform mücadelelerinin sosyalizme dönüşmemesi için mücadele vermiştir. Bu uğurda başarılı olmuştur, ta ki, 1989'a kadar. 1989'da Gorbaçov'un tarihe geçen konuşması ile birlikte burjuvazi kendi iktidarını ilan etmiştir. Böylelikle Türkiye ve dünya komünist hareketi, biçimsel sosyalizm kamburundan kurtulmuştur. Bunun yanı sıra Türkiye ve dünya komünist hareketi tarihsel olarak Lenin sonrası Troçki ve Stalin ile başlayan tasfiye ve yenilgi süreci ile her anlamıyla hesaplaşmak görev ve sorumluluğu ile yüz yüze gelmiştir. Bu tasfiye ve yenilgi süreci ile teorik, ideolojik, politik, sınıfsal hesaplaşmak, bu hesaplaşmadan doğru bilimsel sonuçlar çıkararak, kendisini aşmalıydı. Bu tasfiye ve yenilgi süreci ile materyalist anlamda doğru bilimsel sonuçlar çıkardığı koşulda kendisini geliştirip aşabilirdi. Böylelikle başarılı biçimde geleceğe yürür, sosyalist dev-

rimler gerçekleştirerek, komünist dünyaya yürüyebilirdi ancak . Fakat Türkiye ve dünya komünist hareketi bunu başaramadı, çünkü izlenmiş olduğu yol, yöntem Marksist-Leninist sınıfsal yöntem değil, burjuva ve küçük burjuva yöntemi idi. Marksist -Leninist yöntem sınıfsal gerçeği temel alır. Bütün ideolojik, politik, pratik karar ve uygulamaları bu sınıfsal gerçeği dikkate alarak değerlendirir ve sonuca bağlar. Küçük burjuva yöntem ise, sınıfsal gerçeği silikleştirerek bütün ideolojik- politik- pratik karar ve uygulamaları, kişilerin ve kurumların yeteneğine, becerisine, iyi niyetine, kötü niyetine, süreçlere, süreçlerin yaratmış olduğu iyi yada kötü, olumlu ya da olumsuz imkan ve olanakları dikkate alarak ele alır değerlendirir ve sonuca bağlar. Bu iki temel yöntemi dikkate aldığımızda Türkiye ve dünya komünist hareketi, küçük burjuva yöntemi dikkate almıştır. Bu nedenden dolayı tasfiye ve yenilgi süreci ile hesaplaşmak bir yana bu tasfiye ve yenilgi süreçlerinin birer parçası olmuşlar ve bu doğrultuda varlıklarını halen sürdürüyorlar. Türkiye ve dünya komünist hareketinin bir kısmı tasfiye ve yenilgi sürecini Troçki'ye bağlayarak Stalin'i aklama paklama yoluna girmişlerdir. Diğer bir kısmı ise Stalin'e bağlayarak Troçki'yi aklama paklama yoluna girmişlerdir. Böylelikle kendileri de tasfiye süreçlerinin kendisi ve devamcısı haline dönüşmüşlerdir. H. Fırat öncülüğünde Ekim ise bu her iki anlayışı eleştirip reddetmekle birlikte, izlenmiş olduğu yöntem, her ikisini de geride bırakır durumdadır. H. Fırat öncülüğünde Ekim ; Troçki ve Stalin öncülüğündeki tasfiye ve yenilgi süreçlerini sınıfsal temel ve nedenlerden kopararak ilk deneyim, tecrübesizlik, şanssızlık, isabetsizlik, taktik hatalar, zaafılar ve talihsizlikler olarak ele alır ve değerlendirir. Böylelikle tasfiye ve yenilgi sürecini materyalist anlamda bilimsel olarak anlaşılması değil, anlaşılmaması için kırk dereden değil, kırk milyon dereden su getirerek tasfiye ve yenilgi sürecini aklamak ve paklamakla birlikte Troçkist ve Stalinistleri geride bırakmış durumdadır. H. Fırat öncülüğünde Ekim ; Sovyetler Birliği'ni iki dönem olarak ele alır ve değerlendirir. Birinci dönem Lenin ile başlayıp ve Stalin ile devam eden 1956'ya kadar ki süreç, bu süreci tüm eksik ve yanlışlarına rağmen sosyalizm inşa süreci olarak tanımlar. İkinci dönem ise, Stalin dönemindeki hata ve yanlışlardan beslenerek, 1956'dan başlayıp özellikle 20. Parti Kongresi ile birlikte Kruşçev öncülüğünde girilen ve 1989'da tamamlanan tavsiyeci modern revizyonist süreç olarak tanımlar. H. Fırat öncülüğünde Ekim ; özellikle Kruşçev ile başlayan süreci aynen şöyle tanımlar. "Bir yandan savaş sonrasında yeni ve uzun sü-

recek bir gelişme ve genişleme sürecine giren kapitalizm , işçi sınıfını düzene bağlayacak olanaklara kavuşması, öte yandan batılı komünist partilerde uç vermekle birlikte, asıl olarak 20. Kongre’de sistemleşen, reformist ideolojik yozlaşmanın sağladığı teorik-siyasal temel, batıdaki devrimci hareketi ellilerden itibaren sonu sosyal demokratlaşmaya varan bir sürecin içine soktu. 70’li yıllara gelindiğinde çoğu komünist parti açısından bu süreç çoktan tamamlanmıştı.” H.Fırat, “Sosyalizmin tarihsel sorununa giriş yazısından EKİMLER 1)

Bu değerlendirmeyi dikkate aldığımızda Stalin öncülüğündeki SBKP’nin 19.Parti Kongresi’nde alınan barışsever demokratik kampı geliştirmek güçlendirmek ve ayakta tutmak, stratejik kararı burjuva anlamda sosyal demokrat bir karar değil de nedir? Sosyalist ideal ve amaçların çoktan terk edilip, sosyal demokrat burjuva ideallerinin, sosyalist ideallere karşı sahiplenilmesi ve savunulması değil de nedir? Bu temel ve tarihsel gerçek orta yerde dururken böyle bir değerlendirme ve tespiti yapmak küçük burjuva tutarsızlığı ile birlikte kendini gülünç duruma düşürerek, rezil etmektir aynı zamanda. H. Fırat öncülüğünde Ekim; 1956 öncesi süreci, yani Lenin ile başlayıp Stalin ile devam eden sosyalizmin inşa sürecini özet olarak şu üç temel anlamda değerlendiriyor:

“1- 1929 da emperyalist dünyanın girmiş olduğu ekonomik krizi çözüp aşmak için gündeme getirdiği ikinci emperyalist paylaşım savaşı ve toplumu savaşa hazırlamak için 1929’dan başlayıp 1940’lara kadar, dünya komünist hareketi öncülüğünde işçi sınıfına, emekçilere, halklara ve Sovyetler Birliği’ne karşı anti-demokratik faşist karar uygulama ve savaş tehdidine karşı, Sovyetler Birliği öncülüğünde, dünya komünist hareketinin tutum ve davranışlarını aynen şöyle tanımlamaktadır. 1929 bunalımını izleyen bir ikinci kabarışı batı burjuvazisi, faşizm yükselişi ile karşıladı. Faşizm, devrimci işçi hareketinin iktidar mücadelesinde mevcut kazanımları savunma çizgisine itti. Sovyetler Birliği’nin dış güvenlik kaygısı bu çizgi ile örtüşünce, komünist parti şahsında ifade bulan devrimci hareketinin iktidar perspektifi zaafa uğradı. Devrimci işçi hareketi, emperyalist savaşı bu zafiyet içinde yaşadı. Avrupa’da direnişin asıl yükünü taşıdığı halde bunu bir iktidar atılımı ile birleştiremedi.”(H. Fırat. EKİMLER 1 Sosyalizmin Tarihsel Sorunlarına Giriş yazısından.)

Bu tespiti dikkate aldığımızda, aklıma şu soru geliyor. Neden iktidar atılımını gerçekleştiremedi? Zaaftan kaynaklı mı ? Yoksa iktidar hede-

finden vazgeçip demokrasiyi savunduğu için midir? Bu sorunun cevabını ise Lenin ile Kautsky arasındaki tartışmalara dönüp baktığımızda açık ve net bir biçimde görürüz Kautsky bize gerekli olan diktatörlük öncesi demokratik dönemdir tezini ortaya attığında, Lenin Kautsky’i ihanetle, döneklikle suçladı. Çünkü Kautsky, sosyalizme karşı demokratik kapitalizmi savunuyordu. Dolayısı ile bütün bu tarihsel gerçeklikleri göz önünde bulundurduğumuzda iktidar atılımının gerçekleştirilememesinin nedeni zaaf değildir. Sovyetler Birliği’ne ve dünya komünist hareketlerine egemen olan tasfiyecü küçük burjuva anlayışın sosyalizme karşı demokratik kapitalizm çizgisi savunmasıdır.

“2- İçerde sosyalizm inşası doğrultusunda, sosyalist sanayi ile tarımın başarılı ve uyumlu bir şekilde gelişmesi ve bu doğrultuda sınıfların ortadan kalkması için alınan karar ve uygulamaları ve bu uygulamaların sonuçlarını ise aynen şöyle değerlendirmektedir. Rusya’nın yüz yıllık geriliğinin, yoksulluğunun, çağdışılığının beli nihayet kırılmıştı. Geniş ölçekli bir sanayi, makinalaşmış bir tarım, safları oldukça kalabalıklaşmış kültürel düzeyi yükselmiş bir işçi sınıfı, sosyalizmin bu ön koşulları artık nihayet vardı. Bunların çoğu kapitalizmden devir alınabilirdi. Kendileri yaratmak zorunda kalmışlardı. Bunları Sovyet iktidarı koşullarında ve sosyalist yöntemle yaratmış olmak aynı zamanda bu sürece paralel bir biçimde sosyalist ilişkileri geliştirmek anlamına geliyordu. Fakat yine de gerçekte sosyalizmin kuruluşu için elde edilen bu ön koşullar üzerinde asıl şimdi başlayacaktı. Bu herşeyden önce yüz yılı on yıla sıkıştırma zorunluluğu sosyalizmi zedeleyen bedelleri temizlemek ile başlayabilirdi.”(H.Fırat .EKİMLER 1.Sosyalizmin Tarihsel Sorunlarına Giriş yazısından)

Bu değerlendirme 1940’lara kadar ki süreci dikkate alarak yapılan bir değerlendirmedir. Sırf bu değerlendirme ve tespiti dikkate aldığımızda dahi, 1940’lara gelen sürecin içerde sosyalizmin inşası doğrultusunda sosyalist sanayi, tarımın ve kültürün birbirini besleyerek ilerleyen bir gelişme değil, küçük burjuva tasfiyecü anlayışın ihtiyaç duymuş olduğu anlamda bir sanayileşme, tarım ve kültür politikasını izlediğini görmekteyiz.

“3- Lenin, sosyalist rejimin sosyalist demokrasi ile yönetilmesi gerektiğini ve bütün siyasal karar ve uygulamaların ise bu temel gerçeği dikkate alarak gündeme getirip ve uygulanması gerektiğini gerçeğinin altını döne döne çizmiştir. Bu doğrultuda Lenin sonrası Stalin ile başlayan Sovyetler Birliği’nin yönetim şeklini ise aynen şu şekilde değer-

lendirmektedir.

“Ne var ki sosyalist insanın bu başarıları beraberinde sürekli olarak bu başarıları kısa dönemli olarak kolaylaştıran zaaflarında biriktirdiler . Bu süreç işçi sınıfı ve çalışan yığınları politik yaşamın dışına iterken ayrıcalıklarla donanmış siyasal yönetim tekeli bir siyasi idari ve ekonomik yönetim kastını git giderek daha çok ön plana çıkardı .Bu toplumsal siyasal tabakalaşma tarihsel dönüşümün temeli olmuştur. Bozulmanın ,giderek restorasyonun dinamiğine dönüştü. (H.Fırat. EKİMLER 1 Sosyalizmin Tarihsel Sorunlarına Giriş yazısından.)

H. Fırat öncülüğünde Ekim'in bu değerlendirme ve tespitini dikkate aldığımızda, Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği'nde alınan ekonomik, sosyal, siyasal, karar ve uygulamaların, sınıfları ortadan kaldırmadığını, tam tersi sınıfları geliştirdiğini güçlendirdiğini ve Sovyetlere egemen olduğunu tespit etmektedir. Bunun ise siyasal olarak kendi toplumsal mantığını dayattığını söylüyor. Bu gerçeği dikkate alarak sormak istiyorum, bu tasfiyecilik değil de nedir? Başka bir ifadeyle, Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği'ne egemen olan küçük burjuva tasfiyeci anlayışın sosyalist demokratik yönetim şekli yerine küçük burjuva tasfiyeci anlayışın ihtiyaç duymuş olduğu bürokratik burjuva yönetim şekli değil de nedir? Bilimsel sosyalist ideolojik dünya görüşü doğrultusunda ele aldığımızda aslında tam da budur. H. Fırat öncülüğünde Ekimin, Lenin sonrası Troçki ve Stalin öncülüğünde gerek Komintern'e gerekse Sovyetler Birliği'ne egemen hale gelen küçük burjuva bürokratik sınıfsal tasfiyeci anlayışın ve bu tasfiyeci anlayışın almış olduğu ideolojik, politik, ekonomik, sınıfsal karar ve uygulamaların ve bu karar uygulamaların yaratmış olduğu sınıfsal sonuçları dikkate alarak yapmış olduğu değerlendirme ve tespitleri tarihsel materyalist felsefi anlayışın yöntemini dikkate aldığımızda H. Fırat öncülüğünde Ekim'in yapmış olduğu bu değerlendirme ve tespiti, tarihsel materyalist felsefi anlayış doğrultusunda bilimsel olarak anlaşılması değil de, anlaşılması için kırk dereden değil de, kırk milyon dereden su getirmek değil de nedir?

Başka bir alıntı ; “Tarihsel bir bakışla ele alındığında, öze ve esasa ilişkin sorunlarda söz konusu olan hiç de devrim liderlerinin tutarsızlığı ya da zayıflığı değildir. Söz konusu olan somut çelişme seyri, bu seyrin alabileceği çok çeşitli biçimleri önceden hiç bir zaman tam olarak kestirilemeyen, tarihsel gelişmenin kendine özgü çelişme sürecidir. Sosyalizm tarihsel sorunlarını tartışırken, deneyimlerini genellerken,

tarihe karşı bilgiççe bir yargıdan kaçınmak tam da bunun için özellikle gereklidir.” (EKİMLER 1 H. Fırat Sosyalizmin Tarihsel Sorunlarına Giriş Yazısından)

Bu alıntıdan sonra yine aklıma şu soru geliyor. Madem öyleyse neden koca tarihsel süreci sınıf gerçeğini temel alarak materyalist çözümlemesini yapmıyorsun da, zaaf ve talihsizlikler olarak adlandırıp, üstünü örterek, bilgicilik yapıyorsun. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu Son olarak şunu söylemek istiyorum, tarihsel süreç kişi ya da kişilere, parti ya da partilere, Troçki ve Stalin öncülüğünde girilen Dünya komünist hareketi tarihinin en ağır en kapsamlı en derinlikli tasfiye, ihanet ve döneklık sürecini aklama, paklama tarihsel görev ve sorumluluk talihsizliğini yüklemesin. Yüklerse eğer H. Fırat öncülüğünde Ekim gibi yaşanan tasfiyeci sürecin anlaşılmasında için kırk milyon dereden su getiren bir tasfiyeci konumuna düşersin.

Kautsykizm mi? Kamanevizm mi? Marksizm - Leninizm mi?

Marx ve Engels tarafından 1848’de Komünist Manifesto’nun yayınlanmasıyla birlikte komünistler siyasal sahneye çıktılar. Bilimsel sosyalizme inanan diyalektik materyalist felsefi anlayışa sahip olan komünistler, bu bilimsel sosyalist ideolojileri ve diyalektik materyalist felsefi anlayışı doğrultusunda, insanlık tarihini esas olarak sınıflar arası mücadele tarihi olduğunu söylediler. Ve bu mücadele tarihinin sınıfsız ve sömürsüz bir toplum olan komünist bir toplumla sona ereceğini ortaya koydular.

Bu doğrultuda günümüz dünyasının 1789 Fransız burjuva devrimi ile birlikte feodal toplumdan, kapitalist topluma geçtiğinin tespitini yaptılar. Kapitalist toplumda ise kapitalizmin, kapitalist üretim ilişkileri ile birlikte kapitalist üretim biçiminin toplumsallaştığını bundan dolayı, kendi mezar kazıcısı olan işçi sınıfını doğurmuştur tespitini yaptılar. Bu nedenlerden dolayı kapitalist toplumda mücadele, işçi sınıfı ile burjuva sınıfı arasında bir mücadeleye sahne olacaktır. Burjuvazi kendi sömürü düzenini ayakta tutma mücadelesi verirken, işçi sınıfına karşı, işçi sınıfı ise komünistler öncülüğünde bilimsel sosyalizm ideolojisi ile buluşarak kapitalizme karşı sosyalist iktidar mücadelesi verirler. Bu doğrultuda bir ülkede gerçekleşen sosyalist devrim, diğer ülkelerdeki devrimlerin öncüsü ve tetikleyicisi haline gelir. Böylelikle devrim, dünya devrimlerine dönüşerek, sosyalist devrim süreçleri tamamlanır. Bu doğrultuda kapitalizmden, komünizme geçiş süreci tamamlanarak

insanlık mülkiyete ve sınıfsal etkenlere dayanan bütün kötülüklerden kurtulmuş olacaktır. Bu mücadele sürecinde Marx ve Engels kendi dönemlerinde çeşitli burjuva ve küçük burjuva tasfiyeciler, teorik, ideolojik, politik, programatik, örgütsel anlayışlarla karşı karşıya kalmışlardır. Bunlar Ertfurtçular, Lasalcılar, Prodhoncular v.s. Marx ve Engels bu tasfiyecilere karşı ilkeli bir şekilde teorik, ideolojik, politik, programatik ve örgütsel anlamda mücadele etmişlerdir. Bu mücadelelerinden sosyalist ideolojiyi geliştirip canlı tutmuşlardır. Aynı zamanda örgütsel mücadeleyi geliştirip ileriye taşımışlardır. Marx ve Engels sonrası bu mücadele bayrağını Lenin devralmıştır. Ta ki 1924'e kadar. Lenin ise kendi döneminde bir taraftan işçi sınıfı ve müttefiklerini sosyalizme hazırlama mücadelesini verirken, diğer tarafta ise tıpkı Marx ve Engels döneminde olduğu gibi, çeşitli burjuva ve küçük burjuva tasfiyeciler, teorik, ideolojik, politik, programatik, örgütsel anlayışlarla karşı karşıya kalmıştır. Ve bunlara karşı teorik, ideolojik ve örgütsel mücadele vermiştir. Bunlar Benştainciler, Menşevikçiler, Sosyalist Devrimciler, Kautskyciler, Kamanevciler vs .

Gerek Marx ve Engels dönemi gerekse Lenin dönemindeki bu burjuva ve küçük burjuva tasfiyeciler anlayışların doruk noktası ise Kautskizm ve Kamanevizmdir. Kauski 1912 sonrası bize gerekli olan diktatörlük öncesi demokratik dönemdir, düşüncesini ortaya atıp sosyalizm saflarını terk edince Lenin, Kauski'yi ihanetçi ve döneç olarak tanımlamıştır . Kamenev ise ikili iktidar sürecinde gerçekleşen burjuva devriminin geliştirilmesi ve ilerletilmesi yani tamamlanması gerektiğini ,ondan sonra sosyalizme geçilmesi gerektiği düşüncesini savununca, Lenin, Kamenev'in bu düşüncesini eleştirip ret etmiştir. Çünkü devrim sorunu, iktidar sorunudur. Bundan dolayı Çar'ın yıkılıp, burjuvazinin iktidara gelmesiyle birlikte, burjuva devrimi tamamlanmıştır. Bu nedenden dolayı komünistlerin görevi kapitalizmi demokratikleştirmek değil, onu yıkmak demiydi. Lenin sosyalizme karşı demokratik kapitalizmi savunan, bu anlamda birbirini tamamlayan Kautskizm ve Kamenevizm tasfiyeciler anlayışlara karşı vermiş olduğu mücadelede, hem bilimsel sosyalist ideolojiyi ve örgütsel mücadeleyi geliştirip güçlendirmiştir, hem sosyalist devrimi gerçekleştirmiştir, hem de devrim sonrası sosyalizmin inşası için, içerde NEP'i, dışarda ise devrimin dünya devrimine dönüşmesi için Komintern öncülüğünde mücadele vermiştir. Ta ki, ölümüne kadar. Tasfiyecilere karşı gerek Marx ve Engels gerekse Lenin döneminde verilen ilkeli mücadele ne yazık ki, Lenin sonrası kesintiye uğramıştır

.Ta ki, günümüze kadar .Ve halen tasfiyeci anlayışlara ve ideolojilere karşı, mücadelesizlik kendisini var etmektedir . Lenin sonrası komünist dünya saflarında gelişen tasfiye süreci 1922 ‘de Troçki ve Zinovyev öncülüğünde gerçekleşen Komintern’in 4.kongresinde alınan işçi hükümetleri kararı ile başlar. Komintern’in 4.kongresinde alınan bu işçi hükümeti kararı Kauskizm ve Kamenevizme geri dönüştür. . Başka bir ifadeyle sosyalizme karşı demokratik sosyal kapitalizmi savunmaktır. Komintern bünyesinde başlayan bu tasfiyeci sürecin Sovyetler Birliğindeki yansıması ise NEP politikasının terk edilip, 1929 ‘da toplanan Sovyetlerin 5. Kongresinde alınan 5 yıllık kalkınma plan kararıdır. 1930’lar sonrası ise emperyalist dünyanın Sovyetlere ilişkin tehdidi-ne karşılık Sovyetler Birliği, anayurt savunması politikasıyla cevap vermiştir . Bunun dünya komünist hareketlerine yansıması ise faşizme karşı demokrasiyi savunmak olmuştur. Başka bir anlamı ise sosyalizm karşı demokratik kapitalizmi savunmak olmuştur . Yani Marksizm, Leninizm terk edilmiş, Kauskizm ve Kamenevizm savunulmuştur. 1945 ‘te ise bu tasfiyeci süreç, faşist diktatörlüklere karşı demokratik cumhuriyetler stratejisi olarak sosyalizme karşı kendisini ortaya koymaktadır. 1952 ‘deki SBKP ‘nin 19. Parti kongresinde yapılan değerlendirme ve tartışmalar bu değerlendirme ve tartışmalarda gerek dönemin dünyasını tanımlarken, gerek geleceğe ilişkin alınan stratejik karar, var olan siyasal durumu Amerika öncülüğünde gerici saldırgan kamp ile Sovyetler Birliği öncülüğünde barışsever demokratik kamp olarak tanımlar. Stratejik görevlerinin ise ABD öncülüğündeki gerici saldırgan kampa karşı Sovyetler birliği öncülüğündeki barışsever demokratik kampı geliştirip güçlendirmek olduğudur. SBKP’nin 19.parti kongresinde alınan bu stratejik karar, Kauskizm ve Kamenevizme geri dönüş olmakla birlikte, pratikte sosyalist rejimin tasfiyesi ile onu geride bırakmıştır aynı zamanda, Dolayısı ile 1922’de Komintern’in 4.kongresinde alınan işçi hükümeti kararı ile başlayan tasfiyeci süreç, 1952’de SBKP ‘nin 19. Parti kongresinde alınan kararlar ile tamamlanmıştır. Bu sürecin sonunda ise Gorbaçov öncülüğünde burjuvazi 1989 ‘da kapitalist iktidarını ilan etmiştir. Türkiye ve Dünya Komünist Hareketi bu tasfiyeci süreç ile hesaplaşma tarihsel görev ve sorumluluğu ile yüzyüze kalmıştı. Türkiye ve Dünya Komünist Hareketi bu tasfiyeci süreç ile teorik, ideolojik, politik, programatik ve örgütsel anlamı ile hesaplaşmak için yola çıkmışlardır. Fakat bunu başaramamışlardır. Çünkü izledikleri yöntem Marksist Leninist yöntem değil, burjuva ve küçük burjuva yöntemdi.

Marksist Leninist yöntem sınıf gerçeğini temel alır. Bütün ideolojik, politik, pratik karar ve uygulamaları, bu temelde ele alır, değerlendirir, sonuca bağlar ve geleceğe ilişkin karar alır. Burjuva ve küçük burjuva yöntem ise sınıf gerçeğini silikleştirir ortadan kaldırır. Bütün ideolojik, politik, pratik karar ve uygulamaları kişilerin kurumların iyi niyetine, kötü niyetine yetenekliliğine, yeteneksizliğine, doğrularına, yanlışlarına bağlar, bu temel de ele alır, değerlendirir sonuca bağlar ve geleceğe ilişkin karar alır. Türkiye ve Dünya komünist hareketinin izlemiş olduğu bu burjuva ve küçük burjuva yöntem, tasfiyecilik sorununu Troçki ve Stalin'in kişiliğinden ve yeteneğinden ortaya koyma yoluna girmişlerdir. Bu nedenden dolayı Troçkistler „Stalin bürokrasisi adı altında, tasfiyeci ligi Stalin'e yükleyerek, Troçki'yi aklamış paklamışlardır. Stalinistler ise Troçki'yi hain ilan ederek, tasfiyeci ligi Troçkiye yükleyerek, Stalin'i aklamış paklamışlardır. Böylelikle hem karpuz gibi iki ye ayrılmışlardır, hem tasfiyeci süreçleri meşrulaştırmışlardır, hem de tasfiyeci konumuna düşmüşlerdir ve halen tasfiyecilikte ısrar ediyor durumdadır.

H. Fırat öncülüğünde Ekim ise tasfiyeci süreçleri zaaf ve talihsizlikler olarak adlandırıp anlaşılması için değil, anlaşılmaması için kırk milyon dreden su getirmektedir. Bu nedenden dolayı Troçkist ve Stalinistlerin gerisine düşmektedir. Türkiye ve Dünya komünist hareketinin bu yaklaşımı ve davranışı yıkılan binanın molozu üzerine durmadan bina yapmak anlamına gelir . Bu da sürekli tasfiyecilik içinde çırpınmak demektir. Bu durumu şu şekilde de tanımlamak istiyorum. Yıllarca çalışırsınız sermaye biriktirirsiniz, sermayenin bir kısmı ile arsa alırsınız, bir kısmı ile de arsa içinde bina yaparsınız. Fakat çeşitli nedenlerden dolayı yaptığınız bina yıkılır. Bu durumda önünüzde 2 yol vardır. 1-Dizlerinize vurup oturup ağlar ve üzülürsünüz. 2. Ya da dersiniz ki, öyle bir bina yapacağım ki kolay kolay yıkılmayacak. Türkiye ve Dünya komünist hareketi doğru bir biçimde ikinci yolu izlemiştir. Fakat burada da 2 yol karşına çıkar. 1.Ya molozu kaldırır temeli yeniden eşersiniz ve o temel üzerinde binayı yeniden yaparsınız. 2.Ya da yıkılan molozun üzerine bina yaparsınız. İşte ne yazık ki Türkiye ve Dünya komünist hareketi bu ikinci yolu izlemişlerdir. Çünkü Troçki ve Stalin yıkılan binanın molozu demektir. Troçki ve Stalin kişilikleri üzerinden , tasfiyeciliği ortaya koyma çabası, yıkılan binanın molozu üzerinde bina yapmak anlamına gelir. Bu tasfiyeci süreçleri zaaf ve talihsizlikler olarak adlandırmak ise molozun üzerini betonlaştırarak

örtmek anlamına gelir. Bu tarihsel gerçekleri bir bütün olarak dikkate aldığımızda Türkiye ve Dünya komünist hareketinin önündeki tarihsel görev ve sorumluluk, bu molozu ortadan kaldırıp, temeli yeniden eşip ve o temel üzerinde bina yapmaktır. Daha açık ifadeyle Troçki ve Stalin öncülüğünde girilen Kautskist ve Kamenevist tasfiyeci anlayış ile hesaplaşmak zorundadır. Bu doğrultuda Marx ve Engels'in temellerini atığı ve geliştirdiği, Lenin'in ise, hem geliştirdiği, hem de 1917 Ekim devrimi ile hayatta geçirdiği, hem de 1924'e kadar inşa ettiği Marksist, Leninist teoriye, ideolojiye ve felsefeye dönmek zorundadır. Onu yeniden keşfetmelidir.

Bir Elma'nın İki Yarısı Troçki ve Stalin

Son olarak kısaca Troçki ve Stalin kavgası ve çatışması hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. 1989 öncesi ve sonrası tasfiyeci süreçle hesaplaşmak için yola çıkan Türkiye ve Dünya komünist hareketleri, Marksist, Leninist sınıfsal yöntemi izlememişlerdir. İzledikleri burjuva ve küçük burjuva sınıfsal yöntemden dolayı Troçkistler ve Stalinistler olarak ikiye ayrılmışlardır. Troçkistler, tasfiyeciliğin nedenini Stalin bürokrasına bağlarken, Stalinistler ise tasfiyeciliğin nedenini, Troçki'nin ihaneti olarak adlandırmışlardır. Böylelikle tasfiyeciliği meşrulaştırmışlardır. Aynı zamanda tasfiyeci duruma düşmüşlerdir ve onu halen sürdürmektedirler. Oysa ki tarih Troçkist ve Stalinistlerin ortaya koyduğu gibi gelişmemiştir. Troçki ve Stalin kendi dönemlerinde izledikleri politika ve pratik ile bir biriyle çelişen, çatışan değil, bir "elma"nın iki yarısı gibi birbirlerini tamamlayan konumdalar. Bunun böyle olduğunu şu iki temel tarihsel gerçeği dikkate alarak ortaya koymak istiyorum kısaca.

1- 1922'de Troçki öncülüğünde toplanan Komintern'in 4.Kongresi'nde işçi hükümeti kararı alınmıştı. Bu işçi hükümeti kararı sosyalist devrimin, dünya devrimine dönüşme stratejisi terk edilerek demokratik kapitalizme geri dönüştür. Başka bir ifadeyle Kautskizme ve Kamanevizm'e geri dönüşmüştür. Komintern'de alınan bu kararı, Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği eleştirip reddetmemiştir. Olduğu gibi kabul etmişlerdir. Daha da ötesi 1930'ların ortalarında emperyalist dünyanın savaş tehdidine karşı Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği anayurdu savunma stratejisi izlemişlerdir. Bunun Dünya komünist hareketine yansımaları ise faşizme karşı demokrasiyi savunmak, yani sosyalist hedefi terk etmek olmuştur. Böylelikle Komintern'in 1922'deki kararına

dönülmüştür.

2- NEP'e ilişkin Troçki başından beri şu temel politikayı izlemiş ve savunmuştur. NEP'in terk edilmesi onun yerine hızlı bir sanayileşme ve tarımda kolektifleştirmeyi savunuyordu. Stalin öncülüğünde Sovyetler Birliği ise 1929'da toplanan Sovyetlerin 5.kongresinde alınan 5 yıllık kalkınma plan ve kararı ile birlikte, NEP terk edilerek ,Troçkinin politikalarının gereği yerine getirilmiştir ve sürdürülmüştür. Sadece bu iki temel tarihsel gerçeği dikkate aldığımızda, Stalin'in fikir hocasının Troçki olduğu gerçeği ile yüz yüze kalmaktayız. Stalin, Troçki'nin politikalarının gereğini yerine getirerek sürdürmüştür. Bundan dolayı Troçki ile Stalin iki ayrı düşünce, iki ayrı siyaset, iki ayrı pratik değildirlir. Birbirini besleyen tamamlayan, bir elma'nın iki yarısıdırlar .Bütün bu nedenlerden dolayı Troçki ile Stalin arasındaki çelişki, çatışma, kavga ; enternasyonalizm ve sosyalizm değerlerine dayanan ideolojik, politik, sınıfsal kavga değil, Sovyetlere hükmetme, küçük burjuva sınıfsal kariyer kavgasıdır. Dolayısı ile Troçkistler ve Stalinistler bu temel gerçekleri göz önünde bulundurarak, Marksist, Leninist yöntem doğrultusunda Kautskizm ve Kamanevizm'in devamı olan Troçki ve Stalin ile ya hesaplaşırlar ya da 97 yıldır olduğu gibi tasfiyeciliği sürdürürler. H.Fırat öncülüğünde, Ekim dışarıda modern revizyonizm olarak tanımladığı tasfiyeci süreç ile Marksist, Leninist sınıfsal yöntemi dikkate alarak, doğru bir biçimde, hesaplaşmasa dahi, içeride başarılı bir süreç izlemiştir. Ta ki 2000 yılına kadar. 12 Eylül'ün getirmiş olduğu yenilgi ve tasfiye sürecinin nedenlerini, ortaya koymak, halkçı devrimci hareket ile birlikte teorik, ideolojik, politik programatik örgütsel hesaplaşma yoluna girilmiştir. Bu süreci sosyalist devrim programı ve parti sorununu çözerek tamamlamıştır. Bu doğrultuda 1.Ekim ;12 Eylül 'ün getirmiş olduğu yenilgi ve tasfiye nedenlerini, halkçı devrimci program olduğunu ve bu doğrultuda örgütlenen küçük burjuva devrimci örgütlenme ve pratik olduğunu tespit eder. Halkçı devrimci programı ve pratiği, kendi örgütsel sorunlarını çözemediği gibi, işçi sınıfı ve müttefiklerinin sorunlarına ilişkin de politika üretememiştir. Bu nedenlerden dolayı işçi sınıfı içerisinde, Leninist anlam da örgütlenmemiştir. Kendi programına uygun mahalle ve gençlik çalışması yürütmüştür, dolayısı ile mahalle ve gençlik içerisinde örgütlenmiştir esas olarak. Bu halkçı devrimci programatik örgütsel anlayış ve pratik, 12 Eylül karşısında yenilgiye uğramış ve tasfiye sürecine girilmiştir der. Bu halkçı devrimci programatik örgütsel anlayıştan ısrar edilmemesi gerektiğini söyler.

Israr edildiği koşullarda ise kendilerinin iki akıbetle karşı karşıya kalacaklarını söyler. 1.Tamamen siyasal sahneden yok olacaklarını söyler. 2.Liberalleşerek düzenin kanallarına boylu boyunca uzanacağını söyler. Bu iki tespit yaşanarak doğrulanmıştır ne yazık ki, yaşanarak halen devam etmektedir. 2.Ekim ;Türkiye'nin sosyo ekonomik, sosyo politik yapısının dikkate alındığında, kapitalist üretim tarzının egemen olduğunu söyler. Bu temel gerçekten yolla çıkararak Türkiye'nin kapitalist ülke ve rejim olduğu tespitini yapar. Dolayısı ile temel çelişkinin emek-sermaye çelişkisi olduğu gerçeğini ortaya koyar. Böylelikle bu koşullarda geçerli olan devrimin sosyalist devrim olduğu tespitini yapar. Var olan temel toplumsal sorunları ise sosyalist devrim hedefine bağlar ve bu hedef doğrultusunda bir mücadeleye dönüştürür. Bu temelde halkçı devrimci hareket ile teorik, ideolojik, politik, programatik ve örgütsel mücadele sürecine girer. Bu mücadele süreci kendisini sosyalist devrim programı ile birlikte komünist parti sorununun çözülmesi ile 1998'de 1.Olağan Kongre ile dosta düşmana açıktan ilan edilir. Bu ilan ile birlikte program ve parti sorunu tarihsel olarak çözümlenip aşılmıştır. Bu aynı zamanda komünistler öncülüğünde işçi sınıfı ve müttefikleri açısından, kapitalist sömürü düzeni ve devletine karşı tarihsel kazanımdı. 3.1998 sonrası tarihsel görev ise parti öncülüğünde, sosyalist devrim programı altında işçi sınıfı ve müttefiklerini birleştirip, sosyalizmi gerçekleştirme görevi ve iddiası idi. Fakat süreç ne yazık ki bu hedef doğrultusunda gelişip ilerlemedi. Örgütsel yapı ve işleyiş demokratik temelde işlemedi ve tamamen bürokratikleşti. Devrimci sınıf çalışması ise ekonomik-sendikalist çizgiye dönüştü. Bu süreç, her ne kadar birbirini beslese ve tamamlasa dahi iki dönem olarak ele almak istiyorum. 1998-2008 dönemi, 2008-2019 dönemi.

1.Dönem, 1998'de program ve Parti'nin ilanı ile birlikte komünistlerin tarihi görev ve iddiası, işçi sınıfı ve müttefiklerini sosyalist devrim programı altında birleştirip örgütlemek ve bu doğrultuda sosyalizmi gerçekleştirmek idi. Ta ki 2008 'e kadar. Bu iddia doğrultusunda verilen mücadele ne yazık ki, bu doğrultuda gelişip ilerlemedi. Bu süreç kendisini 3 biçimde ortaya koymuştur. 1.Gençlik çalışmasına ağırlık verilmiştir. Kadro sorunu gençlik içinde çözme yoluna gidilmiştir. 2.Semt çalışmasına ağırlık verilmiştir. Bu ihtiyaçtan dolayı işçi kültür evleri çalışması başlamıştır. 3.Devrimci sınıf çalışması adı altında ekonomik sendikalist mücadele verilmiştir. Bültenler, platformlar ve dernekler bu ihtiyaçtan dolayı gündeme gelmiştir. Siyasal parti faaliyeti bir bütün olarak, bu 3 temel çizgide ilerken, bu süreç aynı zamanda kaçınılmaz

olarak, örgütsel sorunları da beslemiş, ve büyütmiştir. Özellikle kadro sorununu üniversite gençliği içinde çözme politikası izlemek, örgütsel sorunları daha da ağırlaştırmış ve derinleştirmiştir. Bu örgütsel sorunları çözüp aşmak için, demokratik yönetime başvurulmamıştır. Bürokratik yöntemlere başvurulmuştur. Böylece örgütsel sorunlar, demokratik temelde çözümlenip aşılmamıştır. Bu bürokratik yöntemlerden dolayı, sorunların üstü örtülerek bastırılmıştır. Böylelikle kadroların geri yanları sıvazlanarak beslenmiştir. Adeta bir anlayışa dönüşmüştür. Bütün bunlar örgütsel sorunları çoğaltmakla birlikte, partiyi saran sarmalayan küçük burjuva bürokratik örgütsel anlayış ve pratiğe dönüşmüştür. Bu nedenlerden dolayı onlarca kadro, partiye olan güvenlerini kaybetmiş ve bundan dolayı parti saflarını terk etmişlerdir, ta ki 2007 Kongre'sine kadar.

2.Dönem ise, yani 2008-2019 dönemi, her yönüyle, teorik, ideolojik, politik, programatik, örgütsel tasfiye olarak yaşanmıştır, bugüne kadar. Lenin bir adım ileri, iki adım geri kitabında, komünist parti için kongrenin anlam ve önemini şu şekilde ifade eder. “Kongreler partinin en yüksek otoritesidir. Bu kongreler de partinin çözülmeyen bütün sorunları gündeme gelir, tartışılır ve çözüm yolları karara bağlanır.” Ne yazık ki TKİP (Kızılbayrak), 2007’de yapmış olduğu 1.Kongre, Lenin’in söylediği anlamda işlevli olmamıştır, tam tersi olmuştur. 2007’de Kızılbayrak’ın kasım ayında sayısında TKİP’in 1.Olağan Kongresi yapılmıştır anlamında deklarasyon metni yayınlamıştır. Bu deklarasyon metninin örgütsel sorunları bölümüne ilişkin yapılan değerlendirme tartışma ve tespitlerin içeriğine baktığımızda, örgütsel sorunların kısmen ortaya konulduğunu görmekteyiz. Kısmen ortaya konulan, bu sorunların nedenleri ise ortaya konulmamıştır. Dolayısı ile bu sorunların çözülmesi ve aşılması konusunda, kısa orta uzun vadeli çözüm politikaları da ortaya konulup karara bağlanmamıştır. Bütün bunları dikkate alarak, parti tabanında, bu kongrenin örgütsel sorunları, nedenleri ile birlikte ortaya koymadığını, dolayısı ile çözüm anlamında da herhangi bir politikanın belirlenmediğini, bu nedenlerden dolayı Kongre’nin anlamsız ve işlevsiz olduğunu söyleyerek eleştirmişlerdir. Bu kongreye ilişkin tabanda yapılan eleştiri ve tartışmalar, antidemokratik yöntemler kullanılarak 2 biçimde karşılanmıştır. 1.Eleştiri yapanlarla ikna turuna çıkılmıştır. 2.İkna edilemeyenler ise küfürbaz, ahlaksız, arabesk, uyumsuz diyerek etiketlenmişlerdir. Kendi iç örgütsel hukukunu çiğneyerek bu kadrolarla ilişkiler kesilmiştir. Aynı zamanda 2007’de Kızılbayrak’ta yayımlanan ,kongre deklarasyon metninin örgütsel sorunlar bölümü,

yaşanan bu tartışmalardan dolayı, kes yapıştır yapılarak parti değerlendirilmeleri 3. kitabında yayımlanmıştır.

Komünist unsurların, partiden tasfiye edilmesi ile birlikte TKİP küçük burjuva katman ve tabakaların, bürokratik devrimci partisi haline tamamen dönüştü. Bu küçük burjuva bürokratik tasfiyeciler anlayış ilk elden sosyalist devrim programını, tarihin tozlu raflarına kaldırmıştır. Böylelikle yeni teorik, ideolojik, politik, örgütsel değerlendirme ve tespit yoluna girmiştir. Bu yeni teorik, ideolojik, politik, örgütsel anlayış ve pratik ise kendisini şu 4 temel çizgide ortaya koyarak sürdürmektedir.

1- İşçi sınıfı ve müttefiklerini, sosyalist devrim programı altında birleştirmek, örgütlemek ve bu doğrultuda sosyalizm gerçekleştirme iddiası terkedilmiştir. Ekonomik, sendikalist örgütsel faaliyet çizgisine girilmiştir. Bu doğrultuda sendikalar kurulmuştur.

2- Gençlik çalışması öne çıkarılmıştır. Gezi süreci ile birlikte öne çıkan gençliği örgütlemek için çeşitli örgütlenmelere gidilmiştir.

3- Bir bütün olarak, Türkiye solundaki gelişmelere ilişkin temel teorik ideolojik bakış açısı terkedilmiştir. Özellikle Kürt ulusal mücadele cephesindeki gelişmelere bakışı farklılaşmış, tutumu değişmiştir. Somutlarsam; Kürt ulusal sorunu tanımayı terk edilerek, Kürt sorunu olarak tanımlanmıştır. DBP ve HDP'nin eylem ve mitingleri tasfiyecileri besliyor diye eleştirilmişti. Bundan dolayı katılmıyordu, fakat gelinen noktada ise herkesten önce TKİP(Kızılbayrak) HDP'nin eylemlerine katılıyor.

4- Burjuva parti ve hükümetleri, iktidar olarak adlandırılmış ,bundan dolayı iktidar sınıfsal temelinden koparılmıştır. 2-AKP hükümeti dinci faşist iktidar olarak tanımlanmış, faşizm sınıfsal temelinden koparılmıştır. 3-Burjuva düzeni ve devleti cephesindeki ikili klik çatışmaları, sosyalist politikalar ve örgütsel pratik ile derinleştirip, burjuvazinin yıkılışını hızlandırma yoluna gidilmemiştir. Burjuvazinin bu klik çatışmasında CHP'nin oluşturmuş olduğu gerici kervanına katılarak, CHP'ye misyon yükleyip onu aklamak paklamakla birlikte, burjuva düzen ve devletin ekmeğine yağ sürüp, değirmenine su taşımıştır.

Özetle; sosyalist devrim program ve hedefinden kopmuştur, anti faşist ekonomist sendikalist çizgiye dönüşmüştür.

** Bu yazıdaki görüşlerin tümüne, özellikle Sovyetler Birliğindeki süreçleri, Stalin ve Troçki kişiliğinde açıklanmasına, katılmamakla birlikte, önemli gördüğümüz için yayınlıyoruz.

Ahmet ARİF'in Kavgası ve Sanatı

Yusuf Erdem

*«Bir şair: Ahmed Arif
Toplar dağların
rüzgârlarını
Dağıtır çocuklara
erken» (1)*

Kadim dostu Cemal Süreya,
bu üç dizıyla anlatır arkadaşı Ahmet Arif'i.

Toplumcu-gerçekçi şiirimizin özgün sesi olan bu devrimci büyük şairi, inançlı ve tutarlı bir komünisti, Anadolu halklarının bu sevgili oğlu Ahmet Arif'i; 2 Haziran 1991'de, yani 28 yıl önce sonsuzluğa uğurlamıştık.

Bildiğiniz gibi Ahmed Arif Diyarbakır'lıdır. (Doğumu: Ahmet Arif; 21 Nisan 1927'de Diyarbakır'ın Hançepek semtinde Yağcı Sokak 7 numaralı evde -yani geniş avlusu, yazlık ve kışlık odalarıyla tipik Diyarbakır evinde dünyaya geldi. Ölümü: 2 Haziran 1991 günü 64 yaşındayken yalnız yaşadığı Ankara'daki evinde kalp krizi geçirerek yaşamını kaybetmiş ve Cebeci Asri Mezarlığı'nda toprağa verildi.)

• İlk ve orta öğrenimini Diyarbakır'da tamamlar. İlk şiirleri 1948-1951 yılları arasında bir iki dergide yayımlanır. O günlerde kendisi Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde, felsefe bölümünde öğrencidir. Öğrenciliği sırasında sosyalizmle ve TKP'yle tanışır. Toplumcu-gerçekçi sanat anlayışını benimser. 1950 ve 1952-54 yıllarında TKP tevkifatlarında iki kez tutuklanır; ağır işkencelerden geçer ve yoldaşlarını ele vermez. TCK'nın Meşhur 141. ve 142. maddelerinden suçlu bulunarak iki yıl hapis yatar.

Bilindiği gibi Mehmet Kemal'in 'acılı kuşak' dediği bu dönemin devrimci sanatçıları, aydınları ve komünistlerinin ortak kaderi; bir yanı sıra sık tekrarlanan operasyonlar, tutuklanmalar; tam bir sınıf kiniyle yapılan ağır işkenceler, yıllarca süren uzun hapislikler ve yakınlarına uygulanan baskılardır; öte yanı sıra ise tahliye olduktan sonra da işverenleri tehdit ederek, çalışmalarını engellemek ve yazdıklarının yayımlanmasını önleyerek açlıkla 'terbiye' etmeye çalışmaktır. Çoğu kez takma isimlerle yazmak ve çeviriler yapmak veya önemsiz yerel gazetelerde -yazmak değil- yalnızca teknik hizmetlerde çalışarak ekme parasını kazanmaktır.

Örneğin Ahmet Arif; 1952'de gizli örgüt kurma iddiasıyla yine tutuklanarak 2 yıl hapis cezası alır. Mahkûmiyet hayatı iki yıl sürer. Yazdığı birçok şiirini de derinden etkileyen bu soruşturma, işkence ve hapislik günlerini sonradan şöyle anlatacaktır:

"Benden, para toplayarak komünistlere dağıttığıma dair bir belgeyi imzalamamı istediler. Daha sonra soruşturma kapsamında beni İstanbul'a götürdüler; Sansaryan Hanı'nda bir hücreye attılar beni. Orada bulduğum bir kibrit çöpüyle duvarda bir takvim oluşturdum. Doğru mu bilmiyorum ama tam 128 gün saydım. İşkenceler çok kötüydü, iddia ediyorum bana yapılan işkence kimseye yapılmamıştır bu ülkede... Çıldırmaq üzereydim, sesler duyuyordum. İnsanın bazı duyuları çalışmadığında çalışan duyular eskisinden daha fazla çalışıyor. Benimde hücrede görme duyum çalışmıyordum çünkü hep karanlıktı, çığlıklar, haykırmalar duymaya başladım"

Kimi yaşanmışlıklar ve anekdotlar vardır ki, bir devrimci sanatçıyı uzun makale, inceleme ve çözümlemelerden çok daha iyi anlatır. Bunlardan ikisini aktarmak isteriz:

• İlginç bir anekdot : Hapisten çıkınca Can Yücel, Ahmet Arif'i görmek ister ve karşılaştıklarında ona :

“Seni görmek, geçmiş olsun demek ve özellikle sana teşekkür etmek istedim. İşkencelerde kan işedin de benim adımlı vermedin.”

Ahmet Arif, tam bir doğallık ve alçakgönüllülükle şu karşılığı verir Can Yücele:

“ Önemli değil, sen de benim için aynı şeyi yapardın; teşekkürle değmez.”

• Ve Ülkü TAMER'den çok güzel bir Ahmet ARİF anısı:

Ahmed Arif, en sevdiğim şairlerden biri. İnsan olarak da inanılmaz derecede sıcak bir dosttu. Muzaffer Erdost'la bazı geceler 12'den sonra bir karpuz alıp onu, gece sekreteri olarak çalıştığı gazetede ziyarete gider, saatlerce çene çalardık.

Kahkahalar atarak sık sık anlattığı bir olayı hiç unutmadım:

Diyarbakır'dan Ankara'ya gitmiş. Annesi memlekette. Komşu kadınlara boyuna övünürmüş:

“Benim oğlum İstanbul'a gitti, memur oldu.”

“Benim oğlum İzmir'e gitti, bankacı oldu.”

Ahmed Arif'in annesi durur mu, o da başlarmış övünmeye:

“Benim oğlum da Ankara'ya gitti, komünist oldu.”

“Ne bilsin anam!” derdi Ahmed Arif “Komünistliği de mühendislik, doktorluk gibi meslek sanıyor.”

Ahmet Arif'in Sanat Anlayışı ve Şiiri:

• Ahmet Arif'in ilk şiirleri kimi dergilerde boy gösterdiği sıralarda Orhan Veli ve arkadaşları şiir dünyamıza iyice egemen durumdadır. Garip akımı başlangıç dönemini tamamlamış, iyice kökleşmiş ve edebiyat ortamını sarmıştır. Nâzım'ın şiiri yasaklıdır, gizli gizli elle çoğaltılıp elden ele dolaşmakta; ele geçirildiklerinde insanların hayatı karatılmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi toplumcu-gerçekçi şair ve yazarların hayatı ise içeride ve dışarıda cehenneme çevrilmektedir.

Toplumcu gerçekçiler ise ya hapistedirler; dışarıda olduklarında ise sürekli siyasi polisçe izlenmekte ve işsizliğe mahkûm edilmektedirler. Sanat dünyasında da devrimci sanatçıların önü kesilmekte, “*Garip*” şairleri iyice parlatılmaktadır. *Gençlerin çoğu, “...bütün yeni yetmeler Orhan Veli'ye, Oktay Rıfat'a, Melih Cevdet Anday'a öykünüyordu. Sanki şiir yalnız onların yazdığıydı; onların yazdığından başka şiir olamazdı sanki. Gençlerin bu bilinçsiz tutumu şiirimize zararlı olmuştur.”*

• Ne var ki kendi çıkış noktaları olarak Nâzım'ı alan, yeni bir şiir anlayışını geliştirmeye çalışan, Orhan Veli ve arkadaşlarını pek de umur-

samayan bir akım şekillenmektedir: “Toplumcu Gerçekçi Şairler” diye adlandırılan, kimi zaman da “1940 Kuşağı” adı altında toplanan bu şairler arasında Rıfat Ilgaz (d. 1911-), Ömer Faruk Toprak (1920- 1979), Enver Gökçe, (1920 - 1981), Arif Damar (d. 1925), Hasan Hüseyin Korkmazgil (1927-1984) ve Ahmed Arif (1927-1991) dikkati çekerler. Ahmed Arif ilk şiirinde bile Garip’le gelen şiirin içeriğine aldırnamıştır. Önerilmekte olan ve bir çeşit şiirsiz şiir diyebileceğimiz hareketi umursamadan kendi doğrultusunda çalışan birkaç şairden biri de odur. Ne var ki tıpkı diğer devrimci sanatçı arkadaşları-yoldaşları gibi, onun şiirleri de siyasal baskılar yüzünden kolay yayımlanamadığı için gün ışığına çıkamamıştır.

• Ahmed Arif’in şiiri bir bakıma Nâzım Hikmet çizgisinde, daha doğrusu Nâzım Hikmet’in de bulunduğu çizgide gelişmiştir. Ama iki şair arasında büyük ayrılıklar var. Nâzım Hikmet, şehirlerin şairidir. Ovadan seslenir insanlara, büyük düzlüklerden. Ovada akan «büyük ve bereketli bir ırmak» gibidir.

Başka ilginç bir anekdot, bu büyük şairin ustasına verdiği değeri ve –kendisine epeyce haksızlık ederek- kendi kişiliğine sindirdiği devrimci alçakgönüllülüğü ne güzel dile getirmektedir:

Ahmet arif’e :”Nâzım Hikmet gibi şiir yazıyorsunuz. Bir gün onu yakalayıp bu alanda geçebileceğinizi düşünüyor musunuz?” sorusu sorulur. O da... “Hidrojen bombasının karşısında bir Kürt hançeri ne yapabilir ki!” cevabını verir. Elbet de Nâzım gibi şiir yazmak –onu taklit etmek-başka bir şey; Nâzım’dan sonra ustaların açtığı yolda kendi şiirini yazmak başka bir şey.

Cemal Süreya’ya göre; Ahmed Arif ise dağları dile getirmektedir. Sınır ve milliyet tanımayan, “yaşsız dağları «âsi» dağları. Uzun ve tek bir ağıt gibidir onun şiiri. «Daha deniz görmemiş» çocuklara adanmıştır. Kurdun kuşun arasında, yaban çiçekleri arasında söylenmiştir, bir hançer kabzasına işlenmiştir. Ama o ağıtta, bir yerde, birdenbire bir zafer şarkısına dönülecekmiş gibi bir umut (bir sanrı, daha doğrusu bir hırs), keskin bir parıltı vardır. Türkü söyleyerek çarpışan, yaralıyken de, arkadaşları için tarih özeti çıkararak, buna felsefe ve inanç katmayı ihmal etmeyen bir gerillanın şiiridir. Karşı koymaktan çok, boyun eğmeyen bir doğa içinde. Büyük zenginliği ilkel bir katkısızlık olan atıcı, avcı bir doğa içinde.”

Onun şiiri yereli evrensel buluşturan, birleştiren bir şiirdir.

• 1968 yılında ilk baskısı yapılan “Hasretinden Prangalar Eskittim” adlı kitabı, onlarca kez yeniden yeniden basıldı. Kimi şiirleri bestelendi ve pek çoğu miting ve toplantılarda okunageldi. Bir çok şiirinde bir yandan acının, öfkenin, yiğitliğin, başkaldırının gür sesi meydanlarda yankılanır ve “he gurban, he!” diyerek dinleyen yığınları coştururken; öte

yandan çok sayıda şiirlerinde de en ince, en derin bir duyarlılıkla yakıcı bir hasret, derin bir çocuk, insan ve halk sevgisi, özgün imgelerle iç işleyen bir aşkı dile getirilir. İçeride “hasretinden prangalar eskit”irken, gönlü “bahar gelmiş memleketinin dağları”ndadır. Yarattığı özgün imgeler, şiirine ustaca aktardığı çok zengin ve çok derin duygu ve düşünce zenginliği, söyleyişindeki içtenlik ve sahicilik; yüreğinden kopan mesajın, en başka yüreklere de eksiksiz ulaşmasını sağlamıştır.

- Onu yakından tanıma mutluluğuna erişen dostları, yoldaşları ve arkadaşlarına göre konuşması ile şiiri arasında tam bir özdeşlik vardır. Onun şiiri, konuşmasından alınmış herhangi bir parça gibidir; konuşması ise, şiirin her yöne doğru bir devamı gibi.

- Ahmed Arif’in şiirinde hiç bir zaman kuru söylev edası yoktur. Bir duygu sağanağı, imgeler halinde, sıra sıra mısralar kurar. Ana düşünce, dipte, her zaman belirli, her zaman ışıltılı ama sakın durur; çoğalır, büyür belki, ama kalın bir damar halinde hep dipte durur. Ahmed Arif, kendi şiirine en uygun yapıyı ve mısra düzenini bulmuş bir şairdir. Anlatımıyla, şiirin özü arasında özdeşlik vardır. Yani o, şiirinde öz ve biçim diyalektiklerinin en olgun düzeyini yakalamıştır.

- Mezopotamya ve Anadolu halklarının acılı yaşamından ve derin tarihinden süzülen halk türkülerinden, ağıtlardan, efsane ve masallardan –bu anonim ürünlerin yaşayan özsuyundan yararlanır Ahmed Arif. Ne var ki halk kaynağından, halkların zengin kültüründen yaralanırken, kesinlikle onun altında ezilmez, taklide düşmez; bu zengin özsulardan beslenmekle birlikte kendi özgün şiirini yaratmayı başarır.

Ahmet Oktay; Karanfil ve Pranga (Istanbul: Metis Yayınları, 1990) adlı detaylı çalışmasında ile Ahmed Arif şiirine ilişkin şu değerlendirmede bulunmaktadır:

“Orhan Veli,nin etkisinin sürdüğü bir dönemde şiire başlayan Ahmet Arif, NAZİM HİKMET’in açtığı yolda yürüdü. Ondan aldığı şiirselliği bir Anadolu duyarlılığı ve özlemiyle genişletti. Şiiri çoğunlukla türkülere dayalı görünse de halk kaynaklarının olanaklarını, türkülerin ötesinde aradı. Günümüz şiirini de büyük ölçüde etkiledi. Şiirinde ritmin büyük yeri vardır. Ama onda ritim sese değil söze dayandığından daha derinlere inerek büyük bir lirizmin kaynağı olur. Doğu Anadolu insan malzemesini bu lirizmin içinde yoğurarak gerçekçi şiirdeki didaktizm tehlikesini aşmayı bildi. Özellikle imge konusunda yaptığı sıçramayla genç şairlere örnek oldu. Gazete ve dergilerde yayınlanan düz yazılarıyla da 1950 kuşağı olarak anılan ŞAİR ve yazar ve Romancıların büyük bölümünde izler bıraktı. “

- Ahmed Arif’i okurken; halklarımızın derin acılarını, çok katmanlı

zengin kültürünü, bilgeliğini, cesaretini, zulme karşı başkaldırısını yaşıyorsunuz. Cesareti söylüyor Ahmed Arif, boyun eğmemeyi ve barışa, kardeşliğe, güzel bir yaşama duyduğumuz derin özlemi dile getiriyor.

Ahmet Arif'in Şiilerinde;

- İşçi sınıfı ve emekçilerin sömürü ve baskılardan kurtuluş ve özgürlük özlemleri dile gelir; emekçinin alınterinin kokusu duyulur.

- Antik tarihte “Kavimler Kapısı” diye anılan Anadolu’nun ve uygarlıklar yatağı Mezopotamya’nın mazlum halklarının binlerce yıllık barışa, özgürce ve kardeşçe birlikte yaşamaya olan özlemleri dile gelir.

- Anadolu, Kürdistan ve tüm Ortadoğu halklarının uğradıkları zulüm, çektikleri acılar ile zulme ve zalimlere başkaldırmanın onuru ve coşkusu dile gelir.

- Onun şiirlerinde büyük kavgamızın nihai hedefi; yani sosyalist devrim, işçi sınıfımızın ve halklarımızın namuslu ve yaratıcı elleriyle sosyalizmin coşkulu inşa süreci dile gelir.

- Kısacası Ahmet Arif şiirinde; bizim büyük tahayyülümüz; yani Türkiye, Ortadoğu ve Dünya devriminin zafere ulaşması ve böylece sınırların, sınıfların ve sömürünün ortadan kalktığı bolluk ve barış içinde komünizmin özgürlük dünyası –geleceğimiz- dile gelir.

Ahmet Arif; -kimilerinin sandığı gibi “feodal yiğitliğin” değil- bir yanıla Spartaküs’ten Börklüce Mustafa’ya geçmişimizin en soylu değerlerinin şairidir; bir başka yanıla ise onun şiirleri yakın geçmişte verdiğimiz ve bugün vermekte olduğumuz devrim kavgamızda –hapishanede, meydanlarda, direniş ve başkaldırılarımızda- bize eşlik eden manevi bir silahtır. Örneğin 12 Mart 1970 ve 12 Eylül 1980 askeri faşist darbe-lerinde işkence gören, haksızlığa uğrayan ve yaşamını yitiren pek çok devrimci için Ahmed Arif şiirleri tutunulacak dal, bir güç kaynağı olmuş ve parmaklıklar arkasından onun dizeleri bazen öfkeyle, bazen coşkuyla yankılanmıştır. Özetle o, şiirleriyle tıpkı geçmişte olduğu gibi bugün de özgür bir dünya kavgamızın militanı ve aynı zamanda da ışıltılı geleceğimizin şairidir.

Kavgası, kavgamızda yaşamaya, şiirleri yüreklerde yankılanmaya ve devrim mücadelemize güç katmaya devam ediyor.

(1) Cemal SÜREYA : Papirüs — Ocak 1969

21. Yüzyıl Kuşak ve Yol ile Başlıyor

WANG YIWEI (*)

Küreselleşme çağında, dünya düzdür. Bu, günümüzün büyük bir illüzyonu olabilir.

Aslında bölünmüş bir küresel köyde yaşıyoruz: hinterland ve okyanus, gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler, merkez ve çevre.

Bu eski bir Çin atasözüyle uyuyor: “kısa bir mesafede, ama yine de kutuplar kadar birbirinden uzak.. “ Bu uçurumu aşmak için gerekli bağlantının, gerçek kapsayıcı küreselleşmeyi getirecek ve 21. yüzyılın ana teması haline gelecek olan beş unsuru var. Bunlar siyasi iletişim, altyapı bağlantısı, engelsiz ticaret, parasal dolaşım ve insanlar arasındaki anlayıştır.

ABD tarzı küreselleşme görünüşte sürdürülemez durumdayken, Çin, Eski İpek Yolu’na modern özelliklerle birlikte daha fazla Çin özellikleri veren büyük Kuşak ve Yol girişimini öneriyor. İpek Yolu kavramı ilk olarak 1877’de Alman akademisyen Ferdinand von Richthofen tarafından ortaya atıldı. ve ABD 2011’de, Afganistan’dan asker çekilmesi için Yeni İpek Yol Girişimi’ni ortaya attı. Bu arada Çin, entelektüel niteliğini göstermek için daha çok Çin’e özgü bir kavram kullandı: Kuşak ve Yol.

Kuşak ve Yol projesi, sadece bir kuşak ve bir yol değildir. İpek Yolu Ekonomik Kuşağı kavramı, Çin’in bölgesel ekonomik işbirliği modelini yenileyen reformdan ve açılımdan elde edilen “bireysel alanlarda çalışmaya başlamak ve onları birbirine bağlamak” deneyiminin bir uzantısıdır. Çevreleyen alanlarda büyüme kutupları vasıtasıyla etki yaratan altı büyük ekonomik koridor, Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru, Yeni Avrasya Kara Köprüsü, Çin-Orta Asya Ekonomik Koridoru, Bangladeş-Çin-Hindistan-Myanmar Ekonomik Koridoru, Çin-Çinhindi Yarımadası Ekonomik Koridoru ve Denizcilik Ekonomik Koridoru, geleneksel kalkınma ekonomisi teorilerinin ötesine geçti.

21. Yüzyılın Deniz İpek Yolu, 21. yüzyılda liman yenileme, deniz yolu hatlarının daha iyi duruma getirilmesi ve nakliye kapasitesinin geliştirilmesi yollarını vurgulamaktadır. 21. Yüzyılın Deniz İpek Yolu’nun değeri

21. yüzyılda yatıyor; bu, Çin'in, denizdeki genişleme, çatışma ve sömürgeleştirme peşinde koşan Batılı güçlerin eski yolunu ve deniz hakimiyeti için ABD'ye çatışma yolunu takip etmeyeceğini gösteriyor. Çin daha ziyade, küreselleşmenin geleneksel risklerini etkili bir şekilde önlemeyi ve insanın ve okyanusun bütünleşmesini, ülkelerin uyumlu bir şekilde varoluşunu ve sürdürülebilir kalkınmayı içeren yeni bir çeşit okyanus uygarlığını başlatmayı hedeflemektedir. Dünyanın en büyük ticaret ülkesi olmasına rağmen Çin, bağlantısızlık politikası izledi ve dünyanın deniz hakimi olan Birleşik Devletler ile yeni bir ülke ilişkisi kurulmasını önerdi. Bu, Çin'in 21. yüzyılda denizcilik işbirliği konusunda yeni bir fikir öne sürmesini, denizcilik, lojistik ve güvenlik işbirliği modellerini yenilemesini ve deniz ticaretinde havuzlama ve karasal İpek Yollarının, limanların franchise (bayilik), ortak inşaat ve paylaşılmasıyla geliştirilmesini gerektiriyor.

Kuşak ve Yol'un inşası, ekonomik, siyasi, kültürel, sosyal ve ekolojik binaların teşvik edilmesiyle yeni ve sürdürülebilir bir insan uygarlığına yol açmalıdır.

Kuşak ve Yol aslında, bir Avrasya ulaşım ağı; demiryolları, otoyollar, havayolları, denizyolları, petrol ve doğalgaz boru hatları, iletim hatları ve iletişim ağlarından oluşan entegre, üç boyutlu ve birbirine bağlı bir sistemdir. Bu hatlar boyunca bu şebekelere hizmet eden endüstriyel kümelenmeler giderek şekillenecektir. Böylece, bir araya toplanma ve yayılmanın endüstriyel etkileri ile inşaat, metalurji, enerji, finans, iletişim, bilgi, lojistik ve turizmin kapsamlı gelişimini içeren ekonomik bir koridor oluşturulacaktır. Bağlantının beş faktörü, ticaretin ve yatırımın kolaylaştırılmasını, ekonomik ve teknik işbirliğinin derinleştirilmesini, serbest ticaret bölgelerinin kurulmasını ve sonunda büyük Avrasya pazarının inşasını tamamlamamıza yardımcı olacaktır. Bunların arasında, enerji koridoru toplu emtiaların fiyatlandırma gücüne; lojistik ve finansal koridorlar, ticaret ve yatırım alanlarında standartlara odaklanıyor; parasal dolaşım, RMB'nin bölgeselleşmesini ve küreselleşmesini teşvik edecek; İnternetin, şebekenin ve akıllı bir İpek Yolu'nun oluşturulması, E-DTÖ'yü-- Dünya Ticaret Örgütü-- (İnternet-DTÖ) teşvik eden büyük itici güçlerdir. Amaç, Çin'i küresel liderliği olan başka bir ülke olarak geliştirmektir.

Kuşak ve Yol'un inşası, Çin'in yeni stratejik açılım planını ve çevresel diplomasi için yeni bir stratejik çerçeve oluşturdu. Kuşak ve Yol Girişimi, Çin'in açılım stratejisinde yeni bir sayfa açtı. Açılımın özü açısından, strateji, "ülkeye getirme" den "küreselleşmeye" geçiş noktasına getirildi ve bu iki stratejinin entegrasyonu derinleşti. Çin, açılım yoluyla reformu teşvik etmek için uluslararası ekonomik işbirliğine katılım ve buna öncülük eden yeni avantajların geliştirilmesine büyük önem vermektedir. Çin, Batı ve Güney'e açılma stratejisini uygulayarak açılımını genişletti. Açılımın

derinliği bakımından Çin, dünyadaki bölgesel ekonomik entegrasyonun gelişim trendine uymakta ve malların, sermayenin ve işgücünün serbest dolaşımını sağlamak için çevresindeki alanlara dayalı serbest ticaret bölgesi stratejisinin uygulanmasını hızlandırmaktadır.

Kuşak ve Yol Projesi Nedir?

Eylül 2013'te, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping Kazakistan'ı ziyaret etti ve Nazarbayev Üniversitesi'nde "Halklarımız Arasında Dostluğu Güçlendirmek ve Daha Parlak Bir Gelecek İnşa Etmek İçin Beraber Çalışmak" başlıklı önemli bir konuşma gerçekleştirdi. Xi Jinping, bu konuşmada, "Avrasya bölgesinde daha yakın ekonomik bağlar oluşturmak, işbirliğini derinleştirmek ve kalkınmayı yaygınlaştırmak için, yenilikçi bir yaklaşım ortaya koymak ve birlikte bir 'İpek Yolu Ekonomik Kuşağı' inşa etmek zorundayız. Bunu gerçeğe dönüştürmek için, ilk olarak tek tek alanlarda çalışmaya başlamalı ve bütün bölgeyi kapsamak üzere bu alanları birbirine bağlamalıyız." sözlerini sarf etti. (1) "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" projesine dair ilk öneri buydu.

Ekim 2013'te, Xi Jinping, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği örgütünün (APEC) resmi olmayan liderler toplantısına katıldığında, kadim zamanlardan bu yana, Güneydoğu Asya'nın "Deniz İpek Yolu"nun önemli bir bağlantı merkezi olduğunu belirtti. Çin, denizdeki işbirliğini geliştirmek, Çin tarafından kurulmuş olan Çin-ASEAN Deniz İşbirliği Fonu'nu etkin biçimde kullanmak, denizde işbirliğine dönük ortaklıklar kurmak ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nu birlikte inşa etmek için ASEAN (Güneydoğu Asya Uluslar Birliği) ülkeleri ile birlikte çalışmaya hazırdu. (2)

Bu anlamda, "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu" (Kuşak ve Yol Projesi), 21. yüzyılda Asya'nın, Afrika'nın ve Avrupa'nın politikalarını, ticaretlerini, tesislerini, maddi kaynaklarını ve halklarını birbirine bağlayan bölge-aşırı bir işbirliği modelidir. 28 Mart 2015'te Çin'in Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu, Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı tarafından ortak imza ile yayımlanan "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nı ve 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu'nu Birlikte İnşa Etmek Üzerine Vizyon ve Eylemler" belgesine göre, "Kuşak ve Yol'un ortak inşası, tora üzerindeki ülkelerin ekonomik politikalarının eşgüdümünü güçlendirmek, daha geniş kapsama ve daha yüksek düzeye sahip daha derinlemesine bir bölgesel işbirliği yürütmek ve bütün taraf ülkeler açısından açık, kapsayıcı, dengeli ve faydalı bir ekonomik işbirliği çerçevesi inşa etmek üzere birlikte çalışmak için, ekonomik etkenlerin düzenli ve serbest akışını, kaynakların etkin dağılımını (tahsisini) ve piyasaların daha derinlemesine bir biçimde birleştirilmesini teşvik etmeyi amaçlar."

Kuşak ve Yol'un Haritası (3)

İpek Yolu Ekonomik Kuşağı, "kadim İpek Yolu" kavramı temelinde kurulacak olan yeni bir ekonomik kalkınma bölgesidir.

İpek Yolu Ekonomik Kuşağı, özellikle üç rotaya atıfta bulunur: Temel parçası Avrasya Kara Köprüsü olmak üzere Kuzey Rotası (Pekin-Rusya-Almanya-Kuzey Avrupa); temel parçası petrol ve gaz boru hatları olmak üzere Orta Rota (Pekin-Xi'an-Urumçi-Afganistan-Kazakistan-Macaristan-Paris); ve temel parçası ulus-aşırı kara yolları olmak üzere Güney Rotası (Pekin-Kuzey Sincan-Pakistan-İran-İrak-Türkiye-İtalya-İspanya).

Kuşak ve Yol Projesi'nin önemli görevlerinden biri, Orta Asya ve Rusya'yı kapsayan biçimde Çin'den Avrupa'ya uzanan rotayı, Orta Asya ve Batı Asya'yı kapsayan biçimde Çin'den İran Körfezi ve Akdeniz'e uzanan rotayı ve Çin'den Güneydoğu Asya, Güney Asya ve Hint Okyanusu'na uzanan rotayı kat edilebilir şekilde pürüzsüz hale getirmektir.

Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru, Bangladeş-Çin-Hindistan-Burma Ekonomik Koridoru, Yeni Avrasya Kara Köprüsü ve Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru gibi ekonomik koridorlar, temel olarak, İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın kara üzerindeki iskeletini oluşturmaktadır. Bunların arasında, Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru petrol taşımacılığına odaklıdır; Bangladeş-Çin-Hindistan-Burma Ekonomik Koridoru ASEAN ülkeleri ile ticarete odaklıdır; Yeni Avrasya Kara Köprüsü Çin ile Avrupa arasındaki ana lojistik rotasıdır; ve Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru ulusal güvenliğe ve enerjide kalkınmaya odaklanır.

Bir ekonomik kuşak kavramı olarak İpek Yolu Ekonomik Kuşağı, rota boyunca bulunan şehirlerin kolektif ve eşgüdümlü gelişmesi düşüncesini cisimleştirmektedir. İpek Yolu boyunca yer alan ülkelerin çoğu, iki ekonomik motor arasındaki "kapalı bölge"de yer almaktadır ve bütün bölge, "iki uçta yüksek kalkınma düzeyi ve orta alanda düşük kalkınma düzeyi" ile tarif edilmektedir. Ekonomik kalkınma ve daha iyi bir yaşam arayışı, bu ülkelerin ve halklarının evrensel istekleridir. Bu türden istekler ve iki ekonomik motor ile bağlantılı hale gelme talebi, İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın uluslararası işbirliğinin temelini oluşturmaktadır.

Eşzamanlı olarak, 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu da, başlangıç noktası olarak Çin'in Quanzhou gibi kıyı kentlerini almaktadır. Pasifik Okyanusu ile Hint Okyanusu'nu birbirine bağlayan rota, Güney Çin Denizi, Malakka Boğazı, Bengal Körfezi, Arap Denizi, Aden Körfezi ve İran Körfezi kapsamakta ve ASEAN ülkeleri, Güney Asya ülkeleri, Batı Asya ülkeleri ve Kuzey Afrika ülkelerini içermektedir. Burada iki anahtar hat vardır: Hatlardan biri, Çin'in kıyı limanlarından, Güney Çin Denizi'nin kat ederek Hint Okyanusu'na; diğeri, Çin'in kıyı limanlarından, Güney Çin Denizi'ni kat ederek Güney Pasifik'e uzanmaktadır.

Okyanuslar, ülkeler açısından, ekonomik, ticari ve kültürel alışveriş için doğal bağlantılardır. 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu'nun birlikte inşa edilmesi, küresel politik ve ticari modellerin sürekli değiştiği bir ortamda, Çin ile dünyanın geri kalanını birbirine bağlayan yeni bir ticaret yoludur.

Çin'in 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu'ndaki ortakları, ASEAN ülkeleri ile sınırlı değildir; bunun yerine Çin, tek tek alanlarda çalışma yürütecek ve bunları birbirine bağlayacaktır. Çin, kilit önemdeki limanları birer kesişim noktası olarak görerek, güvenli ve verimli geniş taşımacılık kanalları inşa etmek; komşu ülkeler ve bölgeler ile alışverişini geliştirme; ASEAN, Güney Asya, Batı Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa gibi büyük ekonomik sahaları birbirine bağlayan bir piyasa zinciri kurmak; ve Asya, Avrupa ve Afrika arasında uzun vadeli bir ekonomik ve ticari entegrasyon hedefiyle, Güney Çin Denizi, Pasifik Okyanusu ve Hint Okyanusu'na açılan bir ekonomik kuşak geliştirmek için diğer ülkeler ile birlikte çalışacaktır.

ASEAN, Deniz İpek Yolu'nun kesişim noktasında yer alması ve rotanın mutlaka kat edilmesi gereken bir alanı olmasıyla, Yeni deniz İpek Yolu projesini geliştirmek açısından, Çin'in en yüksek önceliği olacaktır. 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu projesi, Çin ile ASEAN arasında kapsamlı bir politik temel ve sağlam bir ekonomik temel ile birlikte, her iki tarafın ortak çıkarları ve ihtiyaçları ile uyumludur.

Kuşak ve Yol Neden İnşa Edilmeli?

Kuşak ve Yol Projesi'nin üç hedefi vardır.

1- 2008 de Başlayan finansal kriz sonrası çağda küresel ekonomik büyüme için bir yol bulmak

Dünya ölçeğinde küreselleşme, Amerikanlaşma ve Batılılaşmanın etkileri azaldıkça, küresel ekonomik büyümenin yeni motoru olan Çin, üretkenlik, teknoloji, kaynak sağlama, deneyim ve kalkınmadaki avantajlarını, işbirliği fırsatlarına ve piyasa avantajlarına aktarılmasına yardımcı olabilir. Kuşak ve Yol Projesi, bu dönüşümün ve Çin'in çok yönlü dış dünyaya açılma hamlesinin bir sonucudur.

Çin, Kuşak ve Yol'un inşası aracılığıyla, kendi reform ve kalkınmasının yarattığı kazançları Kuşak ve Yol ülkeleri ile paylaşacak ve kendi kalkınmasının deneyimlerini ve derslerini de diğer ülkelerle paylaşacaktır. Çin, İpek Yolu üzerindeki ülkeler arasında işbirliğini ve diyalogu geliştirmenin, daha eşit ve dengeli yeni türden bir küresel işbirliği ve ortaklaşmalarının yanı sıra dünya ekonomisinin uzun vadeli ve sürdürülebilir kalkınmasının temellerini güçlendirmek için çaba harcamaktadır.

2- Küreselleşmede yeni ve daha sağlıklı bir denge gerçekleştirmek

Geleneksel küreselleşme dalgası, denizlerden başlamıştır. Kıyı bölgeleri ve deniz kıyısı devletleri dünyada ilk kalkınan ülkeler iken, iç kısımlar-

daki ülkeler ise, çok büyük bir refah uçurumu oluşturacak biçimde geriye düşmüşlerdir. Geleneksel küreselleşme, Doğu'nun Batı'ya bağımlı olduğu, dünyanın kırsal alanlarının kentsel metropol alanlara tabi olduğu ve toprağın deniz kadar önemli olmadığı Batı-merkezli bir dünya yaratacak biçimde, Avrupa tarafından başlatılmış ve daha sonra ABD tarafından sürdürülmüştür.

Bugün ise, biz Kuşak ve Yol Projesi ile dünyada yeni bir denge sağlamayı amaçlıyoruz. Kuşak ve Yol Projesi, Çin'in karasal batı bölgelerinin yanı sıra Orta Asya ülkeleri ve Moğolistan gibi iç kısımlardaki bölgelerin de kalkınmasını teşvik etmek üzere kalkınmayı Çin'in Batı'sına doğru açmayı desteklemektedir. Bu proje, aynı zamanda, uluslararası topluluğun yeni yeni benimsemeye başladığı kapsayıcı kalkınma kavramını da savunmaktadır.

Aynı zamanda, Çin, Batı'ya karşı görece avantajlarıyla birlikte kendi yüksek kaliteli üretimini ve sanayilerini geliştirmeye dönük inisiyatif almaktadır. İpek Yolu üzerindeki ülkeler, bundan fayda sağlayan ilk ülkeler olacaklardır. Bu değişim, İpek Yolu üzerindeki ülkelerin sadece Doğu ile Batı arasındaki ticari ve kültürel alışveriş için bir koridor olarak işlev görmeleri ve geçmişteki daha az gelişmiş olmaları durumunu da değiştirecektir. Böylece, bu proje, Avrupalıların başını çektiği küreselleşmenin sebep olduğu refah uçurumu ve bölgesel dengesizliğin üstesinden gelecektir. Bu proje, kalıcı barışın, evrensel güvenliğin ve yaygın refahın olduğu uyumlu bir dünya inşa edilmesine yardımcı olacaktır.

3- 21. yüzyılda bölgesel işbirliği için yeni bir model yaratmak

Çin'in reform ve dış dünyaya açılma hamlesi, bugünün dünyasındaki en büyük yeniliktir. Çok kapsamlı bir dış dünyaya açılma stratejisi olarak Kuşak ve Yol Projesi, çok yönlü ve kapsamlı müzakereci işbirliğini, ortak katkı koymayı ve kazançların ortaklaşa paylaşılmasını vurgular. Bu proje, 1950'deki ABD Marshall Planı'nın, dışa yönelik yardım ve küreselleşme stratejilerinin mantığını aşmaktadır. Proje, 21. yüzyılda uluslararası işbirliğine yönelik yeni kavramlar ortaya koymaktadır.

Örneğin, ekonomik kuşak kavramı, yenilikçi bir bölgesel ekonomik işbirliği modelidir. Yeni Avrasya Kara Köprüsü, Çin-Moğolistan-Rusya, Çin-Orta Asya-Batı Asya ve Çin-Hindiçin Yarımadası ekonomik koridorları, çevre alanlara fayda sağlayan büyüme kutupları olarak işlev göreceklerdir. İpek Yolu Ekonomik Kuşağı kavramı, tarihte ortaya çıkmış çeşitli ekonomik bölgelerden ve birliklerden farklıdır. Ekonomik kuşak, daha esnek ve çok daha geniş alanlara kolayca uygulanabilir.

Bütün katılımcılar eşittir. Tüm katılımcılar, ortak kalkınmaya dönük gönüllü katılım ve koordinasyon ilkesine uygun şekilde, işbirliğine, uyuma, kapsayıcılığa ve karşılıklı faydaya açık olmak demek olan İpek Yolu

ruhunu korumalıdır. Yakın zamanda yayımlanmış olan “İpek Yolu Ekonomik Kuşağı”nı ve 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu’nu Birlikte İnşa Etmek Üzerine Vizyon ve Eylemler” belgesinde de işaret edildiği üzere, proje, ekonomik faktörlerin (sermaye-emek-teknoloji-- düzenli ve serbest akışını, ekonomik kaynakların etkin tahsisini (dağılımını) ve çeşitli yerel piyasaların daha derinlemesine entegrasyonunu teşvik etmeyi amaçlar.

Bu yaklaşım, Kuşak ve Yol boyunca yer alan ülkeleri, ekonomik politikalarını koordine etmek ve daha yüksek bir standarda sahip daha geniş ve derinlemesine bölgesel işbirliği yürütmek yolunda teşvik edecektir. Proje, ülkeleri, hep birlikte, herkesin fayda sağladığı açık, kapsayıcı ve dengeli bir bölgesel ekonomik işbirliği mimarisi yaratmak yönünde cesaretlendirecektir.

Kuşak ve yolu birlikte inşa etmek, uluslararası topluluğun çıkarıdır. Proje, insan topluluklarının ortak ideallerini ve arayışını yansıtmaya, uluslararası işbirliği ve küresel yönetişimin yeni modellerini arayan olumlu bir girişimdir. Kuşak ve yol, dünya barışına ve kalkınmaya yeni bir olumlu enerji aşılayacaktır.

Kadim İpek Yolu’nun Olumlu Mirası Yeni Kuşak ve Yol Projesinin Gelişimini Yönlendiriyor

Kuşak ve Yol Projesi, geleneksel İpek Yolu’nun açık, kapsayıcı ve yardımsever olma ruhunu miras almıştır. Bu yeni Proje, aynı zamanda, yeni çağın ruhunu yansıtan bir girişim olarak, kapsamı ve doğası bakımından kadim İpek Yolu’nu temelden aşmaktadır. Kuşak ve Yol Projesi, devraldığı mirası yenileyerek ve zenginleştirerek kadim İpek Yolu’nun ruhunu ileriye taşımaktadır ve rota üzerinde yer alan ülkeler için daha fazla kalkınma fırsatları sunmayı hedeflemektedir.

Kuşak ve Yol Projesi’nin devraldığı tarihsel miras

Kadim İpek Yolu’ndan bahsedildiğinde, Han Hanedanlığı’nda (M.Ö. 206 M.S. 220) bir diplomat, bir gezgin ve bir kaşif olan Zhang Qian’ın adını anmak zorunludur. Zhang Qian, macera ve keşif ruhuna sahip bir kişiydi. Qian, çalışkan, güvenilir ve açık görüşlüydü. 2.100’den fazla yıl önce, M.Ö. 139’da, Zhang Qian, Han İmparatoru Wu’nun yönetimi ve Hunların rehberliğinde, 100 kişinin Longxi bölgesinden Batılı Bölgelere (Han Hanedanlığı döneminde, bugün Sincan ile Orta Asya kısımlarını içeren, Jade Geçişi’nin batısındaki bölge için kullanılan isim) gitmesine öncülük etti. 13 yıl sonra, Qian, Han Çini ile Batılı Bölgeleri bağlayan Doğu-Batı rotasını başarılı bir biçimde açtı. Bu 13 yıl boyunca, yola çıkan kişiler, çeşitli durumlar nedeniyle düşman devlet tarafından hapsedildiler ve geriye sadece iki kişi dönecek biçimde her türden akıl almaz tehlikeler atlattılar. M.Ö. 119’da, Han İmparatoru Wu, Zhang Qian’a, yanlarına yaklaşık 10.000 sı-

ğır ve koyunun yanı sıra altın sikkeler, ipek ve benzeri hazineler alarak, Batılı Bölgelere ikinci bir kez seyahat etmek üzere 300'den fazla kişilik bir heyete öncülük etmesini emretti.

Zhang Qian, bu iki tehlikeli diplomatik görevde, Orta Ovalar'ın uygarlığını Batılı Bölgelere taşıdı ve oradan Orta Ovalar'a Fergana atı, üzüm, yonca, nar ve kendir gibi türleri getirdi. Bu seferler, Çin ile Batı Asya ve Avrupa arasında ticari ilişkilerin kurulmasını sağladı ve Doğulu ve Batılı uygarlıklar arasında alışverişlerin başlamasını teşvik etti. Çin'in ipeği ve ipek ürünleri, batıya doğru, Hexi Koridoru ve Sincan'ı kat edip, Chang'an'dan (bugün Xi'an) Anxi'ye (bugün İran Platosu ve Mezopotamya) ve oradan da Batı Asya'ya ve Avrupa'daki Daking'e (bugün Roma) ulaştı. Bilinen kadim İpek Yolu'nu kuram da budur.

İpek Yolu, ipek, çay ve seramiğin ihraç edilmesi aracılığıyla, Han ve Tang hanedanlıklarının görkemini destekledi. Zhang Qian'ın İpek Yolu'na öncülük etmesinden sonra, karasal İpek Yolu ve deniz İpek Yolu zamanla oluştu ve karasal İpek Yolu, Kuzey rotası ve Güney rotası olarak ikiye ayrıldı. "Özellikle, üç hat bulunuyordu: Zhang Qian'ın Batılı Bölgelere seyahat ettiği resmi rota olan 'kuzeybatı İpek Yolu'; Kuzeyde Moğolistan Platosu'na ve Güneyde Tanrı Dağları'nın güney eteklerini kat ederek Orta Asya'ya bağlanan çayırılık İpek Yolu; Güney Çin'den başlayıp Güney Çin Denizi'ni kat ederek Pasifik Okyanusu'na, Hint Okyanusu'na, İran Körfezi'ne açılan ve oradan da Afrika'ya ve Avrupa'ya uzanan deniz İpek Yolu."(4)

Kadim İpek Yolu Haritası

Kadim deniz İpek Yolu'nun tarihi, Han Hanedanlığı'ndaki insanların Güneydoğu Asya'yı kat ederek Hindistan'a uzanan deniz rotasını açtığı 2.000'den fazla yıl öncesine de götürülebilir. Tang Hanedanlığı (618-907), dış ticaretin odağını kara rotasından deniz rotasına çevirdi. Song Hanedanlığı (960-1279) ve Yuan Hanedanlığı (1271-1368), Arap tüccarları, Guangzhou ve Quanzhou gibi şehirlerde ticaret yapmaya teşvik etti, böylece, İpek Yolu'nun kapsamı, sadece Güneydoğu Asya'yı kat ederek Güney Hindistan'a değil, Hint Okyanusu'nu kat ederek İran Körfezi'ne ve Arabistan'ın kıyı bölgelerine uzanmış oldu. Ming Hanedanlığı (1368-1644), Çin ipeği ve ipek ürünlerinin Çinli ticari gemiler aracılığıyla Pasifik Okyanusu üzerinden Amerika kıtasına ve oradan da Atlantik Okyanusu üzerinden Avrupa ülkelerine ulaştırılmasıyla, Manila'dan yola çıkıp Meksika'daki Acapulco'ya giden yelkenli gemiler kullanarak bir rota açtı. O tarihten itibaren, kadim Deniz İpek Yolu, çok büyük değişimlere tanık oldu: Deniz İpek Yolu, bölgesel bir ticaret rotasından Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan küresel bir rota haline geldi.

Almanyalı coğrafyacı Ferdinand von Richthofen, 1877’de adını koyduğu “İpek Yolu”nun 21. yüzyılda yeniden hayata döneceğini ve dünyanın politik ve ekonomik yapılarının yeniden şekillendirilmesine yardım edeceğini muhtemelen hayal etmemiştir. Bugün, kadim karasal İpek Yolu ile deniz İpek Yolu birleşmek üzere. Bunlar artık sadece birer ipek yoldan ibaret değildirler çünkü Çin’in kendisi artık bir ipek ülkesinden ibaret değildir. “Çin Malı”nı temsil eden şey, artık ipek değil, yollar, tren yolları, limanlar, havacılık, telekomünikasyon, iletişim ağları ve petrol ve gaz boru hatları üzerinden gerçekleştirilen bağlantısallıktır.

Kadim İpek Yolu, ekonomik ve ticari işbirliği, kültürel alışverişler ve ulusal istikrar alanlarında olumlu bir rol oynamıştı. Bugünün Kuşak ve Yol’unun inşası, bu üç benzersiz etkiye ulaşacaktır. İçten ve kapsayıcı bir büyük ülke olarak Çin, kendi kalkınmasının kazanımlarını dünyanın geri kalanı ile sorumlu bir biçimde paylaşacaktır. Başkan Xi’nin de söylediği gibi, Proje, rotalar üzerindeki bütün ülkelerin halkları için büyük bir kazanç girişimi olarak, Avrupalı ülkeler ile Asyalı ülkelerin ekonomik bağlarını daha yakın, işbirliğini daha derin ve kalkınma modellerini daha çeşitli hale getirecektir. Kadim İpek Yolu ile bugünkü İpek Yolu karşılaştırıldığında, her ikisi de dostluk, refah ve alışveriş yollarıdır.

Bu yollar “dostluk yolları”dır çünkü Kuşak ve Yol’un bugünkü inşası, kadim İpek Yolu’nun etnik istikrara ve uyumlu bir arada yaşamaya, bu ikisini çeşitli ülkelerin halklarına fayda getiren ve rotalar üzerindeki ülkeler ve etnik gruplar arasında dostça alışverişi ve uyumlu bir arada yaşamayı teşvik eden yollarda birleştirmeyi hedefleyerek yaptığı katkılara dayanmaktadır. Bugün, Çin’in yükselişiyle birlikte, “Çin Tehdidi” söylemi de, bazı ülkeler arasında, Çin’in var olan dünya politik düzenine bir tehdit olarak gücü hakkında birtakım endişeler ortaya çıkarmaktadır. “Dostluk yolları”, Çin’in barışçı kalkınma hattına sıkı sıkıya bağlı olduğunu ve hiçbir zaman dünya çapında bir hegemonya arayışında olmayacağını tam olarak göstermiştir. Bugün Çin, daha güçlü hale geldikçe, kendi kalkınmasının kazanımlarını dünyanın geri kalanıyla paylaşmak ve bağlantısallık temelinde karşılıklı kazançlı işbirliği aracılığıyla eşit kalkınmaya ve kazan-kazan sonuçlarına ulaşmak üzere “kazanç sağlamak” ile “küresel olma”yı daha iyi şekilde bir araya getirecektir.

Bu yollar “refah yolları”dır çünkü Kuşak ve Yol, Doğu ile Batı arasındaki ticareti kurabilmesi ve geliştirmesi ve büyük çapta toplumsal zenginlik yaratabilmesi anlamında, kadim İpek Yolu ile benzerdir. Kuşak ve Yol, Avrasya Kıtası bölgesinin kapsamıyla, ekonomik ve ticari alışverişler sürecinde hem Doğu’daki hem de Batı’daki piyasaların refahına katkıda bulunabilen şekilde, dinamik Doğu Asya ekonomik çem-

beri ile gelişmiş Avrupalı ekonomik çemberi her iki ucundan birbirine bağlamakta; ve rota üzerindeki ülkeler açısından çok büyük kalkınma fırsatları ve potansiyeli sunmaktadır. Kuşak ve Yol Projesi'nin gündem planlaması açısından, Çin-Japonya-Güney Kore Serbest Ticaret Bölgesi ve Çin-ASEAN Serbest Ticaret Bölgesi gibi bir dizi serbest ticaret bölgesinin yanı sıra Bangladeş-Çin-Hindistan-Burma Ekonomik Koridoru ve Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru gibi çeşitli ekonomik koridorlar inşa etmek ve geliştirmek, akılcı endüstriyel işbölümünü etkili bir şekilde geliştirebilir, ülkeler arasındaki ticaret sınırlamalarını azaltabilir, ithalat ve ihracat etkinliklerini ve ekonomik ve ticari yatırımları kolaylaştırabilir. Bu girişim, refahın, materyal ve kaynakların, ulaşım ve döviz alışverişinin akışı için etkili bir ağ kurmaya hizmet edebilir.

Bu yollar “alışveriş yolları”dır çünkü bu yollar, sadece ekonomik ve ticari amaçlara yönelik değil, aynı zamanda kültürün ve insanların alışverişine yöneliktir. Ülkelerin altyapıları sürekli biçimde geliştikçe ve ekonomik ve ticari işbirliği derinleştikçe, bu ülkeler arasındaki kültürel alışverişler de zenginleşecektir. Bugün, eğer inşa halindeki Kuşak ve Yol, geleneksel İpek Yolu'nun “barış, işbirliği, açıklık, kapsayıcılık, karşılıklı öğrenme, karşılıklı fayda ve kazan-kazan çıktısı” ruhunu ileriye taşıyabilirse ve rota üzerindeki ülkelerin halkları arasındaki alışverişleri açık ve kapsayıcı bir akıl ile geliştirebilirse, o zaman, sadece projenin kapsadığı üç milyar insan arasında karşılıklı anlayışı oluşturmaya ve bu insanların politikamıza desteğini arttırmaya yardım etmekle kalmayacak, aynı zamanda, kültürel çeşitliliği de önemli ölçüde geliştirecektir. Bu anlamda proje, kültürel iletişim ve alışveriş temelinde, hem ekonomik hem de kültürel yönlerde “yaygın müzakere, ortak katkı ve paylaşılan faydalar”a dayanan işbirliği felsefesini gerçekten hayata geçirerek, maddi ve manevi kazanımların birleşmesini sağlayabilir.

Bugünün Kuşak ve Yol'unun inşası, kadim İpek Yolu'nu miras alarak, çok geniş kapsamlı bir kalkınma manzarasına dayanmaktadır. Proje, geleneksel dostluk, refah ve alışveriş yollarına dayanmasıyla, uygarlıklar arasında karşılıklı saygı, karşılıklı güven, kazan-kazan işbirliği ve karşılıklı öğrenme yollarını yaratmayı amaçlamaktadır. Ancak, Kuşak ve Yol'un inşasının bir gecede tamamlanamayacak şekilde devam eden bir süreç olduğu da not edilmelidir. Proje, bir makro politika olarak, gelecek kalkınmaya dayanmalı ve politikanın etkililiği, uzun vadeli sonuçlara göre değerlendirilmelidir. Bugün, saldırgan bir tarzda kısa vadeli faydaların peşine düşmek ve gerçekte değerli olan şeyleri bir kenara bırakıp önemsiz şeylere yönelmek yerine, ilgili destekleyici politikaları ve düzenlemeleri sürekli geliştirmeli, altyapı inşasını güçlendirmeli ve çeşitli

sorunları sağduyulu bir şekilde ele almalıyız.

Kuşak ve Yol Projesi'nin yeni çağdaki gelişimi

Kuşak ve Yol Projesi, geleneksel İpek Yolu ruhunu ileriye taşıırken, çağdaş uluslararası koşulları da hesaba katar, böylece, kadim İpek Yolu'nun sahip olduğundan farklı yeni anlamlar ortaya koyar. Proje, iki yönden devraldığı mirası aşmaktadır. Birincisi, mekân açısından, Proje, daha geniş alanları kapsayarak ve işbirliği için daha fazla mekan yaratarak, kadim İpek Yolu'nun sınırlarını aşmaktadır. İkincisi, nitelik açısından, Proje, kadim İpek Yolu'na yeni anlamlar eklemekte, böylece, ileri bir arayış olarak Kuşak ve Yol'un inşasını istikrarlı bir şekilde zamana ayak uydurmaya zorlayarak, kadim İpek yolunun düşünce modelini aşmaktadır.

1- Mekan açısından aşmak

Kadim İpek Yolu, Çin'den Avrupa ve Afrika kıtalarına uzanan kara rotasını resmi olarak açtı. Bu rota, Batı Han Hanedanlığı'nın (M.Ö. 206 - M.S. 25) başkenti Chang'an'dan (bugün Xi'an) başlayarak, Hexi Koridorunu kat ediyor ve ardından iki hatta ayrılıyordu: Bu hatlardan biri, Yangguan Geçidi'nden başlayarak ve Kunlun Dağları'nın kuzey eteklerinden batıya doğru uzanarak, Tokar halkının (Orta Asya'nın kadim Hint-Avrupalı halkı) yerleşim alanını kat ediyor ve Part'ta (kadim İran) ya da Shendu'da (kuzeybatı Hindistan için kullanılan isimlerden biri) son buluyordu; diğer hat, Dayuan'ı (Orta Asya'daki Fergana Vadisi'nde bulunan kadim bir ülke) kat edip, Tanrı Dağları'nın güney eteklerinden dolanıyor ve Kangju'da (Orta Asya'da, Yuezhi sonrasında Mâverâünnehir'de birkaç yüzyıl boyunca ikinci büyük güç haline gelmiş olan kadim bir krallık) son buluyordu. (5) Kadim karasal İpek Yolu'nun, Doğu Asya, Orta Asya, Batı Asya ve Avrupa'yı birbirine bağladığı görülebilir. Her ne kadar Güneydoğu Asya, Güney Asya ve benzeri bölgeler İpek Yolu'ndan belirli bir derecede etkilenseler de, zaman içinde, Batı ve Orta Asya gibi bölgelerle karşılaştırıldığında, bu etki sınırlı olmuştur.

Kuşak ve Yol'un bugünkü inşası, genellikle, kadim İpek Yolu'nun rotalarını izlemektedir. Ancak, Çin, kadim İpek Yolu'nun temel parçaları olarak kapsanmayan bölgelerin Kuşak ve Yol'un inşasına dahil edilebileceği projeyi destekleyen ekonomik koridorların inşasını gerçekleştirmektedir. Örneğin, Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru, Sincan'dan Pakistan üzerinden Güney Asya'ya ulaşan yeni bir hat olarak iş görmektedir. Bu koridor ile Bangladeş-Çin-Hindistan-Burma Ekonomik Koridoru'nun koordinasyonu, Güney Asya ve Güneydoğu Asya'yı Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'ne başarılı şekilde katmaktadır. Eş zamanlı olarak, kadim İpek Yolu'nun temel parçalarından olmayan Güneybatı Çin de, Kuşak ve Yol'un inşasına dönük önemli göreve destek olmaktadır. Buna ek olarak, Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru'nun kuruluşu, kadim İpek Yolu'nun alanını çok bü-

yük ölçüde genişletecek biçimde, Kuzeydoğu Asya'yı da Kuşak ve Yol'a katmaktadır.

Kuşak ve Yol'un inşasının mekanının ve kapsamının genişlemesi, sadece Çin'deki çeşitli şehirlerin heyecanını büyük oranda arttırmakla kalmakta, aynı zamanda, Güney Asya, Güneydoğu Asya, Kuzeydoğu Asya, Doğu Asya, Batı Asya, Orta Asya ve Avrupa'yı bir araya getirmekte, böylece, kadim İpek Yolu'nun coğrafi mekanını büyük ölçüde genişletmekte ve yeni bir çağda yeni bir yaşam sunmaktadır.

Başkan Xi Jinping, Kuşak ve Yol'un inşasının, zaman içinde bütün bölgeyi kapsayacak biçimde bağlantılı hale getirilecek tek tek bölgelerde çalışılarak başlamasına gerektiğine işaret etti. Yine, politikalar arası iletişim, yolların birbirine bağlanması, engelsiz ticaret, parasal dolaşım ve halklar arasında anlayış da ulaşılması gereken hedeflerdir. Xi Jinping'in yaptığı konuşmaya göre, bugünkü Kuşak ve Yol inşasının, işbirliğine dönük mekan anlamında, geleneksel İpek Yolu'nun ekonomiye ve ticarete odaklı işbirliği modelinin çok büyük ölçüde aştığı açıktır. Yeni çağda, "engelsiz ticaret", hedefin sadece bir yönüdür. Önemli olan şey, engelsiz ticaret temelinde, politikaların, altyapı inşasının, bilimin ve teknolojinin çok boyutlu bağlantısallığının yanı sıra insanların, yeni durumda çeşitli bölgeler arasındaki işbirliğine yönelik sağlam bir temelin farkına varmasının ve bu temeli kurmasının gerekliliğidir.

Tarihsel olarak, deniz İpek Yolu'nun sunduğu refah, zayıflamış karasal İpek Yolu ile yakından bağlantılıydı. Sonuç olarak, hem karasal hem de deniz İpek Yolu'nun ortak refah durumu, bugüne kadar hiç gerçekleşmemiştir. Bugünlerde ise, Kuşak ve Yol'un bileştirilmesi, iki rotanın eşgüdümlü bir şekilde birlikte inşa edildiği ve geliştiği olağanüstü bir durum yaratmaya adanmış bir girişimdir. Kara mekanı ile deniz mekanının birleştirilmesi, kadim İpek Yolu ile karşılaştırıldığında, hayal bile edilemez bir mekan ortaya çıkarmaktadır.

2- Nitelik bakımından getirilen yenilikler

Kuşak ve Yol Projesi, geleneksel İpek Yolu'nun niteliğini zenginleştirmekte ve onu üç yenilikçi yönden geliştirmektedir.

Birincisi, zamanın bir gereksinimi olarak, okyanusa önem verilmiştir. Çin halkı, okyanustan hiç vaz geçmemiş fakat aynı zamanda, ona hiçbir zaman ciddi biçimde önem vermemiştir. Bugün, okyanus önemli bir stratejik kaynak haline gelmiştir. Nehirden denize ve iç kesimlerden okyanusa ilerlemek, Çin'in kalkınması açısından zorunlu bir talep haline gelmiştir. Karayı okyanusun üzerinde görmeye dönük geleneksel yaklaşımı değiştirmeye, "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ile "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nu yaratıcı biçimde bir araya getirmeye ve kara ile okyanusun gelişmesini koordine etmeye dönük çabalar, "Okyanusu geliştirerek ulusu güçlendirme"

gereksinimiyle birlikte, yeni çağın tipik ayırt edici niteliğini göstermiştir.

İkincisi, proje, işleyiş yöntemi ve felsefesi açısından oldukça ileridir. Kadim Çin'in ayırt edici niteliği, bir tarımsal ekonomi olması ve ticari iş etkinliklerinin hükümetler tarafından yıldırılması ve üzerine gidilmesiydi. Yine, kadim Çin toplumu, "Hükümet görevlileri köylülerden, köylüler zanaatkarlardan ve emekçilerden üstündür ve tüccarlar ise en alt basamaktadır" düşüncesinden çok büyük ölçüde etkilenmişti. Bütün bunlar, o zamanların ihracat yapısının Çin'in kaynak avantajlarını azamileştirmesi için yeterince ideal olmadığını gösteren biçimde, karasal İpek Yolu'nun, ihraç ürünlerinin önemli bir bileşeni olarak tarımsal ürünleri ya da işlenmiş çiftlik ürünlerini görmesiyle sonuçlandı. İşleyiş yöntemi açısından, bugünün Kuşak ve Yol Projesi, Çin'in kalkınmasının kazanımlarının dünyanın geri kalanıyla tam olarak paylaşılması sağlayacak şekilde, siyaset, ekonomi ve ticaret, ulaşım, para dolaşımı ve halkların karışıklı anlayışını yenilikçi şekilde bir araya getirmektedir. Bu, kendi içinde, eşit koordinasyon gösteren özgün bir yaratıdır. Bunun yanı sıra, işleyiş felsefesi açısından, Çin, kadim İpek Yolu'nun açık ve kapsayıcı ruhuna sadık kalmakta, dünyayı orak kadeere sahip birleşik bir topluluk olarak görmekte ve "ortak refah"ın peşine düşmektedir. Bu düşünce, tarihte çeşitli ülkeler tarafından benimsenen "kendi çıkarım önce gelir" zihniyetini aşmaktadır.

Üçüncüsü, proje, karşılıklı fayda ve kazan-kazan işbirliğine eşlik eden yeni bir kalkınma modeli sunmaktadır. Yukarıda yürüttüğümüz tartışma ışığında, Çin'in, Kuşak ve Yol'u inşa etmekle, asla hegemonya peşinde ya da bir egemen olma peşinde olmadığını görmek zor değildir. Aksine, Çin, Kuşak ve Yol üzerindeki ülkeleri, süregiden istikrarsız uluslararası duruma karşı kolektif olarak yanıt vermenin bir yolu olarak, projeye katılmak ve eşit koordinasyon, iletişim ve karşılıklı anlayış vasıtasıyla, ülkelerin kendi kalkınmalarının meyvelerini birbiriyle paylaştığı refah içinde bir dünyayı birlikte inşa etmek yönünde çekecektir. Çin, kazan-kazan işbirliği yoluyla, geleneksel bölgesel işbirliği yollarını aşan biçimde, dünyadaki tüm ülkelerin kalkınmasına dönük yeni bir fikir bulmuştur. Kadim İpek Yolu ile karşılaştırıldığında, Kuşak ve Yol Projesi'nin açık görüşlülüğü, rotalar üzerindeki ülkeler açısından eş benzeri görülmemiş bir kalkınma coşkusu ve canlılığı sunmaktadır.

Kadim İpek Yolu, onunla bağlantılı ülkelerin politik ve ekonomik durumuyla bağlantılı olarak, istikrarlı değildi. Yine, İpek Yolu'nun refahı, merkezi imparatorluğun entegrasyonuna ve denetimine dayanıyordu – İpek Yolu, Tang Hanedanlığı'ndaki An-Şhi Ayaklanması (755-763) sonrasında, uzun bir zaman boyunca sahipsiz bırakıldı. O zamanlarda, Araplar denizcilikte ustalaşmışlardı ve karasal İpek Yolu'nu gereksiz hale getiren biçimde, deniz yoluyla Guangzhou, Quanzhou ve Ningbo gibi yerlere ulaştılar.

Kuşak ve Yol, kadim İpek Yolu'nun istikrarsızlığına karşı önlem almak ve küreselleşmeyi yeniden şekillendirme görevini üstlenmek zorundadır. Kuşak ve Yol Projesi aracılığıyla inşa edilen Avrasya ulaşım ağı, Avrasya açısından yeni mekanlar ve fırsatlar getirecek ve Doğu Asya, Batı Asya ve Güney Asya ekonomik yayılım bölgeleri oluşturacak biçimde, küresel ekonomik büyümenin motoru olan Asya-Pasifik bölgesi ile dünyanın en büyük ekonomisi olan Avrupa Birliği arasında bağlar kuracaktır. İki İpek Yolu'nu inşa etmenin temel hedefleri olan ticaret ve yatırım kolaylığını teşvik etmek, ekonomik ve teknolojik işbirliğini derinleştirmek ve serbest ticaret bölgeleri kurmak, sonuç olarak, büyük bir Avrasya piyasası da yaratacaktır. Bölgedeki ticaret ve üretim etkenlerinin en tatmin edici paylaşımı sağlanmalıdır, böylece, bölgesel ekonomik entegrasyon teşvik edilebilir ve hem bölgesel ekonomik kalkınma hem de bölgesel toplumsal kalkınma gerçekleştirilebilir. Avrasya serbest ticaret bölgesinin ya da büyük bir Avrasya piyasasının kurulması, bugünün küresel ekonomik manzarası üzerinde önemli etkide bulunacak ve yeni bir küresel politik ve ekonomik düzenin kurulmasını teşvik edecektir.

Bölgesel İşbirliğine Yönelik Fırsatlar

Kuşak ve Yol, Çin Hükümetinin bir projesi olmasına karşın, Çin'e ve bütün Asya-Pasifik bölgesine dayanan bir kalkınma modelini savunmanın yanı sıra bütün dünyayı kapsamaktadır. Projenin bağlantısallık felsefesi ve ortak fayda topluluğunun yanı sıra tüm ülkeleri ortak kadere sahip bir topluluk olarak görendönük düşünceleri, bölgesel işbirliğini yeni bir düzeye taşıyacak ve çok taraflı işbirliği mekanizmalarının rolünü güçlendirecektir. Örneğin, Şangay İşbirliği Örgütü (SCO), Çin-ASEAN "10+1", Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC), Asya-Avrupa Buluşması (ASEM), Asya İşbirliği Diyaloğu (ACD), Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (CICA), Çin-Arap Devletleri İşbirliği Forumu, Çin ile Körfez İşbirliği Komitesi Arasında Stratejik Diyalog, Büyük Mekong Alt-Bölgesi (GMS) Ekonomik İşbirliği, ve Orta Asya Bölgesel Ekonomik İşbirliği (CAREC) Programı ve benzer var olan çok taraflı işbirliği mekanizmaları, kendi rollerinin ölçek olarak daha geniş hale geldiğini göreceklendir.

1- Birbirinin üstün ve zayıf yanlarını tamamlamak, ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesinin teşvik etmek ve bölgeler-arası ekonomik bütünleşmenin inşası

Kuşak ve Yol, sadece Avrupa'daki ve Asya-Pasifik'teki gelişmiş ülkeleri değil, Çin de dahil pek çok gelişmekte olan ülkeyi ve hatta birkaç az gelişkin ülkeyi de kapsayan biçimde, Avrasya Kıtasını kat etmekte ve Asya-Pasifik Ekonomik Çemberi ile Avrupa Ekonomik Çemberini birbirine bağlamaktadır. Bu alan, sırasıyla dünya toplamının yüzde 63'üne ve yüzde

29'una denk düşen biçimde, 4.6 milyarlık bir nüfus ve 21 trilyon Dolarlık bir ekonomik hacme sahiptir. Kuşak ve Yol üzerindeki ülkelerin ekonomik yapıları, doğal kaynak rezervleri ve ticaret yapıları birbirinden farklıdır, fakat aynı zamanda bu ülkeler ekonomik ve ticari yapılar açısından yüksek oranda birbirini tamamlayıcı niteliklere sahiptirler. Projeye yön veren düşüncelerden biri, projenin yalnızca Çin'in ulusal çıkarlarına dayanan bir stratejik karar olmadığını, aksine, karar almanın başlangıç noktası olarak bölgesel işbirliğinin genel çıkarlarını gözeten bir öneri olduğunu vurgulayan bağlantısallık kavramıdır. Bu kavram , aynı zamanda, rotalar üzerindeki ülkelerin, karşılıklı fayda ve kazan-kazan sonuçları temelinde yaygın ve çok yönlü bir işbirliği sürdürmesini gerektirmektedir.

Aynı zamanda, Kuşak ve Yol boyunca yer alan bölgeler, çoğunlukla, kendi ekonomik kalkınmalarında genellikle yukarı doğru yükselen gelişmekte olan ekonomiler ve gelişmekte olan ülkelerdir. Bu ekonomilerin ve ülkelerin, bölgeler-arası ticarete ve denizaşırı yatırıma yönelik istekleri vardır. Kuşak ve Yol Projesi ilerledikçe, ticaretin ve yatırımların serbestleşmesini ve ticaretin ve yatırımların kolaylaşmasını teşvik etmek için, altyapı inşası, yollar ve ulaşım olanakları, lojistik gibi sektörler ve endüstriyel meta zinciri de daha fazla gelişecektir. Ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesi, aynı zamanda, Kuşak ve Yol inşasının temeli ve öncüsü haline gelecek ve rotalar üzerinde bulunan ülkeler arasındaki “geniş kapsamlı, derinlemesine, yüksek düzeyde ve bütün boyutları gözeten” bir işbirliği modelinin oluşumuna olanak tanıyacaktır. (6)

Ekonomik küreselleşmenin derinlemesine gelişimiyle birlikte, ticaret ve yatırım yapıları da büyük oranda buna uyumlu hale gelmektedir. Kuşak ve Yol üzerindeki ülkeler, ortaklaşa ekonomik (yeniden yapılanma)dönüşüm ve öz-kalkınma sorunlarını çözmek amacıyla bölgesel ekonomik bütünleşme doğrultusunda adımlar atmak istiyorlar, bu onların ortak istekleri haline gelmiştir. Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) liderlerinin resmi olmayan oturumunun ilk toplantısında, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, “Çin, sadece bölgesel işbirliğinden faydalanan bir ülke değil, aynı zamanda, daha önemli olarak, bölgesel işbirliğinin savunucusu ve destekçisidir. Biz, bölgede ticaretin ve yatırımların serbestleşmesini ve kolaylaşmasını etkin biçimde teşvik etmek, bölgesel ekonomik entegrasyonu hızlandırmak ve Asya-Pasifik bölgesinin kalkınmasını ve refahını desteklemek üzere diğer ülkelerle el ele vermek istiyoruz.” sözlerini sarf etti. Bu sözler, aynı zamanda, Çin'in bölgesel ekonomik bütünleşmeyi teşvik etmedeki kararlılığını da göstermiştir. Avrupa'da, giderek olgunlaşan bir ekonomik ve politik bütünleşme örgütü olarak Avrupa Birliği, bölgesel ekonomik entegrasyonu sağlamlaştırmanın iyi bir örneğini sunabilir. Yine, geniş Asya-Pasifik bölgesinde, bölgesel ekonomik bütünleşmeye yönelik ortak ar-

zunun dışında, Çin-Güney Kore Serbest Ticaret Antlaşması, Çin-ASEAN Serbest Ticaret Antlaşması ve TPP (Pasifik-Ötesi Ortaklık Antlaşması) dahil olmak üzere çeşitli ekonomik ve ticari antlaşmalar bir arada bulunmaktadır. Bu durum, bölgenin kalkınması için bir itici güç işlevi görürken, ticaret kuralları arasında rekabet ve çatışma ile sonuçlanmıştır. Çin'in Kuşak ve Yol inşasını geliştirme yönündeki çabası, ekonomik, ticari ve kültürel alışverişler aracılığıyla Asya-Pasifik ülkeleri arasındaki ekonomik ve ticari ilişkileri daha iyi şekilde bütünleştirmeyi ve bölgesel ekonomik bütünleşme için yeni bir kalkınma modeli ortaya koymayı amaçlamaktadır.

2- Bölgesel düzeyde güvenlik alanında işbirliğini geliştirmek ve terörizmle mücadele etmek için birlikte çalışmak

Asya-Pasifik bölgesi, karmaşık ve iç içe geçmiş güvenlik sorunları ile karşı karşıyadır. Uzun vadeli ve istikrarlı bir güvenlik çevresinin varlığını sürdürmede karşılaşılan sorunlar, aynı zamanda, Asya-Pasifik bölgesinde ekonomik alanın ve diğer toplumsal alanlarda bölgelerin gelişmeyi sınırlayan etkenlerden biridir. Özellikle terörizm, Asya-Pasifik bölgesinde güvenliğe yönelik büyük bir tehdittir.

Malakka Boğazı, Asya-Pasifik bölgesindeki dış ticaretin ve enerji naklinin önemli bir su kanalı olarak, komşu ülkelerin ve hatta bütün dünyanın enerji güvenliğine dönük bir tehdit oluşturan korsanların ve deniz terörizminin her zaman tehdidi altındadır. Bundan ayrı olarak, bazı Güney Asya ülkeleri, yurt içinde iç politikalarının istikrarına zarar veren hükümet-karşıtı silahlı güçler ve terörizm tarafından tehdit edilmektedir. Orta Asya ve Çin'in Batı bölgeleri, sadece yatırımlar bakımından önemli ölçüde zayıf olmakla kalmayıp, bölge ülkelerinin ulusal güvenliğine ve bölgesel istikrarın da başına bela olan biçimde, uzun zamandır, şiddet içeren terörizm eylemlerinin, etnik ayrılıkçıların ve dinsel aşırıların tehdidi altındadır.

Bu istikrarsızlık yaratan etkenlerle uğraşırken, farklı ülkeler arasındaki ulusal politikaların işbirliği ve etkileşimi, terörizmle mücadele etmek ve bölgesel güvenliği inşa etmek üzere ortak bir güç oluşturmak için etkili bir uluslararası işbirliği platformu kurmanın zorluğu açıktır, ve bu alanlarda işbirliği hala yetersiz görünmektedir.

Çin Hükümeti, bu sorunu değerlendirirken, Şangay İşbirliği Örgütü platformu üzerinden, terörizme-karşı ortak tatbikatlar, ortak güvenliği arttırmaya yönelik büyük uluslararası etkinlikler, istihbarat alışverişi toplantıları ve siber-terörizme karşı ortak çalışma grupları gibi işbirliği mekanizmaları kurmuştur. Bu çabalar, terörizm ile mücadele etmek ve bölgesel güvenliği sağlamak için ortak girişimlerin kurumsal bir temelini kurmaktadır. Kuşak ve Yol projesi, aynı zamanda, terörizme karşı mücadelede zincirleme etkiyi geliştirmek üzere, Şangay İşbirliği Örgütü platformundan faydalanacak ve bu bölgenin içinden ve dışından daha fazla ortak ülke

kazanacaktır.

Bu girişimde, Çin, ülkeler arasında sorumluluğu birbirine atma durumunu etkili bir şekilde azaltan bir biçimde, terörizme karşı işbirliğinde gerçekten merkezi bir rol oynamaktadır. Malakka Boğazının geleneksel ulaşım rotasına ek olarak, Hint Okyanusu'ndaki Gwadar Limanı ve Colombo (Sri Lanka) Limanı gibi stratejik limanların ardı ardına tamamlanması, Çin'in ve bütün Asya-Pasifik bölgesinin ticari mal ve enerji (petrol) taşımacılığı için yeni seçenekler sunacaktır. Malakka Boğazı üzerindeki taşımacılık baskısı hafifletilirken, bu girişim, belirli bir dereceye kadar, bölgedeki ülkeler açısından mal taşımacılığına yeni rota seçenekleri de ekleyebilir, böylece, bu ülkelerin ulusal enerji güvenliği etkili biçimde güvence altına alınabilir.

3- RMB'nin (Renminbi- halkın parası - Çin para birimi) uluslararasılaşmasını teşvik etmek

Kuşak ve Yol'un inşası, büyük ölçekli finansman kaynakları gerektirmektedir. Yeni Kalkınma Bankası, Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB) ve İpek Yolu Fonu'nun ortak hedefi, sonuç olarak, özellikle Kuşak ve Yol boyunca yer alan ilgili bölgelerde ve ülkelerde, yolların, iletişim ağlarının, liman lojistiğinin ve benzeri altyapıların inşasını desteklemek amacıyla mali kaynak ve kredi sağlamaktır.

Kuşak ve Yol Projesi, RMB'nin uluslar arası olması için, uluslararası finansmanı savunmaktadır.

Küresel finans piyasasının zincirleme etkisi ve çeşitli ülkelerin isteğe bağlı para politikaları ve mali politikaları bağlamında, döviz takası antlaşmalarının işlevleri, krizlere karşı koyma hedefi yerine iki taraflı ticareti ve yatırımı desteklemeye doğru kaymış durumdadır. Bu kayış,yani ülkeler arasında kendi paralarını kullanarak yapılan ticaret-- döviz kuru risklerini azaltacak, mali kurumların denizaşırı şubelerinin?? yanı sıra denizaşırı Çinli işletmelere parasal likidite desteği sunmakta ve RMB'nin uluslararasılaşması yoluyla küresel ölçekte ticarete ve yatırımlarda işbirliği sürecini geliştirmekte yardımcı olacaktır.

Aynı zamanda, Çin'in çok sayıda ülke ile—ticareti kolaylaştırmak için- iki taraflı yerel para birimi üzerinden takas antlaşmaları yapmaya dönük çabası, RMB'nin dünyada temel bir ticaret, finansman sağlama ve rezerv para birimi haline gelmesine olanak sağlamaktadır. Böylece Çin dünyanın birçok ülkesiyle RMB cinsinden ticaret finans ve kliring sistemi inşa etmektedir.

ÇN. Kliring sistemi nedir: Yıl sonunda, iki ülke kendi paraları cinsinden bir hesaplaşmaya giderler, Örneğin Türkiye TL üzerinden ihracat yapar, Çin RMB üzerinden, ve sene sonunda ortaklaşa –baştan--belirlenen

bir kur üzerinden hesaplaşma yaparlar. Dolar aradan çıkmış olur.

Kuşak ve Yol Projesi planında sınır-ötesi ticaret ve finansman sağlamaya ulaşmanın önemli yolları olarak, RMB'nin uluslararasılaşmasının ve RMB off-shore takas merkezlerinin gelişmesi, kuşkusuz, uluslararası yatırım ve bölgesel işbirliği sürecini geliştirecektir.

4- Asya ile Avrupa piyasalarını bütünleştirmek ve Asya-Avrupa işbirliğini geliştirmek

Bugün, taşımacılık ve lojistik gibi alanlardaki bir dizi sınırlamaya bağlı olarak, Asya-pasifik ekonomik çemberi ve Avrupa ekonomik çemberi, birbirleriyle yeterli ekonomik ve ticari alışveriş yapamıyor gibi görünmektedir. Ancak, Kuşak ve Yol'un kıtanın iki ucunu birbirine bağlamasıyla birlikte, bu iki piyasanın bütünleşmesi ve iki piyasa arasında derinlemesine işbirliği açısından yeni fırsatlar doğacaktır.

Avrupa Birliği konusunda ise, 31 Mart 2014 tarihinde "Karşılıklı Fayda için AB-Çin Kapsamlı Stratejik Ortaklığını Derinleştirmek Üzerine Ortak Açıklama" başlığıyla bir açıklama yayımlandı. Ortak açıklamada, Çin ve AB "taşımacılık ilişkilerini geliştirmeye dönük büyük potansiyeli" kabul ettiler ve "AB politikaları ile Çin'in 'İpek Yolu Ekonomik Kuşağı' planı arasında eş etkinlikler geliştirmeye ve ortak biçimde bu hatlar boyunca ortak girişimler keşfetmeye" karar verdiler.(7) Bu karar, Çin ile Avrupa arasında Kuşak ve Yol Projesi'ne ilişkin gelecek uzun vade için işbirliğinin köşe taşı haline gelecektir. 2015 yılı, AB ile Çin arasında diyalog ve işbirliği için büyük bir fırsat getirecek şekilde, Çin ile Ab arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 40. yılıdır. "Juncker planı" çerçevesinde 300 milyar Euro değerinde yatırım yürürlüğe girdiğinde, AB-Çin işbirliği için pek çok alanda fırsatlar sunacak biçimde, Avrupa'nın ekonomik kuvvetini de arttıracaktır. Çin-AB ve Çin-İngiltere kültürel alışveriş ve yetenek alışverişi mekanizmalarının tamamlanarak hayata geçmesi, Avrupa'ya, Kuşak ve Yol'un inşasına daha fazla katılmaya yardımcı olmakta temel bir rol oynayacaktır. AB, aynı zamanda, Avrupa ve Asya ekonomilerinin entegrasyonu ve Avrasya piyasasının ortak inşası açısından itici güç sağlayacaktır.

Yollar, ulaşım ve lojistik gibi Asya ile Avrupa arasındaki iletişimi ve ulaşımı etkileyen altyapı sorunları konusunda ise, Kuşak ve Yol, bu sorunların çözülmesinde uygun önlemlere sahiptir. Almanya, dünyanın dördüncü ve Avrupa'nın en büyük ekonomisi olarak, AB içinde ve Çin-AB işbirliği stratejisinde önemli bir konuma sahiptir. Xi Jinping'in Almanya ziyareti, iki ülkenin ilişkisini "kapsamlı bir stratejik ortaklık" düzeyine yükseltmiş ve enerji, ekoloji ve çevre koruma gibi alanlarda işbirliği yapma olanaklarını ortaya çıkarmıştır. Daha da önemlisi, Xi Jinping, Çongçing-Sincan-Avrupa Uluslararası Tren Yolu Aktarma Kanalı'nın son du-

rağı olan Duisburg Limanı'na kişisel bir ziyaret de gerçekleştirmiş ve bu ziyaretinde şunlara işaret etmiştir: “Çin ve Almanya, İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın iki ucunda bulunmaktadır ve biz, aynı zamanda, Asya ve Avrupa'nın iki büyük ekonomisi ve büyüme sütununun yanı sıra Çongçing-Sincan-Avrupa Uluslararası Tren Yolu Aktarma Kanalı'nın ilk durağı ve son durağıyız. Her iki ülke de işbirliğini güçlendirmeli ve İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın inşasına katkıda bulunmalıdır. Duisburg Limanı, dünyanın en büyük iç liman ve Avrupa'daki temel bir taşımacılık ve lojistik merkezidir. Bu limanın, Çin-Almanya ve Çin-AB kalkınma işbirliğini desteklemekte daha da büyük bir rol oynayabileceğini umuyoruz.” (8)

İşler halde olan Yeni Avrasya Kara Köprüsü, Çin'in Lianyungang-Lanzhou Demiryolu ile Lanzhou-Sincan Demiryolunu, devamında Rusya, Beyaz Rusya, Polonya, Almanya'yı kat ederek Hollanda'daki Rotterdam limanına ulaşan Kazakistan'daki demiryoluna bağlamaktadır. Bu hat, Avrasya Kıtası'nda doğu ile batıyı birbirine bağlayan uzak ara en uygun kanaldır. 2013'te başlayan Çengdu'dan (Çin) Lodz'a (Polonya) düzenli yük treni seferlerine ek olarak, Vuhan'dan Pardubice'ye (Çek Cumhuriyeti), Çongçing'den Duisburg'a (Almanya), Çengçou'dan Hamburg'a (Almanya) ve Huhhot'tan Frankfurt'a (Almanya) gidenler dahil olmak üzere sayısız yük treni, Çin ile Avrupa arasındaki bağlantısallığın habercileri haline gelmiştir.

Ekim 2009'da, Çin Okyanus Gemicilik (COSCO) ile Yunanistan, Pire Limanı üzerinde yönetim haklarının aktarımı antlaşması yapmış; şirket, 2 ve 3 numaralı iskeleler için 35 yıllık bir yönetsel kiralama sözleşmesi imzalamış ve Pire Limanı'nın özelleştirilmesine etkin biçimde katılmıştır. Çin-Orta Doğu Avrupa Ülkeleri (CEEC) Zirvesi'nin üçüncü toplantısı boyunca, Çin'in ve Avrupa ülkelerinin ilgili yetkilileri, Macaristan-Sırbistan Demiryolu ve Yunanistan'ın Pire Limanı gibi altyapılara dayanan yeni bir Avrasya ortak deniz-ve-demiryolu taşımacılık kanalı kurmak konusunda uzlaşmaya varmışlardır. Bu örnek, Avrupa'nın Kuşak ve Yol'un inşasındaki kilit konumunu bir kez daha göstermiştir. Daha gelişmiş ulaşım altyapıları temelinde, Orta ve Doğu Avrupa'nın yanı sıra Orta Asya, Kuşak ve Yol'un merkezi haline gelme potansiyeline sahiptir. Avrasya Kıtasının iki ucunu birbirine bağlamasıyla, Kuşak ve Yol'un, Avrupa piyasaları ile Asya piyasalarının entegrasyonuna ve Avrupa ile Asya arasında derinlemesine işbirliğine dönük fırsatlar sunması beklenmektedir.

Bu bakış açısından hareketle, Kuşak ve Yol projesi, Çin'in tek başına oynayacağı bir solo performans değil, rotalar üzerindeki ülkelerin ortaklaşa çalışacağı bir senfonisi, Çin ve Avrupa'nın büyük Avrasya piyasasını birlikte geliştirebilecekleri bir korodur.

Avrupa İçin Dünyayı Değiştirme Fırsatı

Kuşak ve Yol Projesi, Avrupa için bugünkü dünyayı değiştirmeye yönelik bir başka fırsat sunmaktadır.

Karasal ve deniz İpek Yolları, Orta Avrupa'yı Doğu Afrika'ya bağlayabilir ve Pasifik ve Hint Okyanuslarını Akdeniz ile bağlantılı hale getirebilir. Bu girişim, sadece Çin ve Hindistan'ın gelişmesini sağlama ve Asya'nın büyüme ivmesini pekiştirmekle kalmayacak, aynı zamanda, kıyı alanları ve iç alanlar arasındaki uçurumları daraltarak, çok daha kapsayıcı bir küreselleşme yaratacaktır. Bu proje, Batı'ya açılma aracılığıyla, Çin'in batı bölgelerinin yanı sıra Orta Asya ve Moğolistan'ın gelişmesine de güç verecektir. Yine bu projenin, Avrupa için, Çin ile bağlarını yeniden keşfetmesine ve Doğu-Batı entegrasyonunu yeni düzeylere taşımaya yönelik bir fırsat sunacağı beklenmektedir.

Küresel jeopolitik, Kuşak ve Yol Projesi aracılığıyla, Avrasya'yı insan uygarlığının merkezindeki tarihi yerine geri getirmesi muhtemel bir sonuç yaratan biçimde yeniden şekillendirilebilir.

Doğu'nun ve Batı'nın iki büyük uygarlığı, Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselmesi ve onların kadim İpek Yolu üzerinden yürüttüğü alışverişi kesmesine kadar, birbiriyle bağlantılıydı. Bu durum, sonucunda sömürgecilik aracılığıyla küreselleşme güçlendi ve İpek Yolu daha da fazla güç kaybetti, çünkü artık Avrupa deniz ticareti yönünde ilerlemeye zorlanmıştı. Doğulu uygarlıklar, muhafazakarlaştılar ve dünyanın merkezi Batı'ya kaydı. Amerika Birleşik Devletler'inin yükselişiyle birlikte, Avrupa düşüşe geçti, , yakın tarihli AB bütünleşme süreci dahi bu düşüşü tersine çeviremedi. . Avrupa, bugün, Avrasya'nın ekonomik canlanması aracılığıyla dünyanın merkezi olmaya geri dönmeye yönelik tarihi bir fırsatla karşı karşıyadır.

Çin'in Kuşak ve Yol Projesi, Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in da belirttiği gibi önümüzdeki üç yılda AB ekonomisine 315 milyar Euro kazanç sağlayacaktır, ptojenin gelişmesiyle AB'ye sağlanan fırsatlar artacaktır.

Avrupa'nın ekonomik büyümesi, AB'nin birleşmiş tek piyasasını büyük Avrasya piyasasına doğru yayacak olan iki-yönlü bağlantı aracılığıyla canlandırılacaktır. Kuşak ve Yol bölgelerindeki orta-sınıf tüketicilerin sayısının, 2050 yılı itibariyle 3 milyar olacağı tahmin ediliyor--, böylece proje, gelecek on yılda, 65 ülke arasında 2.5 trilyon Dolarlık bir ticaret hacmi yaratacaktır.

Proje, aynı zamanda, Çin-AB kapsamlı stratejik ortaklığının daha yüksek düzeylere gelmesini de teşvik edebilecektir. Avrupa iç bağlantı planı, proje ile bağlantılı hale geldiğinde, beş alanın, yani, politikalar, ticaret, taşımacılık, para birimi ve halklar alanlarının, Çin-Avrupa'nın barış, büyüme, reform ve uygarlıktan oluşan "dört büyük ortaklığı" ile bağlantı-

sallığı olanaklı hale getirecektir. Polonya ve Yunanistan, Çin'in, Çin ile Orta ve Doğu Avrupa'daki ülkeler arasındaki 16+1 diyalog çerçevesinde Avrupa'ya erişimi için yeni geçitler haline gelecektir. Çin ve Avrupa, aynı zamanda, deniz konusunda ve siber güvenlik konularında yeni sektörel diyaloglar kurabilecektir.

AB, uzun zaman boyunca, her ikisi de uygulamada sorunlara sahip olan , Doğu Avrupa'lı ile Akdenizli ortakları arasında bir öncelik seçimi yapamamıştır. Avrupa'yı parçalayan Ukrayna krizi ile birlikte, Avrupa entegrasyonunu güçlendirmek için, sürdürülen girişimlerin bugünkü Birlik düzeyi ve sınırları ile sınırlı olamayacağı görülmektedir. Kuşak ve Yol Projesi, Orta ve Doğu Avrupa'yı Çin'in yeni Avrupa giriş kapıları haline getirecektir ve Batı Avrupa açısından bunun tersi de doğrudur. Bunlara ek olarak, projede savunulan kapsayıcı kalkınma perspektifi, pek çok Çin eyaletine, belediyesine ve özerk bölgesine, Avrupalı bölgeler ile yakın ekonomik ortaklıklar ve yatırım bağları kurmakta yardımcı olarak, uluslar arası bütünleşme entegrasyon için bir fırsat olarak görülmelidir. Proje, bu türden artan bağlantılılık aracılığıyla, AB ile Rusya arasında bozulan ilişkilerin düzeltilmesine bile yol açabilir. İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan ve NATO'nun kurulmasından bugüne, “Rusya'yı dışlamak”, Batı'nın açık bir stratejik hedefi olagelmıştır. Ukrayna krizi de bu stratejinin bir sonucu olarak görülebilir. AB ile Rusya arasında bozulan ilişkilerin düzeltilmesi, Avrupa'nın istikrarı açısından bir köşe taşı olabilecektir. Kuşak ve Yol Projesi , Rusya'nın Uzak Doğu'daki kalkınma projelerinin yanı sıra Avrasya Ekonomik Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu Kolektif Güvenlik Örgütü ve Şangay İşbirliği Örgütü gibi örgütler ile birlikte çalışarak “Rusya'yı içeride tutmayı” amaçlamaktadır. Almanya Şansölyesi Angela Merkel, “Komşularımızı seçmemiz olanaksız, bu nedenle, Avrupalılar mutlaka Avrasya Ekonomik Birliği ile etkileşime girmek zorundadır. Bu girişim, Ukrayna krizinin çözülmesine ve uzun vadeli barışın ve istikrarın yaratılmasına yardımcı olabilir.” sözlerini sarf etmiştir.

Yine Doğu açısından, bu proje, AB'nin Asya-Pasifik ilişkilerine katılması açısından bir giriş kapısıdır. ABD'nin “Asya'ya dönüş” stratejisini uygulamaya koymasından itibaren, AB, dışlanacağı endişesine kapılmaktadır. AB'nin Asya ülkeleri ile serbest ticaret antlaşmalarının geliştirilmesine yönelik çabalarında ilerlemeler, tatmin edici olmaktan uzak kalmıştır. Kuşak ve Yol Projesi , Avrupa açısından, Asya-Pasifik (ABD+Japonya) ilişkilerinde rol oynayabilmeyi çok daha kolay hale getirecektir.

Kuşak ve Yol Projesi, yeşilci-çevreci, sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmayı ve AB tarafından uzun zamandır savunulan gelişkin çalışma ve çevre standartlarını destekleyerek, AB'nin küresel etkisini güçlendirecektir. Kuşak ve Yol Projesi hattı üzerindeki ülkelerin pek çoğu, Avrupa'nın

küresel ve yerel yönetim deneylerinden öğrenmek isteyen ve öğrenme ihtiyacında olan Avrupa'nın eski sömürgeleridir. Çin ve AB açısından, Batı Afrika, Hint Okyanusu ve Orta Asya gibi piyasalarda işbirliği yapmaya yönelik çok büyük bir fırsat söz konusu olacaktır.

Kuşak ve Yol Projesi, Avrupa'nın Çin'in değer verdiği deneyimi, Çin'in değer verdiği standartları ve tarihsel ve kültürel etkisini—daha olumlu bir yönde-- harekete geçirecek—Çin ve Avrupa İpek Yolu'nun tarihsel ruhunu, yani, dayanışmayı, güveni, eşitliği, kapsayıcılığı ve kazan-kazan sonucunu üretmek üzere karşılıklı fayda sağlayan bir işbirliğine yöneleceklerdir.

Avrupa, aynı zamanda,-- Kuşak ve Yol Projesi—vasıtasıyla ile kendi Atlantik-ötesi ilişkilerini dengeleme fırsatı da bulacaktır. İkinci Dünya Savaşı'ndan bugüne, AB, ağırlıklı olarak Atlantik-ötesi ilişkilere dayanmıştır fakat Amerika Birleşik Devletleri ile sahip olduğu asimetrik güç dengesi konumunu aşmanın bir yolunu bulamamıştır. “ tek ses olmak” umudu zayıf kalmıştır. Kuşak ve Yol Projesi, dış dünyaya açıklığı ve ilişkilerde kapsayıcılığı önermektedir. Bu Proje, Atlantik-ötesi Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın (TTIP) iki taraflı imtiyazlı ilişkiler felsefesini aşmakta, kapısını bütün ülkelere açmakta ve hiçbir zaman nüfuz ve etki alanları yaratmaya çalışmamakta ya da askeri yayılmacılığı desteklememektedir. Bu Projeyi güçlendirmek, AB'yi hem bir Avrasya gücü, hem de bir Atlantik gücü yapacak ve ABD ile daha eşit ilişkiler kurmasına olanak sağlayacaktır. Proje, İpek Yolu'nun güvenliği konusunda Çin-AB işbirliğini geliştirmesiyle, Avrupa'nın NATO içindeki konumunu da güçlendirebilecektir.

Çin-AB işbirliği, her iki tarafa da fayda getirecektir. Yine Çin-AB işbirliği, sonunda bölgesel entegrasyon ve kapsayıcı büyüme hedefine ulaşacak biçimde, üçüncü-taraf piyasalarının ortaklaşa geliştirilmesi aracılığıyla iki taraflı işbirliği ve dünyaya etki açısından potansiyeli arttırmaktadır. Bunlar, Çin ve AB'nin ortak beklentileridir. Avrupa, Çin Rüyası'nın tamamlayıcısı olan kendi rüyasını gerçeğe çevirmek için, projenin getirdiği fırsatları kavramalıdır.

Yeni İpek Yolu Projesi, jeopolitik ağırlık merkezinin ABD'den yeniden Avrasya'ya geçmesine yardımcı olabilir. Avrupa, Avrasya'nın canlanması aracılığıyla, dünyanın merkezine geri dönmek için tarihi bir fırsat ile karşı karşıyadır. Bu anlamda, Avrupa, yeni altyapı projelerini güçlendirme çabalarını ve diğer kalkınma projelerinin geliştirilmesini desteklemelidir. Fransa'nın, Almanya'nın, İtalya'nın ve İngiltere'nin Çin'in başını çektiği Asya Altyapı Yatırım Bankası'na (AIIB) katılmaya dönük yakın tarihli kararları, Avrupa'nın Asya'ya, özel olarak da Çin'e yönelik yaklaşımında büyük bir değişimi temsil eden, bu yönde olumlu bir harekettir. Yine bu durum, ABD'den açık bir ayrılmaya işaret ediyor.

Avrupa, Çin'den başlayan Kuşak ve Yol'un son durağıdır. Bu anlamda, bahsi geçen projeye oldukça olumlu yaklaşması gerektiği söylenebilir. Ancak AB, Çin'in açılımlarına yanıt vermede her zaman bir adım daha yavaştır. Kuşak ve Yol projesi açısından da, Avrupa'da henüz yeterli kamusal farkındalık yoktur.

Avrupalıların en fazla kaygılandığı dört konu vardır:

Birincisi, Kuşak ve Yol Projesi'nin özü nedir? Avrupa ülkeleri açısından kazançlı mıdır?

İkincisi, Çin'in yeni projesinden, kaç Avrupa ülkesi, ne derecede ve nasıl etkilenecektir?

Üçüncüsü, Çin'in bu yeni projesinde, AB'nin oynayacağı rol ne olacaktır? Eğer AB üyeleri bu projeden etkileneceklerse, AB ile Çin arasındaki ekonomik işbirliği ve ticaret açısından, ne kadar yakın bir işbirliği söz konusu olacaktır?

Dördüncüsü, Çin'in yeni projesinin yasa yapma alanındaki etkisi ne olacaktır?

Çeşitli görüşmelerin ardından, giderek daha fazla Avrupa ülkesi, Kuşak ve Yol'un demiryollarını, karayollarını, petrol ve gaz boru hatlarını, enerji nakil hatlarını, interneti, havayollarını ve benzeri altyapıları içeren çok-boyutlu bir ağ olduğunu ve Kuşak Yol Projesinin Çin'i Avrupa'ya bağlamak ve büyük bir Avrasya piyasası oluşturmayı hedefleyen önemli bir plan olduğunu anlamaya başlamaktadır.

Karadaki demiryolu lojistiğine ek olarak, Çin-Avrupa deniz işbirliği de gelecek yıllarda önemli bir işbirliği alanı haline gelecektir. AB ülkeleri, deniz taşımacılığında bir lider olarak, dünya deniz taşımacılığı hacminin yüzde 41'ini oluşturmaktadırlar. Aynı zamanda, deniz taşımacılığında, karbondioksit salınımı, kara yük treni taşımacılığından 15-18 kat daha az olmakla birlikte, mal ticareti taşımacılığının yüzde 40'ını oluşturan ve toplamda 180.000 iş sağlayan biçimde, AB ekonomisinin önemli bir parçası olagelmıştır. 2003 yılında, AB, deniz taşımacılığını geliştirmek için "Marko Polo Programı"nı başlatmış fakat gemicilik şirketlerinin verdiği yetersiz destek nedeniyle arzulanan hedeflere ulaşamamıştır. AB, kısa mesafeli deniz taşımacılığını geliştirmek ve "deniz yolları"nı kurmak için, liman altyapısı inşasını güçlendirmek, farklı limanlar arasındaki, limanlar ile nehirler arasındaki ve karayolları ile demiryolları arasındaki taşımacılık ağlarını iyileştirmek, deniz taşımacılığı sanayisini geliştirmek ve ABD güvenlik standartlarını yükseltmek durumundadır.

AB'nin deniz kapasitesi ve kalkınması, Çin'in gözünü okyanuslara çevirme ihtiyacına tamamen uygun düşmektedir. Deniz işbirliği, Çin-Avrupa işbirliğinin yeni bir önemli adımı haline gelebilir. Deniz işbirliği, "barış, büyüme, reform ve uygarlıktan oluşan dört büyük alandaki ortaklığı" güç-

lendirmek için, yeni bir başlangıç noktasıdır. Deniz ekonomisinin geliştirilmesine yönelik Çin-Avrupa işbirliği açısından, Çin'in Kuşak ve Yol Projesi, AB'nin ve Avrupa ülkelerinin deniz stratejileri ile etkili bir biçimde denk düşmektedir. Özellikle Yunanistan, Çin-CEEC işbirliği açısından bir köprübaşı işlevi görecektir. Çin'in Avrupa'ya erişiminde önemli bir giriş kapısı haline gelecektir.

“Avrupa'ya sahip olan her şeye sahip olur ve Çin'e sahip olan her şeye sahip olur.” Bu ifade, Çin ile AB arasındaki kazan-kazan işbirliğinin canlı bir tarifidir. Çin-AB işbirliği, her iki tarafın halklarına fayda sağlamasına ve her iki tarafın yenilenmesine ve canlanmasına yardım etmesine ek olarak, aynı zamanda, ortak kalkınma ve üçüncü-taraf piyasalarını birlikte değerlendirme aracılığıyla, iki taraflı işbirliği ve dünyaya etki potansiyelini arttırabilir. Bölgesel entegrasyonu ve küreselleşmenin kapsayıcı gelişimini başarmak, Çin'in ve Avrupa'nın ortak arzusudur. Avrupa ülkeleri, Kuşak ve Yol Projesi'nin sunduğu ikinci Çin fırsatını kaçırmamalı ve hem Avrupa Rüyasını hem de Çin Rüyasını gerçeğe çevirmede el ele vermeli-dirler.

(...)

* Wang Yiwei, Uluslararası Çalışmalar Okulu'nda profesördür. Aynı zamanda Pekin Renmin Üniversitesi'ndeki Avrupa Çalışmaları Merkezi Direktörü ve Uluslararası Çalışmalar Okulu direktörü olan Wang Yiwei, Çin'deki uluslararası sorunlar ve Avrupa-Çin ilişkilerinde en önemli uzmanlardan biridir.

(1) “Join Hands to Write a New Chapter of China-Indonesia Relations, and Work Together to Create a Bright Future of China-ASEAN Community of Common Destiny,” People's Daily, s.1. 4 Ekim 2013.

(2)“Promote Friendship between Our People and Jointly Build ‘Silk Road Economic Belt,’” People's Daily, s.1. 8 Eylül 2013.

(3) Proje, “açıklık” ve “yaygın müzakere” ilkelerini kabul etmektedir, bu anlamda, sadece haritada işaretli ülkeleri kapsamaz.

(4) Yuan Xintao, “Analysis on the National Strategy behind the Construction of the Belt and Road,” The Theory Monthly, 2014, (11):5.

(5) Chen Gong, “Looking at the New Silk Road from the Perspective of Global Civilization,” Strategy Observation, No. 346, 16 Mayıs 2013.

(6) Gao Hucheng, “Deepen Economic and Trade Cooperation, and Jointly Create New Glory,” The People's Daily, s.11. 2 Temmuz 2014.

(7) “Joint Statement on Deepening the EU-China Comprehensive Strategic Partnership for Mutual Benefit,” http://www.gov.cn/Xinwen/2014-03/31/content_2650712.htm

(8) Xinhuanet: “The Silk Road Gives New Opportunity for China-EU Cooperation,” http://News.Xinhuanet.com/world/2014-09/05/c_1112384738.htm,2015/3/2